

Broj: 03-02-1910/2024
Sarajevo, 10.04.2025. godine

PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

- Predstavnički dom -
gosp. Dragan Miodović, predsjedavajući ✓
- Dom naroda -
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
PARLAMENT FEDERACIJE
SARAJEVO x44

Primijeno: 10-04-2025			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednost
01,02	-02-	882	125

Poštovani,

U skladu sa članom IV.B.3.7.c) (III) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, a u vezi sa čl. 178. i 179. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 69/07, 2/08, 26/20 i 13/24) i sa čl. 171. i 172. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 27/03, 21/09, 24/20 i 60/24), radi razmatranja i usvajanja, dostavljam Vam **PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**, koji je utvrdila Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 52. sjednici, održanoj 09.04.2025. godine.

Prijedlog zakona se dostavlja na službenim jezicima i pismima Federacije Bosne i Hercegovine u printanoj i elektronskoj formi (CD):

S poštovanjem,

Prilog:

- Prijedlog zakona na bosanskom jeziku,
- Odredbe Zakona koje se mijenjaju,
- Izjava o usklađenosti,
- Obrazac B – tablica usklađenosti za više propisa,
- Obrazac broj 1a,
- Obrazac broj 2.
- Obrazac IFP-NE i
- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 37/03 – ispr., 21/04 - ispr., 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23).

Co: Federalno ministarstvo pravde
gosp. Vedran Škobić, ministar

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VLADA**

„EI“

PRIJEDLOG

**ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE**

Sarajevo, april 2025. godine

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1.

U Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 37/03 – ispr., 21/04 - ispr., 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23), iza člana 1. dodaje se novi član 1a. koji glasi:

„Član 1a.

(Usklađenost s pravnom stečevinom Evropske unije)

Ovim zakonom se u zakonodavstvu Federacije Bosne i Hercegovine djelimično preuzima Direktiva (EU) 2024/1385 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. maja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u porodici (SL L2024/1385).“

Član 2.

U članu 2. stav (12) mijenja se i glasi:

„(12) Dijete je osoba koja nije navršila 18 godina života.“

Stav (13) mijenja se i glasi:

„(13) Mlađa punoljetna osoba je osoba koja je u vrijeme učinjenja krivičnog djela navršila 18, a nije navršila 21 godinu života.“

Iza stava (13) dodaju se novi st. (14), (15), (16) i (17) koji glase:

„(14) Žrtva krivičnog djela je fizička osoba koja zbog učinjenog krivičnog djela direktno trpi tjelesne i duševne posljedice, imovinsku štetu ili povredu osnovnih prava i sloboda. Žrtvom krivičnog djela smatraju se bračni odnosno izvanbračni partner, intimni partner te potomak, a ako njih nema, predak, brat i sestra one osobe čija je smrt direktno prouzrokovana krivičnim djelom, te osobe koju je ona na osnovu zakona bila dužna izdržavati.

(15) Članovi porodice su: bračni partneri ili bivši bračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, izvanbračni partneri ili bivši izvanbračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, krvni srodnici i srodnici iz odnosa potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom, očuh, maćeha, posvojenik i usvojitelj iz odnosa nepotpunog usvojenja, srodnici po tazbini zaključno s drugim stepenom bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala, osobe koje vezuje odnos starateljstva i udomiteljstva, osobe koje žive ili su živjele u istom domaćinstvu bez obzira na srodstvo, osobe koje

imaju zajedničko dijete ili je dijete začeto iako nikada nisu živjele u istom domaćinstvu, nezavisno od toga da li učinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

- (16) Bliske osobe su članovi porodice, te životni partner, bivši životni partner, sadašnji ili bivši partner u emotivnoj ili intimnoj vezi, nezavisno od toga da li učinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom;
- (17) Životni partner je osoba koja s drugom osobom živi u zajednici koja ima trajniji karakter. “

Dosadašnji st. (14) do (22) postaju st. (18) do (26).

Stav (23) briše se.

Dosadašnji st. (24) do (35) postaju st. (27) do (38).

Iza stava (38) dodaje se novi st. (39), (40), (41) i (42) koji glase:

- „(39) Informaciono – komunikacione tehnologije su postupci, metode, elektronska sredstva i programi koji omogućavaju prikupljanje, čuvanje, obradu, upravljanje, prijenos i prezentaciju kompjuterskih podataka i informacija u elektronskom obliku, kao i mrežna telekomunikacijska oprema koja omogućava ostvarivanje komunikacije, traženje, slanje, primanje i pristupanje kompjuterskim podacima i informacijama u elektronskom obliku.
- (40) Nasilje jeste kršenje ljudskih prava i označava sva djela nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerovatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu.
- (41) Rodno zasnovano nasilje prema ženama je nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Takvo postupanje uzet će se kao otežavajuća okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.
- (42) Ženska osoba uključuje i ženske osobe mlađe od 18 godina.“

Dosadašnji stav (36) postaje stav (43).

Član 3.

Član 9. mijenja se i glasi:

„Član 9.

(Isključenje primjene krivičnog zakonodavstva u Federaciji prema djeci koja nisu navršila 14 godina života)

Krivično zakonodavstvo u Federaciji ne primjenjuje se prema djeci koja u vrijeme učinjenja krivičnog djela nisu navršila 14 godina života.“

Član 4.

Član 10. mijenja se i glasi:

„Član 10.

(Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji prema djeci starijoj od 14 godina i mlađim punoljetnim osobama)

Prema djeci koja su u vrijeme učinjenja krivičnog djela starija od 14 godina i prema mlađim punoljetnim osobama primjenjuje se ovaj zakon ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.“

Član 5.

U članu 14. stav (2) mijenja se i glasi:

„(2) Odredbe općeg dijela ovog zakona primjenjuju se prema djeci starijoj od 14 godina i mlađim punoljetnim osobama, osim ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.“

Član 6.

U članu 16. iza stava (6) dodaje se novi stav (7) koji glasi:

„(7) Za krivična djela trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i krivična djela protiv braka, porodice i mladeži učinjena na štetu djeteta, zastarjelost krivičnog gonjenja počinje teći od punoljetstva žrtve.“

Član 7.

U članu 41. iza stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi:

“(2) Učinitelju krivičnog djela iz koristoljublja novčana kazna se može izreći kao sporedna kazna i kad nije propisana zakonom ili kad je propisano da će se učinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu izrekne kaznu zatvora.“

Član 8.

U članu 43. stav (3) mijenja se i glasi:

- „(3) Kazna zatvora iz st. (1) i (2) ovog člana ne može se izreći djeci starijoj od 14 godina. Djeci starijoj od 16 godina može se izreći kazna maloljetničkog zatvora pod uvjetima propisanim posebnim zakonom.“

Član 9.

U članu 43a. stav (2) broj „100“ zamjenjuje se brojem „150“.

Iza stava (3) dodaje se novi stav (4) koji glasi:

- „(4) Kazna zatvora izrečena u trajanju do jedne godine ne može se zamijeniti novčanom kaznom za krivična djela protiv ustavnog poretka Federacije, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i krivična djela protiv braka, porodice i mladeži.“

Član 10.

U članu 43c. stav (4) mijenja se i glasi:

- „(4) Osobama osuđenim za krivična djela protiv braka, porodice i omladine ne može biti određeno izvršenje kazne zatvora na način propisan u stavu (1) ovog člana.“

Član 11.

U članu 47. stav (3) broj „500“ zamjenjuje se brojem „1000“.

Član 12.

U članu 48. stav (3) broj „100“ zamjenjuje se brojem „150“.

Član 13.

U članu 49. iza stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi:

- „(2) Kod odmjeravanja kazne za krivična djela protiv života i tijela, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i krivična djela protiv

braka, porodice i mladeži, ne mogu se uzeti kao olakšavajuće okolnosti kultura, običaji, religija, tradicija i takozvana čast.“

Dosadašnji st. (2) i (3) postaju st. (3) i (4).

Član 14.

U članu 51. stav (1) tačke e) i g) mijenjaju se i glase:

„e) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora ispod jedne godine, kazna se može ublažiti do 30 dana zatvora;

g) ako je za krivično djelo propisana novčana kazna s naznakom najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako se izriče u određenom iznosu do 1000 KM“.

Član 15.

U članu 54. stav (5) iza riječi: „jedinstvenu kaznu“ dodaje se riječ „zatvora“.

Član 16.

U članu 57. stav (3) broj „100“ zamjenjuje se brojem „150“.

Član 17.

U članu 71. iza tačke e) dodaju se nove tač. kako slijedi:

„f) zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom;

g) udaljenje iz domaćinstva.“

Član 18.

Iza člana 78. dodaju se novi čl. 78a., 78b., koji glase:

„Član 78a.

(Zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom)

- (1) Učinitelju krivičnog djela protiv života i tijela, krivičnog djela protiv spolne slobode i morala, krivičnog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, krivičnog djela protiv braka, porodice i mladeži kao i krivičnog djela uhođenja može se izreći sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom, ako postoji opasnost da bi učinitelj mogao ponoviti takvo krivično djelo.
- (2) Sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom uključuje zabranu približavanja žrtvi na određenoj udaljenosti, zabranu pristupa u prostor

oko mjesta stanovanja ili mjesta rada žrtve, kao i zabranu uznemiravanja ili komunikacije sa žrtvom, bilo putem informaciono - komunikacijskih tehnologija ili na drugi način.

- (3) Sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od šest mjeseci ni duže od pet godina, računajući od pravosnažnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.
- (4) Prema učinitelju krivičnog djela koji prekrši zabranu približavanja i komunikacije sa žrtvom određenoj u uvjetnoj osudi, može se postupiti po odredbi člana 66. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Krivični zakon Federacije).

Član 78b.

(Udaljenje iz domaćinstva)

- (1) Sigurnosnu mjeru udaljenja iz domaćinstva sud može izreći učinitelju krivičnog djela protiv života i tijela, krivičnog djela protiv spolne slobode i morala, krivičnog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, krivičnog djela protiv braka, porodice i mladeži, ako postoji opasnost da bi učinitelj mogao ponovo počiniti krivično djelo prema članu domaćinstva.
- (2) Sigurnosna mjera udaljenja iz domaćinstva može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od šest mjeseci ni duže od pet godina, računajući od pravosnažnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.
- (3) Osoba kojoj je izrečena mjera iz stava (1) ovog člana dužna je, uz prisustvo policijskog službenika, odmah po pravosnažnosti presude napustiti stan, kuću ili drugi stambeni prostor koji čini domaćinstvo.
- (4) Po proteku polovine trajanja sigurnosne mjere izrečene na osnovu stava (1) ovog člana, sud može, na prijedlog osuđenika, obustaviti njeno izvršenje, ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stava (1) ovog člana. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja.
- (5) Prema učinitelju krivičnog djela koji ne postupi po sigurnosnoj mjeri udaljenja iz domaćinstva ili koji prekrši ovu mjeru, može se postupiti po odredbi člana 66. Krivičnog zakona Federacije.

Član 19.

Iza člana 78. naziv: „X - GLAVA DESETA PRAVILA O ODGOJNIM PREPORUKAMA, O ODGOJNIM MJERAMA I O KAŽNJAVANJU MALOLJETNIKA“ i čl. 79. do 109. brišu se.

Član 20.

U članu 110. stav (1) riječi: „i kazna maloljetničkog zatvora izvršavaju“ zamjenjuju se riječju „izvršava“.

Član 21.

Član 112. stav (1) mijenja se i glasi:

- „(1) Osoba osuđena na kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora, koja je sposobna za rad, može raditi ukoliko ona na to pristane.“

Član 22.

U članu 113. stav (1) mijenja se i glasi:

„(1) Prema osobi koja je navršila 16 godina, kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnim kazneno-popravnim ustanovama za maloljetnike. Prema osobi koja je navršila 18 godina života, ali nije navršila 23 godine života, kazna maloljetničkog zatvora se izvršava u posebnim ustanovama za mlađe punoljetne osobe ili u posebnom odjeljenju ustanove u kojoj se kazna izvršava prema punoljetnim osobama, pri čemu se osigurava da ona ne dođe u kontakt sa starijim zatvorenicima. Prema osobi koja je navršila 23 godine života prije kraja izdržavanja kazne ostatak kazne se izvršava u kazneno-popravnoj ustanovi za odrasle.“

Član 23.

U članu 121. stav (1) mijenja se i glasi:

„(1) Poslije izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora ili kazne dugotrajnog zatvora, osuđene osobe uživaju sva prava utvrđena ustavom, zakonom i drugim propisima i mogu sticati sva prava, osim onih koja su im ograničena sigurnosnom mjerom ili nastupanjem pravne posljedice osude.“

Član 24.

U članu 125. stav (4) mijenja se i glasi:

„(4) Osuda na kaznu dugotrajnog zatvora i osuda zbog krivičnih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanje djeteta te krivičnih djela trgovina ljudima i organizirana trgovina ljudima učinjenih na štetu djeteta se ne briše.“

Član 25.

U članu 166. stav (2) tačka e) na kraju rečenice tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaju nove tač. f) i g) koje glase:

„f) ko usmrti člana porodice ili blisku osobu;

g) ko usmrti dijete ili trudnu ženu.“

Član 26.

Iza člana 166. dodaje se novi član 166a. koji glasi:

„Član 166a.

(Teško ubistvo ženske osobe)

(1) Ko učini rodno zasnovano ubistvo ženske osobe, kaznit će se kaznom zatvora od deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

- (2) Pri utvrđivanju krivičnog djela iz stava (1) ovog člana, uzet će se u obzir da je djelo učinjeno prema bliskoj osobi, osobi koju je učinitelj već ranije zlostavljao, ranjivoj osobi, osobi koja se nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti, ili je djelo učinjeno u okolnostima spolnog nasilja ili zbog odnosa koji žene stavlja u neravnopravan položaj ili da postoje druge okolnosti koje upućuju da se radi o rodno zasnovanom nasilju.“

Član 27.

Član 170. mijenja se i glasi:

„Član 170.

(Učestvovanje u samoubistvu)

- (1) Ko navede drugog na samoubistvo ili mu pomogne u samoubistvu, pa ono bude učinjeno ili pokušano, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko djelo iz stava (1) ovog člana učini prema djetetu koje je navršilo 14 godina ili prema osobi čija je sposobnost shvaćanja značenja svog djela ili upravljanja svojim postupcima bitno smanjena, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ko djelo iz stava (1) ovog člana učini prema djetetu koje nije navršilo 14 godina ili prema osobi koja nije mogla shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, kaznit će se po članu 166. (Ubistvo) stav (1) ovog zakona.
- (4) Ko okrutno ili nečovječno postupa s osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti i time iz nehata izazove samoubistvo ili pokušaj samoubistva te osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.“

Član 28.

Član 171. mijenja se i glasi:

„Član 171.

(Protupravni prekid trudnoće)

- (1) Ko protivno propisima o prekidu trudnoće trudnoj ženi s njezinim pristankom započne činiti ili učini prekid trudnoće ili je potakne ili joj pomogne učiniti prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ko trudnoj ženi bez njezina pristanka započne činiti ili učini prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava (1) ovog člana trudnoj ženi zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene ili je djelo učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz stava (2) ovog člana trudnoj ženi zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene ili je djelo učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina.“

Član 29.

Član 172. mijenja se i glasi:

„Član 172. (Teška tjelesna ozljeda)

- (1) Ko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje teško naruši, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozljeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ ili je prouzrokovana trajna nesposobnost za rad ozljeđenog ili trajno i teško narušenje njegova zdravlja ili unakaženost, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako ozljeđeni umre zbog ozljede iz st. (1) i (2) ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do 12 godina.
- (4) Ako je krivično djelo iz st. (1) do (3) ovog člana učinjeno prema djetetu ili trudnoj ženi ili članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, kaznit će se za krivično djelo iz stava (1) ovog člana kaznom zatvora od jedne do osam godina, za krivično djelo iz stava (2) ovog člana kaznom zatvora od dvije do deset godina, a za krivično djelo iz stava (3) ovog člana kaznom zatvora od tri do 15 godina.
- (5) Ko krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (6) Ko krivično djelo iz st. (1) do (3) ovog člana učini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od ozljeđenog, kaznit će se za krivično djelo iz st. (1) i (2) kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine, a za krivično djelo iz stava (3) kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“

Član 30.

U članu 173. stav (2) mijenja se i glasi:

- „(2) Ko krivično djelo iz stava (1) ovog člana učini prema članu porodice ili bliskoj osobi ili prema djetetu ili trudnoj ženi ili osobi posebno ranjivoj zbog njezine teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“

Stav (3) briše se.

Član 31.

Iza člana 173. dodaju se novi čl. 173a. i 173b. koji glase:

„Član 173a.
(Sakaćenje ženskih spolnih organa)

- (1) Ko ženskoj osobi potpuno ili djelimično odstrani, obreže ili na drugi način izvrši sakaćenje vanjskih spolnih organa ili je na to prinudi, potiče ili joj pomogne u tome, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno iz mržnje ili prema djetetu ili prema članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ako je uslijed krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana nastupila smrt ženske osobe, učinitelj će se za krivično djelo iz stava (1) ovog člana kazniti kaznom zatvora od tri do 12 godina, a za krivično djelo iz stava (2) kaznom zatvora od tri do 15 godina.

Član 173b.
(Prinudna sterilizacija)

- (1) Ko na drugoj osobi izvrši operaciju u svrhu ili sa posljedicom onemogućavanja prirodne reprodukcije bez informiranog pristanka te osobe i razumijevanja postupka, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana izvršeno iz mržnje ili prema djetetu ili članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ako je uslijed djela iz stava (1) ovog člana nastupila smrt osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina.“

Član 32.

Iza člana 179. dodaje se novi član 179a. koji glasi:

„Član 179a.
(Uhođenje)

- (1) Ko ponovljeno prati ili uhodi drugu osobu ili s njom direktno ili preko treće osobe ili putem informaciono-komunikacijske tehnologije nastoji uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njenog člana porodice ili njoj bliske osobe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno u odnosu na člana porodice ili blisku osobu ili prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.“

Član 33.

U članu 180. stav (2) riječi: „ili maloljetniku“ brišu se.

Član 34.

Iza člana 181. dodaju se novi čl. 181a. i 181b. koji glase:

„Član 181a. (Prinuda)

Ko drugog silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 181b. (Psihičko nasilje)

- (1) Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo i time naruši njegov psihički integritet, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, ili putem informaciono – komunikacijske tehnologije, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“

Član 35.

U članu 183. stav (3) briše se.

Član 36.

U članu 189. stav (3) mijenja se i glasi:

„(3) Predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana i predmeti koji su nastali učinjenjem tih krivičnih djela oduzet će se.“

Stav (4) briše se.

Član 37.

Iza člana 189. dodaje se novi član 189a. koji glasi:

„Član 189a.
(Zloupotreba snimke spolno eksplicitnog sadržaja)

- (1) Ko zloupotrijebi odnos povjerenja i bez pristanka snimane osobe učini dostupnim trećoj osobi snimku spolno eksplicitnog sadržaja koja je snimljena uz pristanak te osobe za osobnu upotrebu i na taj način povrijedi privatnost te osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se ko upotrebom računalnog sistema ili na drugi način izradi novu ili preinači postojeću snimku spolno eksplicitnog sadržaja i tu snimku upotrijebi kao pravu te time povrijedi privatnost osobe na toj snimci.
- (3) Ko krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učini putem računalnog sistema ili mreže ili na drugi način zbog čega je snimka postala dostupna većem broju osoba, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Snimke i posebne naprave kojima je učinjeno krivično djelo iz ovog člana će se oduzeti.“

Član 38.

Član 193. mijenja se i glasi:

„Član 193.
(Nedozvoljeno korištenje osobnih podataka)

- (1) Ko protivno uvjetima određenim u zakonu prikuplja, obrađuje ili koristi osobne podatke fizičkih osoba, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ako krivično djelo iz stava (1) ovog člana učini službena ili odgovorna osoba u vršenju službe ili javnih ovlaštenja kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“

Član 39.

Član 203. mijenja se i glasi:

„Član 203.
(Silovanje)

- (1) Ko s drugom osobom bez njezina pristanka izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili navede drugu osobu da bez svog pristanka s trećom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili da bez svog pristanka nad samom sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (2) Učinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi u pogledu postojanja pristanka iz stava (1) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Ko drugu osobu upotrebom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju

- s trećom osobom ili da nad samom sobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Ko krivično djelo iz stava (1) ovog člana učini prema članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog bolesti, zavisnosti, trudnoće, invaliditeta, teže tjelesne ili duševne smetnje ili prema djetetu starijem od 15 godina ili na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način ili iz mržnje ili zajedno s jednim ili više učinitelja pri čemu je prema istoj osobi izvršeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji ili uz upotrebu oružja ili opasnog oruđa ili ako je silovana osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je ostala trudna, kaznit će se kaznom zatvora od tri do 12 godina.
 - (5) Ko krivično djelo iz stava (3) ovog člana učini pod okolnostima iz stava (4) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od pet do 15 godina.
 - (6) Ako je krivičnim djelom iz st. (1) i (3) ovog člana prouzrokovana smrt osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.
 - (7) Pristanak iz stava (1) ovog člana postoji ako je osoba svojom voljom odlučila stupiti u spolni odnošaj ili s njime izjednačenu spolnu radnju i bila je sposobna donijeti i izraziti takvu odluku. Smatra se da takvog pristanka nema osobito ako je spolni odnošaj ili s njime izjednačena spolna radnja izvršena uz upotrebu prijetnje, prijevare, zloupotrebe položaja prema osobi koja se prema učinitelju nalazi u odnosu zavisnosti, iskorištavanja stanja osobe zbog kojeg ona nije bila sposobna izraziti svoje odbijanje ili nad osobom kojoj je protupravno oduzeta sloboda.“

Član 40.

Iza člana 203. dodaje se novi član 203a. koji glasi:

„Član 203a. (Spolno uznemiravanje)

- (1) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili tjelesno neželjeno ponašanje spolne prirode koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje.
- (2) Ko spolno uznemirava drugu osobu, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Ko djelo iz stava (2) ovog člana učini prema osobi koja se prema njemu nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog uzrasta, bolesti, invaliditeta, trudnoće, teže tjelesne ili duševne smetnje, članu porodice, bliskoj osobi ili iz mržnje, ili putem informaciono – komunikacijskih tehnologija, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 41.

Čl. 204, 205, 206. i 207. brišu se.

Član 42.

Član 208. mijenja se i glasi:

**„Član 208.
(Bludne radnje)**

- (1) Ko u slučajevima iz člana 203. (Silovanje) ovog zakona, kada nije učinjen ni pokušaj tog krivičnog djela, učini samo bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ko djelo iz stava (1) ovog člana učini prema djetetu starijem od 15 godina ili ako djelo iz stava (1) ovog člana učini srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stepenom, očuh, maćeha, usvojitelj, staratelj, nastavnik, vaspitač, ljekar, vjerski službenik ili druga osoba kojoj je dijete povjereno radi učenja, vaspitanja, čuvanja, staranja ili njege, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne godine do pet godina.“

Član 43.

Član 209. briše se.

Član 44.

Iza člana 210b. dodaje se nova glava XIXa. i novi čl. 210c, 210d, 210e, 210f, 210g, 210h, 210i. i 210j., koji glase:

„XIXa. – GLAVA DEVETNAEST A - KRIVIČNA DJELA SPOLNOG ZLOSTAVLJANJA I ISKORIŠTAVANJA DJETETA

Član 210c.

(Spolni odnošaj s djetetom mlađim od 15 godina)

- (1) Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom mlađim od 15 godina ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako djelo iz stava (1) ovog člana učini srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stepenom, očuh, maćeha, usvojitelj, staratelj, nastavnik, vaspitač, ljekar, vjerski službenik ili druga osoba kojoj je dijete povjereno radi učenja, vaspitanja, čuvanja, staranja ili njege, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 12 godina.
- (3) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno upotrebom sile ili prijetnje ili iskorištavanjem duševne poremećenosti ili nemoćnog stanja djeteta ili na naročito svirep ili ponižavajući način ili od strane više osoba ili je uslijed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušavanje zdravlja ili trudnoća osobe prema kojoj je djelo učinjeno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (4) Ako je djelo iz stava (2) ovog člana učinjeno upotrebom sile ili prijetnje ili iskorištavanjem duševne poremećenosti ili nemoćnog stanja djeteta ili na naročito

- svirep ili ponižavajući način ili od strane više osoba ili je uslijed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušavanje zdravlja ili trudnoća osobe prema kojoj je djelo učinjeno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (5) Ako je uslijed djela iz st. (1) do (4) ovog člana nastupila smrt djeteta, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina.
- (6) Ko nad djetetom mlađim od 15 godina izvrši bludnu radnju ili ga navede da izvrši bludnu radnju s drugom osobom ili da nad samim sobom izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (7) Ko pod uvjetima iz st. (2) do (4) ovog člana nad djetetom mlađim od 15 godina izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (8) Učinitelj koji je bio u otklonjivoj zabludi u odnosu na životnu dob djeteta iz stava (1) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina, a ako je bio u otklonjivoj zabludi u odnosu na životnu dob djeteta iz stava (6), kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (9) Neće se kazniti učinitelj za djelo iz st. (1) i (6) ovog člana ako razlika u dobi između osoba koje vrše spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju nije veća od tri godine.

Član 210d.

(Spolna zloupotreba djeteta starijeg od 15 godina)

- (1) Srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stepenom, očuh, maćeha, usvojitelj, staratelj, nastavnik, vaspitač, ljekar, vjerski službenik ili druga osoba koja izvrši obljubu ili s njom izjednačenu spolnu radnju s djetetom koje je navršilo 15 godina koje mu je povjereno na čuvanje, učenje, vaspitanje, staranje ili njegu ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se i ko izvrši obljubu ili s njom izjednačenu spolnu radnju s djetetom starijim od 15 godina, iskoristivši njegovu psihičku nezrelost ili lakomislenost ili stanje nemoći ili ga navede da izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samim sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju.
- (3) Ko pod uvjetima iz st. (1) i (2) izvrši bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 210e.

(Mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba)

- (1) Punoljetna osoba koja osobi mlađoj od 15 godina, koristeći kompjutersku mrežu ili drugu informaciono-komunikacionu tehnologiju, dogovori sastanak radi vršenja obljube ili s njom izjednačene spolne radnje ili radi proizvodnje pornografskog

materijala ili radi drugih oblika spolnog iskorištavanja i koja preduzme radnje da do tog sastanka dođe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ko prikuplja, daje ili prenosi podatke o osobi mlađoj od 15 godina radi učinjenja krivičnog djela iz stava (1) ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 210f.

(Zadovoljenje pohote pred djetetom)

- (1) Ko pred djetetom mlađim od 15 godina čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote ili ko navede dijete mlađe od 15 godina da pred njim ili s drugom osobom čini takve radnje, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Ko pod okolnostima iz člana 210d. st. (1) i (2) pred djetetom starijim od 15 godina čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote ili ko navede dijete starije od 15 godina da pred njim ili pred drugom osobom čini takve radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 210g.

(Navođenje djeteta na prostituciju)

- (1) Ko radi zarade ili druge koristi dijete navodi, podstiče ili namamljuje na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga ili na bilo koji način učestvuje u organiziranju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, a znao je ili je bio dužan i mogao znati da se radi o djetetu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Ko koristi seksualne usluge djeteta koje je navršilo 15 godina uz davanje bilo kakve naknade ili protuusluge, a znao je ili je bio dužan i mogao znati da se radi o djetetu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ko djelo iz stava (1) ovog člana izvrši prema više osoba, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Ko osobu za koju je znao ili bio dužan i mogao znati da je dijete, radi zarade silom ili prijetnjom, obmanom, prijevarom, zloupotrebom ovlašćenja ili teškog položaja ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede na pružanje seksualnih usluga ili ko koristi seksualne usluge tog djeteta uz naplatu, a znao je ili je morao i mogao znati za navedene okolnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri do 15 godina.
- (5) Ko oglašava pružanje seksualnih usluga djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (6) Nije od značaja za postojanje djela da li se osoba koja se navodi, podstiče ili namamljuje već ranije bavila prostitucijom.

Član 210h.
(Iskorištavanje djeteta radi pornografije)

- (1) Ko navodi dijete na učestvovanje u snimanju dječje pornografije ili ko organizira ili omogućiti snimanje dječje pornografije, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko snimi, proizvede, nudi, čini dostupnim, distribuira, širi, uvozi, izvozi, pribavlja za sebe ili za drugoga, prodaje, daje, prikazuje ili posjeduje dječju pornografiju ili joj svjesno pristupa putem informaciono - komunikacionih tehnologija, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ko upotrebom sile, prijetnjom, obmanom, prijevarom, zloupotrebom položaja ili teških prilika djeteta ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede dijete na snimanje dječje pornografije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Predmeti, uređaji, sredstva, računalni programi i podaci namijenjeni ili upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela iz st. (1) do (3) ovog člana ili koji su nastali učinjenjem tih krivičnih djela će se oduzeti.
- (5) Dijete se neće kazniti za proizvodnju i posjedovanje pornografskog materijala koji prikazuje njega osobno ili njega i drugo dijete ako su oni sami taj materijal proizveli i posjeduju ga uz pristanak svakog od njih i isključivo za njihovu osobnu upotrebu.
- (6) Dječja pornografija u smislu ovog člana je materijal koji vizuelno ili na drugi način prikazuje dijete ili realno prikazano nepostojeće dijete ili osobu koja izgleda kao dijete u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili koji prikazuje spolne organe djece u seksualne svrhe.
- (7) Materijali koji imaju umjetnički, medicinski ili naučni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovog člana.

Član 210i.
(Iskorištavanje djeteta za pornografske predstave)

- (1) Ko navodi dijete na učestvovanje u pornografskim predstavama, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko upotrebom sile, prijetnjom, obmanom, prijevarom, zloupotrebom položaja ili teških prilika djeteta ili odnosa zavisnosti, prisili ili navede dijete da učestvuje u pornografskoj predstavi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ko zarađuje od pornografskih predstava u kojima učestvuje dijete ili na drugi način iskorištava dijete za pornografske predstave, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do 12 godina.
- (4) Kaznom zatvora iz stava (1) ovog člana kaznit će se ko posjećuje pornografsku predstavu ako je znao ili je morao i mogao znati da u njoj učestvuje dijete.
- (5) Predmeti, uređaji, sredstva, računalni programi i podaci namijenjeni ili upotrebljeni za učinjenje krivičnog djela iz st. (1) do (4) ovog člana ili koji su nastali učinjenjem tih krivičnih djela će se oduzeti.
- (6) Pornografska predstava u smislu ovog člana je prikazivanje uživo ili putem informaciono-komunikacionih tehnologija pravog djeteta ili realno prikazanog

nepostojećeg djeteta ili osobe koja izgleda kao dijete u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili spolnih organa pravog djeteta, realno prikazanog nepostojećeg djeteta ili osobe koja izgleda kao dijete u seksualne svrhe.

Član 210j.

(Upoznavanje djeteta s pornografijom)

- (1) Ko djetetu mlađem od 15 godina proda, pokloni, prikaže ili javnim izlaganjem posredstvom računalnog sistema, mreže ili medija za pohranu računalnih podataka ili drugih vidova komunikacije ili na drugi način učini dostupnim spise, slike, audio-vizuelni materijal ili druge predmete pornografske sadržine ili mu prikaže pornografsku predstavu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (2) Predmeti, uređaji, sredstva, računalni programi i podaci namijenjeni ili upotrebljeni za učinjenje krivičnog djela iz stava (1) ovog člana ili koji su nastali učinjenjem krivičnog djela će se oduzeti.
- (3) Pornografijom u smislu ovog člana se smatra materijal koji vizuelno ili na drugi način prikazuje osobu u pravom ili simuliranom spolno eksplicitnom ponašanju ili koji prikazuje spolne organe ljudi u seksualne svrhe.
- (4) Materijali koji imaju umjetnički, medicinski ili naučni značaj ne smatraju se pornografijom u smislu ovoga člana.“

Član 45.

Čl. 211, 212. i 213. brišu se.

Član 46.

Iza člana 215. dodaje se novi član 215a. koji glasi:

„Član 215a.

(Prinudno sklapanje braka)

- (1) Ko upotrebom sile ili prijetnjom prisili drugu osobu da zaključi brak, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko radi učinjenja djela iz stava (1) ovog člana drugu osobu potiče da ode u inostranstvo, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Ako je djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.“

Član 47.

Član 216. mijenja se i glasi:

„Član 216.

(Izvanbračna zajednica s djetetom koje nije navršilo 16 godina)

- (1) Punoljetna osoba koja izvanbračno živi s djetetom koje nije navršilo 16 godina života, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se ko djetetu koje nije navršilo 16 godina života omogući izvanbračni život s drugom osobom ili ga na to navede, a time ne čini neko drugo krivično djelo za koje je propisana teža kazna.
- (3) Ko krivično djelo iz stava (2) ovog člana učini iz koristoljublja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“

Član 48.

Član 217. mijenja se i glasi:

„Član 217.

(Oduzimanje djeteta)

- (1) Ko dijete protupravno oduzme roditelju, usvojitelju, staratelju ili ustanovi kojoj je povjereno ili ko ga protupravno zadržava ili sprečava da bude s osobom koja ima to pravo ili ko onemogućuje izvršenje izvršne odluke o staranju prema djetetu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava (1) ovog člana dijete napustilo teritoriju Bosne i Hercegovine, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (3) Učinitelj koji dobrovoljno preda dijete, može se osloboditi kazne.“

Član 49.

U članu 218. riječi: „tri mjeseca do tri godine“ zamjenjuju se riječima: „šest mjeseci do pet godina“.

Član 50.

Član 219. mijenja se i glasi:

„Član 219.

(Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta)

- (1) Roditelj, usvojitelj, staratelj ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje funkcije zbrinjavanja ili odgoja djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se roditelj, usvojitelj, staratelj ili druga osoba koja zlostavi dijete, prisili ga na rad koji ne odgovara njegovoj životnoj dobi, ili na pretjerani rad, ili na prosjačenje, ili ga iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njegov razvoj.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz st. (1) i (2) ovog člana dijete teško tjelesno ozlijeđeno ili mu je teško narušeno zdravlje ili se zbog krivičnog djela iz st. (1) ili (2) ovog člana dijete odalo prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delikvenciji, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.“

Član 51.

Iza člana 219. dodaje se novi član 219a. koji glasi:

„Član 219a. (Povreda privatnosti djeteta)

- (1) Ko iznese ili prenese nešto iz osobnog ili porodičnog života djeteta ili suprotno propisima objavi djetetovu fotografiju ili otkrije identitet djeteta i time kod djeteta stvori stanje uznemirenosti ili ga izloži poruzi vršnjaka ili drugih osoba ili na neki drugi način ugrozi dobrobit djeteta, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko djelo iz stava (1) ovog člana izvrši putem informaciono – komunikacione tehnologije, na javnom skupu ili na drugi način, zbog čega je ono postalo pristupačno većem broju osoba, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Ko djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učini kao službena osoba ili u obavljanju profesionalne djelatnosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.“

Član 52.

U članu 220. riječi: „tri godine“ zamjenjuju se riječima: „pet godina“.

Član 53.

Član 222. mijenja se i glasi:

„Član 222. (Nasilje u porodici)

- (1) Ko fizičkim, seksualnim, psihičkim ili ekonomskim nasiljem ugrožava mir, tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku cjelovitost člana svoje porodice ili domaćinstva ili bliske osobe, nezavisno od toga da li učinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom, kaznit će se sa kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava (1) ovog člana upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz st. (1) i (2) ovog člana, član porodice ili domaćinstva ili bliska osoba teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno ili ako je krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz st. (1) do (3) ovog člana prouzrokovana smrt člana porodice ili domaćinstva ili bliske osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina.“

Član 54.

Iza člana 222. dodaje se novi član 222a. koji glasi:

„Član 222a. (Rodoskvnuće)

- (1) Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s krvnim srodnikom u pravoj liniji ili s bratom ili sestrom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ko djelo iz stava (1) ovog člana učini s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.“

Član 55.

U članu 224. riječ „maloljetnika“ zamjenjuje se riječju „djeteta“.

Član 56.

U članu 231. stav (5) riječi: „umrle maloljetne“ zamjenjuju se riječima: „umrlog djeteta ili umrle“.

Član 57.

Član 237. mijenja se i glasi:

„Član 237. (Služenje alkoholnih pića djetetu)

Ko u ugostiteljskom objektu ili drugom objektu u kojem se prodaju alkoholna pića posluži djetetu žestoko alkoholno piće ili ga posluži drugim alkoholnim pićem u količinama koje mogu izazvati pijanstvo djeteta, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.“

Član 58.

U članu 239. stav (2) riječ „maloljetniku“ briše se.

Član 59.

U članu 345. stav (4) riječi: „ili maloljetniku“ brišu se.

Član 60.

Iza člana 353. dodaje se novi član 353a. koji glasi:

**„Član 353a.
(Kršenje zabrane utvrđene sigurnosnom mjerom)**

Ko prekrši zabranu utvrđenu sigurnosnom mjerom izrečenom pravosnažnom sudskom odlukom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.“

Član 61.

Iza člana 359a. dodaje se novi član 359b. koji glasi:

**„359b.
(Prisila prema zdravstvenom radniku)**

- (1) Ko doktora medicine, doktora stomatologije ili drugog zdravstvenog radnika koji zdravstvenu djelatnost obavlja kao javnu službu silom ili prijetnjom da će izravno upotrijebiti silu spriječiti u obavljanju njegove zdravstvene djelatnosti ili ga prisili na izvršenje postupka ili intervencije koji nisu u skladu s pravilima medicinske struke ili etike, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava (1) ovog člana doveden u opasnost život ili tijelo doktora medicine, doktora stomatologije ili drugog zdravstvenog radnika ili mu je nanesena tjelesna ozljeda ili je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ako je učinitelj krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana bio izazvan protuzakonitim ili grubim ponašanjem doktora medicine, doktora stomatologije ili drugog zdravstvenog radnika može se osloboditi od kazne.“

**Član 62.
(Prečišćeni tekst Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine)**

Ovlašćuju se Zakonodavno – pravna komisija Predstavničkog doma i Zakonodavno – pravna komisija Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine da utvrde Prečišćeni tekst Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 63.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenim novinama Federacije BiH“.

O B R A Z L O Ž E N J E
PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

I. – USTAVNI OSNOV

Ustavnopravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine. Naime, prema odredbama člana IV. A. 20. (1) d) Ustava Federacije BiH, Parlament Federacije BiH nadležan je za donošenje zakona o vršenju funkcije federalne vlasti, iz čega proizilazi da navedena odredba predstavlja ustavnopravni osnov za njegovo donošenje.

II. – RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Konvencija Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici ("Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori", broj 19/13) je usvojena 11. maja 2011. godine u Istanbulu, Republika Turska. Naime, nakon niza preporuka Vijeća Evrope o zabrani diskriminacije na osnovu spola i zaštiti od nasilja koje su imale za cilj postavljanje zajedničkih ciljeva i minimuma zajedničkih standarda za države članice, ali nisu imale pravno obavezujući efekt, Konvencija predstavlja prvi pravno obavezujući akt Vijeća Evrope u oblasti sprečavanja i borbe protiv nasilja nad ženama. Ovaj akt ne mora biti izravno primjenjiv u državama potpisnicama, ali zahtijeva posebno prilagođavanje zakonskih i institucionalnih okvira država potpisnica radi njene uspješne implementacije. Bosna i Hercegovina je 07. novembra 2013. godine postala 6. zemlja članica Vijeća Evrope koja je ratificirala Konvenciju, čime se obavezala na preduzimanje zakonodavnih i drugih mjera radi osiguranja pravnog, institucionalnog i organizacijskog okvira za prevenciju nasilja prema ženama, zaštitu žrtava nasilja te kažnjavanje učinitelja nasilja.

Konvencija Vijeća Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloupotrebe je usvojena dana 25.10.2007. godine u Lanzarotu, Kraljevina Španjolska. Konvencija je u Bosni i Hercegovini stupila na snagu 01.03.2013. godine. Svrha ove Konvencije je spriječiti i suzbijati seksualno iskorištavanje i seksualnu zloupotrebu djece, zaštititi prava djece žrtava seksualnog iskorištavanja i seksualne zloupotrebe i unaprijediti nacionalnu i međunarodnu saradnju protiv seksualnog iskorištavanja i zloupotrebe djece. Seksualno iskorištavanje i seksualno zlostavljanje su među najtežim oblicima nasilja nad djecom. Procijenjeno je da je jedno od pet djece žrtva nekog oblika seksualnog nasilja u Evropi i u oko 80% slučajeva zlostavljač je neko koga dijete dobro zna. Seksualno nasilje nad djecom može se javiti u različitim oblicima: seksualno zlostavljanje u porodici ili u krugu onih kojima dijete vjeruje, seksualno zlostavljanje kroz prostituciju ili sadržaje koji prikazuju seksualno zlostavljanje, seksualno zlostavljanje potpomognuto internetom, ili seksualni napadi vršnjaka. Konvencija predstavlja veliki iskorak kada je u pitanju prevencija seksualnog nasilja nad djecom. Nadograđujući se na postojeće međunarodne i regionalne pravne standarde, Konvencija ih proširuje kako bi se obuhvatila i kriminalizirala sva seksualna krivična djela izvršena nad djecom, bez obzira da li se ta djela vrše radi zarade ili ne.

Evropski parlament i Vijeće Evropske unije, uzimajući u obzir prijedlog Evropske komisije, dana 14. maja 2024. godine, usvojili su Direktivu (EU) 2024/1385 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. maja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u porodici (SL L2024/1385).

Obzirom da nakon ratifikacije Konvencije Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici i Konvencije Vijeća Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloupotrebe, predmetne konvencije nisu bile inkorporirane u krivično zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine, a cijeneći činjenicu da je u međuvremenu usvojena i Direktiva (EU) 2024/1385 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. maja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u porodici (SL L2024/1385), pristupilo se izradi sveobuhvatnih izmjena i dopuna Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine s ciljem unapređenja zaštite djece, žena i porodice kao jezgre društva, te radi usklađivanja krivičnog zakonodavstva s evropskom pravnom stečevinom.

Dana 27.04.2022. godine, na 32. redovnoj sjednici Predstavničkog doma Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, usvojen je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. Dana 21.07.2022. godine, na nastavku 19. sjednice, Dom naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine usvojio je Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. U skladu sa navedenim, federalni ministar pravde organizirao je i proveo javnu raspravu.

Prilikom izrade ovog zakona, obrađivač je imao u vidu zaključak Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, te Vlade Federacije Bosne i Hercegovine kojim je naloženo da se prilikom izrade ovog zakona pooštri kaznena politika u krivičnom zakonodavstvu Federacije Bosne i Hercegovine.

U procesu javne rasprave pristigao je veliki broj komentara i sugestija za izmjenu Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine koje je razmatrala ekspertna radna grupa. Velik doprinos u izradi zakona dala je dr.sc. Ljilja Filipović, predsjednica Krivičnog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.

„Ja bih u EU“, udruženje „Dignitet“ i organizacija „Glas žene“ Bihać, koje finansira Evropska unija, dostavili su prijedlog za izmjenu Krivičnog zakona Federacije BiH na način da se izvrši kriminalizacija femicida. Ekspertna radna grupa je odbila ovaj prijedlog smatrajući da važeći član 166. Krivičnog zakona Federacije BiH pruža dovoljnu zaštitu za procesuiranje krivičnog djela ubistva žene, obzirom da se isto kvalificira kao ubistvo iz mržnje što daje sudovima u Federaciji BiH mogućnost za izricanje većih kazni. Problem u predloženoj inkriminaciji femicida kao posebnog djela leži u otežanoj mogućnosti dokazivanja, obzirom da bi u tom slučaju nadležni tužilac trebao dokazati da je učinitelj femicida izvršio ubistvo žene samo zato što je žena.

U svakom slučaju, za uvođenje posebnog krivičnog djela femicida potrebno je provesti sveobuhvatnu raspravu u koju bi bila uključena šira društvena zajednica.

Komentar je dostavila i ekspertica dr. Dubravka Šimonović, konsultantica koju je angažirao UN Women, koja smatra da je tekst zakona usklađen sa odredbama Istanbulske konvencije, Lanzarot konvencije, te da je isti uvažio preporuke Grevio-a i EU Women. Prethodno, konsultantica je dostavila nekoliko detaljno urađenih analiza

s prijedlozima za unapređenje Nacrta zakona i održala nekoliko radno – konsultativnih sastanaka s članovima ekspertne radne grupe.

Poslanica u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH, Lana Prlić, u saradnji sa UNFPA (United Nations Population Fund) dostavila je komentare na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije i predložila da se dodaju nove inkriminacije i novo krivično djelo neovlašteno objavljivanje i prikazivanje tuđeg spisa, portreta i snimka, što je uz manje modifikacije i uvaženo uz napomenu da je i u dijelu zakona kojim se definiraju pojmovi uveden i novi pojam informaciono-komunikacijske tehnologije. Poslanica Lana Prlić prethodno je dostavila i sugestije od 17.05.2022. godine, u kojim predlaže da se kazna zatvora izrečena za krivično djelo spolne slobode i morala kao i krivično djelo protiv braka, porodice i mladeži, koja su učinjena na štetu djeteta, ne mogu zamijeniti novčanom kaznom, što je uz korekcije i dodatno preciziranje i prihvaćeno.

Preporuke je dostavio i Gender centar Federacije BiH koje su detaljno razmatrane i većim dijelom usvojene, a posebno u dijelu sankcija koje su propisane, na način da budu djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće od činjenja krivičnih djela.

Inicijativu je dostavilo i udruženje „PROI“ iz Sarajeva te predlaže da se u skladu sa odredbama Istanbulske konvencije uvede krivično djelo proganjanja, odnosno uhođenja što je uz modifikacije predložene odredbe i prihvaćeno, kako to nalaže i sama Konvencija.

Prilikom izrade ovog zakona ekspertna radna grupa imala je u vidu i zaključke Gradskog vijeća Gradačac, Gradskog vijeća Grada Sarajeva, Gradskog vijeća Grada Zenica i Gradskog vijeća Grada Tuzla kojima se, u bitnom, traži rigoroznije i oštrije procesuiranje slučajeva nasilja prema ženama, rodno zasnovanog nasilja, nasilja u porodici i femicida.

Doprinos je dostavila i „Ženska mreža BiH“ u obliku jedinstvenog dokumenta sa prijedlozima za unapređenje Krivičnog zakona Federacije BiH koji su većim dijelom uz modifikacije i prilagodbu uvaženi, naročito u dijelu definiranja informaciono-komunikacionih tehnologija.

Poslanik u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH Damir Nikšić, dostavio je prijedlog da se Krivični zakon Federacije BiH izmijeni na način da se uvede krivično djelo proganjanja koje će uključivati i cyber prostor što je i uvaženo obzirom na redefiniranje krivičnog djela proganjanja u članu 30. ovog zakona i definiranje pojma informaciono-komunikacionih tehnologija.

„Ženska zagovaračka grupa“ dostavila je komentare na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije BiH, u kojem također predlažu da se za krivična djela protiv spolne slobode i morala, kao i za krivično djelo protiv braka, porodice i mladeži koja su učinjena na štetu djeteta ne mogu zamijeniti novčanom kaznom što je također usvojeno uz odgovarajuće korekcije. Predlaže se uvođenje sigurnosne mjere zabrane pristupa internetu, što ekspertna radna grupa nije prihvatila obzirom na nemogućnost kontroliranja provođenja takve mjere i sveprisutnost i široku dostupnost interneta. Međutim uvedene su nove sigurnosne mjere, zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom i udaljenje iz domaćinstva.

Doprinos javnoj raspravi dostavio je i „Centar ženskih prava“ iz Zenice koji predlaže uvođenje pojma informaciono-komunikacionih tehnologija, što je i prihvaćeno, te izmjenju člana 193. važećeg zakona kojim se predlaže intervencija u krivično djelo neovlašteno korištenje osobnih podataka, što je razmatrano i uz korekcije prihvaćeno. Također, predlaže se dopuna člana 222. nasilje u porodici na način da se u stavu (1) doda i nametljivo ponašanje, što nije prihvaćeno, te je predložena potpuna redefinicija krivičnog djela nasilja u porodici kojom se podiže stepen zaštite porodice, kako kroz inkriminaciju samog djela tako i putem krivičnih sankcija koje su oštrije.

„Sarajevski otvoreni centar“ dostavio je prijedlog da se u predloženom članu kojim se definira krivično djelo silovanja, briše odredba kojom se predviđa kažnjavanje učinitelja koji je bio u otklonljivoj zabludi u pogledu pristanka. Ovaj prijedlog je sveobuhvatno razmatran i o istom je provedena stručna diskusija među članovima radne grupe, te je donesen zaključak da se isti odbije kao neosnovan uz uvažavanje argumentacije da isti kod osoba koje se ne bave krivičnim pravom može stvoriti zabunu u tumačenju. Naime, propisivanjem otklonjive zablude u krivično djelo silovanja dodatno se pooštrava i dodatno štiti žrtva silovanja, jer ukoliko otklonjiva zabluda ne bi bila propisana ista se ne bi i kažnjavala. Prema tome, propisivanjem otklonjive zablude u stavu (2) člana 203. kojim je propisano krivično djelo silovanja, podiže se stepen odgovornosti učinitelja ovog krivičnog djela i sužava prostor za njegovo oslobađanje od krivične odgovornosti.

Komentare na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine dostavio je poslanik u Predstavničkom domu Parlamenta Federacije BiH, Dennis Gratz, koji predlaže intervenciju u 65 članova Krivičnog zakona Federacije BiH, o čemu se Vlada Federacije Bosne i Hercegovine detaljno očitovala mišljenjem koje je utvrdila na 25. sjednici održanoj 09.01.2024. godine. Između ostalog, predlaže se uvođenje kazne doživotnog zatvora i pooštavanje kaznene politike. Kada je riječ o uvođenju kazne doživotnog zatvora, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je utvrdila mišljenje prema kojem uvođenje instituta kazne doživotnog zatvora ne bi bilo u suprotnosti sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima, (stajalište Evropskog suda o ljudskim pravima izraženo u predmetu Bodan protiv Francuske), što podrazumijeva provođenje sveobuhvatne javne rasprave, što nije svrsishodno raditi u ovom trenutku obzirom da je riječ o pripremi teksta Zakona za drugo čitanje, dok je u odnosu na prijedlog ne samo poslanika Gratz već i cjelokupnog Parlamenta Federacije BiH koji se odnosi na pooštavanje kaznene politike, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dala jasno opredjeljenje i donijela zaključak kojim je obavezala obrađivača, odnosno Federalno ministarstvo pravde, da za krivična djela koja su predviđena ovim zakonom pooštri sankcije, što je obrađivač i učinio.

III. – USKLAĐENOST PROPISA S EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Prilikom izrade Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo pravde je imalo u vidu Uredbu o Uredu Vlade Federacije BiH za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Evropske unije („Službene novine Federacije BiH“, br. 26/20 i 76/20) i Uredbu o postupku usklađivanja zakonodavstva Federacije BiH s pravnom stečevinom Evropske unije („Službene novine Federacije BiH“, broj 98/16) i u tom smislu je izvršilo analizu evropske pravne stečevine. U skladu sa navedenim, Zakon je usklađen s Konvencijom Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici i Konvencijom Vijeća

Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloupotrebe, te Direktivom (EU) 2024/1385 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. maja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u porodici (SL L2024/1385).

IV. – OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH ZAKONSKIH RJEŠENJA

Članom 1. ovog zakona jasno se navodi da se u krivično zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine djelimično preuzima Direktiva (EU) 2024/1385 Evropskog parlamenta i Vijeća od 14. maja 2024. godine o suzbijanju nasilja prema ženama i nasilja u porodici (SL L2024/1385).

Članom 2. ovog zakona mijenja se član 2. stav (12) i propisuje da je dijete osoba koja nije navršila 18 godina života, dok se izmijenjenim stavom (13) propisuje da je mlađa punoljetna osoba ona osoba koja je u vrijeme učinjenja krivičnog djela navršila 18, a nije navršila 21 godinu života, čime se vrši usklađivanje s članom 3. Konvencije Vijeća Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloupotrebe. Uvodi se nova definicija članova porodice, definicija bliske osobe, te definicija životnog partnera. Stavom (15) propisano je da su članovi porodice bračni ili bivši bračni partner i njihova djeca ili djeca svakog od njih, izvanbračni partneri ili bivši izvanbračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, krvni srodnici i srodnici iz odnosa potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stepenom, očuh, maćeha, usvojenik i usvojitelj iz odnosa nepotpunog usvojenja, srodnici po tazbini zaključno s drugim stepenom bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala, osobe koje vezuje odnos starateljstva i udomiteljstva, osobe koje žive ili su živjele u istom domaćinstvu bez obzira na srodstvo, osobe koje imaju zajedničko dijete ili je dijete začeto iako nikada nisu živjele u istom domaćinstvu, nezavisno od toga da li učinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom.

Stavom (16) definirano je da su bliske osobe članovi porodice, te životni partner, bivši životni partner, sadašnji ili bivši životni partner u emotivnoj ili intimnoj vezi, nezavisno od toga da li učinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom, dok je stavom (17) definirano da je životni partner osoba koja s drugom osobom živi u zajednici koja ima trajniji karakter. Navedene definicije su promijenjene u odnosu na Nacrt zakona, te se istima proširuje obuhvat, odnosno krug ljudi na koje se odnosi definicija, te se istima vrši usklađivanje s drugim zakonima i međunarodnim dokumentima. Stavom (39) uvodi se novi pojam u krivično zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine, informaciono – komunikacione tehnologije, koje se definiraju kao postupci, metode, elektronska sredstva i programi koji omogućavaju prikupljanje, čuvanje, obradu, upravljanje, prijenos i prezentaciju kompjuterskih podataka i informacija u elektronskom obliku, kao i mrežna komunikacijska oprema koja omogućava ostvarivanje komunikacije, traženje, slanje, primanje i pristupanje kompjuterskim podacima i informacijama u elektronskom obliku, stavom (40) definirano je da nasilje predstavlja kršenje ljudskih prava i označava sva djela nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerovatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili

privatnom životu. Stavom (41) definirano je da rodno zasnovano nasilje prema ženama podrazumijeva nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene, pri čemu je eksplicitno propisano da će sud rodno zasnovano nasilje uzet kao otežavajuću okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje. Stavom (42) određeno je da pojam ženske osobe uključuje i ženske osobe mlađe od 18 godina.

Članom 3. ovog zakona vrši se izmjena naziva člana 9. i isti se usaglašava sa sadržajem istog, obzirom da se krivično zakonodavstvo u Federaciji Bosne i Hercegovine ne primjenjuje prema djetetu koje u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije navršilo 14 godina života.

Članom 4. ovog zakona mijenja se član 10. važećeg zakona, te se propisuje da se ovaj zakon, ako posebnim zakonom nije drugačije propisano, primjenjuje prema osobi koja je u vrijeme učinjenja krivičnog djela starija od 14 godina i prema mlađim punoljetnim osobama.

Članom 5. ovog zakona propisuje se da odredbe općeg dijela ovog zakona primjenjuju prema djeci starijoj od 14 godina i mlađim punoljetnim osoba, osim ako posebnim zakonom nije drugačije propisano.

Članom 6. ovog zakona vrši se intervencija u član 16. kojim je propisan tok i prekid zastarjelosti krivičnog gonjenja, te se vrši usklađivanje s Konvencijom Vijeća Evrope o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloupotrebe na način da se propisuje da za krivična djela trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, i krivična djela protiv braka, porodice i mladeži učinjenja na štetu djeteta, zastarjelost krivičnog gonjenja počinje teći od punoljetstva žrtve, što predstavlja dodatan instrument za zaštitu žrtve i garanciju krivičnog progona učinitelja ovih krivičnih dijela.

Članom 7. ovog zakona u članu 41. kojim se propisuju vrste kazni (kazna zatvora, kazna dugotrajnog zatvora i novčana kazna), dodaje se novi stav (2) te se propisuje da se učinitelju krivičnog djela iz koristoljublja novčana kazna može izreći kao sporedna i kada nije propisana zakonom ili kada je propisano da će se učinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu izrekne kaznu zatvora.

Članom 8. ovog zakona vrši se intervencija u član 43. stav (3), te se propisuje da se kazna zatvora, koja ne može biti kraća od 30 dana niti duža od 20 godina, ne može izreći djeci starijoj od 14 godina. Propisuje se da se djeci starijoj od 14 godina može izreći kazna maloljetničkog zatvora pod uvjetima propisanim posebnim zakonom, čime se ovaj član usklađuje sa Zakonom o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Članom 9. ovog zakona vrši se intervencija u član 43a. stav (2) zakona, te se propisuje da se kazna zatvora zamjenjuje novčanom kaznom tako što se svaki dan izrečene kazne zatvora izjednačava sa 150 KM ako se novčana kazna utvrđuje u određenom iznosu, umjesto dosadašnjih 100 KM.

Također, u članu 43a. iza stava (3) dodaje se novi stav (4) kojim se propisuje da se kazna zatvora izrečena u trajanju do jedne godine ne može zamijeniti novčanom kaznom za krivična djela protiv ustavnog poretka Federacije, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, te krivična djela protiv braka, porodice i mladeži, čime se znatno pooštrava kaznena politika u Federaciji i šalje jasna poruka učiniteljima ovih djela.

Članom 10. ovog zakona vrši se intervencija u član 43c. stav (4), te se propisuje da se osobama osuđenima za krivična djela protiv braka, porodice i omladine ne može odrediti izvršenje kazne zatvora sa elektronskim nadzorom. Navedenom intervencijom, također jasno se pooštrava kaznena politika u Federaciji i ukidaju povlastice za učinitelje krivičnih djela protiv braka, porodice i mladeži.

Članom 11. ovog zakona vrši se intervencija u član 47. stav (3), te se propisuje da najniži iznos novčane kazne ne može biti manji od 1000 KM, umjesto dosadašnjih 500 KM.

Članom 12. ovog zakona vrši se intervencija u član 48. stav (3), te se vrši intervencija u institut zamjene novčane kazne tako što će se za svakih započelih 150 KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora, umjesto dosadašnjih 100 KM.

Članom 13. ovog zakona u član 49. uvodi se novi stav (2) kojim se propisuju opća pravila za odmjeravanje kazne, te se propisuje da se kod odmjeravanja kazne za krivična djela protiv života i tijela, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i krivična djela protiv braka, porodice i mladeži, ne mogu uzeti kao olakšavajuće okolnosti kultura, običaji, religija, tradicija i takozvana čast.

Članom 14. ovog zakona vrši se intervencija u član 51. stav (1) tačka e) te se propisuje da sud može ublažiti kaznu za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora do jedne godine na kaznu zatvora u trajanju do 30 dana. Također, propisuje se da ako je za krivično djelo propisana novčana kazna s naznakom najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako se izriče u određenom iznosu do 1000 KM.

Članom 15. ovog zakona u članu 54. stav (5) vrši se tehničko usklađivanje na način da se iza riječi „jedinstvenu kaznu“ dodaje riječ: „zatvora“.

Članom 16. ovog zakona vrši se intervencija u član 57. stav (3) važećeg zakona, te se propisuje da se pri svakom uračunavanju izjednačava dan pritvora, dan lišenja slobode, dan maloljetničkog zatvora, dan zatvora, dan dugotrajnog zatvora i iznos od 150 KM, umjesto dosadašnjih 100 KM.

Članom 17. ovog zakona vrši se intervencija u član 71. važećeg zakona, te se uvode nove sigurnosne mjere: zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom i udaljenje iz domaćinstva.

Članom 18. ovog zakona Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine dopunjuje se sa novim čl. 78a. i 78b. kojima se definiraju nove sigurnosne mjere: sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom i sigurnosna mjera udaljenja iz domaćinstva. Učinitelju krivičnog djela protiv života i tijela, krivičnog djela protiv spolne slobode i morala, krivičnog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, krivičnog djela protiv braka, porodice i mladeži kao i krivičnog djela uhođenja, može se izreći sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom, ako postoji opasnost da bi učinitelj mogao ponoviti takvo krivično djelo. Sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom uključuje zabranu približavanja žrtvi na određenoj udaljenosti, zabranu pristupa u prostor oko mjesta stanovanja ili mjesta rada žrtve, kao i zabranu uznemiravanja ili komunikacije sa žrtvom, bilo putem informaciono – komunikacionih tehnologija, koje su ovim zakonom uvedene kao novi pojam, ili na drugi način. Sigurnosnu mjeru udaljenja iz domaćinstva sud može izreći učinitelju krivičnog djela protiv života i dijela, krivičnog djela protiv spolne slobode i morala, krivičnog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, krivičnog djela protiv braka, porodice i mladeži, ako postoji opasnost da bi učinitelj mogao ponovo učiniti krivično djelo prema članu domaćinstva. Obje sigurnosne mjere ne mogu biti kraće od šest mjeseci niti duže od pet godina.

Članom 19. briše se Glava X. – PRAVILA O ODGOJNIM PREPORUKAMA, O ODGOJNIM MJERAMA I O KAŽNJAVANJU MALOLJETNIKA, odnosno čl. 79. do 109., obzirom da je na snagu stupio Zakon o zaštiti i postupanju s djecom i maloljetnicima u krivičnom postupku.

Članom 20. ovog zakona vrši se terminološko usklađivanje.

Članom 21. ovog zakona vrši se intervencija na član 112. tako što se stav (1) mijenja, te se propisuje da osoba koja je osuđena na kaznu zatvora, ili kaznu dugotrajnog zatvora, koja je sposobna za rad, može raditi ukoliko na to pristane.

Članom 22. ovog zakona vrši se intervencija u član 113. zakona kojim se propisuje izvršenje kazne maloljetničkog zatvora, te se propisuje da se prema osobi koja je navršila 16 godina, kazna maloljetničkog zatvora izvršava u posebnim kazneno – popravnim ustanovama za maloljetnike. Prema osobi koja je navršila 18 godina života, ali nije navršila 23 godine života, kazna maloljetničkog zatvora se izvršava u posebnim

ustanovama za mlađe punoljetne osobe ili u posebnom odjeljenju ustanove u kojoj se kazna izvršava prema punoljetnim osobama, pri čemu se osigurava da ne dođu u kontakt sa starijim zatvorenicima. Prema osobi koja je navršila 23 godine života prije kraja izdržavanja kazne, ostatak kazne se izvršava u kazneno – popravnoj ustanovi za odrasle.

Članom 23. ovog zakona vrši se intervencija u član 121. stav (1), te se institut rehabilitacije terminološki usklađuje.

Članom 24. ovog zakona vrši se intervencija na član 125. stav (4) te se propisuje da se osuda na kaznu dugotrajnog zatvora i osuda zbog krivičnih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, te krivičnih djela trgovina ljudima i organizirana trgovina ljudima učinjenih na štetu djeteta, ne briše. U odnosu na Nacrt zakona, proširen je krug djela za koja se kazna ne briše na krivična djela trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima učinjenih na štetu djeteta.

Članom 25. ovog zakona vrši se intervencija na član 166. stav (2) te se propisuje da će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kazniti onaj ko usmrti člana porodice ili blisku osobu koju je prethodno zlostavljao i ko usmrti dijete ili trudnu ženu, čime se vrši usklađivanje s članom 35. Istanbulske konvencije.

Članom 26. ovog zakona uvodi se novo krivično djelo Teško ubistvo ženske osobe, čime se u krivično zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine uvodi posebno krivično djelo ubistva ženske osobe i podiže stepen zaštite žene kao ranjive kategorije stanovništva. Uvođenjem posebnog krivičnog djela, zakonodavac u Federaciji BiH šalje jasnu društvenu poruku o važnosti žene u bosansko-hercegovačkom društvu i istovremeno poruku o nultoj toleranciji prema nasilju prema ženama. Stavom (1) propisano je da će se kaznom zatvora od 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kazniti ko učini rodno zasnovano ubistvo ženske osobe, dok je stavom (2) propisano da će se prilikom utvrđivanja krivičnog djela rodno zasnovanog ubistva ženske osobe uzeti u obzir da je djelo učinjeno prema bliskoj osobi, osobi koju je učinitelj već ranije zlostavljao, ranjivoj osobi, osobi koja se nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti, ili je djelo učinjeno u okolnostima spolnog nasilja ili zbog odnosa koji žene stavlja u neravnotežan položaj ili da postoje druge okolnosti koje upućuju da se radi o rodno zasnovanom nasilju. Uvođenjem ovog krivičnog djela, zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine svrstava se u nekolicinu zakonodavstava u Evropi koje teško ubistvo žene tretiraju kao posebno krivično djelo.

Članom 27. ovog zakona vrši se intervencija u član 170. stav (1) kojim se propisuje krivično djelo učestvovanja u samoubistvu, te se propisuje da će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina kazniti ko navede drugog na samoubistvo ili mu pomogne u samoubistvu pa ono bude učinjeno ili pokušano. Stavom (2) propisuje se da će se učinitelj, ukoliko predmetno djelo učini prema djetetu koje je navršilo 14 godina ili prema osobi čija je sposobnost shvaćanja značenja svog djela ili upravljanja

svojim postupcima bitno smanjena, kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina. Također, stavom (3) se propisuje da će se učinitelj koji učini djelo iz stava (1) ovog člana prema djetetu koje nije navršilo 14 godina ili prema osobi koja nije mogla shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, kazniti u skladu sa članom 166. (Ubistvo) stav (1) ovoga zakona. Stavom (4) predmetnog člana propisuje se da će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine kazniti ko okrutno ili nečovječno postupa s osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti i time iz nehata izazove samoubistvo ili pokušaj samoubistva te osobe.

Članom 28. ovog zakona vrši se intervencija u član 171., te se krivično djelo protupravnog prekida trudnoće usklađuje s čl. 39. i 46. Istanbulske konvencije.

Članom 29. ovog zakona vrši se izmjena člana 172. kojim se propisuje krivično djelo teške tjelesne ozljede. Stavom (1) propisuje se da ko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje teško naruši, da će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. Ko drugog tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozlijeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ ili je prouzrokovana trajna nesposobnost za rad ozlijeđenog ili trajno i teško narušenje njegovog zdravlja ili unakaženost, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina. Stavom (3) propisano je da ako ozlijeđeni umre zbog navedenih ozljeda, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do 12 godina. Ako su navedena krivična djela učinjena prema djetetu ili trudnoj ženi ili članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi koja je posebno ranjiva zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, zakonodavac predviđa kaznu zatvora od jedne do osam godina (za djelo iz stava 1), od dvije do deset godina (za djelo iz stava 2) i od tri do 15 godina (za djelo iz stava 3).

Stavom (5), propisuje se da ko krivično djelo iz st. (1) i (2) učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine, a ko krivično djelo iz st. (1) do (3) učini na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od ozlijeđenog, kaznit će se za krivično djelo iz st. (1) i (2) kaznom zatvora do tri godine, a za krivično djelo iz stava (3) kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Članom 30. ovog zakona vrši se intervencija u član 173. stav (2) te se uvodi kvalificirana okolnost za učinitelja krivičnog djela laka tjelesna ozljeda ukoliko isto učini prema članu porodice ili bliskoj osobi, prema djetetu ili trudnoj ženi, osobi koja je posebno ranjiva zbog njezine teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje. Predmetnim članom briše se stav (3) i mogućnost izricanja sudske opomene.

Članom 31. ovog zakona dodaju se novi čl. 173a. Sakaćenje ženskih spolnih organa i 173b. Prinudna sterilizacija čime se vrši usklađivanje predmetnog zakona sa čl. 38., 39. i 46. Istanbulske konvencije.

Članom 32. ovog zakona dodaje se novi član 179a. Uhođenje, kojim se vrši usklađivanje predmetnog zakona sa članom 34. Istanbulske konvencije. U odnosu na usvojeni Nacrt zakona izvršena je redefinicija krivičnog djela Uhođenja, te je predviđeno da se isto može vršiti i putem informaciono - komunikacionih tehnologija.

Članom 33. ovog zakona vrši se intervencija u član 180. stav (2) te se brišu riječi „ili maloljetniku“, čime se vrši usklađivanje sa definicijom pojma djeteta.

Članom 34. ovog zakona dodaje se novi član 181a. te se propisuje krivično djelo Prinuda i član 181b. Psihičko nasilje. Ko drugog zlostavlja ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo i time naruši njegov psihički integritet, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. Stavom (2) predviđen je kvalificirani oblik krivičnog djela psihičkog nasilja ukoliko je ono učinjeno prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, ili putem informaciono - komunikacionih tehnologija.

Članom 35. ovog zakona vrši se intervencija u član 183. na način da se briše stav (3) obzirom da su odredbe koje propisuje predmetni stav inkriminirane krivičnim djelom Uhođenje.

Članom 36. ovog zakona vrši se intervencija u član 189. Neovlašćeno optičko snimanje i mijenja se stav (3) obzirom da je isti obuhvaćen krivičnim djelom Iskorištavanje djeteta radi pornografije. Također, propisuje se novi stav (3) prema kojem će se oduzeti predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovoga člana i predmeti koji su nastali učinjenjem tih krivičnih djela.

Članom 37. ovog zakona vrši se intervencija u važeći zakon tako što se uvodi novi član 189a. i novo krivično djelo Zloupotreba snimke spolno eksplicitnog sadržaja, čime krivično zakonodavstvo Federacije BiH prati razvoj tehnologije i malicioznih društvenih ponašanja.

Članom 38. ovog zakona vrši se izmjena člana 193. zakona kojim je propisano krivično djelo neovlašćenog korištenja osobnih podataka, te se propisuje da ko protivno uvjetima određenim u zakonu prikuplja, obrađuje ili koristi osobne podatke fizičkih osoba, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. Stavom (2) propisano je da ako krivično djelo iz stava (1) počinu službena ili odgovorna osoba u vršenju službe ili javnih ovlasti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. Navedenom intervencijom, osim jasnijeg definiranja radnji krivičnog djela neovlašćenog korištenja osobnih podataka, te uvođenja kvalificiranog oblika ukoliko djelo počinu službena ili odgovorna osoba u vršenju službe ili javnih ovlasti, pooštrene su i sankcije, brisana je mogućnost izricanja novčane kazne i povećan je zakonski maksimum sa šest mjeseci na tri godine.

Članom 39. ovog zakona mijenja se važeći član 203. kojim je definirano krivično djelo Silovanja i isto se u potpunosti usklađuje s članom 36. Istanbulske konvencije. Stavom (1) propisano je da ko s drugom osobom bez njezina pristanka izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili navede drugu osobu da bez svog pristanka s trećom osobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ili da bez svog pristanka sama nad sobom izvrši sa spolnim odnošajem izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina. Stavom (2) propisuje se i kažnjavanje ukoliko je učinitelj bio u otklonjivoj zabludi u pogledu postojanja pristanka, i to u trajanju do tri godine, čime se pooštrava kaznena politika i kriminalizira počinjenje krivičnog djela silovanja u slučaju otklonjive zablude. Stavom (3) propisano je da ko drugu osobu upotrebom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s trećom osobom ili da nad samom sobom izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina. Stavom (4) propisuje se da ako je djelo iz stava (1) učinjeno prema članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi koja je posebno ranjiva zbog bolesti, ovisnosti, trudnoće, invaliditeta, teže tjelesne ili duševne smetnje ili prema djetetu starijem od 15 godina ili na osobito okrutan ili osobito ponižavajući način ili iz mržnje ili zajedno s jednim ili više učinitelja pri čemu je prema istoj osobi izvršeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji ili uz upotrebu oružja ili opasnog oruđa ili ako je silovana osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je ostala trudna, kaznit će se kaznom zatvora od tri do 12 godina. Stavom (5) propisano je ko djelo iz stava (3) učini pod okolnostima iz stava (4), da će se kazniti kaznom zatvora od pet do 15 godina. Stavom (6) propisano je da će se učinitelj kazniti kaznom zatvora od najmanje pet godina ako je krivičnim djelom iz stava (1) i (2) prouzrokovana smrt osobe. Stavom (7), propisano je da pristanka na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju nema ako je isto izvršeno uz upotrebu prijetnje, prijevare, zloupotrebe položaja prema osobi koja se prema učinitelju nalazi u odnosu zavisnosti, iskorištavanja stanja osobe zbog kojeg ona nije bila sposobna izraziti svoje odbijanje ili nad osobom kojoj je protupravno oduzeta sloboda.

Članom 40. ovog zakona dodaje se novi član 203a. (Spolno uznemiravanje) koje je u potpunosti usklađeno s članom 40. Istanbulske konvencije. Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne prirode koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje. Propisano je da se spolno uznemiravanje može vršiti i putem informaciono – komunikacionih tehnologija.

Članom 41. ovog zakona vrši se intervencija u važeći zakon tako što se čl. 204, 205, 206. i 207. kojima su propisana krivična djela Spolni odnošaj s nemoćnom osobom, Spolni odnošaj zloupotrebom položaja, Prinuda na obljubu i Spolni odnošaj s djetetom brišu, obzirom da su radnje predviđene tim djelima obuhvaćene novim krivičnim djelima.

Članom 42. ovog zakona izmijenjen je član 208. (Bludne radnje) na način da je propisano da će se u slučajevima iz člana 203. (Silovanje) ovog zakona, kada nije učinjen ni pokušaj tog krivičnog djela, onaj ko učini samo bludnu radnju kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine, dok će se učinitelj predmetnog djela prema djetetu starijem od 15 godina kazniti kaznom zatvora do tri godine. Ako djelo iz stava (2) učini srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji zaključno s četvrtim stepenom, očuh, maćeha, usvojitelj, staratelj, nastavnik, odgojitelj, liječnik, vjerski službenik ili druga osoba kojoj je dijete povjereno radi učenja, odgoja, čuvanja, staranja ili njege, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne godine do pet godina. U odnosu na Nacrt zakona, podignut je zakonski minimum kazne zatvora sa šest mjeseci na jednu godinu.

Članom 43. ovog zakona briše se član 209. kojim je definirano krivično djelo Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnikom, obzirom da je isto propisano novim članom 210f.

Članom 44. ovog zakona iza člana 201b., dodaje se nova Glava XIXa. - Krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta. Članom 210c. uvodi se krivično djelo Spolni odnošaj s djetetom mlađim od 15 godina koje je u potpunosti usklađeno s članom 18. Lanzarote konvencije. Također, članom 210d. uvodi se krivično djelo Spolna zloupotreba djeteta starijeg od 15 godina koje je također usklađeno s članom 18. Lanzarote konvencije, dok je članom 210e. uvedeno krivično djelo Mamljenje djece za zadovoljenje spolnih potreba, koje u potpunosti usklađeno s članom 23. Lanzarote konvencije. Članom 210f. uvodi se krivično djelo Zadovoljenje pohote pred djetetom koje je u potpunosti usklađeno s članom 22. Lanzarote konvencije, članom 210g. krivično djelo Navođenje djeteta na prostituciju koje u potpunosti usklađeno s čl. 19. i 28. Lanzarote konvencije, članom 210h. Iskorištavanje djeteta radi pornografije koje je u potpunosti usklađeno s čl. 20. i 28. Lanzarote konvencije, članom 210i. krivično djelo Iskorištavanja djeteta za pornografske predstave koje je u potpunosti usklađeno s članom 21. Lanzarote konvencije i članom 210j. krivično djelo Upoznavanje djeteta s pornografijom koje je u potpunosti usklađeno s članom 20. Lanzarote konvencije.

Članom 45. ovog zakona brišu se čl. 211, 212. i 213., obzirom da je član 211. obuhvaćen članom 210h., da je član 212. obuhvaćen članom 210j., i da je član 213. obuhvaćen članom 222a.

Članom 46. ovog zakona iza člana 215. dodan je novi član 215a. kojim se uvodi krivično djelo Prisilno sklapanje braka koje je u potpunosti usklađeno s članom 37. Istanbulske konvencije.

Članom 47. ovog zakona izvršena je izmjena krivičnog djela Izvanbračne zajednice s djetetom koje nije navršilo 16 godina, te je definirano da će se punoljetna osoba koja izvanbračno živi s djetetom koje nije navršilo 16 godina života kazniti kaznom zatvora

od tri mjeseca do tri godine. U odnosu na Nacrt zakona povećan je zakonski minimum na tri mjeseca.

Članom 48. ovog zakona izvršena je izmjena krivičnog djela iz člana 217. te je izvršeno usklađivanje u skladu s definicijom djeteta.

Članom 49. ovog zakona izvršena je intervencija u član 218., odnosno pooštavanje kaznene politike za krivično djelo Promjena porodičnog stanja.

Članom 50. ovog zakona izvršeno je usklađivanje krivičnog djela iz člana 219. Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta u skladu s definicijom pojma djeteta.

Članom 51. ovog zakona iza člana 219. dodan je novi član 219a. te je uvedeno novo krivično djelo Povreda privatnosti djeteta, koje je u potpunosti usklađeno s Konvencijom o pravima djeteta. Predmetnom odredbom štiti se pravo djeteta na privatnost i porodični život, što je od iznimnog značaja obzirom na ubrzani razvoj sredstava masovne komunikacije i kompjuterskih mreža. Stavom (2) predviđeno je izvršenje krivičnog djela putem informaciono – komunikacionih tehnologija.

Članom 52. ovog zakona vrši se intervencija u član 220., odnosno vrši se usklađivanje kaznene politike za krivično djelo napuštanje djeteta.

Članom 53. ovog zakona mijenja se član 222. kojim je propisano krivično djelo Nasilje u porodici. U odnosu na važeći zakon, kazne su značajno pooštrene, prije svega u odnosu na osnovni oblik djela za koji je podignut zakonski maksimum, te za djelo nasilja u porodici uslijed kojeg je nastupila smrt člana porodice ili domaćinstva ili bliske osobe na način da je podignut zakonski minimum sa dvije na tri godine. Stavom (1) propisano je da će se kaznom zatvora do tri godine kazniti ko fizičkim, seksualnim, psihičkim ili ekonomskim nasiljem ugrožava mir, tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku cjelovitost člana svoje porodice ili domaćinstva ili bliske osobe, nezavisno od toga da li učinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom. Ako je prilikom učinjenja djela iz stava (1) upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine. Ako je krivičnim djelom iz st. (1) i (2) član porodice ili domaćinstva ili bliska osoba teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno ili ako je krivično djelo iz st. (1) i (2) učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina. Ako je krivičnim djelom iz st. (1) do (3) prouzrokovana smrt člana porodice ili domaćinstva ili bliske osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do 15 godina.

Članom 54. ovog zakona iza člana 222. dodaje se novi član 222a. Rodoskrvrnuće te je propisano da će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine kazniti ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s krvnim srodnikom

u pravoj liniji ili s bratom ili sestrom. Stavom (2) propisan je kvalificirani oblik ovog djela ukoliko se isto učini prema djetetu.

Čl. 55. i 56. ovog zakona izvršeno je terminološko usklađivanje u čl. 224. i 231. stav (5).

Članom 57. izvršena je izmjena člana 237. kojim je propisano krivično djelo Služenja alkoholnih pića djetetu te je isto usklađeno s pojmom djeteta.

Čl. 58. i 59. izvršena je terminološka intervencija u član 239. stav (2) i 345. stav (4).

Članom 60. ovog zakona uvodi se novi član 353a. i novo krivično djelo Kršenje zabrane utvrđene sigurnosnom mjerom, te se propisuje da će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine kazniti ko prekrši zabranu utvrđenu sigurnosnom mjerom izrečenom pravosnažnom sudskom odlukom.

Članom 61. ovog zakona dodaje se novi član 239b. i novo krivično djelo Prisila prema zdravstvenom radniku, kojim se štiti obavljanje zdravstvene djelatnosti kao javne službe.

Članom 62. ovlašćuju se Zakonodavno – pravna komisija Predstavničkog doma i Zakonodavno – pravna komisija Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine da u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona utvrde Prečišćeni tekst Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, imajući u vidu da je osnovni tekst ovog propisa mijenjan, odnosno dopunjavan više od tri puta, te da bi prečišćeni tekst olakšao praćenje sadržaja istog.

Članom 63. propisuje se stupanje na snagu ovog zakona.

V. – FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provođenje ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u budžetu Federacije Bosne i Hercegovine.

ODREDBE KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 21/04 - ispr., 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23) KOJE SE MIJENJAJU, DOPUNJU I BRIŠU

Član 2.

Značaj izraza u ovom zakonu

- (1) Krivično zakonodavstvo u Federaciji sačinjavaju krivičnopravne odredbe sadržane u ovom zakonu, drugim zakonima Federacije i zakonima kantona.
- (2) Teritorija Federacije je kopnena teritorija, obalno more i vodene površine unutar njenih granica, te zračni prostor nad njima.
- (3) Službena osoba je izabrani ili imenovani službenik ili druga službena osoba u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti i u drugim organima uprave i službama za upravu Federacije, kantona, gradova i općina koje obavljaju određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; osoba koja stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim organima i tijelima; ovlaštena osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je zakonom ili drugim propisom donesenim na osnovu zakona povjereno obavljanje javnih ovlaštenja, a koja u okviru tih ovlasti obavlja određenu funkciju; te druga osoba koja obavlja određenu službenu funkciju na osnovu ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona.
- (4) Vojna osoba, u smislu ovog zakona, je profesionalna vojna osoba i osoba u rezervnom sastavu dok je na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.
- (5) Kada je kao učinitelj pojedinog krivičnog djela označena službena osoba ili vojna osoba, osobe iz stava 3. ovog člana mogu biti učinitelji tih djela, ako iz obilježja pojedinog krivičnog djela ili iz pojedinog propisa ne proizilazi da učinitelj može biti samo neka od tih osoba.
- (6) Odgovorna osoba je osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je s obzirom na njenu dužnost ili na osnovu posebne ovlasti povjeren određeni krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na osnovu zakona, ili općeg akta privrednog društva ili druge pravne osobe u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnjom ili nekom drugom privrednom djelatnošću ili na nadzor nad njima. Odgovornom osobom smatra se i službena osoba u smislu stava 3. ovog člana kad su u pitanju radnje čijim je učiniteljem označena odgovorna osoba, a nisu propisane kao krivično djelo odredbama glave o krivičnim djelima protiv službene i druge odgovorne funkcije ili odredbama o krivičnim djelima čiji je učinitelj službena osoba propisanim u nekoj drugoj glavi ovog zakona ili drugim zakonom Federacije ili kantona.
- (7) Kad je kao učinitelj krivičnih djela označena službena ili odgovorna osoba, sve osobe iz st. 3. i 5. ovog člana mogu biti učinitelji tih djela, ako iz zakonskih obilježja pojedinog krivičnog djela ne proizilazi da učinitelj može biti samo neka od tih osoba.
- (8) Strana službena osoba je član zakonodavnog, izvršnog, upravnog ili sudskog organa strane države, javni službenik međunarodne organizacije i njezinih tijela, sudija i drugi službenik međunarodnog suda.
- (9) Sudija porotnik je osoba koja je član kolegijalnog tijela koje ima odgovornost odlučivanja o krivnji optužene osobe i izricanja krivično-pravne sankcije u postupku suđenja.
- (10) Arbitar je osoba koja je, na osnovu sporazuma o arbitraži, pozvana da donese pravno obavezujuću odluku u sporu koji mu podnesu stranke sporazuma.

(11) Krivično djelo iz mržnje je svako krivično djelo učinjeno zbog rasne pripadnosti, boje kože, vjerskog uvjerenja, nacionalnog ili etničkog porijekla, jezika, invaliditeta, spola, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzet će se kao otežavajuća okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje za kvalificirani oblik krivičnog djela učinjenog iz mržnje."

(12) Dijete je, u smislu ovog zakona, osoba koja nije navršila četrnaest godina života.

(13) Maloljetnik je, u smislu ovog zakona, osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(14) Pravna osoba je, u smislu ovog zakona, Bosna i Hercegovina, Federacija, Republika Srpska, Distrikt Brčko Bosne i Hercegovine, kanton, grad, općina, mjesna zajednica, svaki organizacioni oblik privrednog društva i svi oblici povezivanja privrednih društava, ustanova, ustanova za obavljanje kreditnih i drugih bankarskih poslova ili za osiguranje osoba i imovine, te druge finansijske institucije, fond, političke stranke, udruženja građana i drugi oblici udruživanja koji mogu sticati sredstva i koristiti ih na isti način kao i svaka druga institucija ili organ koji ostvaruje i koristi sredstva i kojem je zakonom priznato svojstvo pravne osobe.

(15) Privredno društvo je, u smislu ovog zakona, korporacija, poduzeće, ortakluk i svaki organizacioni oblik registriran za obavljanje privredne aktivnosti.

(16) Udruženje je bilo koji oblik udruživanja tri ili više osoba.

(17) Više osoba je najmanje dvije osobe.

(18) Skupina ljudi je najmanje pet osoba.

(19) Grupa ljudi je udruženje od najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog, ponovljenog ili povremenog činenja krivičnih djela, pri čemu svaka od tih osoba učestvuje u učinjenju krivičnog djela.

(20) Organizirana grupa ljudi je grupa ljudi koja je formirana, a nije nastala spontano, radi izravno slijedećeg učinjenja krivičnog djela, čiji članovi ne moraju imati formalno određene uloge, koja ne mora imati slijed članstva niti razvijenu organizaciju.

(21) Grupa za organizirani kriminal je organizirana grupa ljudi od najmanje tri osobe, koja postoji neko vrijeme, djelujući u cilju učinjenja jednog ili više krivičnih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora preko tri godine ili teža kazna.

(22) Izbjeglica ili raseljena osoba je, u smislu ovog zakona, osoba koja je napustila svoju imovinu na području Federacije u vremenu između 30. aprila 1991. godine i 4. aprila 1998. godine, za koju se pretpostavlja da je izbjeglica ili raseljena osoba po Aneksu 7. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

(23) Članovi porodice, u smislu ovog zakona, jesu: bračni i izvanbračni drug, bivši bračni i izvanbračni drug, krvni rođak u ravnoj liniji, usvojitelj i posvojenik, rođak u pobočnoj liniji do trećeg stepena zaključno i srodnik po tazbini do drugog stepena zaključno.

(24) Tajna Federacije, kantona, grada i općine je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na osnovu zakona, određena tajnom Federacije, čijim bi otkrivanjem nastupile štetne posljedice za Federaciju, kanton, grad i općinu.

(25) Vojna tajna je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili aktom nadležnog organa Federacije donesenim na osnovu zakona proglašena vojnom tajnom.

(26) Službena tajna je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležne institucije u Federaciji, kantonu, gradu i općini donesenim na osnovu zakona proglašena službenom tajnom.

(27) Poslovna tajna je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom privrednog društva, ustanove ili druge pravne osobe određen poslovnom

tajnom, a koji predstavlja proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog ili konstrukcijskog rada, te drugi podatak zbog čijeg bi priopćavanja neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za njezine privredne interese.

(28) Profesionalna tajna je podatak o osobnom ili porodičnom životu stranaka koji saznaju odvjetnici, branitelji, notari, doktori medicine, doktori stomatologije, primalje ili drugi zdravstveni djelatnici, psiholozi, djelatnici staranja, vjerski ispovjednici i druge osobe u obavljanju svog zvanja.

(29) Isprava je svaki predmet koji je podoban ili određen da služi kao dokaz kakve činjenice koja je od značenja za pravne odnose.

(30) Novac je kovano ili papirnato sredstvo plaćanja koje je na osnovu zakona u opticaju u Bosni i Hercegovini ili u stranoj državi.

(31) Znaci za vrijednost podrazumijevaju i strane znakove za vrijednost.

(32) Pokretnina je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, topline ili kretanja, te telefonski i drugi impulsi.

(33) Prevozno sredstvo je svako plovilo, vozilo i letjelica, kao i bilo kakvo drugo sredstvo koje se može koristiti za prijevoz u suhozemnom, vodenom ili zračnom prometu, bez obzira na vrstu pogona.

(34) Sila je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava s ciljem da se ko protiv svoje volje dovede u nesvjesno stanje ili onesposobi za otpor.

(35) Opojna droga je medicinski lijek ili opasna supstanca s adiktivnim i psihotropnim svojstvima, ili supstanca koja se lahko može pretvoriti u takvu supstancu ako podliježe nadzoru po međunarodnoj konvenciji koju je Bosna i Hercegovina potvrdila, ili supstanca koja je proglašena opojnom drogom od nadležne institucije Bosne i Hercegovine ili nadležne institucije entiteta.

(36) Izražavanje u jednom gramatičkom rodu, muškom ili ženskom, uključuje oba roda fizičkih osoba.

Član 9.

Isključenje primjene krivičnog zakonodavstva u Federaciji prema djeci

Krivično zakonodavstvo u Federaciji ne primjenjuje se prema djetetu koje u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije navršilo četrnaest godina života.

Član 10.

Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji prema maloljetnicima

Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema maloljetnicima u skladu sa Glavom X (*Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika*) ovog zakona i drugim zakonima u Federaciji.

Član 14.

Primjena Općeg dijela ovog zakona

(1) Odredbe Općeg dijela ovog zakona primjenjuju se prema učiniteljima svih krivičnih djela propisanih zakonima u Federaciji.

(2) Odredbe Općeg dijela ovog zakona primjenjuju se prema maloljetnicima, osim ako zakonom nije drukčije propisano.

(3) Odredbe Općeg dijela ovog zakona primjenjuju se na pravne osobe, osim ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Član 16.

Zastarjelost izvršenja kazne

Ako u ovom zakonu nije drukčije propisano, izrečena se kazna neće izvršiti kad od dana pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

- a) trideset pet godina ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora;
- b) dvadeset godina ako je izrečena kazna zatvora preko deset godina;
- c) petnaest godina ako je izrečena kazna zatvora preko pet godina;
- d) deset godina ako je izrečena kazna zatvora preko tri godine;
- e) pet godina ako je izrečena kazna zatvora preko jedne godine;
- f) tri godine ako je izrečena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna.

Član 41.

Vrste kazni

Učinitelju krivičnog djela koji je kriv mogu se izreći:

- a) kazna zatvora;
- b) kazna dugotrajnog zatvora;
- c) novčana kazna.

Član 43.

Kazna zatvora

- (1) Kazna zatvora ne može biti kraća od 30 dana ni duža od 20 godina.
- (2) Kazna zatvora izriče se na pune godine i mjesece, a do šest mjeseci i na pune dane.
- (3) Kazna zatvora iz st. (1) i (2) ovog člana ne može se izreći maloljetnicima. Maloljetnicima se može izreći kazna maloljetničkog zatvora pod uvjetima propisanim Glavom X (*Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika*) ovog Zakona. Kazna maloljetničkog zatvora po svojoj je svrsi, prirodi, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna lišenja slobode.

Član 43a.

Zamjena kazne zatvora

- (1) Izrečena kazna zatvora u trajanju do jedne godine će se, na zahtjev osuđenika, zamijeniti novčanom kaznom koja se plaća u jednokratnom iznosu u roku do 30 dana.
- (2) Kazna zatvora zamjenjuje se novčanom kaznom tako što se svaki dan izrečene kazne zatvora izjednačuje sa 100 KM ako se novčana kazna utvrđuje u određenom iznosu.
- (3) Ako se novčana kazna ne plati u roku iz stava (1) ovog člana, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora. Ako se novčana kazna plati samo djelimično, izvršit će se kazna zatvora srazmjerno iznosu koji nije plaćen.

Član 43c.

Kućni zatvor sa elektronskim nadzorom

- (1) Osobe osuđene na kaznu zatvora do jedne godine, uz svoj pristanak, mogu izdržavati tu kaznu i kao kućni zatvor sa elektronskim nadzorom što podrazumijeva da osuđena osoba ne smije napuštati prostorije u kojima stanuje osim u slučajevima propisanim zakonom koji uređuje izvršenje krivičnih sankcija.

- (2) Odluka da se kazna zatvora može izvršiti i kao kućni zatvor sa elektronskim nadzorom zasniva se na ocjeni da, uzimajući u obzir sve okolnosti koje određuju vrstu i mjeru kazne, počinioca krivičnog djela nije prijeko potrebno uputiti u ustanovu na izdržavanje kazne zatvora, već da se i na ovakav način može postići svrha kažnjavanja i svrha izvršenja kazne zatvora.
- (3) Osuđenoj osobi koja izdržava kućni zatvor sa elektronskim nadzorom i koja neopravdano napusti prostorije u kojima stanuje sud će odrediti izdržavanje ostatka kazne zatvora u ustanovi za izdržavanje kazne.
- (4) Osobama osuđenim za krivična djela protiv braka, porodice i omladine koje žive sa oštećenim u istom domaćinstvu ne može biti određeno izvršenje kazne zatvora na način propisan u stavu 1. ovog člana.

Član 47.

Novčana kazna

- (1) Novčana kazna izriče se u dnevnim iznosima, a ako to nije moguće može se izreći u određenom iznosu.
- (2) Ako se novčana kazna izriče u dnevnim iznosima može iznositi najmanje pet a najviše tri stotine šezdeset dnevnih iznosa, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja najviše hiljadu pet stotina dnevnih iznosa, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.
- (3) Ako se novčana kazna izriče u određenom iznosu najniži iznos ne može biti manji od 500 KM, a najviši iznos ne može biti veći od 100.000 KM, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja iznos ne može biti veći od 1.000.000 KM, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.
- (4) Prilikom izricanja novčane kazne za krivična djela učinjena iz koristoljublja sud može izreći novčanu kaznu u iznosu većem od najvišeg iznosa propisanog u st. 2. i 3. ovog člana ukoliko vrijednost protupravne imovinske koristi koju je učinitelj pribavio učinjenjem krivičnog djela prelazi iznos od 1.000.000 KM. U tom se slučaju učinitelju može izreći novčana kazna u iznosu koji ne može biti veći od dvostrukog iznosa vrijednosti protupravne imovinske koristi koju je pribavio učinjenjem krivičnog djela zbog kojeg mu se izriče novčana kazna.
- (5) Broj dnevnih iznosa novčane kazne određuje sud primjenjujući opća pravila za odmjeravanje kazne. Visinu dnevnog iznosa sud određuje tako što uzima u obzir visinu dnevnog dohotka učinitelja prema iznosu njegove tromjesečne neto plaće i njegove druge dohotke, te porodične obaveze. Prilikom određivanja visine iznosa sud uzima u obzir podatke koji u trenutku izricanja kazne nisu stariji od šest mjeseci.
- (6) Podatke iz st. od 1. do 5. ovog člana koji sudu nisu poznati osigurava optuženi u roku koji odredi sud, a najkasnije do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku. Ako do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku sudu nisu poznate okolnosti bitne za određivanje visine dnevnog iznosa novčane kazne, novčana kazna se izriče u određenom iznosu pri čemu se primjenjuju opća pravila za odmjeravanje kazne.
- (7) Najniži dnevni iznos novčane kazne iznosi jednu šezdesetinu a najviše jednu trećinu posljednje zvanično objavljene prosječne mjesečne neto plaće zaposlenih u Federaciji, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.
- (8) U presudi se određuje rok plaćanja novčane kazne koji ne može biti kraći od petnaest dana niti duži od šest mjeseci, ali u opravdanim slučajevima sud može dopustiti da osuđeni isplati novčanu kaznu i u otplatama, s tim da rok isplate ne može biti duži od jedne godine.

(9) Novčane kazne izrečene i naplaćene po ovom zakonu prihod su budžeta Federacije.

Član 48.

Zamjena novčane kazne

- (1) Novčana kazna se ne naplaćuje prinudno.
- (2) Ako se novčana kazna ne plati u roku koji je utvrđen presudom, sud će bez odlaganja donijeti odluku da se novčana kazna zamijeni kaznom zatvora.
- (3) Novčana kazna će se zamijeniti kaznom zatvora tako što će se za svaki započeti dnevni iznos novčane kazne ili ako je novčana kazna bila izrečena u određenom iznosu za svakih započetih 100 KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora, s tim što ne može prekoračiti propisanu kaznu za to djelo.
- (4) Ako osuđeni isplati samo dio novčane kazne ostatak će se srazmjerno pretvoriti u zatvor, a ako osuđeni isplati ostatak novčane kazne izvršenje zatvora će se obustaviti.

Član 49.

Opća pravila za odmjeravanje kazne

- (1) Sud će učinitelju krivičnog djela odmjeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to krivično djelo imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito: stepen krivice, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, raniji život učinitelja, njegove osobne prilike i njegovo ponašanje nakon učinjenog krivičnog djela, te druge okolnosti koje se odnose na osobu učinitelja.
- (2) Kad sud odmjerava kaznu učinitelju za krivično djelo učinjeno u povratu, posebno će uzeti u obzir je li ranije djelo iste vrste kao i novo djelo, jesu li oba djela učinjena iz istih pobuda i koliko je vremena proteklo od ranije osude ili od izdržane ili oprostene kazne.
- (3) Pri odmjeravanju novčane kazne, sud će uzeti u obzir i imovno stanje učinitelja, vodeći računa o visini njegove plaće, njegovim drugim prihodima, njegovoj imovini i o njegovim porodičnim obavezama.

Član 51.

Granice ublažavanja kazne

- (1) Kad postoje uvjeti za ublažavanje kazne iz člana 50. (Ublažavanje kazne) ovog zakona, sud će ublažiti kaznu u ovim granicama:
 - a) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od deset ili više godina, kazna se može ublažiti do pet godina zatvora;
 - b) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od tri ili više godina, kazna se može ublažiti do jedne godine zatvora;
 - c) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od dvije godine, kazna se može ublažiti do šest mjeseci zatvora;
 - d) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od jedne godine, kazna se može ublažiti do tri mjeseca zatvora;
 - e) ako je za krivično djelo propisana kazna zatvora od najviše jedne godine, kazna se može ublažiti do trideset dana zatvora;

f) ako je za krivično djelo propisana kazna zatvora bez naznake najmanje mjere, umjesto kazne zatvora može se izreći novčana kazna;

g) ako je za krivično djelo propisana novčana kazna s naznakom najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako se izriče u određenom iznosu do 500 KM.

(2) Pri odlučivanju koliko će kaznu ublažiti prema pravilima iz stava 1. ovog člana sud će posebno uzeti u obzir najmanju i najveću mjeru kazne propisane za to krivično djelo.

Član 54.

Stjecaj krivičnih djela

(1) Ako je učinitelj jednom radnjom ili s više radnji počinio više krivičnih djela za koja mu se istovremeno sudi, sud će najprije utvrditi kazne za svako od tih krivičnih djela, pa će za sva krivična djela izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora, jedinstvenu kaznu zatvora ili jedinstvenu novčanu kaznu.

(2) Jedinstvenu kaznu sud će izreći po ovim pravilima:

a) ako je za krivična djela u stjecaju sud utvrdio kazne dugotrajnog zatvora ili dugotrajnog zatvora i zatvora, jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije prijeći 45 godina;

b) ako je za krivična djela u stjecaju sud utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije dostignuti zbir utvrđenih kazni niti prijeći dvadeset godina;

c) ako je za dva ili više krivičnih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne zatvora u trajanju dužem od deset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dosegnuti zbir pojedinačnih kazni zatvora;

d) ako su za sva krivična djela u stjecaju propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna zatvora ne može biti veća od osam godina;

e) ako je za krivična djela u stjecaju sud utvrdio samo novčane kazne, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine utvrđene novčane kazne, ali ne smije dostignuti zbir utvrđenih novčanih kazni.

(3) Ako je za neka krivična djela u stjecaju sud utvrdio kazne zatvora, a za druga krivična djela u stjecaju novčane kazne, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu po odredbama stava 2. tač. od b) do d) ovog člana.

(4) Sporednu kaznu sud će izreći ako je utvrđena makar za jedno krivično djelo u stjecaju, a ako je utvrdio više novčanih kazni izreći će jedinstvenu novčanu kaznu po odredbi stava 2. tačke d) ovog člana.

(5) Ako je sud za krivična djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora, izreći će jedinstvenu kaznu po odredbama stava 2. tač. b) i c) ovog člana.

Član 57.

Uračunavanje pritvora i ranije kazne

(1) Vrijeme provedeno u pritvoru i svako lišenje slobode u vezi sa krivičnim djelom, uračunava se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetničkog zatvora ili novčanu kaznu.

(2) Kazna zatvora koju je osuđenik izdržao ili novčana kazna koju je osuđenik platio za prekršaj uračunava se u kaznu izrečenu za krivično djelo čija obilježja obuhvaćaju i obilježja prekršaja.

- (3) Pri svakom uračunavanju izjednačava se dan pritvora, dan lišenja slobode, dan maloljetničkog zatvora, dan zatvora, dan dugotrajnog zatvora i iznos od 100 KM.

Član 71.

Vrste sigurnosnih mjera

Učiniteljima krivičnih djela mogu se izreći ove sigurnosne mjere:

- a) obavezno psihijatrijsko liječenje;
- b) obavezno liječenje od ovisnosti;
- c) zabrana vršenja poziva, aktivnosti ili funkcija;
- d) zabrana upravljanja prijevoznim sredstvom;
- e) lišenje predmeta.

Član 110.

Izvršenje kazne zatvora

- (1) Kazna zatvora i kazna maloljetničkog zatvora izvršavaju se u zatvorenim, poluotvorenim ili otvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.
- (2) Kazna dugotrajnog zatvora izvršava se u zatvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.
- (3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, kazna dugotrajnog zatvora može se izvršavati i u ustanovama poluotvorenog tipa pod uvjetom da je osuđena osoba izdržala dvije trećine kazne dugotrajnog zatvora i pod uvjetom da uredno koristi vanzavodske pogodnosti.
- (4) Na postupak premještaja osuđene osobe iz stava (3) ovog člana shodno se primjenjuju odredbe o premještaju osuđenih osoba propisanih odredbama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine. (3) Kućni zatvor sa elektronskim nadzorom izvršava se u prostorijama u kojima osuđena osoba stanuje u mjestu prebivališta, odnosno boravišta.

Član 112.

Rad osuđenih osoba

- (1) Osoba osuđena na kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora ili kaznu maloljetničkog zatvora, koja je sposobna za rad, može raditi ukoliko ona na to pristane.
- (2) Ako osuđena osoba traži ili pristane na rad, rad će joj se omogućiti. (3) Rad osuđene osobe treba biti koristan i usklađen sa savremenim načinom vršenja iste vrste rada na slobodi, prema stručnim i drugim sposobnostima osuđenog.

Član 113.

Izvršenje kazne maloljetničkog zatvora

- (1) Prema starijem maloljetniku, dok ne navrši osamnaest godina života, kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnim krivično-popravnim ustanovama za maloljetnike. Prema osobi koja je navršila osamnaest godina života, ali nije navršila dvadeset tri godine života (mlađa punoljetna osoba) kazna maloljetničkog zatvora se izvršava u posebnim ustanovama za mlađe punoljetne osobe ili u posebnom odjeljenju ustanove u kojoj se kazna izvršava prema punoljetnim osobama, pri čemu se osigurava da mlađe punoljetne osobe ne dođu u kontakt sa starijim zatvorenicima.

Prema osobi koja je navršila dvadeset tri godine života prije kraja izdržavanja kazne ostatak kazne se izvršava u krivično-popravnoj ustanovi za odrasle.

(2) Prema mlađoj punoljetnoj osobi kazna se može izvršavati u krivično-popravnoj ustanovi za maloljetnike sve dok je to potrebno radi završetka njenog školovanja ili stručnog osposobljavanja. Međutim, prema mlađoj se punoljetnoj osobi kazna ne može ni u kojem slučaju izvršavati u krivično-popravnoj ustanovi za maloljetnike, ako bi to bilo na koji način bilo štetno za maloljetne osobe prema kojima se izvršava kazna maloljetničkog zatvora u toj ustanovi.

(3) Izbor posla za osuđenog maloljetnika vrši se prema njegovim sposobnostima i sklonostima za određenu vrstu posla, radi stručnog osposobljavanja, a prema mogućnostima koje postoje u krivično-popravnoj ustanovi za maloljetnike. Mlađoj punoljetnoj osobi će se također omogućiti obrazovanje i stručno osposobljavanje, bez obzira na to izvršava li se kazna u posebnim ustanovama ili u posebnim odjeljenjima krivično-popravnih ustanova za odrasle osobe.

(4) Radno vrijeme osuđenog maloljetnika određuje se tako da mu se omogući školovanje i stručno osposobljavanje i da mu ostane dovoljno vremena za fizički odgoj i rasonodu.

(5) Osuđeni maloljetnik može biti uvjetno otpušten s izdržavanja kazne ako je izdržao trećinu kazne, ali ne prije nego što je proveo jednu godinu u krivično-popravnoj ustanovi. Za vrijeme uvjetnog otpusta sud može odrediti odgojnu mjeru pojačanog nadzora nadležnog tijela socijalne zaštite. Za opoziv uvjetnog otpusta primjenjuju se odredbe člana 46. (Opoziv uvjetnog otpusta) ovog zakona.

(6) Maloljetni osuđenik, osim u izuzetnim okolnostima, ima pravo održavati kontakte sa svojom porodicom putem pisama i posjeta.

Član 121. Rehabilitacija

(1) Poslije izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, osuđene osobe uživaju sva prava utvrđena ustavom, zakonom i drugim propisima i mogu sticati sva prava, osim onih koja su im ograničena sigurnosnom mjerom ili nastupanjem pravne posljedice osude. (2) Odredba stava 1. ovog člana primjenjuje se i na osobe na uvjetnom otpustu ako njihova prava nisu ograničena posebnim propisima o uvjetnom otpustu s izdržavanja kazne zatvora.

Član 125. Brisanje osude

(1) Pod uvjetnom da učinitelj krivičnog djela nije ponovo osuđen za novo krivično djelo, osuda se briše po sili zakona kada proteknu sljedeći rokovi:

a) osuda kojom je učinitelj oslobođen kazne briše se iz kaznene evidencije ako osuđenik u roku od jedne godine od dana pravosnažnosti presude ne počinu novo krivično djelo;

b) uslovna osuda briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja, ako za to vrijeme osuđenik ne počinu novo krivično djelo;

c) osuda na novčanu kaznu i na kaznu zatvora u trajanju do jedne godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od tri godine od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počinu novo krivično djelo;

d) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko jedne do tri godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od pet godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo;

e) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko tri do pet godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od deset godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo;

f) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko pet do deset godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od 15 godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo.

(2) Sud može, na molbu osuđenika, odrediti da se iz kaznene evidencije briše osuda na kaznu zatvora u trajanju preko deset godina ako je protekao rok od 20 godina od dana izdržavanja, zastare ili oprosta kazne, a u tom vremenu osuđenik nije počinio novo krivično djelo.

(3) Prilikom odlučivanja o brisanju osude iz stava (2) ovog člana, sud će voditi računa o vladanju osuđenika poslije izdržavanja kazne, o prirodi krivičnog djela i o drugim okolnostima koje mogu biti od značaja za ocjenu opravdanosti brisanja osude.

(4) Osuda na kaznu dugotrajnog zatvora se ne briše.

(5) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje krivični postupak za novo krivično djelo.

(6) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje primjena mjera sigurnosti niti dok oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom nije potpuno izvršeno.

(7) Brisanjem osude iz kaznene evidencije pod uvjetima iz st. (1) do (3) ovog člana učinitelj krivičnog djela smatra se neosuđivanim.

Član 166. Ubistvo

(1) Ko drugoga usmrti, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(2) Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:

a) ko drugog usmrti na okrutan ili podmukao način;

b) ko drugog usmrti pri bezobzirnom nasilničkom ponašanju;

c) ko drugog usmrti iz mržnje;

d) ko drugog usmrti iz koristoljublja, radi učinjenja ili prikrivanja kog drugog krivičnog djela, iz bezobzirne osvete ili iz drugih niskih pobuda;

e) ko usmrti sudiju ili tužioca u vezi sa vršenjem njihove sudijske ili tužilačke dužnosti, službenu ili vojnu osobu pri obavljanju poslova sigurnosti ili dužnosti čuvanja javnog reda, hapšenja učinitelja krivičnog djela ili čuvanja osobe kojoj je oduzeta sloboda.

Član 170. Učestvovanje u samoubistvu

(1) Ko navede drugog na samoubistvo ili mu pomogne u samoubistvu, pa ono bude učinjeno, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini prema maloljetniku ili prema osobi čija je sposobnost shvaćanja značenja svog djela ili upravljanja svojim postupcima bitno smanjena, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini prema djetetu ili prema osobi koja nije mogla shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, kaznit će se po članu 166. (Ubistvo) stav 1. ovog zakona.

(4) Ko okrutno ili nečovječno postupa s osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti i time iz nehata izazove samoubistvo te osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 171.

Protupravni prekid trudnoće

(1) Ko protivno propisima o prekidu trudnoće trudnoj ženi s njezinim pristankom započne činiti, učini ili joj pomogne učiniti prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko trudnoj ženi bez njezina pristanka započne činiti ili učini prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana trudna žena teško tjelesno ozljeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je krivičnim djelom iz stava 2. ovog člana trudna žena teško tjelesno ozljeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

Član 172.

Teška tjelesna ozljeda

(1) Ko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje teško naruši, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema bračnom partneru ili osobi s kojom živi u izvanbračnoj zajednici ili roditelju svog djeteta s kojim ne živi u zajednici, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(3) Ko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozlijeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ, ili je prouzrokovana trajna nesposobnost za rad ozlijeđenog ili trajno i teško narušenje njegova zdravlja ili unakaženost, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kaznit će se ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz mržnje.

(5) Ako ozlijeđeni umre zbog ozljede iz st. 1. do 4. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(6) Ko krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(7) Ko krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učini namah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost napadom ili teškim vrijeđanjem od ozlijeđenog, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(8) Ko krivično djelo iz stava 4. ovog člana učini namah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost napadom ili teškim vrijeđanjem od ozlijeđenog, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 173.
Lahka tjelesna ozljeda

- (1) Ko drugog lahko tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje lahko naruši, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema bračnom partneru ili osobi s kojom živi u izvanbračnoj zajednici ili roditelju svog djeteta s kojim ne živi u zajednici, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Sud može učinitelju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana izreći sudsku opomenu ako je učinitelj bio izazvan nepristojnim ili grubim ponašanjem oštećenog.

Član 180.
Otmica

- (1) Ko drugog protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja s ciljem da njega ili koga drugog prisili da što učini, ne učini ili trpi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema djetetu ili maloljetniku, ili ko radi ostvarivanja cilja otmice iz stava 1. ovog člana prijeti da će taoca usmrтити ili teško tjelesno ozlijediti, ili ako je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili organizirane grupe ljudi, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji dobrovoljno pusti na slobodu taoca prije nego je ostvaren njegov zahtjev radi kog je učinio otmicu, može se osloboditi kazne.

Član 183.
Ugrožavanje sigurnosti

- (1) Ko ugrozi sigurnost neke osobe ozbiljnom prijetnjom da će napasti na život ili tijelo te osobe ili na taj način izazove uznemirenje građana, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ko ugrozi sigurnost više osoba ozbiljnom prijetnjom da će napasti na život ili organ tih osoba ili na taj način izazove uznemirenje građana, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (3) Ko prikradanjem, učestalim praćenjem ili uznemiravanjem na drugi način ugrožava sigurnost bračnog partnera, osobe s kojom živi u izvanbračnoj zajednici, roditelja svog djeteta ili druge osobe s kojom održava ili je održavao bliske veze, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 189.
Neovlašćeno optičko snimanje

- (1) Ko fotografski, filmski ili na drugi način snimi drugu osobu bez njezinog pristanka u njezinim prostorijama ili ko takav snimak direktno prenese trećem ili ko mu takav snimak pokaže ili mu na koji drugi način omogući da se s njim direktno upozna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Službena osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko dijete ili maloljetnika snimi radi izrade fotografija, audiovizualnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje ili rasparčava ili prikazuje takav materijal, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela iz st. 1. i 3. ovog člana oduzet će se, a predmeti koji su učinjenjem krivičnog djela iz st. 1. i 3. ovog člana nastali oduzet će se i uništiti.

Član 193.

Nedozvoljeno korišćenje ličnih podataka

Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja bez pristanka pojedinca protivno zakonskim uvjetima prikuplja, obrađuje ili koristi njegove osobne podatke ili te podatke koristi suprotno zakonom dozvoljenoj svrsi njihova prikupljanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 203.

Silovanje

(1) Ko drugu osobu upotrebom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prilikom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja, kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana smrt silovane osobe, ili je ona teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je teško narušeno zdravlje, ili je silovana ženska osoba ostala trudna, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(4) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana zbog mržnje prema žrtvi.

(5) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(6) Ko krivično djelo iz st. 2., 3. i 4. ovog člana učini prema maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(7) Ako su krivičnim djelom iz stava 2. ovog člana prouzrokovane posljedice iz stava 3. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 204.

Spolni odnošaj s nemoćnom osobom

(1) Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s drugom osobom iskoristivši njezinu duševnu bolest, duševnu poremećenost, nedovoljnu duševnu razvijenost, neku drugu težu duševnu smetnju, ili kakvo drugo stanje te osobe zbog kojeg ona nije sposobna za otpor, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema osobi čije je stanje nesposobnosti za otpor sam izazvao ili je u tome učestvovao, kaznit će se po članu 203. (Silovanje) stav 1. ovog zakona.

(3) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnošaja, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ko krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnošaja, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja, kaznit će se po članu 203. stav 2. ovog zakona.

(5) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana smrt osobe s kojom je izvršen spolni odnošaj ili s njim izjednačena spolna radnja, ili je ona teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili ako je ženska osoba ostala trudna, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(6) Ako su krivičnim djelom iz st. 3. i 4. ovog člana prouzrokovane posljedice iz stava 5. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 205.

Spolni odnošaj zloupotrebom položaja

(1) Ko zloupotrebom svog položaja navede na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju drugu osobu koja se zbog imovinskog, porodičnog, društvenog, zdravstvenog ili drugog stanja ili teških prilika nalazi prema njemu u odnosu zavisnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Nastavnik, odgojitelj, roditelj, usvojitelj, staratelj, očuh, maćeha ili druga osoba koja iskorištavajući svoj položaj ili odnos prema maloljetniku koji joj je povjeren radi učenja, odgoja, čuvanja ili njege izvrši s njim spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 206.

Prinuda na spolni odnošaj

Ko drugu osobu prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ozbiljnom prijetnjom nekim teškim zlom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 207.

Spolni odnošaj s djetetom

(1) Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ko izvrši nasilni spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom (član 203. Silovanje, stav 1.) ili s nemoćnim djetetom (član 204. Spolni odnošaj s nemoćnom osobom, stav 1.), kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(3) Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom zloupotrebom položaja (član 205. Spolni odnošaj zloupotrebom položaja, stav 2.), kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ko krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(5) Ako je krivičnim djelom iz st. od 1. do 3. ovog člana prouzrokovana smrt djeteta, ili je dijete teško tjelesno ozlijeđeno, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili je žensko dijete ostalo trudno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 208. **Bludne radnje**

(1) Ko u slučajevima iz čl. 203. (Silovanje), 204. (Spolni odnošaj s nemoćnom osobom), 205. (Spolni odnošaj zlostupotrebom položaja) i 206. (Prinuda na spolni odnošaj) ovog zakona, kada nije počinjen ni pokušaj tog krivičnog djela, učini samo bludnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko u slučaju iz člana 207. (Spolni odnošaj s djetetom) ovog zakona, kada nije počinjen ni pokušaj tog krivičnog djela, učini samo bludnu radnju, ili ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema djetetu ili maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 209. **Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnikom**

Ko pred djetetom ili maloljetnikom čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote, ili ko navede dijete da pred njim ili drugom osobom vrši takve radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 211. **Iskorišćavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije**

(1) Ko dijete ili maloljetnika snimi radi izradbe fotografija, audiovizuelnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje ili raspačava ili prikazuje takav materijal, ili te osobe navede na učestvovanje u pornografskoj predstavi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(2) Predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana oduzet će se, a predmeti koji su nastali učinjenjem krivičnog djela iz stava 1. ovog člana oduzet će se i uništiti.

Član 212. **Upoznavanje djeteta s pornografijom**

(1) Ko djetetu proda, prikaže ili javnim izlaganjem ili na drugi način učini pristupačnim spise, slike, audiovizuelne i druge predmete pornografskog sadržaja ili mu prikaže pornografsku predstavu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Predmeti iz stava 1. ovog člana oduzet će se.

Član 213.
Rodoskvrnuće

- (1) Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s krvnim rođakom u ravnoj liniji ili s bratom ili sestrom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od šest mjeseci do dvije godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini s maloljetnikom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (3) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Član 216.
Izvanbračna zajednica s mlađim maloljetnikom

- (1) Punoljetna osoba koja izvanbračno živi s maloljetnikom koji nije navršio šesnaest godina života, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se roditelj, usvojitelj ili staratelj koji maloljetniku u životnoj dobi između četrnaest i šesnaest godina života omogući izvanbračni život s drugom osobom ili ga na to navede.
- (3) Ko krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini iz koristoljublja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Ako se sklopi brak, krivično gonjenje neće se poduzeti, a ako je poduzeto, obustavit će se.

Član 217.
Oduzimanje djeteta ili maloljetnika

- (1) Ko dijete ili maloljetnika protupravno oduzme roditelju, usvojitelju, staratelju ili osobi kojoj je povjeren, ili ko ga protupravno zadržava ili sprečava da bude s osobom koja ima to pravo ili ko onemogućava izvršenje izvršne odluke o staranju prema djetetu ili maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana dijete ili maloljetnik napustio teritoriju Federacije ili teritoriju Bosne i Hercegovine, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (3) Učinitelj koji dobrovoljno preda dijete ili maloljetnika, može se osloboditi kazne.

Član 218.
Promjena porodičnog stanja

Ko podmetanjem, zamjenom ili na drugi način promijeni porodično stanje djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 219.
Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta ili maloljetnika

- (1) Roditelj, usvojitelj, staratelj ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje funkcije zbrinjavanja ili odgoja djeteta ili maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se roditelj, usvojitelj, staratelj ili druga osoba koja zlostavi dijete ili maloljetnika, prisili ga na rad koji ne odgovara njegovoj

životnoj dobi, ili na pretjerani rad, ili na prosjačenje, ili ga iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njegov razvoj.

(3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana dijete ili maloljetnik teško tjelesno ozlijeđen, ili mu je teško narušeno zdravlje, ili se zbog krivičnog djela iz st. 1. ili 2. ovog člana dijete ili maloljetnik odao prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delikvenciji, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 220.

Napuštanje djeteta

Ko napusti svoje nemoćno dijete s ciljem da ga se trajno riješi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Član 222.

Nasilje u porodici

(1) Ko nasiljem, drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava mir, tjelesnu cjelovitost ili psihičko zdravlje člana svoje porodice, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema članu porodice s kojim živi u zajedničkom kućanstvu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Ako je krivičnim djelom iz st. od 1. do 3. ovog člana član porodice teško tjelesno ozlijeđen ili mu je zdravlje teško narušeno, ili ako je krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učinjeno prema djetetu ili maloljetniku, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(5) Ako je krivičnim djelom iz st. od 1. do 4. ovog člana prouzrokovana smrt člana porodice, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do petnaest godina.

(6) Ko usmrti člana i kojeg je prethodno zlostavljao, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 224.

Sprečavanje i neizvršavanje mjera za zaštitu maloljetnika

(1) Ko sprečava izvršenje odgojnih i drugih mjera suda i nadležnih organa za zaštitu maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorna osoba na radu u organima ili ustanovama za zaštitu, odgoj ili radno osposobljavanje maloljetnika, koja u svomu radu očito nesavjesno postupa, pa zbog toga bude teško ugroženo zdravlje ili razvoj maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 231.

Nedozvoljeno presađivanje dijelova ljudskog tijela

(1) Ko medicinski neopravdano uzme radi presađivanja dio ljudskog tijela s pristankom živog davaoca ili ko medicinski neopravdano presadi dio ljudskog tijela s pristankom primaoca, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko medicinski opravdano uzme, radi presađivanja, dio ljudskog tijela bez pristanka živog davaoca, ili ko medicinski opravdano presadi dio ljudskog tijela bez pristanka primaoca.

(3) Ko medicinski neopravdano uzme, radi presađivanja, dio ljudskog tijela bez pristanka živog davaoca ili ko medicinski neopravdano presadi dio ljudskog tijela bez pristanka primaoca, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ko, radi presađivanja, uzme dio tijela umrle osobe prije nego što je smrt na propisani način utvrđena, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(5) Ko, radi presađivanja, uzme dio tijela umrle osobe iako zna da se ta osoba za života tome izričito pisano protivila, ili ko uzme radi presađivanja dio tijela umrle maloljetne ili duševno bolesne osobe, bez izričitog pisanog pristanka njenog zakonskog zastupnika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(6) Ko, za nagradu ili radi zarade, da dio svog tijela ili dio tijela druge žive ili umrle osobe, radi presađivanja, ili u tome posreduje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(7) Doktor medicine koji učini krivično djelo iz st. 1., 2. i 4. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a doktor medicine koji učini krivično djelo iz stava 3. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 237.

Služenje alkoholnih pića mlađim maloljetnicima

Ko u ugostiteljskom objektu ili drugom objektu u kojem se prodaju alkoholna pića posluži maloljetnika koji nije navršio šesnaest godina života žestokim alkoholnim pićem ili ga posluži drugim alkoholnim pićem u količinama koje mogu izazvati pijanstvo maloljetnika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 239.

Posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga

(1) Ko navodi drugog na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili druga osoba ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način drugom omogućuje uživanje opojne droge, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema djetetu, maloljetniku ili prema više osoba, ili ako su prouzrokovane naročito teške posljedice, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko neovlašteno posjeduje opojnu drogu, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Opojne droge oduzet će se.

Član 345.

Neprijavljivanje krivičnog djela ili učinitelja

(1) Ko zna za učinitelja krivičnog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora, ili ko samo zna da je takvo djelo učinjeno, pa to ne prijavi, iako od takve prijave zavisi blagovremeno otkrivanje učinitelja ili krivičnog djela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne prijavi krivično djelo za koje je saznala u vršenju svoje dužnosti, ako se za to krivično djelo može izreći kazna zatvora pet godina zatvora ili teža kazna.

(3) Za krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana neće se kazniti osoba kojoj je učinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni srodnik u ravnoj liniji, brat ili sestra, usvojitelj ili usvojenik i njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, ljekar ili vjerski ispovjednik učinitelja.

(4) Za krivična djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznit će se i doktor medicine, doktor stomatologije, babica ili zdravstveni djelatnik, psiholog, javni bilježnik i djelatnik socijalne zaštite, ako je krivično djelo učinjeno prema djetetu ili maloljetniku.

IZJAVA O USKLADENOSTI		
1. Podaci o obrađivaču propisa		Naziv federalnog organa uprave, odnosno federalne upravne organizacije Federalno ministarstvo pravde Naziv organizacione jedinice Sektor pravosuđa
2. Naziv propisa		
Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine <i>Draft Law on Amendments to the Criminal Code of the Federation of Bosnia and Herzegovina</i>		
3. Uskladenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju		
3.1.	Odredba Sporazuma	Glava I. Opći principi, članak 2. Glava VI. Usklađivanje zakona, provođenje zakona i pravila konkurencije, članak 70. Glava VII. Pravda, sloboda, sigurnost, članak 78.
3.2.	Ocjena ispunjenosti iz navedene odredbe Sporazuma	Ispunjava u potpunosti.
3.3.	Razlozi za djelimično ispunjavanje odnosno neispunjavanje obaveze iz navedene odredbe Sporazuma i rok u kojem je predviđeno postizanje potpune uskladenosti	/
4. Veza propisa sa Programom integriranja (PI)		
4.1.	PI za period	/
4.2.	Poglavlje, potpoglavlje	/
4.3.	Rok za donošenje propisa	/
4.4.	Napomena	/
5. Uskladenost propisa s pravnom tečevinom EU		
5.1.	Primarni izvori prava EU	/
5.2.	Sekundarni izvori prava EU	Direktiva (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14.05.2024. godine o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (SL L2024/1385), CELEX broj: 32024L1385 Directive (EU) 2024/1385 of the European Parliament and of the Council of 14 May 2024 on combating violence against women and domestic violence
5.3.	Stepen uskladenosti sa sekundarnim izvorima prava	Djelomično usklađeno.
5.4.	Razlozi za djelomičnu uskladenost ili neusklađenost	Djelomična uskladenost je posljedica činjenice da je predmet Direktive širi od predmeta Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine. Za potpunu uskladenost sa Direktivom potrebne su intervencije i u propisu kojima je uređen kazneni postupak u Federaciji Bosne i Hercegovine, ali i u propisima koji nisu u mjerodavnosti Federalnog ministarstva pravde, a kojima su uređeni sustavi socijalne i zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine.
5.5.	Rok za potpuno usklađivanje	Rok predviđen Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Bosne i Hercegovine, s druge strane („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, br. 10/08, 01/17 i 08/17) je istekao. Kao što je navedeno pod 5.4., potpuna uskladenost će se postići ukoliko se u Federaciji Bosne i Hercegovine usvoje neophodne izmjene i dopune ili novi propisi kojima se uređuje kazneni postupak, te sustavi socijalne i zdravstvene zaštite.
5.6.	Ostali izvori prava EU	Konvencija Vijeća Europe o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji od dana 11.05.2011. godine, Konvencija Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zlorabe od dana 25.10.2007. godine, djelomično usklađeno, vidi razloge pod 5.4.
6. Ukoliko ne postoje odgovarajući propisi EU sa kojima je potrebno izvršiti usklađivanje potrebno je to konstatovati		
/		

7. Da li je osiguran prevod pravnih izvora na službene jezike u upotrebi u Federaciji Bosne i Hercegovine.	Da, na hrvatski jezik. Verzije na bosanskom i srpskom jeziku nisu dostupne.
8. Da li je propis preveden na engleski jezik?	Ne
MINISTAR Vedran Skobic Potpis	Direktor Uprave Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za zakonodavstvo i usklađenost s propisima Europske unije Željko Siladi Potpis
Datum i pečat: 25.02.2025. godine	Datum i pečat: 24-03-2025

Obrazac B. TABLICA USKLAĐENOSTI ZA VIŠE PROPISA

Datum izrade:		19.03.2025. godine				
CELEX broj: 32024 L 1385		Naziv propisa Federacije Bosne i Hercegovine:				
Naziv propisa Evropske unije:		1. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji Bosne i Hercegovine, <i>Draft Law on Protection from Domestic Violence and Violence against Women in the Federation of Bosnia and Herzegovina,</i> 2. Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine <i>Draft Law on Amendments to the Criminal Code of the Federation of Bosnia and Herzegovina.</i>				
Direktiva (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14.05.2024. o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, SL L, 24.5.2024. <i>Directive (EU) 2024/1385 of the European Parliament and of the Council of 14 May 2024 on combating violence against women and domestic violence, OJ L, 24.5.2024</i>						
1	2	3	4	5	6	7
Članak	Tekst	Ref.	Članak	Tekst	Usklađenost	Napomene
1	Predmet i područje primjene 1.Ovom se Direktivom utvrđuju pravila za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Utvrđuju se minimalna pravila u odnosu na: (a) definiranje kaznenih djela i kazni u području seksualnog iskorištavanja žena i djece te računalnog kriminaliteta; (b) prava žrtava svih oblika nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji prije, tijekom i odgovarajuće razdoblje nakon kaznenog postupka; (c) zaštitu i potporu žrtvama, prevenciju i ranu intervenciju.	1	1., 3., 8., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 1. (Predmet Zakona) Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Zakon) uređuje se zaštita od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji Bosne i Hercegovine, osobe koje se u smislu ovog zakona smatraju članovima obitelji, krug zaštićenih osoba, subjekti zaštite, specijalizirane usluge podrške, postupak zaštite žrtava nasilja u obitelji i nasilja prema ženama i mjere za zaštitu od	P	

	2. Poglavlja od 3. do 7. primjenjuju se na sve žrtve kaznenih djela nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, bez obzira na njihov rod. Takvim se žrtvama smatraju sve žrtve radnji koje su kriminalizirane na temelju poglavlja 2. te žrtve svih drugih radnji nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji koje su kriminalizirane na temelju drugih pravnih akata Unije ili nacionalnog prava.		nasilja u obitelji i nasilja prema ženama, pomoć žrtvama te mjere za sprečavanje nasilja od osoba koje su počinile nasilje, uloga udruga i fondacija u sustavu zaštite žrtava nasilja u obitelji i nasilja prema ženama, te suradnja svih subjekata koji su u funkciji zaštite od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama, prikupljanje podataka o primjeni Zakona i osnivanje Povjerenstva za praćenje primjene zakona, te druga pitanja od značaja za zaštitu od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji Bosne i Hercegovine. Članak 3. (Svrha zakona) Svrha ovog zakona je zaštita žrtava nasilja u obitelji i nasilja prema ženama (u daljnjem tekstu: nasilja), te suzbijanje i prevencija ovog nasilja kojim se krše ljudska prava i slobode koja su zajamčena ustavima, zakonima, Konvencijom Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji i prihvaćenim međunarodnim ugovorima. (Opći principi pružanja zaštite od nasilja) (1) Zaštita od nasilja uređena ovim zakonom i drugim zakonima i propisima, primjenjuje se sukladno međunarodnim ugovorima i standardima koje je prihvatila Bosna i Hercegovina koji uređuju zaštitu od nasilja, a primjenjivat će se u svim slučajevima radi osiguranja	
--	--	--	--	--

				najdjelotvornije zaštite prava žrtve nasilja bez diskriminacije po bilo kojem osnovu, kao što su spol, rod, rasa, boja kože, jezik, vjersko uvjerenje, političko ili neko drugo mišljenje odnosno opredjeljenje, nacionalno odnosno društveno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, seksualna orijentacija, rodni identitet, uzrast, zdravstveno stanje, invaliditet, bračno stanje, status migranta ili izbjeglice, odnosno neki drugi status. (2) Posebne mjere neophodne za sprečavanje i zaštitu žena od rodno zasnovanog nasilja ne smatraju se diskriminacijom u smislu ovog zakona. (3) Primjenu i provođenje ovog zakona u skladu sa svojim nadležnostima osigurat će sudovi, tužiteljstva, policijski organi, organi starateljstva i druge institucije nadležne za socijalnu i zdravstvenu zaštitu i specijalizirane nevladine organizacije uz obvezu zajedničkog i koordiniranog djelovanja. (4) Institucije iz stava (3) ovog članka trebaju osigurati da postupanja sa žrtvama nasilja i nasilnim osobama vrše uposlenici educirani za rad s navedenim osobama. (5) Na djecu počinitelje nasilja neće se primjenjivati odredbe ovog zakona. Članak 8. (Radnje nasilja u obitelji i nasilja prema ženama) (1) Radnje nasilja u obitelji i nasilja prema ženama, u smislu članka 8. st. (1) i (2) ovog zakona su: a) primjena sile na fizički integritet člana obitelji, bez obzira na to je li nastupila povreda,		
--	--	--	--	--	--	--

				b) napad na psihički integritet člana obitelji, bez obzira na to da li je nastupila povreda psihičkog integriteta, c) postupanje koje može prouzrokovati fizičku ili psihičku bol ili patnju člana obitelji, ć) drsko i bezobzirno ponašanje prema članu obitelji, č) uzrokovanje straha ili osobne ugroženosti ili povredu dostojanstva člana obitelji ucjenom ili drugom prinudom, d) verbalni napad, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrdnim imenima, te drugi načini grubog uznemiravanja člana obitelji, dž) seksualno nasilje, zlostavljanje, uznemiravanje i iskorištavanje člana obitelji, đ) praćenje, uhođenje i drugi slični oblici uznemiravanja člana obitelji, e) namjerno oštećenje, uništenje ili prometovanje zajedničke imovine ili imovine u vlasništvu ili posjedu člana obitelji, f) oduzimanje ili uskraćivanje prava na ekonomsku neovisnost zabranom rada ili držanjem člana obitelji u odnosu ovisnosti ili podređenosti, g) zabrana ili onemogućavanje korištenja zajedničke ili osobne imovine, raspolaganja osobnim prihodima ili imovinom stečenom osobnim radom ili nasljeđivanjem,		
--	--	--	--	--	--	--

				h) uskraćivanje sredstava za održavanje zajedničkog domaćinstva i za brigu o djeci, i) zanemarivanje djece u njihovom odgoju, j) ponižavajuće postupanje prema djeci ili njihovo odgajanje fizičkim kažnjavanjem, k) oduzimanje djece ili izbacivanje iz stana člana obitelji, l) uskraćivanje izdržavanja člana obitelji, lj) zanemarivanje starih, bolesnih ili iznemoglih članova obitelji u njihovom negovanju ili liječenju, m) ograničavanje slobode komuniciranja člana obitelji s drugim članovima obitelji ili drugim osobama, n) nasilna izolacija ili ograničenje slobode kretanja člana obitelji, nj) onemogućavanje pristupa članu obitelji zdravstvenoj zaštiti ili njezi, o) iscrpljivanje radom, izgladnjavanje, uskraćivanje sna ili neophodnog odmora člana obitelji, p) nepridržavanje odluke nadležnog organa ili suda kojom je utvrđeno održavanje kontakta djece s roditeljem s kojim dijete ne živi, r) zadržavanje putne isprave ili nekog dokumenta člana obitelji, s) zloupotreba fotografija i snimaka člana obitelji s ciljem njegove diskreditacije ili omalovažavanja njegove osobnosti, t) svaka druga radnja koja predstavlja nasilje u smislu članka 8. st. (1) i (2).		
--	--	--	--	---	--	--

				(2) Pod radnjom nasilja u obitelji i nasilja prema ženama smatraju se i prijetnje radnjama iz st. (1) i (2) ovog članka i prijetnje drugim radnjama koje predstavljaju nasilje u smislu članka 8. st. (1) i (2) ovog zakona.		
2	Definicije Za potrebe ove Direktive, primjenjuju se sljedeće definicije: (a) „nasilje nad ženama” znači sve radnje rodno uvjetovanog nasilja usmjerenog protiv žene ili djevojčice zato što je žena ili djevojčica ili koje nerazmjerno pogađa žene ili djevojčice, koja dovedu do, ili će vjerojatno dovesti do tjelesne, seksualne, psihičke ili ekonomske štete ili patnje, uključujući prijetnje takvim radnjama, prisilu ili proizvoljno oduzimanje slobode, bez obzira na to događa li se u javnom ili privatnom životu; (b) „nasilje u obitelji” znači sve radnje fizičkog, seksualnog, psihičkog ili ekonomskog nasilja do kojih dolazi unutar obitelji ili kućanstva, neovisno o biološkim ili pravnim obiteljskim vezama, ili između	1,2	8 st. (1), (2), (6), čl. 10., 11., 13., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH, član 2. st. (12), (14), (15), (40) i (41)	Članak 8. st. (1), (2) i (6) (Značenje izraza u ovom zakonu) (1) Nasilje u obitelji označava svako djelo fizičkog, seksualnog, psihičkog odnosno ekonomskog nasilja do kojeg dođe u obitelji ili domaćinstvu ili između bivših ili sadašnjih bračnih partnera odnosno partnera, neovisno od toga da li počinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom. (2) Nasilje prema ženama označava kršenje ljudskih prava i oblik diskriminacije nad ženama i predstavlja sva djela rodno zasnovanog nasilja koja dovode do, odnosno mogu da dovedu do, fizičke, seksualne, psihičke odnosno ekonomske povrede odnosno patnje za žene, obuhvaćajući i prijetnje takvim djelima, prinudu odnosno protupravno	D	Nacrti ne sadrže odredbe o pružateljima usluga, s obzirom da se radi o problematici koja je regulirana propisima koji nisu u nadležnosti Federalnog ministarstva pravde, niti u nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine, te nije moguće procijeniti rok u kojem će se postići potpuna usklađenost.

	bivših ili sadašnjih bračnih drugova ili partnera, bez obzira na to dijeli li počinitelj ili je dijelio boravište sa žrtvom; (c) „žrtva” znači svaka osoba, bez obzira na njezin rod, koja je pretrpjela štetu izravno uzrokovanu nasiljem nad ženama ili nasiljem u obitelji, uključujući djecu koja su pretrpjela štetu jer su svjedočila nasilju u obitelji; (d) „pružatelj usluga smještaja informacija na poslužitelju” znači pružatelj usluge smještaja informacija na poslužitelju kako je definirano u članku 3. točki (g) podtočki iii. Uredbe (EU) 2022/2065; (e) „pružatelj usluga posredovanja” znači pružatelj usluge posredovanja kako je definirano u članku 3. točki (g) Uredbe (EU) 2022/2065; (f) „dijete” znači svaka osoba mlađa od 18 godina; (g) „uzdržavanik” znači dijete žrtve ili svaka osoba, osim počinitelja ili osumnjičenika, koja živi u istom kućanstvu sa žrtvom i kojoj žrtva pruža skrb i potporu; (h) „nadležno tijelo” znači svako javno tijelo koje je u skladu s nacionalnim pravom određeno nadležnim za obavljanje dužnosti kako je predviđeno ovom Direktivom.		Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije BiH	lišavanje slobode, bilo u javnosti ili u privatnom životu. (6) Dijete u smislu ovog zakona je svaka osoba koja nije navršila 18 godina života. Članak 10. (Član obitelji) Članom obitelji, u smislu ovog zakona, smatraju se: a) bračni partneri ili bivši bračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, b) izvanbračni partneri ili bivši izvanbračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, c) srodnici: krvni srodnici i srodnici iz odnosa potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stupnjem, očuh, maćeha, usvojenik i usvojitelj iz odnosa nepotpunog usvojenja, srodnici po tazbini zaključno s drugim stupnjem bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala, d) osobe koje vezuje odnos starateljstva i udomiteljstva, osim ako je staratelj zaposlenik organa starateljstva, e) osobe koje žive ili su živjele u istom domaćinstvu bez obzira na srodstvo, f) osobe koje imaju zajedničko dijete ili je dijete začeto iako nikada nisu živjele u istom domaćinstvu, g) osobe koje su međusobno bile ili su još uvijek u emotivnoj ili intimnoj vezi, nezavisno od toga da li počinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom. Članak 11. (Žrtva nasilja)		
--	--	--	---	--	--	--

			(1) Žrtva nasilja u obitelji u smislu ovog zakona je svaki član obitelji ili domaćinstva, koji je izložen radnjama nasilja u obitelji iz članka 8. stavak (1) i članka 9. ovog zakona. (2) Dijete je žrtva nasilja u obitelji ako je bilo prisutno prilikom vršenja nasilja prema drugom članu obitelji, iako radnje nasilja nisu poduzete prema njemu. (3) Žrtva nasilja prema ženama u smislu ovog zakona je svaka žena izložena radnjama nasilja iz članka 8. stavak (2) i članka 9. ovoga zakona. Članak 13. (Subjekti zaštite) (1) Zaštitu, pomoć i podršku žrtvama nasilja dužni su pružiti nadležni organi: policijski organi, tužiteljstva, sudovi, organi starateljstva, zdravstvene i obrazovne ustanove, zavodi za besplatnu pravnu pomoć i druge javne ustanove (u daljnjem tekstu: subjekti zaštite). (2) Zaštitu, pomoć i podršku žrtvama nasilja pružaju i specijalizirane nevladine organizacije iz članka 14. ovog zakona. (3) Subjekti zaštite dužni su postupati sukladno odredbama ovog zakona i sa dužnom pažnjom pružiti zaštitu, podršku i pomoć žrtvama nasilja i spriječiti ponavljanje nasilja bez obzira na to da li je protiv počinitelja pokrenut kazneni postupak. (4) Žrtve nasilja imaju pravo na pristup svim subjektima zaštite i oslobođene su plaćanja svih troškova postupka pred tim subjektima.		
--	--	--	---	--	--

				Član 2. st. (12), (14), (15), (40) i (41) Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije BiH: Član 2. (12) Dijete je osoba koja nije navršila 18 godina života. (14) Žrtva krivičnog djela je fizička osoba koja zbog počinjenog krivičnog djela direktno trpi fizičke i duševne posljedice, imovinsku štetu ili povredu osnovnih prava i sloboda. Žrtvom krivičnog djela smatraju se bračni odnosno vanbračni partner, intimni partner te potomak, a ako njih nema, predak, brat i sestra one osobe čija je smrt direktno prouzrokovana krivičnim djelom te osobe koju je ona na osnovu zakona bila dužna izdržavati. (15) Članovi obitelji su: bračni partneri ili bivši bračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, izvanbračni partneri ili bivši izvanbračni partneri i njihova djeca ili djeca svakog od njih, krvni srodnici i srodnici iz odnosa potpunog usvojenja u pravoj liniji bez ograničenja, a u pobočnoj liniji zaključno sa četvrtim stupnjem, očuh, maćeha, usvojenik i usvojitelj iz odnosa nepotpunog usvojenja, srodnici po tazbini zaključno s drugim stupnjem bez obzira na činjenicu da je bračna zajednica prestala, osobe koje vezuje odnos starateljstva i udomiteljstva, osobe koje žive ili su živjele u istom domaćinstvu bez obzira na srodstvo, osobe koje imaju zajedničko dijete ili je dijete začeto iako nikada nisu	
--	--	--	--	--	--

				živjele u istom domaćinstvu, nezavisno od toga da li učinitelj dijeli ili je dijelio domaćinstvo sa žrtvom. (40) Nasilje jeste kršenje ljudskih prava i označava sva djela nasilja koja imaju za posljedicu ili će vjerojatno imati za posljedicu tjelesnu, seksualnu, psihičku ili ekonomsku štetu ili patnju, uključujući prijetnje takvim djelima, prisilu ili namjerno oduzimanje slobode, bilo da se pojavljuju u javnom ili privatnom životu. (41) Rodno utemeljeno nasilje prema ženama je nasilje usmjereno na ženu zbog toga što je žena ili koje nerazmjerno pogađa žene. Takvo postupanje uzet će se kao otegotna okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje.		
3	Sakaćenje ženskih spolnih organa Države članice osiguravaju da je sljedeće namjerno postupanje kažnjivo kao kazneno djelo: (a) odstranjivanje, obrezivanje ili izvršavanje bilo kojeg drugog sakaćenja cijelih ili bilo kojeg dijela velikih stidnih usana, malih stidnih usana ili klitorisa; (b) prisiljavanje ili utjecanje na ženu ili djevojčicu da se podvrgne bilo kojoj od radnji navedenih u točki (a).	2	31., Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije BiH	Član 31. Iza člana 173. dodaju se novi čl. 173a. i 173b. koji glase: „Član 173a. (Sakaćenje ženskih spolnih organa) (1) Ko ženskoj osobi potpuno ili djelomično odstrani, obreže ili na drugi način izvrši sakaćenje vanjskih spolnih organa ili je na to prinudi, potiče ili joj pomogne u tome, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina. (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno iz mržnje ili prema djetetu ili prema članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.	P	

				(3) Ako je uslijed krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana nastupila smrt ženske osobe, učinitelj će se za krivično djelo iz stava (1) ovog člana kazniti kaznom zatvora od tri do 12 godina, a za krivično djelo iz stava (2) kaznom zatvora od tri do 15 godina.		
4	Prisila na sklapanje braka Države članice osiguravaju da je sljedeće namjerno postupanje kažnjivo kao kazneno djelo: (a) prisiljavanje odrasle osobe ili djeteta da stupi u brak; (b) mamljenje odrasle osobe ili djeteta da stupi na državno područje zemlje koja nije ona u kojoj boravi u svrhu prisiljavanja te odrasle osobe ili djeteta da stupi u brak.	2	46., Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije BiH	Član 46. Iza člana 215. dodaje se novi član 215a. koji glasi: „Član 215a. (Prinudno sklapanje braka) (1) Ko upotrebom sile ili prijetnjom prisili drugu osobu da zaključi brak, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Ko radi učinjenja djela iz stava (1) ovog člana drugu osobu potiče da ode u inostranstvo, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (3) Ako je djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.“	P	
5	Dijeljenje intimnog ili manipuliranog materijala bez pristanka 1. Države članice osiguravaju da je sljedeće namjerno postupanje kažnjivo kao kazneno djelo: (a) stavljanje slika, videozapisa ili sličnih materijala koji prikazuju seksualno eksplicitne aktivnosti ili intimne dijelove tijela osobe na raspolaganje javnosti putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija bez pristanka te osobe, ako je	2	34., 37., Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije BiH	Član 34. Iza člana 181. dodaju se novi čl. 181a. i 181b. koji glase: „Član 181a. (Prinuda) Ko drugog silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi, ako za pojedino krivično djelo nije	P	

	vjerojatno da će takvo postupanje toj osobi prouzročiti ozbiljnu štetu; (b) izrada, manipulacija ili izmjena slika, videozapisa ili sličnih materijala tako da se na njima čini kao da je osoba uključena u seksualno eksplicitne aktivnosti i zatim njihovo stavljanje na raspolaganje javnosti putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, bez pristanka te osobe, ako je vjerojatno da će takvo postupanje toj osobi prouzročiti ozbiljnu štetu; (c) prijetnja postupanjem iz točaka (a) ili (b) kako bi se osobu prisililo da izvrši ili prihvati određenu radnju ili se suzdrži od nje. 2.Stavak 1. točke (a) i (b) ovog članka ne utječu na obvezu poštovanja prava, sloboda i načela iz članka 6. UEU-a i primjenjuje se ne dovodeći u pitanje temeljna načela povezana sa slobodom izražavanja i informiranja te slobodom umjetnosti i znanosti, kako su provedena u pravu Unije ili nacionalnom pravu.			propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.“ Član 37. Iza člana 189. dodaje se novi član 189a. koji glasi: „Član 189a. (Zloupotreba snimke spolno eksplicitnog sadržaja) (1) Ko zloupotrijebi odnos povjerenja i bez pristanka snimanje osobe učini dostupnim trećoj osobi snimku spolno eksplicitnog sadržaja koja je snimljena uz pristanak te osobe za osobnu upotrebu i na taj način povrijedi privatnost te osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se ko upotrebom računalnog sistema ili na drugi način izradi novu ili preinači postojeću snimku spolno eksplicitnog sadržaja i tu snimku upotrijebi kao pravu te time povrijedi privatnost osobe na toj snimci. (3) Ko krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učini putem računalnog sistema ili mreže ili na drugi način zbog čega je snimka postala dostupna većem broju osoba, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (4) Snimke i posebne naprave kojima je učinjeno krivično djelo iz ovog člana će se oduzeti.“		
6	Uhođenje na internetu Države članice osiguravaju da je namjerno postupanje opetovanog ili kontinuiranog stavljanja osobe pod	2	32., Nacrt zakona o izmjenama i dopunama	Član 32. Iza člana 179. dodaje se novi član 179a. koji glasi:	P	

	nadzor, bez pristanka te osobe ili zakonskog ovlaštenja za to, putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, radi praćenja ili motrenja kretanja i aktivnosti te osobe, ako je vjerojatno da će takvo postupanje toj osobi prouzročiti ozbiljnu štetu, kažnjivo kao kazneno djelo.		a Kaznenog zakona Federacij e BiH	„Član 179a. (Uhođenje) (1) Ko ponovljeno prati ili uhodi drugu osobu ili s njom direktno ili preko treće osobe ili putem informaciono-komunikacijske tehnologije nastoji uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njenog člana porodice ili njoj bliske osobe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno u odnosu na člana porodice ili blisku osobu ili prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.		
7	Uznemiravanje na internetu Države članice osiguravaju da je sljedeće namjerno postupanje kažnjivo kao kazneno djelo: (a) opetovano ili kontinuirano prijetće postupanje usmjereno protiv određene osobe, barem ako takvo postupanje uključuje prijetnje počinjenja kaznenih djela, putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, ako je vjerojatno da će takvo postupanje prouzročiti ozbiljan strah te osobe za vlastitu sigurnost ili za sigurnost uzdržavanika; (b) javno dostupno prijetće ili uvredljivo postupanje, zajedno s drugim osobama,	2	32., 34., Nacrt zakona o izmjenam a i dopunam a Kaznenog zakona Federacij e BiH	Član 32. Iza člana 179. dodaje se novi član 179a. koji glasi: „Član 179a. (Uhođenje) (1) Ko ponovljeno prati ili uhodi drugu osobu ili s njom direktno ili preko treće osobe ili putem informaciono-komunikacijske tehnologije nastoji uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njenog	P	

	putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, usmjereno protiv osobe, ako je vjerojatno da će takvo postupanje toj osobi prouzročiti ozbiljnu psihološku štetu; (c) nezatraženo slanje, putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, slike, videozapisa ili drugog sličnog materijala koji osobi prikazuje spolne organe, ako je vjerojatno da će takvo postupanje toj osobi prouzročiti ozbiljnu psihološku štetu; (d) stavljanje na raspolaganje javnosti, putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, materijala koji sadržava osobne podatke osobe, bez pristanka te osobe, u svrhu poticanja drugih osoba da toj osobi uzrokuju tjelesnu ili ozbiljnu psihološku štetu.		člana porodice ili njoj bliske osobe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno u odnosu na člana porodice ili blisku osobu ili prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine." Član 34. Iza člana 181. dodaju se novi čl. 181a. i 181b. koji glase: „Član 181a. (Prinuda) Ko drugog silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. Član 181b. (Psihičko nasilje) Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo i time naruši njegov psihički integritet, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, ili putem informaciono – komunikacijske tehnologije, učinitelj će se kazniti	
--	--	--	--	--

				kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina."		
8	Poticanje na nasilje ili mržnju na internetu 1. Države članice osiguravaju da je namjerno poticanje na nasilje ili mržnju protiv skupine osoba ili pripadnika takve skupine definirane na temelju roda javnim širenjem, putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija, materijala koji uključuje takvo poticanje kažnjivo kao kazneno djelo. 2. Za potrebe stavka 1. države članice mogu odabrati kazniti samo postupanje koje je ili izvršeno na način koji će vjerojatno remetiti javni red ili koje je prijeteće, zlostavljачko ili uvredljivo.	2			NP	Predmetna problematika razmotrit će se prilikom pripreme sveobuhvatnih izmjena i dopuna Kaznenog zakona Federacije BiH koja aktivnost će se predvidjeti narednim planovima rada Federalnog ministarstva pravde
9	Poticanje, pomaganje i pokušaj 1. Države članice osiguravaju da je poticanje na počinjenje bilo kojeg kaznenog djela iz članaka od 3. do 6. i članka 7. prvog stavka točke (b) kažnjivo kao kazneno djelo. 2. Države članice osiguravaju da je pomaganje počinjenja bilo kojeg kaznenog djela iz članka 3. prvog stavka točke (a) i članaka od 4. do 8. kažnjivo kao kazneno djelo. 3. Države članice osiguravaju da je pokušaj počinjenja bilo kojeg kaznenog djela iz članaka 3. i 4. kažnjiv kao kazneno djelo.				P	
10	Kazne 1. Države članice osiguravaju da su kaznena djela iz članaka od 3. do 9. kažnjiva učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznama.	2	31., 32., 37., 40., 46., Nacrt zakona o izmjenam	Član 31. Iza člana 173. dodaju se novi čl. 173a. i 173b. koji glase: „Član 173a.	D	Potpuna usklađenost će se postići u okviru sveobuhvatnih izmjena i dopuna Kaznenog zakona

	2. Države članice osiguravaju da su kaznena djela iz članka 3. kažnjiva kaznom zatvora u najduljem trajanju od najmanje pet godina. 3. Države članice osiguravaju da su kaznena djela iz članka 4. kažnjiva kaznom zatvora u najduljem trajanju od najmanje tri godine. 4. Države članice osiguravaju da su kaznena djela iz članaka 5. i 6., članka 7. stavka 1. točaka (a), (b) i (d) i članka 8. kažnjiva kaznom zatvora u najduljem trajanju od najmanje jedne godine.		a i dopunama Kaznenog zakona Federacije BiH	(Sakaćenje ženskih spolnih organa) (1) Ko ženskoj osobi potpuno ili djelomično odstrani, obreže ili na drugi način izvrši sakaćenje vanjskih spolnih organa ili je na to prinudi, potiče ili joj pomogne u tome, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina. (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno iz mržnje ili prema djetetu ili prema članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina. (3) Ako je uslijed krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana nastupila smrt ženske osobe, učinitelj će se za krivično djelo iz stava (1) ovog člana kazniti kaznom zatvora od tri do 12 godina, a za krivično djelo iz stava (2) kaznom zatvora od tri do 15 godina. Član 32. Iza člana 179. dodaje se novi član 179a. koji glasi: „Član 179a. (Uhođenje) (1) Ko ponovljeno prati ili uhodi drugu osobu ili s njom direktno ili preko treće osobe ili putem informaciono-komunikacijske tehnologije nastoji	Federacije Bosne i Hercegovine koja aktivnost će biti obuhvaćena budućim planovima rada Federalnog ministarstva pravde, imajući u vidu da je za potpunu implementaciju neophodno revidirati generalnu kaznenu politiku u pogledu trajanja kazne zatvora.
--	---	--	--	--	---

				uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njenog člana porodice ili njoj bliske osobe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno u odnosu na člana porodice ili blisku osobu ili prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.“ Član 37. Iza člana 189. dodaje se novi član 189a. koji glasi: „Član 189a. (Zloupotreba snimke spolno eksplicitnog sadržaja) (1) Ko zloupotrijebi odnos povjerenja i bez pristanka snimanje osobe učini dostupnim trećoj osobi snimku spolno eksplicitnog sadržaja koja je snimljena uz pristanak te osobe za osobnu upotrebu i na taj način povrijedi privatnost te osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se ko upotrebom računalnog sistema ili na drugi način izradi novu ili preinači postojeću snimku spolno eksplicitnog	
--	--	--	--	---	--

				sadržaja i tu snimku upotrijebi kao pravu te time povrijedi privatnost osobe na toj snimci. (3) Ko krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učini putem računalnog sistema ili mreže ili na drugi način zbog čega je snimka postala dostupna većem broju osoba, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (4) Snimke i posebne naprave kojima je učinjeno krivično djelo iz ovog člana će se oduzeti." Član 40. Iza člana 203. dodaje se novi član 203a. koji glasi: „Član 203a. (Spolno uznemiravanje) (1) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne prirode koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje (2) Ko spolno uznemirava drugu osobu, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (3) Ko djelo iz stava (2) ovog člana učini prema osobi koja se prema njemu nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog uzrasta,		
--	--	--	--	---	--	--

				bolesti, invaliditeta, trudnoće, teže tjelesne ili duševne smetnje, članu porodice, bliskoj osobi ili iz mržnje, ili putem informaciono – komunikacijskih tehnologija, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine. Član 46. Iza člana 215. dodaje se novi član 215a. koji glasi: „Član 215a. (Prinudno sklapanje braka) (1) Ko upotrebom sile ili prijetnjom prisili drugu osobu da zaključi brak, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Ko radi učinjenja djela iz stava (1) ovog člana drugu osobu potiče da ode u inostranstvo, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (3) Ako je djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.“		
11	Otegotne okolnosti U mjeri u kojoj sljedeće okolnosti nisu dio konstitutivnih elemenata kaznenih djela iz članaka od 3. do 8., države članice	2	13., 25., 26., 31., 32., 34., 37., 40., 46. Nacrt	Član 13. U članu 49. iza stava (1) dodaje se novi stav (2) koji glasi:	D	

	poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se u odnosu na relevantna kaznena djela iz tih članaka jedna ili više sljedećih okolnosti mogu, u skladu s nacionalnim pravom, smatrati otegotnim okolnostima: (a) kazneno djelo ili drugo kazneno djelo nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji počinjeno je opetovano; (b) kazneno djelo počinjeno je protiv osobe koja je zbog posebnih okolnosti postala ranjiva, kao što su zavisnost ili tjelesni, mentalni, intelektualni ili osjetilni invaliditet; (c) kazneno djelo počinjeno je protiv djeteta; (d) kazneno djelo počinjeno je u nazočnosti djeteta; (e) kazneno djelo počinile su dvije ili više osoba zajedničkim djelovanjem; (f) kaznenom djelu prethodilo je nasilje ekstremnog intenziteta ili je djelo popraćeno takvim nasiljem; (g) kazneno djelo počinjeno je uz uporabu oružja ili uz prijetnju uporabom oružja; (h) kazneno djelo počinjeno je uz uporabu sile ili uz prijetnju uporabom sile ili s pomoću prisile; (i) postupanje je uzrokovalo smrt žrtve ili tešku tjelesnu ili psihološku štetu za žrtvu; (j) počinitelj je prethodno bio osuđivan za kaznena djela iste vrste; (k) kazneno djelo počinjeno je protiv bivšeg ili sadašnjeg bračnog druga ili partnera; (l) kazneno djelo počinio je član obitelji ili osoba koja živi sa žrtvom; (m) kazneno djelo počinjeno je zlouporabom priznatog položaja povjerenja, autoriteta ili utjecaja;	zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije BiH	„(2) Kod odmjeraivanja kazne za krivična djela protiv života i tijela, trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i krivična djela protiv braka, porodice i mladeži, ne mogu se uzeti kao olakotne okolnosti kultura, običaji, religija, tradicija i takozvana čast.“ Dosadašnji st. (2) i (3) postaju st. (3) i (4). Član 25. U članu 166. stav (2) tačka e) na kraju rečenice tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaju nove tač. f) i g) koje glase: „f) ko usmrti člana porodice ili blisku osobu; g) ko usmrti dijete ili trudnu ženu.“ Član. 26 Iza člana 166. dodaje se novi član 166a. koji glasi: „Član 166a. (Teško ubistvo ženske osobe)		
--	---	---	--	--	--

	(n) kazneno djelo počinjeno je protiv određene osobe zato što je ta osoba javni predstavnik, novinar ili borac za ljudska prava; (o) namjera kaznenog djela bila je očuvanje ili vraćanje tzv. „časti“ osobe, obitelji, zajednice ili druge slične skupine; (p) namjera kaznenog djela bila je kazniti žrtvu za njezinu seksualnu orijentaciju, rod, boju kože, religiju, socijalno podrijetlo ili politička uvjerenja.		(1) Ko počini rodno zasnovano ubistvo ženske osobe, kaznit će se kaznom zatvora od deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora. (2) Pri utvrđivanju krivičnog djela iz stava (1) ovog člana, uzet će se u obzir da je djelo počinjeno prema bliskoj osobi, osobi koju je počinitelj već ranije zlostavljao, ranjivoj osobi, osobi koja se nalazi u odnosu podređenosti ili ovisnosti, ili je djelo počinjeno u okolnostima spolnog nasilja ili zbog odnosa koji žene stavlja u neravnotežan položaj ili da postoje druge okolnosti koje upućuju da se radi o rodno utemeljenom nasilju.“ Član 31. Iza člana 173. dodaju se novi čl. 173a. i 173b. koji glase: „Član 173a. (Sakaćenje ženskih spolnih organa) (1) Ko ženskoj osobi potpuno ili djelomično odstrani, obreže ili na drugi način izvrši sakaćenje vanjskih spolnih organa ili je na to prinudi, potiče ili joj pomogne u tome, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina. (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno iz mržnje ili prema djetetu	
--	--	--	---	--

			ili prema članu porodice ili bliskoj osobi ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina. (3) Ako je uslijed krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana nastupila smrt ženske osobe, učinitelj će se za krivično djelo iz stava (1) ovog člana kazniti kaznom zatvora od tri do 12 godina, a za krivično djelo iz stava (2) kaznom zatvora od tri do 15 godina." Član 32. Iza člana 179. dodaje se novi član 179a. koji glasi: „Član 179a. (Uhođenje) (1) Ko ponovljeno prati ili uhodi drugu osobu ili s njom direktno ili preko treće osobe ili putem informaciono-komunikacijske tehnologije nastoji uspostaviti ili uspostavlja neželjeni kontakt ili je na drugi način zastrašuje i time kod nje izazove tjeskobu ili strah za njezinu sigurnost ili sigurnost njenog člana porodice ili njoj bliske osobe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno u odnosu na člana porodice ili blisku osobu ili prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne	
--	--	--	--	--

				ili duševne smetnje ili iz mržnje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine." Član 34. Iza člana 181. dodaju se novi čl. 181a. i 181b. koji glase: „Član 181a. (Prinuda) Ko drugog silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine." Član 181b. (Psihičko nasilje) (1) Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo i time naruši njegov psihički integritet, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, ili putem informaciono – komunikacijske tehnologije, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina."		
--	--	--	--	--	--	--

				Član 37. Iza člana 189. dodaje se novi član 189a. koji glasi: „Član 189a. (Zloupotreba snimke spolno eksplicitnog sadržaja) (1) Ko zloupotrijebi odnos povjerenja i bez pristanka snimane osobe učini dostupnim trećoj osobi snimku spolno eksplicitnog sadržaja koja je snimljena uz pristanak te osobe za osobnu upotrebu i na taj način povrijedi privatnost te osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (2) Kaznom iz stava (1) ovog člana kaznit će se ko upotrebom računalnog sistema ili na drugi način izradi novu ili preinači postojeću snimku spolno eksplicitnog sadržaja i tu snimku upotrijebi kao pravu te time povrijedi privatnost osobe na toj snimci. (3) Ko krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učini putem računalnog sistema ili mreže ili na drugi način zbog čega je snimka postala dostupna većem broju osoba, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (4) Snimke i posebne naprave kojima je učinjeno krivično djelo iz ovog člana će se oduzeti.“		
--	--	--	--	--	--	--

				Član 40. Iza člana 203. dodaje se novi član 203a. koji glasi: „Član 203a. (Spolno uznemiravanje) (1) Spolno uznemiravanje je svako verbalno, neverbalno ili fizičko neželjeno ponašanje spolne prirode koje ima za cilj ili stvarno predstavlja povredu dostojanstva osobe, koje uzrokuje strah, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje (2) Ko spolno uznemirava drugu osobu, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (3) Ko djelo iz stava (2) ovog člana učini prema osobi koja se prema njemu nalazi u odnosu podređenosti ili zavisnosti ili koja je posebno ranjiva zbog uzrasta, bolesti, invaliditeta, trudnoće, teže tjelesne ili duševne smetnje, članu porodice, bliskoj osobi ili iz mržnje, ili putem informaciono – komunikacijskih tehnologija, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine. Član 46. Iza člana 215. dodaje se novi član 215a. koji glasi:		
--	--	--	--	---	--	--

				„Član 215a. (Prinudno sklapanje braka) (1) Ko upotrebom sile ili prijetnjom prisili drugu osobu da zaključi brak, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina. (2) Ko radi učinjenja djela iz stava (1) ovog člana drugu osobu potiče da ode u inostranstvo, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. (3) Ako je djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učinjeno prema djetetu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.“		
12	Nadležnost 1.Svaka država članica poduzima potrebne mjere kako bi uspostavila svoju nadležnost za kaznena djela iz članaka od 3. do 9.: (a) ako je kazneno djelo u cijelosti ili djelomično počinjeno na njezinu državnom području; ili (b) ako je počinitelj njezin državljanin. 2.Država članica obavještuje Komisiju ako odluči proširiti svoju nadležnost nad kaznenim djelima iz članaka od 3. do 9. koja su počinjena izvan njezina državnog područja: (a) ako je kazneno djelo počinjeno protiv njezina državljanina ili osobe koja ima uobičajeno boravište na njezinu državnom području; ili (b) ako počinitelj ima uobičajeno boravište na njezinu državnom području. 3.Države članice osiguravaju da su njihovom nadležnošću uspostavljenom za kaznena djela iz članaka od 5. do 9.				P	

	obuhvaćene situacije u kojima je kazneno djelo počinjeno putem informacijske i komunikacijske tehnologije kojoj se pristupa s njihova državnog područja, bez obzira na to ima li pružatelj usluga posredovanja sjedište na njihovu državnom području. 4.U slučajevima iz stavka 1. točke (b) ovog članka svaka država članica osigurava da njezina nadležnost uspostavljena nad kaznenim djelima iz članaka 3. i 4. ne podliježe uvjetu da je ponašanje iz tih članaka kažnjivo kao kazneno djelo u državi u kojoj je izvršeno. 5.U slučajevima iz stavka 1. točke (b) države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da izvršavanje njihove nadležnosti ne podliježe uvjetu da kazneni progon može započeti samo nakon prijave žrtve u mjestu počinjenja kaznenog djela ili nakon što država mjesta u kojem je kazneno djelo počinjeno podnese prijavu.					
13	Rokovi zastare 1.Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi predvidjele rok zastare kojim se omogućuju istraga, kazneni progon, sudski postupak i donošenje presude za kaznena djela iz članaka od 3. do 9. tijekom dovoljno dugog razdoblja nakon počinjenja tih kaznenih djela, s ciljem djelotvornog postupanja u pogledu tih kaznenih djela. Rok zastare odgovara težini dotičnog kaznenog djela. 2.Ako je žrtva djeteta, rok zastare za kaznena djela iz članka 3. počinje teći najranije nakon što žrtva navrší 18 godina.	2	6., Nacrt zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije BiH	Član 6. U članu 16. iza stava (6) dodaje se novi stav (7) koji glasi: „(7) Za krivična djela trgovine ljudima i organizirane trgovine ljudima, krivična djela protiv spolne slobode i morala, krivična djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta i krivična djela protiv braka, porodice i mladeži učinjena na štetu djeteta, zastarjelost krivičnog gonjenja počinje teći od punoljetstva žrtve.“	P	Rokovi zastare kaznenog gonjenja i izvršenja kaznene sankcije propisani su čl. 15. do 21. važećeg Kaznenog zakona Federacije BiH.
14	Prijavljivanje nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji	1	16., 17., 20., Nacrt	Članak 16. (Informiranje žrtve nasilja)	D	Djelomična usklađenost je

	1. Uz prava žrtava pri podnošenju prijave na temelju članka 5. Direktive 2012/29/EU, države članice osiguravaju da žrtve mogu nadležnim tijelima prijaviti radnje nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji kanalima koji su pristupačni, jednostavni za upotrebu, sigurni i lako dostupni. To uključuje, barem za kaznena djela na internetu iz članaka od 5. do 8. ove Direktive, mogućnost prijavljivanja na internetu ili putem drugih dostupnih i sigurnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija, ne dovodeći u pitanje nacionalna postupovna pravila u pogledu formaliziranja prijavljivanja na internetu. Države članice osiguravaju da mogućnost prijavljivanja na internetu ili putem drugih dostupnih i sigurnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija uključuje mogućnost podnošenja dokaza sredstvima utvrđenima u prvom podstavku, ne dovodeći u pitanje nacionalna postupovna pravila u pogledu formaliziranja podnošenja dokaza. 2. Države članice osiguravaju da žrtve imaju pristup pravnoj pomoći u skladu s člankom 13. Direktive 2012/29/EU. Države članice mogu proširiti pravnu pomoć na žrtve pri prijavljivanju kaznenih djela, ako je to predviđeno nacionalnim pravom. 3. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi potaknule svaku osobu koja u dobroj vjeri zna ili sumnja da je došlo do radnji nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji ili da se očekuju radnje nasilja, da nadležnim tijelima prijavi takve radnje bez straha od negativnih posljedica. 4. Države članice osiguravaju da zdravstveni djelatnici koji podliježu	zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Subjekti zaštite dužni su u prvom kontaktu sa žrtvom nasilja obavijestiti žrtvu na jeziku koji razumije i njoj razumljiv način, o svim pravima i mjerama zaštite i uslugama koja ima sukladno ovom zakonu i drugim propisima, kao i o ustanovama, organima i pravnim osobama koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona. Članak 17. (Pravo na besplatnu pravnu pomoć) (1) Žrtva nasilja u postupcima ostvarivanja svojih prava i zaštite od nasilja, ima pravo na besplatnu pravnu pomoć. (2) Besplatna pravna pomoć osigurava se žrtvi nasilja s ciljem olakšanog pristupa pravima iz oblasti zdravstvene, socijalne i materijalne zaštite i zbrinjavanja i ostvarivanja prava na naknadu materijalne i nematerijalne štete, te sudjelovanja u kaznenim postupcima u kojima se pojavljuje u svojstvu žrtve nasilja, odnosno oštećenog. (3) Pravo na besplatnu pravnu pomoć žrtvi nasilja koja je zbrinuta u sigurnu kuću osiguravaju institucije za besplatnu pravnu pomoć i pravne osobe koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona.	posljedica činjenice da implementacija odredbi o prijavi kaznenih djela putem informacijskih i komunikacijskih sredstava zahtijeva normativno-pravne intervencije u važeći Zakon o kaznenom postupku Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 35/03, 56/03 - ispravka, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 09/09, 12/10, 08/13, 59/14 i 74/20.), u dijelu odredbi kojima je uređen institut kaznene prijave. Priprema sveobuhvatnih izmjena i dopuna Zakona o kaznenom postupku Federacije BiH, odnosno novog Zakona o kaznenom postupku Federacije BiH
--	--	---	---	--

	obvezama u pogledu povjerljivosti mogu prijaviti nadležnim tijelima ako imaju opravdane razloge vjerovati da postoji neposredna opasnost da će teška tjelesna šteta biti nanesena osobi kao rezultat nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji. 5. Države članice osiguravaju da, ako je žrtva djeteta, ne dovodeći u pitanje pravila o odvjetničkoj tajni ili, ako je tako predviđeno nacionalnim pravom, ispovjednoj tajni ili istovrijednim načelima, stručne osobe koje podliježu obvezama povjerljivosti na temelju nacionalnog prava mogu prijaviti nadležnim tijelima ako imaju opravdane razloge vjerovati da je djetetu nanesena teška tjelesna šteta kao rezultat nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji. 6. Ako djeca prijavljuju radnje nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji nadležnim tijelima, države članice osiguravaju da postupci prijavljivanja budu sigurni i povjerljivi te osmišljeni i dostupni na način i na jeziku prilagođenom djeci, u skladu s njihovom dobi i zrelošću. Države članice osiguravaju da stručnjaci osposobljeni za rad s djecom pomažu u postupcima prijavljivanja kako bi se osiguralo da su u najboljem interesu djeteta. Države članice osiguravaju da, ako je u djelo nasilja uključen nositelj roditeljske skrbi, mogućnost djeteta da prijavi djelo ne bude uvjetovana pristankom nositelja roditeljske skrbi te da nadležna tijela poduzmu mjere potrebne za zaštitu sigurnosti djeteta prije nego što se ta osoba obavijesti o prijavi.			Članak 20. (Obveza prijave nasilja i suradnja) (1) Zaposleni u subjektima zaštite, obrazovnim, socijalnim i zdravstvenim ustanovama dužni su odmah prijaviti policijskom organu ili tužiteljstvu djelo nasilja o kojem su obaviješteni ili o kojem saznaju na drugi način. (2) Svatko ima pravo prijaviti izvršenje nasilja. (3) Svatko je dužan prijaviti kazneno djelo kojim se vrši ili je izvršeno nasilje kada neprijavljivanje kaznenog djela predstavlja kazneno djelo ili ukoliko je žrtva nasilja djeteta. (4) Nakon prijema prijave da je učinjeno nasilje, organ kome je podnesena prijava dužan je bez odlaganja o tome obavijestiti organ starateljstva, koji će odmah pružiti socijalnu zaštitu i psihosocijalnu pomoć žrtvi, poduzeti druge mjere iz svoje nadležnosti, te o tome sačiniti službeno izvješće koje bez odlaganja dostavlja nadležnom policijskom organu. (5) Zdravstvena ustanova obaviti će besplatan ljekarski pregled radi utvrđivanja i evidentiranja postojanja povreda fizičkog ili psihičkog integriteta i pružiti žrtvi nasilja potrebnu ljekarsku pomoć. (6) O izvršenom nasilju nadležni policijski organ odmah obavještava i nadležno tužiteljstvo i, uz izvješće, dostavlja prikupljene dokaze i procjenu rizika. (7) Policijski organ dužan je o procjeni rizika bez odlaganja obavijestiti organ starateljstva. (8) Nadležni tužitelj, u pisanoj formi, obavještava nadležni policijski organ, žrtvu nasilja i organ starateljstva o podizanju optužnice protiv osumnjičene	aktivnost je koju ovo Ministarstvo planira poduzeti tijekom 2025. godine, te se potpuna usklađenost može očekivati tek po stupanju ovog propisa na snagu.
--	---	--	--	--	--

				osobe, o neprovođenju istrage ili obustavi istrage, kao i o razlozima za neprovođenje i obustavu istrage. (9) Na zahtjev organa starateljstva ili na zahtjev policijskog organa ili na zahtjev žrtve sigurne kuće dužne su osigurati smještaj žrtvi nasilja. (10) Ako neprijavljivanje nasilja ne predstavlja kazneno djelo propisano Kaznenim zakonom Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23), osoba koja ne izvrši obvezu prijavljivanja radnji nasilja iz članka 8. st. (1) i (2) i članka 9. ovog zakona čini prekršaj, osim u slučaju kada nasilje u obitelji prijavi žrtva nasilja.		
15	Istraga i kazneni progon 1. Države članice osiguravaju da osobe, jedinice ili službe koje istražuju i kazneno progone radnje nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji imaju odgovarajuće stručno znanje o tim pitanjima i da na raspolaganju imaju djelotvorne istražne alate radi učinkovite istrage i kaznenog progona takvih radnji, posebno u svrhe prikupljanja, analize i osiguravanja elektroničkih dokaza u slučajevima kaznenih djela na internetu iz članaka od 5. do 8. 2. Države članice osiguravaju da se prijavljene radnje nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji bez odgode obrade i prenesu nadležnim tijelima za potrebe istrage i kaznenog progona te, prema potrebi, za donošenje mjera zaštite u skladu s člankom 19. 3. Ako nadležna tijela imaju opravdane razloge za sumnjati da je možda počinjeno kazneno djelo, ona bez	1	5., 18., 19., 78., 72., 80. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 5. (Opći principi pružanja zaštite od nasilja) (1) Zaštita od nasilja uređena ovim zakonom i drugim zakonima i propisima, primjenjuje se sukladno međunarodnim ugovorima i standardima koje je prihvatila Bosna i Hercegovina koji uređuju zaštitu od nasilja, a primjenjivat će se u svim slučajevima radi osiguranja najdjelotvornije zaštite prava žrtve nasilja bez diskriminacije po bilo kojem osnovu, kao što su spol, rod, rasa, boja kože, jezik, vjersko uvjerenje, političko ili neko drugo mišljenje odnosno opredjeljenje, nacionalno odnosno društveno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, seksualna orijentacija, rodni identitet, uzrast, zdravstveno stanje, invaliditet, bračno stanje, status migranta ili izbjeglice, odnosno neki drugi status. (2) Posebne mjere neophodne za sprečavanje i zaštitu žena od rodno zasnovanog nasilja ne smatraju se diskriminacijom u smislu ovog zakona.	P	Opće odredbe o kaznenim prijavama sadržane su u Zakonu o kaznenom postupku Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/03, 56/03 - ispravka, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 09/09, 12/10, 08/13, 59/14 i 74/20).

	nepotrebne odgode učinkovito istražuju, nakon primljene pritužbe ili na vlastitu inicijativu, radnje nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji. Moraju osigurati službeno evidentiranje i očuvati evidenciju relevantnih nalaza i dokaze u skladu s nacionalnim pravom. 4.Kako bi pomogla u dobrovoljnom osiguravanju dokaza, posebno u slučajevima seksualnog nasilja, nadležna tijela bez nepotrebne odgode usmjeravaju žrtve na relevantne zdravstvene djelatnike ili na službe za potporu iz članaka 25., 26. i 27., koji su specijalizirani za pomaganje u osiguravanju dokaza. Žrtve se obavještavaju o važnosti prikupljanja tih dokaza što je ranije moguće. 5.Države članice osiguravaju da istrage ili progon radnji silovanja ne ovise o prijavi ili kaznenoj prijavi žrtve ili njezina zastupnika te da se kazneni postupak ne obustavlja samo zato što su prijava ili kaznena prijava povučene.		(3)Primjenu i provođenje ovog zakona u skladu sa svojim nadležnostima osigurat će sudovi, tužiteljstva, policijski organi, organi starateljstva i druge institucije nadležne za socijalnu i zdravstvenu zaštitu i specijalizirane nevladine organizacije uz obvezu zajedničkog i koordiniranog djelovanja. (4)Institucije iz stava (3) ovog članka trebaju osigurati da postupanja sa žrtvama nasilja i nasilnim osobama vrše uposlenici educirani za rad s navedenim osobama. (5)Na djecu počinitelje nasilja neće se primjenjivati odredbe ovog zakona. Članak 18. (Osoba od povjerenja) (1) Žrtva nasilja može izabrati, prije ili tijekom postupka, osobu od povjerenja koja će biti prisutna tijekom postupka ili radnji u svezi sa zaštitom od nasilja. (2) Osoba od povjerenja može biti bilo koja punoljetna osoba osim počinitelja nasilja. (3) Nadležni organi su obvezni omogućiti prisustvo osobe od povjerenja u svim postupcima i radnjama u koje je uključena žrtva nasilja, sukladno propisima kojima je uređena nadležnost tih organa. Članak 19. (Žurnost postupka i obveza postupanja subjekata zaštite) (1)Subjekti zaštite dužni su osigurati žurno rješavanje predmeta nasilja,	
--	---	--	--	--

				vodeći računa da su interes i dobrobit žrtve prioritet u tim postupcima, a naročito ako je žrtva dijete, osoba starija od 65 godina, osoba s invaliditetom i osoba pod starateljstvom. (2) U slučajevima nasilja subjekti zaštite dužni su međusobno surađivati, surađivati i s drugim nadležnim vladinim tijelima i organima i nevladinim organizacijama u najboljem interesu žrtve, kao i razmjenjivati potrebne podatke i informacije. Članak 72. (Program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja) (1) Svi nivoi vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine dužni su donositi politike kojima će se prevenirati, zaštititi i boriti protiv nasilja. (2) Politike iz stavka (1) ovog članka obvezno sadrže sljedeće mjere: a) obveze organa s ciljem preventivnog djelovanja, suzbijanja svih oblika nasilja i zaštite žrtava nasilja, b) mjere neophodne za rad s počiniteljem nasilja, uključujući i savjetodavnu podršku svim članovima obitelji, c) aktivnosti na promociji nenasilničkog ponašanja, d) aktivnosti na edukaciji državnih službenika i namještenika, zaposlenih u organima starateljstva, zdravstvenih radnika, nastavnika, odgajatelja i drugih subjekata iz oblasti nasilja, e) obvezu vođenja statističkih baza podataka o počiniteljima nasilja i žrtvama nasilja, vodeći računa o zaštiti osobnih podataka,	
--	--	--	--	--	--

				f)način osiguranja sredstava za financiranje programa mjera, g)sve potrebne mjere radi zaštite i sigurnosti žrtava nasilja u sigurnoj kući. (3)Politike iz stavka (1) ovog članka će se donositi u skladu sa važećim zakonodavstvom za donošenje javnih politika u Federaciji kao i s potrebama i mogućnostima svih razina vlasti. Članak 78. (Obveza redovnog stručnog osposobljavanja) (1) Centar za edukaciju sudaca i tužitelja Federacije Bosne i Hercegovine osigurava redovno stručno osposobljavanje sudaca i tužitelja iz oblasti nasilja. (2) Nadležna ministarstva i organi uprave osiguravaju redovno stručno osposobljavanje državnih službenika i namještenika koji se neposredno bave oblašću nasilja. (3) Nadležna ministarstva unutarnjih poslova dužna su osigurati redovno stručno osposobljavanje policijskih službenika iz oblasti nasilja. (4) Sredstva neophodna za ostvarivanje obveza iz st. (1), (2) i (3) ovog članka osigurati će se iz proračuna Federacije, kantona, gradova i općina, kao i iz donatorskih sredstava. Članak 80. (Prekršajne sankcije) (1) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 4.000,00 KM bit će		
--	--	--	--	---	--	--

				kažnjena za prekršaj službena osoba koja prekrši obavezu žurnog postupanja sukladno članku 19. stavak (1) ovog zakona. (2) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 3.000,00 KM bit će kažnjene za prekršaj osobe koje ne postupe sukladno članku 20. stavak (1) ovog zakona. (3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 6.000,00 KM bit će kažnjena za prekršaj službena osoba koja ne postupi sukladno članku 20. stavak (3) ovog zakona, ako je dijete žrtva radnji nasilja iz članka 8. ovog zakona. (4) Novčanom kaznom u iznosu od 800,00 KM do 5.000,00 KM kaznit će se za prekršaj osobe koje ne postupe sukladno članku 20. stavak (3) ovog zakona, ako je dijete žrtva nasilja iz članka 8. ovog zakona.		
16	Pojedinačna procjena radi utvrđivanja potreba zaštite žrtava 1. Uz zahtjeve u pogledu pojedinačne procjene iz članka 22. Direktive 2012/29/EU, države članice osiguravaju, barem u pogledu žrtava seksualnog nasilja i nasilja u obitelji, ispunjavanje zahtjeva utvrđenih u ovom članku. 2. U najranijoj mogućoj fazi, na primjer u trenutku kada žrtva prvi put stupi u kontakt s nadležnim tijelima ili što je prije moguće nakon što žrtva prvi put stupi u kontakt s njima, posebne potrebe žrtve za zaštitom utvrđuju se na temelju pojedinačne procjene, prema potrebi u suradnji sa svim relevantnim nadležnim tijelima.	1	21., 34. Nacrt zakona o zaštiti od obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 21. (Procjena rizika) (1) U odnosu na svaku prijavu nasilja nadležni policijski organ u suradnji sa subjektima zaštite mora izvršiti procjenu rizika za sve žrtve nasilja, naročito rizika od smrtnosti, ozbiljnosti situacije i rizika od ponavljanja nasilja s ciljem upravljanja rizikom i koordiniranog osiguranja zaštite i podrške žrtvama nasilja. (2) Procjena rizika naročito uzima u obzir činjenicu da li počinitelji djela nasilja posjeduju vatreno oružje odnosno imaju pristup vatrenom oružju te o potrebi njegovog privremenog oduzimanja. (3) Procjena rizika se vrši temeljem prikupljenih informacija o tome:	P	

	3. Pojedinačna procjena iz stavka 2. usmjerena je na rizik koji potječe od počinitelja ili osumnjičenika. Taj rizik može uključivati bilo što od sljedećeg: (a) rizik od ponovljenog nasilja; (b) rizik od tjelesnih ozljeda ili psihološke štete; (c) mogućnost uporabe oružja i pristupa oružju; (d) činjenica da počinitelj ili osumnjičenik živi sa žrtvom; (e) zlouporaba droga ili alkohola od strane počinitelja ili osumnjičenika; (f) zlostavljanje djece; (g) problemi s mentalnim zdravljem; ili (h) uhođenje. 4. U pojedinačnoj procjeni iz stavka 2. uzimaju se u obzir pojedinačne okolnosti žrtve, uključujući i činjenicu doživljava li žrtva diskriminaciju na temelju kombinacije spola i bilo koje druge osnove diskriminacije kako su navedene u članku 21. Povelje („interseksijska diskriminacija“), te se stoga suočava s povećanim rizikom od nasilja, kao i žrtvino vlastito viđenje i procjena situacije. Provođi se u najboljem interesu žrtve, pri čemu se posebna pozornost posvećuje potrebi izbjegavanja sekundarne ili ponovljene viktimizacije. 5. Države članice osiguravaju da nadležna tijela poduzimaju odgovarajuće mjere, uzimajući u obzir pojedinačnu procjenu iz stavka 2. Takve mjere mogu uključivati: (a) mjere na temelju članaka 23. i 24. Direktive 2012/29/EU; (b) izdavanje hitnih naloga za udaljavanje, naloga o zabrani približavanja i naloga o zaštiti u skladu s člankom 19. ove Direktive;		a) da li je počinitelj nasilja ranije ili neposredno prije procjene rizika učinio nasilje u obitelji ili neki drugi vid nasilja i da li je spreman da ga ponovi, b) da li počinitelj živi sa žrtvom nasilja, c) da li je počinitelj prijetio tjelesnim ozljeđivanjem, ubojstvom ili samoubojstvom, č) da li je počinitelj mentalno bolestan, ć) da li počinitelj zloupotrebljava alkohol, psihoaktivne supstance ili pati od nekih oblika ovisnosti, d) da li postoji sukob oko starateljstva nad djetetom ili oko načina održavanja osobnog kontakta djeteta i roditelja koji je počinitelj nasilja, dž) da li je počinitelj izrečena mjera zaštite od nasilja, da li je došlo do kršenja mjere, đ) da li žrtva doživljava strah i kako ona procjenjuje rizik od ponavljanja nasilja, e) da li postoji uhođenje žrtve nasilja, f) da li je žrtva nasilja pokrenula ili planira pokrenuti postupak za razvod braka ili prekinuti zajednički život s počiniteljem, g) da li je žrtva nasilja posebno ugrožena zbog trudnoće, invaliditeta i starosti h) druge činjenice i okolnosti od značaja za procjenu rizika. (4) Procjena rizika vrši se za djecu, uzimajući u obzir bilo koju prijetnju upućenu direktno njima ili koje se odnose na njihovo razdvajanje od žrtve nasilja. (5) Federalni ministar unutrašnjih poslova – federalni ministar unutarnjih poslova donosi podzakonski akt o postupku i	
--	--	--	---	--

	(c) mjere, osim onih navedenih u točkama (a) i (b) ovog stavka, za upravljanje ponašanjem počinitelja ili osumnjičenika, posebno na temelju članka 37. ove Direktive. 6. Prema potrebi, pojedinačna procjena iz stavka 2. provodi se u suradnji s drugim relevantnim nadležnim tijelima, ovisno o fazi postupka, i relevantnim službama za potporu kao što su centri za zaštitu žrtava, specijalizirane službe, socijalne službe, zdravstveni djelatnici, skloništa, specijalizirane službe za potporu i drugi relevantni dionici. 7. Nadležna tijela preispituju pojedinačnu procjenu iz stavka 2. u redovitim vremenskim razmacima i, prema potrebi, donose nove i ažuriraju postojeće mjere zaštite u skladu sa stavkom 5., kako bi osigurala da se mjere zaštite odnose na aktualnu situaciju žrtve. 8. Pretpostavlja se da uzdržavanici imaju posebne potrebe zaštite i bez da se podvrgavaju pojedinačnoj procjeni iz stavka 2., osim ako postoje naznake da nemaju posebne potrebe zaštite.			načinu provođenja procjene rizika u svim fazama postupka, nakon pribavljenog mišljenja kantonalnih ministarstava unutarnjih poslova. Članak 34. (Rokovi za podnošenje zahtjeva) (1) Nadležni policijski organ je obavezan za svaki prijavljeni slučaj nasilja izaći na lice mjesta, odmah izvršiti procjenu rizika za žrtve i djecu, i uvijek kada je to neophodno radi zaštite žrtve i kada su ispunjeni ovim zakonom propisani uvjeti podnijeti zahtjev za izricanje zaštitne mjere nadležnom sudu odmah, odnosno najkasnije u roku od 12 sati od saznanja za radnje nasilja iz članka 8. st. (1) i (2) i članka 9. ovog zakona.		
17	Pojedinačna procjena potreba žrtava za potporom 1. Države članice osiguravaju da, uzimajući u obzir pojedinačnu procjenu iz članka 16., nadležna tijela procjenjuju pojedinačne potrebe žrtve za potporom kako je predviđeno u poglavlju 4. Nadležna tijela procjenjuju pojedinačne potrebe uzdržavanika za potporom kako je predviđeno u poglavlju 4., osim ako postoje naznake da nemaju posebne potrebe za potporom. 2. Članak 16. stavci 4., 6. i 7. primjenjuju se na pojedinačnu procjenu potreba	1	66., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 66. (Obveza pripreme plana pomoći žrtvi nasilja) (1) U slučajevima nasilja, kada smatra da je to potrebno, nadležni organ starateljstva može obrazovati poseban stručni tim sastavljen od predstavnika organa starateljstva, policijskog organa, pravne osobe koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona koji će izraditi poseban plan zaštite pomoći i podrške žrtvi. (2) Stručni tim iz stavka (1) dužan je koordinirati svim aktivnostima	P	

	žrtava za potporom iz stavka 1. ovog članka.		usmjerenim na pružanje pomoći i podrške žrtvi u cilju osiguranja njene zaštite. (3) Plan pomoći žrtvi posebno sadrži mjere koje je potrebno poduzeti u skladu sa zakonom kojim se uređuje socijalna zdravstvena i dječja zaštita, (4) Ako je žrtva djeteta, plan pomoći žrtvi sadrži i mjere za zaštitu djeteta sukladno zakonu kojim se uređuju obiteljski odnosi i propisima kojima se uređuje zaštita prava djeteta. (5) Procjena rizika se vrši temeljem prikupljenih informacija o tome: a) da li je počinitelj nasilja ranije ili neposredno prije procjene rizika učinio nasilje u obitelji ili neki drugi vid nasilja i da li je spreman da ga ponovi, b) da li počinitelj živi sa žrtvom nasilja, c) da li je počinitelj prijetio tjelesnim ozljeđivanjem, ubojstvom ili samoubojstvom, č) da li je počinitelj mentalno bolestan, ć) da li počinitelj zloupotrebljava alkohol, psihoaktivne supstance ili pati od nekih oblika ovisnosti, d) da li postoji sukob oko starateljstva nad djetetom ili oko načina održavanja osobnog kontakta djeteta i roditelja koji je počinitelj nasilja, dž) da li je počinitelj izrečena mjera zaštite od nasilja, da li je došlo do kršenja mjere, đ) da li žrtva doživljava strah i kako ona procjenjuje rizik od ponavljanja nasilja, e) da li postoji uhođenje žrtve nasilja, f) da li je žrtva nasilja pokrenula ili planira pokrenuti postupak za razvod braka ili prekinuti zajednički život s počiniteljem,	
--	---	--	---	--

				g) da li je žrtva nasilja posebno ugrožena zbog trudnoće, invaliditeta i starosti h) druge činjenice i okolnosti od značaja za procjenu rizika. (6) Procjena rizika vrši se za djecu, uzimajući u obzir bilo koju prijetnju upućenu direktno njima ili koje se odnose na njihovo razdvajanje od žrtve nasilja. (7) Federalni ministar unutrašnjih poslova – federalni ministar unutarnjih poslova donosi podzakonski akt o postupku i načinu provođenja procjene rizika u svim fazama postupka, nakon pribavljenog mišljenja kantonalnih ministarstava unutarnjih poslova.		
18	Upućivanje službama za potporu 1. Ako su procjenama iz članaka 16. i 17. utvrđene posebne potrebe za potporom ili zaštitom ili ako žrtva zatraži potporu, države članice osiguravaju da službe za potporu, kao što su specijalizirane službe za potporu, u suradnji s nadležnim tijelima, stupe u kontakt sa žrtvama kako bi im ponudile potporu vodeći računa o njihovoj sigurnosti. Države članice mogu uvjetovati takvo stupanje u kontakt pristankom žrtve. 2. Nadležna tijela bez nepotrebne odgode i koordinirano odgovaraju na zahtjev žrtve za zaštitu i potporu. 3. Države članice osiguravaju da, ako je to potrebno, nadležna tijela mogu uputiti djecu žrtve na službe za potporu, prema potrebi bez prethodnog pristanka nositelja roditeljske skrbi. 4. Ako je to potrebno kako bi se osiguralo da žrtva dobije odgovarajuću potporu i zaštitu, države članice osiguravaju da nadležna tijela relevantnim službama za	1	14., 56., 57., 58., 59. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama Federacije BiH	Članak 14. (Specijalizirane usluge podrške) (1) Specijalizirane usluge podrške obuhvaćaju usluge stručne podrške i savjetovanja, te usluge institucionalnog socijalnog zbrinjavanja i socijalne podrške koje imaju za cilj zaštitu i prevenciju od nasilja. (2) Specijalizirane usluge podrške mogu pružati javne ustanove, udruge, fondacije, vjerske zajednice, te druge pravne osobe koje ispunjavaju minimalne standarde iz članka 61. ovog zakona. Članak 56. (Sigurna kuća) Sigurna kuća, u smislu ovog zakona, je pružatelj usluge socijalnog zbrinjavanja i socijalne podrške žrtvama nasilja u skladu sa posebnim propisom i može se osnovati od strane nevladine organizacije ili kao javna ustanova.	P	

	potporu prenesu relevantne osobne podatke o žrtvi i situaciji žrtve. Takvi se podaci prenose na povjerljiv način. Države članice mogu uvjetovati prijenos takvih podataka pristankom žrtve. 5. Službe za potporu pohranjuju osobne podatke onoliko dugo koliko je potrebno za pružanje usluga potpore, a u svakom slučaju ne dulje od pet godina nakon posljednjeg kontakta između službe za potporu i žrtve.			Članak 57. (Način zbrinjavanja žrtve) (1) Radi osiguranja fizičke zaštite i ostvarivanja prava i interesa žrtve nasilja, organ starateljstva uz asistenciju policijskog organa ili policijski organ dužni su, uz prethodni pristanak žrtve osim ako je žrtva dijete, privremeno zbrinuti žrtvu nasilja i djecu iz žrtvinog domaćinstva u sigurnu kuću, drugu odgovarajuću instituciju ili kod druge obitelji. (2) Žrtva nasilja, zbog pretrpljenog nasilja, straha i uznemirenosti, radi osiguravanja fizičke zaštite i ostvarivanja svojih prava i interesa, kao i sprječavanja ponavljanja nasilja, ima pravo da izravno zatraži od sigurne kuće smještaj ili da podnese nadležnom organu starateljstva, zahtjev za privremeno zbrinjavanje. (3) Organ starateljstva, odmah po prijemu zahtjeva iz stavka (2) ovog članka razmotrit će zahtjev i donijeti odluku. (4) Rješenje o odobrenju smještaja žrtve nasilja u sigurnu kuću donosi nadležni organ starateljstva po službenoj dužnosti odmah po saznanju da je izvršeno nasilje, ili na zahtjev policijskog organa, žrtve nasilja ili pravne osobe koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona, odmah po prijemu zahtjeva za smještaj u sigurnu kuću. (5) Rješenje o odobrenju smještaja u sigurnu kuću iz stavka (4) ovog članka, donosi se usmeno, a pismeno rješenje se izrađuje najkasnije u roku od 24 sata od dana donošenja usmenog rješenja.		
--	---	--	--	---	--	--

			Sadržaj pismenog rješenja mora odgovarati sadržaju usmenog rješenja. (6) Žalbu na rješenje kojim se usvaja ili odbija zahtjev za smještaj u sigurnu kuću nadležnom kantonalnom ministarstvu za socijalnu i dječju zaštitu žrtva nasilja i specijalizirana nevladina organizacija mogu podnijeti u roku od 24 sata od zaprimanja prvostupanjskog rješenja. (7) O žalbi na rješenje iz stavka (6) ovog članka nadležno kantonalno ministarstvo za socijalnu i dječju zaštitu dužno je odlučiti u roku od tri dana. Članak 58. (Privremeno zbrinjavanje u sigurnu kuću) (1) U sigurnoj kući, kao posebnoj mjeri podrške žrtvama nasilja, osigurava se socijalna, psihološka, pravna, pedagoška i medicinska pomoć i podrška. (2) Žrtva nasilja privremeno se zbrinjava u sigurnu kuću, u trajanju najduže do šest mjeseci. (3) Rok iz stavka (2) ovog članka može se produljiti na zahtjev žrtve nasilja, nadležnog organa starateljstva, policijskog organa ili pravne osobe koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona, dok traju okolnosti opasnosti po žrtvu nasilja, kao i zbog nastavka neophodnog psihosocijalnog tretmana. (Zbrinjavanje žrtve u drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge obitelji) Žrtva nasilja zbrinjava se u drugu odgovarajuću instituciju ili kod druge	
--	--	--	--	--

				obitelji na zahtjev organa starateljstva kada organ starateljstva ocijeni da je to povoljnije za žrtvu i uz suglasnost žrtve nasilja. Članak 59. (Zbrinjavanje žrtve u drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge obitelji) Žrtva nasilja zbrinjava se u drugu odgovarajuću instituciju ili kod druge obitelji na zahtjev organa starateljstva kada organ starateljstva ocijeni da je to povoljnije za žrtvu i uz suglasnost žrtve nasilja.		
19	Hitni nalozi za udaljavanje, nalozi o zabrani približavanja i nalozi o zaštiti 1. Države članice osiguravaju da se u situacijama neposredne opasnosti za zdravlje ili sigurnost žrtve ili uzdržavanika nadležnim tijelima dodjeljuje ovlast da bez nepotrebne odgode izdaju naloge upućene počinitelju ili osumnjičeniku za djelo nasilja obuhvaćeno ovom Direktivom kojima se počinitelju ili osumnjičeniku nalaže da napuste boravište žrtve ili uzdržavanika na dovoljno razdoblje i kojima se počinitelju ili osumnjičeniku zabranjuje da dolazi na to boravište ili da mu se približava na udaljenost manju od propisane, da dolazi na radno mjesto žrtve ili na bilo koji način kontaktira žrtvu ili uzdržavanike. Nalozi iz prvog podstavka ovog stavka imaju trenutni učinak i ne ovise o tome je li žrtva prijavila kazneno djelo ili o	1,2	15. točka e), 22., 23., 24., 25., 26., 33. i 81. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH, čl. 17., 18., 60. Nacrt zakona o izmjenama i dopunama	Članak 15. točka e) (Prava žrtava nasilja) Žrtva nasilja ima sljedeća prava: e) pravo da, bez nepotrebnog odgađanja, bude obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu počinitelja nasilja, te izricanju, produženju, zamjeni te prestanku zaštitnih mjera koje su određene radi njene zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora, Članak 22. (Svrha hitnih mjera zaštite) Svrha hitnih mjera zaštite je otklanjanje neposredne opasnosti po fizički i psihički integritet žrtve nasilja i njihove djece i sprječavanje ponavljanja nasilja.	P	

	pokretanju pojedinačne procjene u skladu s člankom 16. 2.Države članice osiguravaju da se nadležnim tijelima dodjeljuje ovlast da izdaju naloge o zabrani približavanja ili naloge o zaštiti kako bi se žrtvama pružila zaštita onoliko dugo koliko je potrebno od svih radnji nasilja obuhvaćenih ovom Direktivom. 3.Ako je žrtva odrasla osoba, države članice mogu zahtijevati, u skladu sa svojim nacionalnim pravom, da se hitni nalozi za udaljavanje, nalozi o zabrani približavanja i nalozi o zaštiti kako je predviđeno u stavcima 1. i 2. izdaju na zahtjev žrtve. 4.Države članice osiguravaju da, ako je to relevantno za sigurnost žrtve, nadležna tijela obavješćuju žrtve o mogućnosti podnošenja zahtjeva za hitno izdavanje naloga o udaljavanju, naloga o zabrani približavanja ili naloga o zaštiti, te o mogućnosti traženja prekograničnog priznavanja naloga o zaštiti u skladu s Direktivom 2011/99/EU (17) ili Uredbom (EU) br. 606/2013 (18) Europskog parlamenta i Vijeća. 5.Svako kršenje hitnih naloga za udaljavanje, naloga o zabrani približavanja ili naloga o zaštiti podliježe učinkovitim, proporcionalnim i odvraćajućim kaznenim ili nekaznenim sankcijama. Države članice osiguravaju da se, u slučaju takvog kršenja, prema potrebi razmotri revizija pojedinačne procjene iz članka 16. u skladu sa stavkom 7. tog članka. 6.Države članice osiguravaju da se žrtvama ponudi mogućnost da ih se bez nepotrebne odgode obavijesti o kršenju hitnog naloga za udaljavanje, naloga o		Kaznenog zakona Federacije BiH	Članak 23. (Vrste hitnih mjera zaštite) (1) Počinitelju nasilja mogu se izreći sljedeće hitne mjere zaštite: a) udaljenje iz stana, kuće ili drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili drugi stambeni prostor, b) zabrana približavanja žrtvi, a prema potrebi djeci žrtve i osobama u odnosu na koju postoji opasnost od vršenja nasilja, c) zabrana komunikacije, uznemiravanja i uhođenja žrtve nasilja. (2) Hitne mjere zaštite određuju se kada su ispunjeni uvjeti za izricanje zaštitnih mjera propisani ovim zakonom. Članak 24. (Postupak određivanja i trajanje hitnih mjera zaštite) (1) Kada postoje osnovi sumnje da je učinjeno nasilje nadležni policijski organ će, kada su za to ispunjeni ovim zakonom propisani uvjeti, odmah pismeno narediti hitne mjere zaštite o čemu je dužan obavijestiti nadležnog tužitelja. (2) Zahtjev za određivanje hitnih zaštitnih mjera nadležnom policijskom organu mogu podnijeti i nadležni tužitelj, žrtva ili organ starateljstva. (3) O zahtjevu iz stavka (2) ovog člana nadležni policijski organ je dužan odlučiti u roku od šest sati od sata prijema zahtjeva. (4) Nadležni policijski organ može odrediti jednu ili više hitnih mjera zaštite.		
--	--	--	---------------------------------------	---	--	--

	zabrani približavanja ili naloga o zaštiti koje bi moglo utjecati na njihovu sigurnost. 7. Ovim se člankom države članice ne obvezuje na izmjenu svojih nacionalnih sustava u pogledu kvalifikacije hitnih naloga za udaljšavanje i naloga o zaštiti kako bi bili obuhvaćeni kaznenim, građanskim ili upravnim pravom.		(5) U naredbi kojom se određuju hitne mjere zaštite unijet će se upozorenje o posljedicama kršenja hitnih mjera zaštite. (6) Pismenu naredbu kojom se određuju hitne mjere zaštite policijski organ je dužan uručiti osobi prema kojoj su mjere određene. Osoba prema kojoj su mjere određene, za vrijeme trajanja mjera, ima pravo da podnese pritužbu nadležnom tužitelju koji je o pritužbi dužan odlučiti u roku od 12 sati. (7) Hitne mjere zaštite na osnovu naredbe policijskog organa stupaju na snagu odmah i mogu trajati najdulje 48 sati. (8) Nadležni policijski organ o naredbi kojom su određene hitne mjere zaštite bez odgađanja obavješta žrtvu nasilja i organ starateljstva. Članak 25. (Svrha zaštitnih mjera) Svrha zaštitnih mjera je otklanjanje opasnosti po fizički i psihički integritet žrtve nasilja i sprečavanje ponavljanja nasilja otklanjanjem stanja i uvjeta koji mogu utjecati ili poticajno djelovati da počinitelj ponovno izvrši radnje nasilja. Članak 26. (Vrste zaštitnih mjera) Kada postoje osnovi sumnje da je počinjeno djelo nasilja, počinitelju nasilja mogu se izreći sljedeće zaštitne mjere: a) udaljšenje iz stana, kuće ili drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili drugi stambeni prostor,	
--	--	--	---	--

			b) zabrana približavanja žrtvi nasilja i prema potrebi djeci žrtve, c) zabrana komunikacije, uznemiravanja i uhođenja žrtve nasilja, d) obvezan psihosocijalni tretman, e) obvezno liječenje od ovisnosti, f) privremeno lišenje slobode i zadržavanje. Članak 33. (Podnošenje zahtjeva za izricanje zaštitnih mjera) (1) Zahtjev za izricanje zaštitne mjere iz članka 26. t. a) do e) ovog zakona nadležnom sudu podnosi nadležni policijski organ. (2) Zahtjev iz stavka (1) ovog članka mogu podnijeti i tužiteljstvo, organ starateljstva ili žrtva nasilja. Članak 81. (Kazneno djelo kršenja zaštitnih mjera) (1) Tko prekrši izrečenu hitnu mjeru zaštite iz članka 23. stavak (1) toč. a), b) i (c) ili izrečenu zaštitnu mjeru iz članka 26. toč. a), b) i c) ovog zakona kaznit će se za kazneno djelo novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine. (2) Kazna zatvora u trajanju do jedne godine koja je izrečena za kazneno	
--	--	--	---	--

				djelo iz stavka (1) ovog članka ne može se zamijeniti novčanom kaznom. (3) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 do 5.000,00 KM kaznit će se osoba koja prekrši zaštitne mjere iz člana 26. toč. d) i e). Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine: Član 17. U članu 71. iza točke e) dodaje se točke kako slijedi: „f) zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom; g) udaljenje iz domaćinstva.“ Član 18. Iza člana 78. dodaju se novi članovi 78a., 78b., koji glase: „Član 78a. (Zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom) (1) Učinitelju krivičnog djela protiv života i tijela, krivičnog djela protiv spolne slobode i morala, krivičnog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, krivičnog djela protiv braka, porodice i mladeži kao i krivičnog djela uhođenja može se izreći sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom, ako postoji opasnost da bi		
--	--	--	--	---	--	--

				učinitelj mogao ponoviti takvo krivično djelo. (2) Sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom uključuje zabranu približavanja žrtvi na određenoj udaljenosti, zabranu pristupa u prostor oko mjesta stanovanja ili mjesta rada žrtve, kao i zabranu uznemiravanja ili komunikacije sa žrtvom, bilo putem informaciono-komunikacijskih tehnologija ili na drugi način. (3) Sigurnosna mjera zabrane približavanja i komunikacije sa žrtvom može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od šest mjeseci ni duže od pet godina, računajući od pravosnažnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere. (4) Prema učinitelju krivičnog djela koji prekrši zabranu približavanja i komunikacije sa žrtvom određenoj u uvjetnoj osudi, može se postupiti po odredbi člana 66. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Krivični zakon Federacije) Član 78b. (Udaljenje iz domaćinstva) (1) Sigurnosnu mjeru udaljenja iz domaćinstva sud može izreći učinitelju krivičnog djela protiv života i tijela, krivičnog djela protiv spolne slobode i morala, krivičnog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, krivičnog djela protiv braka, porodice i mladeži, ako postoji opasnost da bi		
--	--	--	--	--	--	--

				učinitelj mogao ponovo počiniti krivično djelo prema članu domaćinstva. (2) Sigurnosna mjera udaljenja iz domaćinstva može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od šest mjeseci ni duže od pet godina, računajući od pravosnažnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere. (3) Osoba kojoj je izrečena mjera iz stava (1) ovog člana dužna je, uz prisustvo policijskog službenika, odmah po pravosnažnosti presude napustiti stan, kuću ili drugi stambeni prostor koji čini domaćinstvo. (4) Po proteku polovine trajanja sigurnosne mjere izrečene na temelju stava (1) ovog člana, sud može, na prijedlog osuđenika, obustaviti njeno izvršenje, ako ustanovi da više ne postoji opasnost iz stava (1) ovog člana. Osuđenik može ponoviti prijedlog, ali ne prije proteka šest mjeseci od zadnjeg preispitivanja. (5) Prema učinitelju krivičnog djela koji ne postupi po sigurnosnoj mjeri udaljenja iz domaćinstva ili koji prekrši ovu mjeru, može se postupiti po odredbi člana 66. Krivičnog zakona Federacije." Član 60. Iza člana 353. dodaje se novi član 353a. koji glasi: „Članak 353a. (Kršenje zabrane utvrđene sigurnosnom mjerom) Ko prekrši zabranu utvrđenu sigurnosnom mjerom izrečenom	
--	--	--	--	--	--

				pravosnažnom sudskom odlukom, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.“		
20	Zaštita privatnog života žrtve Države članice osiguravaju da u kaznenim postupcima dokazi o seksualnom ponašanju žrtve u prošlosti ili drugim aspektima njezina privatnog života budu dopušteni samo ako je to relevantno i potrebno.	1	15. točka lj), Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 15. točka lj) (Prava žrtava nasilja) Žrtva nasilja ima sljedeća prava: lj) pravo na tajnost podataka temeljem kojih se može otkriti identitet žrtve nasilja ili identitet člana njene obitelji.	P	Odredbama važećeg Zakona o kaznenom postupku Federacije BiH propisana je zabrana objave tijeka kaznenog postupka prema maloljetniku, odluke donesene u tom postupku, kao i isključenje javnosti u kaznenom postupku.
21	Smjernice za tijela za izvršavanje zakonodavstva i tijela tužiteljstva Države članice mogu izdati smjernice za slučajeve koji se odnose na nasilje nad ženama ili nasilje u obitelji za nadležna tijela koja djeluju u kaznenim postupcima, uključujući smjernice za tužiteljstvo. Te smjernice moraju biti rodno osjetljive i savjetodavne prirode te mogu uključivati smjernice o tome kako: (a) osigurati pravilnu identifikaciju svih oblika nasilja nad ženama i nasilja u obitelji; (b) prikupljati i čuvati relevantne dokaze, uključujući dokaze na internetu; (c) provoditi pojedinačne procjene u skladu s člancima 16. i 17., uključujući postupak preispitivanja takvih procjena;	1	82., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 82. (Obveza donošenja podzakonskih akata) (1) Federalni ministar unutrašnjih poslova – federalni ministar unutarnjih poslova, nakon pribavljenog mišljenja kantonalnih ministarstava unutarnjih poslova, donosi podzakonski akt iz članka 21. stavak (5) ovog zakona. (2) Federalni ministar pravde donosi podzakonski akt iz članka 27. stav (5), članka 28. stavak (5) i članka 76. stavak (2) ovog zakona. (3) Federalni ministar unutrašnjih poslova – federalni ministar unutarnjih poslova, uz suglasnost federalnog ministra pravde, donosi podzakonski akt	P	Kada je riječ o tužiteljstvima i redovnim sudovima u Federaciji BiH, nadležnosti u vozi sa izdavanjem smjernica za rad, pripadaju Visokom sudbenom i tužiteljskom vijeću Bosne i Hercegovine.

	(d) rješavati slučajeve koji bi mogli zahtijevati izdavanje ili provođenje hitnih naloga za udaljšavanje, naloga o zabrani približavanja ili naloga o zaštiti; (e) postupati prema žrtvama na rodno osjetljiv način i način koji je prilagođen doživljenoj traumi, osobama s invaliditetom i djeci te voditi računa o pravu djeteta da se čuje njegov glas i o najboljem interesu djeteta; (f) osigurati da se sa žrtvama postupa s poštovanjem i da se postupak vodi na takav način da bi se spriječila sekundarna ili ponovljena viktimizacija; (g) zadovoljiti potrebe za pojačanom zaštitom i sve relevantne potrebe žrtava koje doživljavaju intersekcijsku diskriminaciju predviđenu u članku 33. stavku 1.; (h) utvrditi i izbjeći rodne stereotipe; (i) podignuti svijest o svim skupinama žrtava u kontekstu nasilja u obitelji; (j) uputiti žrtve specijaliziranim službama za potporu, uključujući zdravstvene službe, kako bi se osiguralo primjereno postupanje sa žrtvama i primjereno rješavanje slučajeva nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji bez nepotrebne odgode; i (k) osigurati zaštitu privatnosti i povjerljivih informacija te žrtve. Kako bi se osiguralo primjereno ažuriranje smjernica iz prvog stavka, one se prema potrebi preispituju, uzimajući u obzir način na koji se primjenjuju u praksi.			iz članka 27. stavak (6), članka 28. stavak (6) i članka 29. stavak (3) ovog zakona. (4) Federalni ministar rada i socijalne zaštite uz suglasnost federalnog ministra zdravstva donosi podzakonski akt iz članka 30. stavak (3) ovog zakona. (5) Federalni ministar zdravstva donosi podzakonski akt iz članka 31. stavak (3) ovog zakona. (6) Federalni ministar rada i socijalne politike, uz pribavljena mišljenja nadležnih kantonalnih ministarstava za socijalnu i dječju zaštitu, donosi podzakonski akt iz članka 63. i članka 64. stavak (4) ovog zakona. (7) Federalni ministar rada i socijalne politike, uz konzultacije Gender centra Federacije, donosi podzakonski akt iz članka 71. stavak (2) ovog zakona. (8) Federalni ministar rada i socijalne politike donosi podzakonski akt iz članka 77. stavak (7) ovog zakona. (9) Federalni ministar unutrašnjih poslova – federalni ministar unutarnjih poslova donosi podzakonski akt iz članka 77. stavak (12) ovog zakona. (10) Federalni ministri dužni su podzakonske akte iz st. (1) do (9) ovog članka donijeti u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. (11) Do donošenja podzakonskih akata iz st. (1) do (9) ovog članka, primjenjivat će se podzakonski akti koji su doneseni temeljem Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji ("Službene novine Federacije BiH", br. 20/13 i 75/21).		
22	Uloga nacionalnih tijela, uključujući tijela za ravnopravnost	1	75., 76., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u	Članak 75. (Multisektorski pristup i koordinacija) (1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Gender centra	P	

	1. Države članice određuju i poduzimaju potrebne mjere kako bi jedno ili više tijela obavljalo sljedeće zadatke: (a) objavljivanje izvješća i izdavanje preporuka o svim pitanjima koja se odnose na nasilje nad ženama i nasilje u obitelji, uključujući prikupljanje postojećih dobrih praksi; i (b) razmjena dostupnih informacija s relevantnim europskim tijelima kao što je Europski institut za ravnopravnost spolova. Za potrebe prvog podstavka države članice mogu se savjetovati s organizacijama civilnog društva. 2. Tijela iz stavka 1. ovog članka mogu biti dio tijela za ravnopravnost osnovanih u skladu s direktivama 2004/113/EZ, 2006/54/EZ i 2010/41/EU.		obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Federacije Bosne i Hercegovine donosi odluku o izradi Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama Federacije Bosne i Hercegovine kojom se određuje nositelj izrade strateškog dokumenta, sudionici u procesu izrade i drugi elementi u skladu sa važećim propisima o razvojnom planiranju i izradi strateških dokumenata u Federaciji. (2) U cilju osiguranja koordiniranog i multisektorskog rada, planiranja i izvještavanja o implementaciji strateškog okvira Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine za nivo Federacije, vlade kantona i jedinice lokalne samouprave za nivo kantona, gradova i općina formiraju koordinacijska tijela u koja imenuju ključnu koordinirajuću instituciju i predstavnike nadležnih institucija iz oblasti pravosuđa, policije, zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, zapošljavanja i dr. na nivou vlasti za koji se koordinacijsko tijelo formira. (3) U koordinacijska tijela iz stavka (2) ovog članka mogu se imenovati i predstavnici nevladinih organizacija, akademske zajednice, medija i eksperti iz pojedinih oblasti. (4) Koordinacijska tijela iz stavka (2) ovog članka imaju zadatak izrade i praćenja provedbe javnih politika, organizacije periodičnih sastanaka, povezivanja, planiranja i implementacija aktivnosti i godišnjeg izvještavanja prema izvršnoj i zakonodavnoj vlasti na nivou za koji je koordinacijsko tijelo formirano i izvještavanja prema Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine.	
--	---	--	---	--	--

				(5) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na prijedlog Gender centra Bosne i Hercegovine, donosi Okvirni protokol o postupanju u slučajevima nasilja. (6) Okvirnim protokolom o postupanju u slučajevima nasilja se definiraju obveze nadležnih organa u postupku preventivnog djelovanja, postupanja i zaštite u slučajevima nasilja i definira rad subjekata zaštite iz članka 13. ovog Zakona. (7) Subjekti zaštite su dio i/ili ostvaruju kontinuirano suradnju s koordinacijskim tijelima iz stavka 2. ovog članka. (8) Subjekti zaštite dužni su za područje jedne ili više općina/gradova potpisati Protokol o postupanju u slučajevima nasilja kojim će biti utvrđena koordinacija rada u slučajevima nasilja. Osnov općinskog/gradskog protokola čini Okvirni protokol iz stava 6. ovog člana. Članak 76. (Povjerenstvo za praćenje primjene Zakona) (1) Pri Federalnom ministarstvu pravde formira se Povjerenstvo za praćenje primjene ovog zakona, koji se sastoji od članova iz reda sudaca, tužitelja, ombudsmena, predstavnika Federalnog ministarstva pravde, Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Federalnog ministarstva unutrašnjih polova – Federalno ministarstvo unutaršnjih poslova, Federalnog ministarstva zdrastva, organa		
--	--	--	--	--	--	--

				starateljstva, Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine i predstavnici pravnih osoba koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona. (2) Federalni ministar pravde će donijeti podzakonski akt kojim će pobliže uraditi broj članova, rad i organizaciju Povjerenstva iz stavka (1) ovog članka.		
23	Mjere za uklanjanje određenih materijala na internetu 1. Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) 2022/2065 države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se javno dostupni materijali na internetu iz članka 5. stavka 1. točaka (a) i (b) i članaka 7. i 8. ove Direktive odmah uklone ili da im se onemogući pristup. Mjere iz prvog podstavka ovog stavka uključuju mogućnost da nadležna tijela izdaju obvezujuće pravne naloge za uklanjanje takvih materijala ili onemogućavanje pristupa takvim materijalima. Države članice osiguravaju da takvi nalozi ispunjavaju barem uvjete iz članka 9. stavka 2. Uredbe (EU) 2022/2065. 2. Nalozi iz stavka 1. drugog podstavka upućuju se pružateljima usluga smještaja informacija na poslužitelju. Ako uklanjanje ne bi bilo izvedivo, nadležna tijela mogu uputiti i naloge za onemogućavanje pristupa dotičnom materijalu relevantnim pružateljima usluga posredovanja koji nisu pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju koji imaju tehničku i operativnu sposobnost da postupaju u pogledu dotičnog materijala.	2	34., Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije BiH	Član 34. Iza člana 181. dodaju se novi čl. 181a. i 181b. koji glase: „Član 181a. (Prinuda) Ko drugog silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine. Član 181b. (Psihičko nasilje) (1) Ko zlostavlja drugog ili prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo i time naruši njegov psihički integritet, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine. (2) Ako je djelo iz stava (1) ovog člana učinjeno prema djetetu ili prema osobi posebno ranjivoj zbog teže tjelesne ili duševne smetnje ili iz mržnje, ili putem informaciono – komunikacijske tehnologije, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.“	D	Puna implementacija ove odredbe podrazumijeva intervencije u važeći Zakon o kaznenom postupku Federacije BiH, u smislu propisivanja postupka uklanjanja javno dostupnih spolno eksplicitnih sadržaja sa interneta. Priprema sveobuhvatnih izmjena i dopuna Zakona o kaznenom postupku Federacije BiH, odnosno novog Zakona o kaznenom postupku Federacije BiH što je aktivnost je koju ovo

	3. Države članice osiguravaju da se, ako se kazneni postupci povezani s kaznenim djelom iz članka 5. stavka 1. točke (a) ili (b), članka 7. ili članka 8. okončaju bez utvrđivanja počinjenja kaznenog djela, nalozi navedeni u stavku 1. drugom podstavku ovog članka ukinu i o tome obavijeste adresati takvih naloga. 4. Države članice osiguravaju da izdavanje naloga i donošenje drugih mjera iz stavka 1. budu u transparentnim postupcima i da podliježu odgovarajućim zaštitnim mjerama, posebno kako bi se osiguralo da ti nalozi i druge mjere budu ograničeni na ono što je nužno i razmjerno te da se uzimaju u obzir prava i interesi svih relevantnih uključenih strana, uključujući njihova temeljna prava u skladu s Poveljom. Države članice osiguravaju da pružatelji usluga smještaja informacija na poslužitelju, drugi relevantni pružatelji usluga posredovanja i pružatelji sadržaja na koje utječe nalog iz stavka 1. drugog podstavka imaju pravo na djelotvoran pravni lijek. Takvo pravo uključuje pravo da ospore takav nalog pred sudovima države članice nadležnog tijela koje je taj nalog izdalo. 5. Države članice osiguravaju da relevantni pružatelji sadržaja na koje utječe nalog iz stavka 1. prvog podstavka budu obaviješteni, prema potrebi od strane pružatelja usluga smještaja informacija na poslužitelju ili od strane bilo kojeg drugog relevantnog pružatelja usluga posredovanja, o razlozima uklanjanja ili onemogućavanja pristupa materijalu na temelju naloga ili drugih mjera iz stavka 1. te o mogućnosti pristupa sudskoj zaštiti.					Ministarstvo planira poduzeti tijekom 2025. godine, te se potpuna usklađenost može očekivati tek po stupanju ovog propisa na snagu.
--	---	--	--	--	--	--

	6. Države članice osiguravaju da uklanjanje materijala ili onemogućavanje pristupa materijalu na temelju naloga ili drugih mjera iz stavka 1. ne sprečava nadležna tijela da prikupe ili osiguraju, bez nepotrebne odgode, dokaze potrebne za istragu i kazneni progon kaznenog djela iz članka 5. stavka 1. točke (a) ili (b), članka 7. ili članka 8.				
24	Naknada štete od počinitelja 1. Države članice osiguravaju da žrtve imaju pravo zahtijevati, u skladu s nacionalnim pravom, punu naknadu štete od počinitelja kaznenih djela za štetu koja proizlazi iz kaznenih djela nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji. 2. Države članice osiguravaju da, prema potrebi, žrtve mogu dobiti odluku o naknadi štete tijekom kaznenog postupka.				P
25	Specijalistička potpora žrtvama 1. Države članice osiguravaju da specijalističke službe za potporu iz članka 8. stavka 3. i članka 9. stavka 3. Direktive 2012/29/EU budu dostupne žrtvama, bez obzira na to jesu li podnijele službenu pritužbu. Ako se usluge specijalističke potpore iz prvog podstavka ne pružaju kao sastavni dio općih službi za potporu žrtvama, usklađuju se opće i specijalističke službe za potporu. Specijalističke službe za potporu iz prvog podstavka pružaju sljedeće: (a) informacije i potporu u vezi sa svim relevantnim praktičnim pitanjima koja nastaju kao posljedica kaznenog djela, među ostalim u vezi s pristupom stanovanju, obrazovanju, skrbi o djeci, osposobljavanju, financijskoj potpori te	1	3., 14., 15., 16., 17., 18., 65., 73., 74., 75., 76. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 3. (Javni interes) Zaštita od nasilja je od javnog interesa za Federaciju, kantone, gradove i općine u Federaciji. Članak 14. (Specijalizirane usluge podrške) (1) Specijalizirane usluge podrške obuhvaćaju usluge stručne podrške i savjetovanja, te usluge institucionalnog socijalnog zbrinjavanja i socijalne podrške koje imaju za cilj zaštitu i prevenciju od nasilja. (2) Specijalizirane usluge podrške mogu pružati javne ustanove, udruge, fondacije, vjerske zajednice, te druge pravne osobe koje ispunjavaju	P

	pomoći za ostanak na radnom mjestu ili pronalaženje zaposlenja; (b) informacije o pristupu pravnom savjetovanju, uključujući mogućnost pravne pomoći, ako je dostupna; (c) informacije o službama koje pružaju medicinske i forenzičke preglede i, prema potrebi, upućivanje na njih, što može uključivati sveobuhvatne zdravstvene usluge, te informacije o psihosocijalnom savjetovanju i, prema potrebi, upućivanje na njih, uključujući skrb u slučaju traume; (d) potporu žrtvama kaznenih djela na internetu iz članaka od 5. do 8., uključujući o tome kako dokumentirati kaznena djela na internetu, te informacije o pravnim sredstvima za uklanjanje sadržaja na internetu povezanog s kaznenim djelom; (e) informacije o službama za potporu ženama, kriznim centrima za žrtve silovanja, skloništima i referentnim centrima za seksualno nasilje te, prema potrebi, upućivanje na njih; i (f) informacije o specijalističkim službama za potporu žrtvama s povećanim rizikom od nasilja i, prema potrebi, upućivanje na njih, što može uključivati usluge rehabilitacije i socioekonomske integracije nakon seksualnog iskorištavanja. 2. Usluge specijalističke potpore iz stavka 1. pružaju se osobno, prilagođene potrebama žrtava te dostupne i odmah raspoložive, među ostalim na internetu ili drugim odgovarajućim sredstvima, kao što su informacijske i komunikacijske tehnologije. 3. Države članice osiguravaju dostatne ljudske i financijske resurse za pružanje usluga specijalističke potpore iz stavka 1.		minimalne standarde iz članka 61. ovog zakona. Članak 15. (Prava žrtava nasilja) Žrtva nasilja ima sljedeća prava: a) pravo na pristup službama za podršku žrtvama nasilja, b) pravo na besplatnu medicinsku pomoć, onoliko dugo koliko je potrebno, c) pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i podršku tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama nasilja, č) pravo na zaštitu od zastrašivanja i osvete, ć) pravo na zaštitu dostojanstva tijekom ispitivanja žrtve kao svjedoka, d) pravo na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje, dž) pravo na punomoćnika, đ) pravo na pratnju personalnog asistenta ukoliko je žrtva nasilja osoba sa invaliditetom koja koristi usluge personalnog asistenta, e) pravo da, bez nepotrebnog odgađanja, bude obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu počinitelja nasilja, te izricanju, produženju, zamjeni te prestanku zaštitnih mjera koje su određene radi njene zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora, f) pravo da bude obaviještena o poduzetim radnjama povodom prijave nasilja o ishodu postupka, g) pravo da bude ispitana bez neopravdane odgode nakon podnošenja	
--	---	--	--	--

	Ako usluge specijalističke potpore iz stavka 1. pružaju nevladine organizacije, države članice im osiguravaju odgovarajuća financijska sredstva, uzimajući u obzir udio usluga specijalističke potpore koje već pružaju javna tijela. 4. Države članice pružaju zaštitu i specijalističke službe za potporu potrebne za sveobuhvatno odgovaranje na višestruke potrebe žrtava pružanjem tih usluga, među ostalim onih koje pružaju nevladine organizacije, u istim prostorijama, koordiniranjem takvih usluga putem kontaktne točke ili olakšavanjem pristupa takvim uslugama s pomoću jedinstvenog internetskog pristupa. Usluge iz prvog podstavka uključuju barem medicinsku skrb iz prve ruke i upućivanje na daljnju medicinsku skrb, kako je predviđeno u nacionalnom zdravstvenom sustavu, kao i socijalne usluge, psihosocijalnu potporu te usluge pravne službe i policije ili informacije o takvim uslugama i njihovo usmjeravanje. 5. Države članice osiguravaju da se izdaju smjernice i protokoli za djelatnike u sustavu zdravstva i socijalne skrbi o utvrđivanju i pružanju odgovarajuće potpore žrtvama svih oblika nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, među ostalim o upućivanju žrtava relevantnim službama za potporu te izbjegavanju sekundarne viktimizacije. U smjernicama i protokolima navedenim u prvom podstavku navodi se kako odgovoriti na posebne potrebe žrtava koje su izložene povećanom riziku od takvog nasilja zbog diskriminacije koju		prijave, i po zahtjevu, od strane osobe istog spola, h) pravo na izbjegavanje kontakta s počiniteljem nasilja prije i tijekom postupka, osim ako sudski postupak zahtijeva takav kontakt, i) pravo na socijalno stanovanje sukladno propisima o stambenoj politici, j) pravo na privremeni smještaj u sigurnu kuću, k) pravo na policijsku zaštitu i osiguranje, u svrhu neometanog uzimanja osobnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog domaćinstva, l) pravo na besplatnu pravnu pomoć, lj) pravo na tajnost podataka temeljem kojih se može otkriti identitet žrtve nasilja ili identitet člana njene obitelji. Članak 16. (Informiranje žrtve nasilja) Subjekti zaštite dužni su u prvom kontaktu sa žrtvom nasilja obavijestiti žrtvu na jeziku koji razumije i njoj razumljiv način, o svim pravima i mjerama zaštite i uslugama koja ima sukladno ovom zakonu i drugim propisima, kao i o ustanovama, organima i pravnim osobama koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona. Članak 17. (Pravo na besplatnu pravnu pomoć) (1) Žrtva nasilja u postupcima ostvarivanja svojih prava i zaštite od nasilja, ima pravo na besplatnu pravnu pomoć.		
--	--	--	---	--	--

	doživljavaju na temelju kombinacije spola i bilo koje druge osnove diskriminacije. Smjernice i protokoli navedeni u prvom podstavku izrađuju se na rodno osjetljiv način i način prilagođen doživljenoj traumi i prilagođen djeci u suradnji s pružateljima usluga specijalističke potpore te se preispituju i, prema potrebi, ažuriraju kako bi se odražavale promjene u pravu i praksi. 6. Države članice osiguravaju da se izdaju smjernice i protokoli za zdravstvene službe koje pružaju medicinsku skrb iz prve ruke o utvrđivanju žrtava i pružanju odgovarajuće potpore žrtvama. Smjernice i protokoli navedeni u prvom podstavku obuhvaćaju čuvanje i dokumentiranje dokaza te daljnje prosljeđivanje dokaza nadležnim forenzičkim centrima u skladu s nacionalnim pravom. 7. Države članice nastoje osigurati da specijalističke službe za potporu navedene u stavku 1. ostanu u potpunosti operativne za žrtve u kriznim vremenima kao što su zdravstvene krize ili druga izvanredna stanja. 8. Države članice osiguravaju da specijalističke službe za potporu navedene u stavku 1. budu dostupne žrtvama prije i tijekom kaznenog postupka te odgovarajuće razdoblje nakon kaznenog postupka.		(2) Besplatna pravna pomoć osigurava se žrtvi nasilja s ciljem olakšanog pristupa pravima iz oblasti zdravstvene, socijalne i materijalne zaštite i zbrinjavanja i ostvarivanja prava na naknadu materijalne i nematerijalne štete, te sudjelovanja u kaznenim postupcima u kojima se pojavljuje u svojstvu žrtve nasilja, odnosno oštećenog. (3) Pravo na besplatnu pravnu pomoć žrtvi nasilja koja je zbrinuta u sigurnu kuću osiguravaju institucije za besplatnu pravnu pomoć i pravne osobe koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona. Članak 18. (Osoba od povjerenja) (1) Žrtva nasilja može izabrati, prije ili tijekom postupka, osobu od povjerenja koja će biti prisutna tijekom postupka ili radnji u svezi sa zaštitom od nasilja. (2) Osoba od povjerenja može biti bilo koja punoljetna osoba osim počinitelja nasilja. (3) Nadležni organi su obvezni omogućiti prisustvo osobe od povjerenja u svim postupcima i radnjama u koje je uključena žrtva nasilja, sukladno propisima kojima je uređena nadležnost tih organa. Članak 65. (Sredstva za financiranje sigurnih kuća)	
--	--	--	--	--

				(1) Sukladno relevantnim propisima, sigurne kuće osiguravaju sredstva za svoj rad iz sljedećih izvora: a) vlastite djelatnosti, b) proračuna Federacije, c) proračuna kantona, d) proračuna jedinica lokalne samouprave, e) osobnog udjela korisnika usluge ili njihovih srodnika, f) legata, poklona, donacija, zaviještanja i g) iz drugih izvora. (2) Sredstvima iz proračuna Federacije sufinanciraju se troškovi tekućeg poslovanja sigurne kuće koji obuhvaćaju osiguranje adekvatnih smještajnih kapaciteta, režijske troškove i naknade za rad djelatnika. (3) Sredstvima iz proračuna kantona i jedinica lokalne samouprave financiraju se troškovi vezanih za smještaj i boravak žrtve obiteljskog nasilja u sigurnoj kući. (4) Sigurne kuće jednom godišnje utvrđuju cijenu za usluge socijalnog zbrinjavanja i socijalne podrške prema metodologiji koju donosi federalni ministar rada i socijalne politike, uz pribavljeno mišljenje nadležnih kantonalnih ministarstava za socijalnu i dječju zaštitu. (5) Sva pitanja vezana za plaćanje usluga socijalnog zbrinjavanja i socijalne podrške u sigurnoj kući reguliraju se posebnim ugovorima između sigurne kuće i fizičkih ili pravnih osoba koje djelomično ili u cijelosti snose troškove predmetnih usluga.		
--	--	--	--	--	--	--

				(6) Ako se usluge socijalnog zbrinjavanja i socijalne podrške pružaju na zahtjev organ starateljstva, ugovor iz stavka (5) ovoga članka potpisuju kantonalno ministarstvo ili općinsko tijelo uprave iz čijeg proračuna se financira organ starateljstva i izabrana sigurna kuća. Članak 73. (Financiranje programa i projekata) Federacija, kantoni, gradovi i općine će financirati programe i projekte usmjerene na prevenciju nasilja, stvaranje i poboljšanje uvjeta zaštite žrtve nasilja, sukladno mogućnostima. Članak 74. (Uloga nevladinih organizacija) (1) Nевladine organizacije mogu u okviru svoje registrirane djelatnosti, realizirati aktivnosti pružanja podrške i pomoći žrtvama nasilja sukladno ovom zakonu, ako se time postiže učinkovitije ostvarivanje određenih prava i obveza žrtava nasilja. (2) Nевladine organizacije mogu realizirati i posebne programe i projekte, u cilju prevencije i pružanja pomoći žrtvama nasilja, a koji se financiraju iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine, Federacije, kantona, gradova i općina i donatorskim sredstvima. Članak 75. (Multisektorski pristup i koordinacija)		
--	--	--	--	--	--	--

				(1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine donosi odluku o izradi Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama Federacije Bosne i Hercegovine kojom se određuje nositelj izrade strateškog dokumenta, sudionici u procesu izrade i drugi elementi u skladu sa važećim propisima o razvojnom planiranju i izradi strateških dokumenata u Federaciji. (2) U cilju osiguranja koordiniranog i multisektorskog rada, planiranja i izvještavanja o implementaciji strateškog okvira Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine za nivo Federacije, vlade kantona i jedinice lokalne samouprave za nivo kantona, gradova i općina formiraju koordinacijska tijela u koja imenuju ključnu koordinirajuću instituciju i predstavnike nadležnih institucija iz oblasti pravosuđa, policije, zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, zapošljavanja i dr. na nivou vlasti za koji se koordinacijsko tijelo formira. (3) U koordinacijska tijela iz stavka (2) ovog članka mogu se imenovati i predstavnici nevladinih organizacija, akademske zajednice, medija i eksperti iz pojedinih oblasti. (4) Koordinacijska tijela iz stavka (2) ovog članka imaju zadatak izrade i praćenja provedbe javnih politika, organizacije periodičnih sastanaka, povezivanja, planiranja i implementacija aktivnosti i godišnjeg izvještavanja prema izvršnoj i zakonodavnoj vlasti na nivou za koji je koordinacijsko tijelo formirano i izvještavanja prema Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine.	
--	--	--	--	--	--

				(5) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na prijedlog Gender centra Bosne i Hercegovine, donosi Okvirni protokol o postupanju u slučajevima nasilja. (6) Okvirnim protokolom o postupanju u slučajevima nasilja se definiraju obveze nadležnih organa u postupku preventivnog djelovanja, postupanja i zaštite u slučajevima nasilja i definira rad subjekata zaštite iz članka 13 ovog Zakona. (7) Subjekti zaštite su dio i/ili ostvaruju kontinuirano suradnju s koordinacijskim tijelima iz stavka (2) ovog članka. (8) Subjekti zaštite dužni su za područje jedne ili više općina/gradova potpisati Protokol o postupanju u slučajevima nasilja kojim će biti utvrđena koordinacija rada u slučajevima nasilja. Osnov općinskog/gradskog protokola čini Okvirni protokol iz stavka (6) ovog članka. Članak 76. (Povjerenstvo za praćenje primjene Zakona) (1) Pri Federalnom ministarstvu pravde formira se Povjerenstvo za praćenje primjene ovog zakona, koji se sastoji od članova iz reda sudaca, tužitelja, ombudsmena, predstavnika Federalnog ministarstva pravde, Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Federalnog ministarstva unutrašnjih polova – Federalno ministarstvo unutarnjih poslova, Federalnog ministarstva zdrastva, organa starateljstva, Gender centra Federacije		
--	--	--	--	--	--	--

				Bosne i Hercegovine i predstavnici pravnih osoba koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona. (2) Federalni ministar pravde će donijeti podzakonski akt kojim će pobliže uraditi broj članova, rad i organizaciju Povjerenstva iz stavka (1) ovog članka.		
26	Specijalistička potpora žrtvama seksualnog nasilja 1. Države članice osiguravaju odgovarajuće opremljene i lako dostupne referentne krizne centre za žrtve silovanja ili seksualnog nasilja, koji mogu biti dio nacionalnog zdravstvenog sustava, kako bi se osigurala djelotvorna potpora žrtvama seksualnog nasilja i zajamčili klinički postupci u slučaju silovanja, uključujući pomoć pri pohrani i dokumentiranju dokaza. Centri iz prvog podstavka osiguravaju potporu prilagođenu traumi i, prema potrebi, upućivanje na specijalističku potporu i savjetovanje u vezi s traumom za žrtve, nakon počinjenja kaznenog djela. Države članice osiguravaju da žrtve seksualnog nasilja imaju pristup liječničkim i forenzičkim pregledima. Ti se pregledi mogu pružati u centrima iz ovog stavka ili upućivanjem na specijalističke centre ili odjele. Države članice osiguravaju koordinaciju između referentnih centara i nadležnih liječničkih i forenzičkih centara. Ako je žrtva dijete, usluge iz ovog stavka pružaju se na način prilagođen djeci. 2. Države članice pružaju žrtvama seksualnog nasilja pravodoban pristup	1			NP	Implementacija ove odredbe Direktive podrazumijeva intervencije u propisima koji nisu u nadležnosti Federalnog ministarstva pravde, a odnose se na sistem socijalne i zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine.

	zdravstvenim uslugama, uključujući usluge zdravstvene skrbi u području spolnog i reproduktivnog zdravlja, u skladu s nacionalnim pravom. 3.Usluge iz stavaka 1. i 2. ovog članka moraju biti dostupne besplatno, ne dovodeći u pitanje one usluge koje se pružaju u okviru nacionalnog zdravstvenog sustava, i dostupne svaki dan u tjednu. Mogu biti dio usluga iz članka 25. 4.Države članice osiguravaju dostatnu geografsku raspodijeljenost i dostatni kapacitet usluga iz stavaka 1. i 2. u cijeloj državi članici. 5.Članak 25. stavci 3. i 7. primjenjuju se na pružanje potpore žrtvama seksualnog nasilja iz ovog članka.					
27	Specijalistička potpora žrtvama sakaćenja ženskih spolnih organa 1.Države članice osiguravaju djelotvornu i lako dostupnu potporu žrtvama sakaćenja ženskih spolnih organa koja je primjerena njihovoj dobi, među ostalim pružanjem ginekološke, seksološke i psihološke skrbi i skrbi u slučaju traume te savjetovanjem prilagođenim posebnim potrebama takvih žrtava, nakon počinjenja kaznenog djela i dok je god potrebno nakon toga. Ta potpora uključuje i pružanje informacija o odjelima u javnim bolnicama koji vrše rekonstrukciju spolnih organa i klitorisa. Potporu iz prvog podstavka mogu pružiti referentni centri iz članka 26. ili svaki specijalistički zdravstveni centar. 2.Članak 25. stavci 3. i 7. te članak 26. stavak 3. primjenjuju se na pružanje potpore žrtvama sakaćenja ženskih spolnih organa iz ovog članka.	1	15. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 15. (Prava žrtava nasilja) Žrtva nasilja ima sljedeća prava: a)pravo na pristup službama za podršku žrtvama nasilja, b)pravo na besplatnu medicinsku pomoć, onoliko dugo koliko je potrebno, c)pravo na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i podršku tijela, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama nasilja, č) pravo na zaštitu od zastrašivanja i osvete, ć) pravo na zaštitu dostojanstva tijekom ispitivanja žrtve kao svjedoka, d)pravo na pratnju osobe od povjerenja pri poduzimanju svih radnji u kojima sudjeluje, dž) pravo na punomoćnika,	D	Implementacija ove odredbe Direktive podrazumijeva intervencije u propisima koji nisu u nadležnosti Federalnog ministarstva pravde, a odnose se na sistem socijalne i zdravstvene zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine.

				d) pravo na pratnju personalnog asistenta ukoliko je žrtva nasilja osoba sa invaliditetom koja koristi usluge personalnog asistenta, e) pravo da, bez nepotrebnog odgađanja, bude obaviještena o ukidanju zadržavanja ili bijegu počinitelja nasilja, te izricanju, produženju, zamjeni te prestanku zaštitnih mjera koje su određene radi njene zaštite ili otpuštanju osuđenika s izdržavanja kazne zatvora, f) pravo da bude obaviještena o poduzetim radnjama povodom prijave nasilja o ishodu postupka, g) pravo da bude ispitana bez neopravdane odgode nakon podnošenja prijave, i po zahtjevu, od strane osobe istog spola, h) pravo na izbjegavanje kontakta s počiniteljem nasilja prije i tijekom postupka, osim ako sudski postupak zahtijeva takav kontakt, i) pravo na socijalno stanovanje sukladno propisima o stambenoj politici, j) pravo na privremeni smještaj u sigurnu kuću, k) pravo na policijsku zaštitu i osiguranje, u svrhu neometanog uzimanja osobnih stvari prilikom napuštanja zajedničkog domaćinstva, l) pravo na besplatnu pravnu pomoć, lj) pravo na tajnost podataka temeljem kojih se može otkriti identitet žrtve nasilja ili identitet člana njene obitelji.		
28	Specijalistička potpora žrtvama seksualnog uznemiravanja na radnome mjestu U slučajevima seksualnog uznemiravanja na radnome mjestu koji predstavljaju kazneno djelo na temelju nacionalnog	1			NP	Implementacija ove odredbe Direktive podrazumijeva intervencije u propisima koji nisu u nadležnosti

	prava države članice osiguravaju dostupnost usluga savjetovanja žrtvama i poslodavcima. Te usluge uključuju informacije o načinima odgovarajućeg odgovaranja na takve slučajeve seksualnog uznemiravanja, među ostalim o dostupnim pravnim lijekovima za udaljavanje počinitelja s radnog mjesta.					Federalnog ministarstva pravde, a odnose se na uređenje radnih odnosa kod poslodavaca sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine.
29	Telefonske linije za pomoć žrtvama 1. Države članice osiguravaju dostupnost besplatnih telefonskih linija za pomoć širom države, 24 sata dnevno i sedam dana u tjednu za pružanje informacija i savjeta žrtvama. Telefonskim linijama za pomoć iz prvog podstavka mogu upravljati specijalističke službe za potporu u skladu s nacionalnom praksom. Informacije i savjeti iz prvog podstavka pružaju se na povjerljivoj osnovi ili uz dužno poštovanje anonimnosti žrtve. Države članice potiču se da telefonske linije za pomoć iz prvog podstavka pružaju i putem drugih sigurnih i pristupačnih informacijskih i komunikacijskih tehnologija, uključujući internetske aplikacije. 2. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere kako bi osigurale pristupačnost usluga iz stavka 1. ovog članka krajnjim korisnicima s invaliditetom, uključujući pružanje potpore na lako razumljivom jeziku. Te usluge moraju biti pristupačne u skladu sa zahtjevima za pristupačnost elektroničkih komunikacijskih usluga utvrđenima u Prilogu I. Direktivi (EU) 2019/882 Europskog parlamenta i Vijeća (19).	1	71. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 71. (Besplatna SOS telefonska linija za pomoć žrtvama nasilja) (1) Federalno ministarstvo rada i socijalne politike će, uz tehničku podršku Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, osigurati uspostavljanje 24-satne besplatne SOS telefonske linije koja pokriva cijelu Federaciju, radi davanja savjeta i pružanja podrške žrtvama nasilja, povjerljivo, odnosno čuvajući njihovu anonimnost, u svezi sa svim vidovima nasilja obuhvaćenih ovim zakonom. (2) Funkcioniranje i rad SOS telefonske linije se osigurava i financira iz proračuna Federacije, a njen rad, opsluživanje, savjetovanje i funkcioniranje uređuje se podzakonskim aktom o funkcioniranju SOS telefona, koji donosi federalni ministar rada i socijalne politike uz konsultacije sa Gender centrom Federacije Bosne i Hercegovine.	P	

	3. Države članice nastoje osigurati da se usluge iz stavka 1. pružaju na jeziku koji žrtve mogu razumjeti, među ostalim putem telefonskog usmenog prevođenja. 4. Članak 25. stavci 3. i 7. primjenjuju se na pružanje telefonskih linija za pomoć i potporu putem informacijskih i komunikacijskih tehnologija iz ovog članka. 5. Države članice potiču se da osiguraju dostupnost usluga iz stavka 1. za žrtve nasilja nad ženama pod jedinstvenim europskim brojem, odnosno „116 016“, uz sve postojeće nacionalne brojeve. 6. Države članice osiguravaju da krajnji korisnici budu primjereno obaviješteni o postojanju telefonskih linija za pomoć i njihovom broju, među ostalim putem redovitih kampanja senzibilizacije.					
30	Skloništa i drugi privremeni smještaj 1. Skloništa i drugi prikladni privremeni smještaj kako je predviđeno u članku 9. stavku 3. točki (a) Direktive 2012/29/EU („skloništa i drugi privremeni smještaj“) posebno služe da bi se zadovoljile potrebe žrtava nasilja u obitelji i seksualnog nasilja, uključujući žrtve s povećanim rizikom od nasilja. Pomažu žrtvama u njihovu oporavku pružajući sigurne, lako dostupne, primjerene i odgovarajuće životne uvjete kako bi se vratile u samostalan život te pružajući informacije o službama potpore i upućivanjima, među ostalim na daljnju medicinsku skrb. 2. Skloništa i drugi prikladni privremeni smještaj osiguravaju se u dovoljnom broju te su lako dostupni i opremljeni za zadovoljavanje posebnih potreba žena, među ostalim osiguravanjem skloništa	1	56., 57., 58., 59. „61., 62., 6 3. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 56. (Sigurna kuća) Sigurna kuća, u smislu ovog zakona, je pružatelj usluge socijalnog zbrinjavanja i socijalne podrške žrtvama nasilja u skladu sa posebnim propisom i može se osnovati od strane nevladine organizacije ili kao javna ustanova. Članak 57. (Način zbrinjavanja žrtve) (1) Radi osiguranja fizičke zaštite i ostvarivanja prava i interesa žrtve nasilja, organ starateljstva uz asistenciju policijskog organa ili policijski organ dužni su, uz prethodni pristanak žrtve osim ako je žrtva dijete, privremeno zbrinuti žrtvu nasilja i djecu iz žrtvinog domaćinstva u sigurnu kuću, drugu	P	

	samo za žene s prostorijom za djecu te osiguravanjem prava i potreba djece, uključujući djecu žrtve. 3. Skloništa i drugi prikladni privremeni smještaj moraju biti dostupni žrtvama i održavanicima mlađima od 18 godina, bez obzira na njihovu nacionalnost, državljanstvo, mjesto boravišta ili boravišni status. 4. Članak 25. stavci 3. i 7. primjenjuju se na skloništa ili bilo koji drugi prikladni privremeni smještaj.			odgovarajuću instituciju ili kod druge obitelji. (2) Žrtva nasilja, zbog pretrpljenog nasilja, straha i uznemirenosti, radi osiguravanja fizičke zaštite i ostvarivanja svojih prava i interesa, kao i sprječavanja ponavljanja nasilja, ima pravo da izravno zatraži od sigurne kuće smještaj ili da podnese nadležnom organu starateljstva, zahtjev za privremeno zbrinjavanje. (3) Organ starateljstva, odmah po prijemu zahtjeva iz stavka (2) ovog članka razmotrit će zahtjev i donijeti odluku. (4) Rješenje o odobrenju smještaja žrtve nasilja u sigurnu kuću donosi nadležni organ starateljstva po službenoj dužnosti odmah po saznanju da je izvršeno nasilje, ili na zahtjev policijskog organa, žrtve nasilja ili pravne osobe koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona, odmah po prijemu zahtjeva za smještaj u sigurnu kuću. (5) Rješenje o odobrenju smještaja u sigurnu kuću iz stavka (4) ovog članka, donosi se usmeno, a pismeno rješenje se izrađuje najkasnije u roku od 24 sata od dana donošenja usmenog rješenja. Sadržaj pismenog rješenja mora odgovarati sadržaju usmenog rješenja. (6) Žalbu na rješenje kojim se usvaja ili odbija zahtjev za smještaj u sigurnu kuću nadležnom kantonalnom ministarstvu za socijalnu i dječju zaštitu žrtva nasilja i specijalizirana nevladina organizacija mogu podnijeti u roku od 24 sata od zaprimanja prvostupanjskog rješenja. (7) O žalbi na rješenje iz stavka (6) ovog članka nadležno kantonalno ministarstvo za socijalnu i dječju zaštitu dužno je odlučiti u roku od tri dana.	
--	---	--	--	--	--

				Članak 58. (Privremeno zbrinjavanje u sigurnu kuću) (1)U sigurnoj kući, kao posebnoj mjeri podrške žrtvama nasilja, osigurava se socijalna, psihološka, pravna, pedagoška i medicinska pomoć i podrška. (2)Žrtva nasilja privremeno se zbrinjava u sigurnu kuću, u trajanju najduže do šest mjeseci. (3)Rok iz stavka (2) ovog članka može se produžiti na zahtjev žrtve nasilja, nadležnog organa starateljstva, policijskog organa ili pravne osobe koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona, dok traju okolnosti opasnosti po žrtvu nasilja, kao i zbog nastavka neophodnog psihosocijalnog tretmana. Članak 59. (Zbrinjavanje žrtve u drugoj odgovarajućoj instituciji ili kod druge obitelji) Žrtva nasilja zbrinjava se u drugu odgovarajuću instituciju ili kod druge obitelji na zahtjev organa starateljstva kada organ starateljstva ocijeni da je to povoljnije za žrtvu i uz suglasnost žrtve nasilja. Članak 61. (Minimalni standardi za rad sigurnih kuća) Minimalni standardi za rad sigurnih kuća koji se odnose na lokaciju, prostor, opremu, organizaciju, broj i stručnu spremu angažiranih stručnih djelatnika, te procjenu, planiranje i aktivnosti za pružanje usluga socijalnog zbrinjavanja i	
--	--	--	--	--	--

					socijalne podrške utvrdit će se posebnim propisom iz oblasti socijalne i dječje zaštite. Članak 62. (Postupak ocjenjivanja minimalnih standarda) (1) Nevladina organizacija ili druga pravna osoba iz članka 56. ovog zakona radi obavljanja djelatnosti sigurne kuće mora ispunjavati minimalne standarde iz članka 61. ovog zakona. (2) Postupak ocjenjivanja ispunjenosti minimalnih standarda za rad sigurnih kuća utvrđenih propisom iz članka 61. ovog zakona provodi tijelo imenovano od strane federalnog ministra rada i socijalne politike za pružatelje socijalnih usluga kojima je osnivač Federacija ili koji su svoju djelatnost registrirali na razini Federacije. (3) Postupak ocjenjivanja ispunjenosti minimalnih standarda za rad sigurnih kuća utvrđenih propisom iz članka 61. ovoga zakon provodi tijelo imenovano od strane kantonalnog ministra za pružatelje socijalnih usluga kojima je osnivač kanton ili jedinica lokalne samouprave ili koji su svoju djelatnost registrirali na razini tog kantona. (4) Na temelju prijedloga tijela iz st. (2) i (3) ovog članka nadležni ministar donosi rješenje o ispunjenosti standarda iz stavka (3) ovog članka. (5) Reviziju ispunjenosti minimalnih standarda vrši Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, odnosno kantonalno ministarstvo nadležno za
--	--	--	--	--	---

				socijalnu i dječju zaštitu najmanje jedan put u dvije godine. (6) Postupak ocjenjivanja ispunjenost minimalnih standarda za rad sigurnih kuća iz st. (2) i (3) i revizije iz stavka (5) ovog članka provodi se uz primjenu odredbi Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 02/98, 48/99 i 61/22) i ovog zakona. (7) Rješenje iz stavka (5) ovog članka je konačno i protiv njega nije dozvoljena žalba ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom. Članak 63. (Podzakonski akt o minimalnim standardima, postupku ocjene ispunjenosti i reviziji ispunjenosti minimalnih standarda) Poseban propis o minimalnim standardima, postupku ocjene ispunjenosti minimalnih standarda i reviziji ispunjenosti minimalnih standarda donijet će federalni ministar rada i socijalnu politike, uz pribavljanje mišljenja kantonalnih ministarstava nadležnih za socijalnu i dječju zaštitu.		
31	<u>Potpورا djeci žrtvama</u> 1. Države članice osiguravaju da se djetetu pruži posebna prikladna potpora čim nadležna tijela imaju opravdane razloge vjerovati da je dijete možda bilo izloženo ili je možda svjedočilo nasilju nad ženama ili nasilju u obitelji. Potpora koja se pruža djeci mora biti specijalizirana i prilagođena dobi,	1	21. st. (1) i (4), 22., 23., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u	Članak 21. st. (1) i (2) (Procjena rizika) (1) U odnosu na svaku prijavu nasilja nadležni policijski organ u suradnji sa subjektima zaštite mora izvršiti procjenu rizika za sve žrtve nasilja, naročito rizika od smrtnosti, ozbiljnosti situacije i rizika od ponavljanja nasilja s ciljem upravljanja rizikom i koordiniranog	P	Sva prava koja su ovim zakonom priznata žrtvama nasilja, podjednako se odnose i na djecu.

	razvojnim potrebama i pojedinačnoj situaciji djeteta, poštujući njegove najbolje interese. 2. Djeci žrtvama pruža se medicinska skrb prilagođena njihovoj dobi, emocionalna, psihosocijalna i psihološka potpora te potpora u području obrazovanja, prilagođena razvojnim potrebama i pojedinačnoj situaciji djeteta, kao i svaka druga primjerena potpora posebno prilagođena situacijama nasilja u obitelji. 3. Ako je potrebno pružiti privremeni smještaj, djeca se, nakon što su se saslušala njihova stajališta o predmetu, uzimajući u obzir njihovu dob i zrelost, prioritetno smještaju zajedno s drugim članovima obitelji, posebno s roditeljem ili nositeljem roditeljske skrbi, u trajni ili privremeni smještaj u kojemu su prisutne službe za potporu. Pri procjeni pitanja u vezi s privremenim smještajem odlučujuće je načelo najboljeg interesa djeteta.		Federaciji BiH	osiguranja zaštite i podrške žrtvama nasilja. (4) Procjena rizika vrši se za djecu, uzimajući u obzir bilo koju prijetnju upućenu direktno njima ili koje se odnose na njihovo razdvajanje od žrtve nasilja. Članak 22. (Svrha hitnih mjera zaštite) Svrha hitnih mjera zaštite je otklanjanje neposredne opasnosti po fizički i psihički integritet žrtve nasilja i njihove djece i sprječavanje ponavljanja nasilja. Članak 23. (Vrste hitnih mjera zaštite) (1) Počinitelju nasilja mogu se izreći sljedeće hitne mjere zaštite: a) udaljenje iz stana, kuće ili drugog stambenog prostora i zabrana vraćanja u stan, kuću ili drugi stambeni prostor, b) zabrana približavanja žrtvi, a prema potrebi djeci žrtve i osobama u odnosu na koju postoji opasnost od vršenja nasilja, c) zabrana komunikacije, uznemiravanja i uhođenja žrtve nasilja. (2) Hitne mjere zaštite određuju se kada su ispunjeni uvjeti za izricanje zaštitnih mjera propisani ovim zakonom.		
32	Sigurnost djece 1. Države članice osiguravaju da relevantna nadležna tijela imaju pristup informacijama o nasilju nad ženama ili nasilju u obitelji koje uključuje djecu, u mjeri u kojoj je to potrebno kako bi se te informacije mogle uzeti u obzir pri procjeni	1	55., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama u	Članak 55. (Pravo na kontakt počinitelja nasilja sa djetetom) (1) Pravo na kontakt počinitelja nasilja kojem je izrečena zaštitna mjera sa djetetom ostvaruje se posredstvom i pod nadzorom organa starateljstva,	P	

	najboljih interesa djeteta u okviru građanskih postupaka koji se odnose na takvu djecu. 2. Države članice uspostavljaju i održavaju sigurna mjesta kojima se omogućuje da se kontakt između djeteta i nositelja roditeljske skrbi koji je počinitelj nasilja ili osumnjičenik za nasilje nad ženama ili u obitelji ostvari na siguran način, u mjeri u kojoj nositelj roditeljske skrbi ostvaruje osobne odnose s djetetom. Države članice u najboljem interesu djeteta prema potrebi osiguravaju nadzor koji obavlja osposobljeno stručno osoblje.		Federaciji BiH	ukoliko je prema ocjeni organa starateljstva ostvarivanje tog kontakta u najboljem interesu djeteta. (2) O ostvarivanju prava kontakta iz stavka (1) ovog članka, organ starateljstva odlučuje posebnim rješenjem.		
33	Ciljana potpora žrtvama s intersekcijским potrebama i skupinama s povećanim rizikom od nasilja 1. Države članice osiguravaju pružanje posebne potpore žrtvama koje doživljavaju intersekcijску diskriminaciju i koje su izložene povećanom riziku od nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji. 2. Službe za potporu iz članaka od 25. do 30. moraju imati dovoljni kapacitet za smještaj žrtava s invaliditetom, uzimajući u obzir njihove posebne potrebe, uključujući osobnu asistenciju. 3. Službe za potporu moraju biti dostupne državljanima trećih zemalja koji su žrtve u skladu s načelom nediskriminacije iz članka 1. Direktive 2012/29/EU. Države članice osiguravaju da žrtve koje to zatraže mogu biti smještene odvojeno od osoba drugog spola u ustanovama za zadržavanje državljana trećih zemalja koji podliježu postupcima vraćanja ili smještene odvojeno u prihvatnim centrima za podnositelje zahtjeva za međunarodnu zaštitu.	1	5. stavak (1), 15. točka đ) „Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 5. stavak (1) (Opći principi pružanja zaštite od nasilja) (1) Zaštita od nasilja uređena ovim zakonom i drugim zakonima i propisima, primjenjuje se sukladno međunarodnim ugovorima i standardima koje je prihvatila Bosna i Hercegovina koji uređuju zaštitu od nasilja, a primjenjivat će se u svim slučajevima radi osiguranja najdjelotvornije zaštite prava žrtve nasilja bez diskriminacije po bilo kojem osnovu, kao što su spol, rod, rasa, boja kože, jezik, vjersko uvjerenje, političko ili neko drugo mišljenje odnosno opredjeljenje, nacionalno odnosno društveno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, seksualna orijentacija, rodni identitet, uzrast, zdravstveno stanje, invaliditet, bračno stanje, status migranta ili izbjeglice, odnosno neki drugi status. Članak 15. točka đ) (Prava žrtava nasilja) Žrtva nasilja ima sljedeća prava: đ) pravo na pratnju personalnog asistenta ukoliko je žrtva nasilja osoba sa	P	

	4. Države članice osiguravaju da osobe mogu relevantnom osoblju prijaviti slučajeve nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji u institucijama i prihvatnim centrima i ustanovama za zadržavanje te da budu uspostavljeni postupci kako bi se osiguralo da to osoblje ili nadležna tijela primjereno i brzo rješavaju takve prijave, u skladu sa zahtjevima utvrđenima u člancima 16., 17. i 18.			invaliditetom koja koristi usluge personalnog asistenta,		
34	Preventivne mjere 1. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za sprečavanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji donošenjem sveobuhvatnog višeslojnog pristupa. 2. Preventivne mjere uključuju provođenje ili podupiranje ciljanih kampanja ili programa informiranja namijenjenih osobama od rane dobi. Kampanje ili programi iz prvog podstavka mogu uključivati programe istraživanja i obrazovanja kako bi se povećala svijest i razumijevanje šire javnosti o različitim manifestacijama i temeljnim uzrocima svih oblika nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, potrebi za prevencijom i, prema potrebi, posljedicama takvog nasilja, posebno na djecu. Prema potrebi, programi iz prvog podstavka mogu biti osmišljeni u suradnji s odgovarajućim organizacijama civilnog društva, specijalističkim službama, socijalnim partnerima, pogođenim zajednicama i drugim dionicima. 3. Države članice široj javnosti stavljaju na raspolaganje lako dostupne informacije o preventivnim mjerama, pravima žrtava, pristupu pravosuđu i odvjetniku te dostupnim mjerama zaštite i potpore, uključujući liječenje, uzimajući u obzir	1	72., 73., Nacrt zakona zaštititi od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 72. (Program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja) (1) Svi nivoi vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine dužni su donositi politike kojima će se prevenirati, zaštititi i boriti protiv nasilja. (2) Politike iz stavka (1) ovog članka obvezno sadrže sljedeće mjere: a) obveze organa s ciljem preventivnog djelovanja, suzbijanja svih oblika nasilja i zaštite žrtava nasilja, b) mjere neophodne za rad s počiniteljem nasilja, uključujući i savjetodavnu podršku svim članovima obitelji, c) aktivnosti na promociji nenasilničkog ponašanja, d) aktivnosti na edukaciji državnih službenika i namještenika, zaposlenih u organima starateljstva, zdravstvenih radnika, nastavnika, odgajatelja i drugih subjekata iz oblasti nasilja, e) obvezu vođenja statističkih baza podataka o počiniteljima nasilja i žrtvama nasilja, vodeći računa o zaštiti osobnih podataka, f) način osiguranja sredstava za financiranje programa mjera, g) sve potrebne mjere radi zaštite i sigurnosti žrtava nasilja u sigurnoj kući.	P	

	jezike koji se najviše govore na njihovu državnom području. 4. Ciljane mjere usmjerene su na skupine izložene povećanom riziku, kao što su one iz članka 33. stavka 1. Informacije za djecu sastavljaju se ili prilagođavaju na način primjeren djeci. Informacije se prikazuju u formatima pristupačnima osobama s invaliditetom. 5. Preventivne mjere posebno su usmjerene na osporavanje štetnih rodni stereotipa, promicanje rodne ravnopravnosti, uzajamnog poštovanja i prava na osobni integritet te poticanje svih osoba, posebno muškaraca i dječaka, da djeluju kao pozitivni uzori i podupru odgovarajuće promjene ponašanja društva u cjelini, u skladu s ciljevima ove Direktive. 6. Cilj je preventivnih mjera usmjeriti se na potražnju i smanjenje potražnje za žrtvama seksualnog iskorištavanja. 7. Preventivne mjere razvijaju ili povećavaju osjetljivost na štetnu praksu sakaćenja ženskih spolnih organa i prisile na sklapanje braka, uzimajući u obzir broj osoba koje su izložene riziku od tih praksi ili na koje one utječu u dotičnoj državi članici. 8. Preventivne mjere posebno su usmjerene na kaznena djela na internetu iz članaka od 5. do 8. Konkretno, države članice osiguravaju da takve preventivne mjere uključuju razvoj vještina u području digitalne pismenosti, uključujući kritičko promišljanje pri upotrebi digitalnog prostora i kritičko razmišljanje, kako bi se korisnicima omogućilo da prepoznaju slučajeve nasilja na internetu i da se bore protiv njih, da traže potporu i sprečavaju počinjenje takvog nasilja.		(3) Politike iz stavka (1) ovog članka će se donositi u skladu sa važećim zakonodavstvom za donošenje javnih politika u Federaciji kao i s potrebama i mogućnostima svih razina vlasti. Članak 73. (Financiranje programa i projekata) Federacija, kantoni, gradovi i općine će financirati programe i projekte usmjerene na prevenciju nasilja, stvaranje i poboljšanje uvjeta zaštite žrtve nasilja, sukladno mogućnostima.	
--	---	--	---	--

	Države članice potiču multidisciplinarnu suradnju i suradnju dionika, među ostalim između relevantnih pružatelja usluga posredovanja i nadležnih tijela, u cilju razvoja i provedbe mjera za suzbijanje kaznenih djela na internetu iz članaka od 5. do 8. 9. Ne dovodeći u pitanje članak 26. Direktive 2006/54/EZ, države članice poduzimaju primjerene i odgovarajuće mjere kako bi u relevantnim nacionalnim politikama odgovorile na problem seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu ako ono predstavlja kazneno djelo na temelju nacionalnog prava. Tim se nacionalnim politikama mogu utvrditi i uspostaviti ciljne mjere iz stavka 2. ovog članka za sektore u kojima su radnice i radnici najizloženiji.					
35	Posebne mjere za sprečavanje silovanja i promicanje središnje uloge pristanka u seksualnim odnosima 1. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za promicanje promjena obrazaca ponašanja ukorijenjenih u povijesno nejednakim odnosima moći između žena i muškaraca ili na temelju stereotipnih uloga žena i muškaraca, posebno u kontekstu seksualnih odnosa, spola i pristanka. Mjere iz prvog podstavka temelje se na načelima rodne ravnopravnosti i nediskriminacije te na temeljnim pravima i posebno odgovaraju na središnju ulogu pristanka u seksualnim odnosima koji se mora dati dobrovoljno kao rezultat slobodne volje osobe. Mjere iz prvog podstavka uključuju kampanje ili programe za podizanje svijesti, stavljanje na raspolaganje i	1	72., 78., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 72. (Program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja) (1) Svi nivoi vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine dužni su donositi politike kojima će se prevenirati, zaštititi i boriti protiv nasilja. (2) Politike iz stavka (1) ovog članka obvezno sadrže sljedeće mjere: a) obveze organa s ciljem preventivnog djelovanja, suzbijanja svih oblika nasilja i zaštite žrtava nasilja, b) mjere neophodne za rad s počiniteljem nasilja, uključujući i savjetodavnu podršku svim članovima obitelji, c) aktivnosti na promociji nenasilničkog ponašanja, d) aktivnosti na edukaciji državnih službenika i namještenika, zaposlenih u organima starateljstva, zdravstvenih	P	

	distribuciju obrazovnog materijala o pristanku te širenje informacija o mjerama sprečavanja silovanja. Mjere iz prvog podstavka redovito se promiču ili provode, među ostalim, prema potrebi, u suradnji s civilnim društvom i nevladinim organizacijama, posebno ženskim organizacijama. 2. Cilj je kampanja ili programa za podizanje svijesti iz stavka 1. trećeg podstavka posebno povećati znanje o činjenici da se seksualni odnos bez pristanka smatra kaznenim djelom. 3. Obrazovnim materijalom o pristanku iz stavka 1. trećeg podstavka promiče se razumijevanje da se pristanak mora dati dobrovoljno kao rezultat slobodne volje osobe, uzajamnog poštovanja i prava na seksualni integritet i na tjelesnu autonomiju. Takav materijal prilagođava se razvoju sposobnosti osoba kojima je upućen. 4. Informacije iz ovog članka šire se kako bi se javnost informirala o postojećim mjerama sprečavanja silovanja, uključujući dostupnost intervencijskih programa iz članka 37.		radnika, nastavnika, odgajatelja i drugih subjekata iz oblasti nasilja, e) obvezu vođenja statističkih baza podataka o počiniteljima nasilja i žrtvama nasilja, vodeći računa o zaštiti osobnih podataka, f) način osiguranja sredstava za financiranje programa mjera, g) sve potrebne mjere radi zaštite i sigurnosti žrtava nasilja u sigurnoj kući. (3) Politike iz stavka (1) ovog članka će se donositi u skladu sa važećim zakonodavstvom za donošenje javnih politika u Federaciji kao i s potrebama i mogućnostima svih razina vlasti. Članak 78. (Obveza redovnog stručnog osposobljavanja) (1) Centar za edukaciju sudaca i tužitelja Federacije Bosne i Hercegovine osigurava redovno stručno osposobljavanje sudaca i tužitelja iz oblasti nasilja. (2) Nadležna ministarstva i organi uprave osiguravaju redovno stručno osposobljavanje državnih službenika i namještenika koji se neposredno bave oblašću nasilja. (3) Nadležna ministarstva unutarnjih poslova dužna su osigurati redovno stručno osposobljavanje policijskih službenika iz oblasti nasilja. (4) Sredstva neophodna za ostvarivanje obveza iz st. (1), (2) i (3) ovog članka osigurat će se iz proračuna Federacije, kantona, gradova i općina, kao i iz donatorskih sredstava.	
--	--	--	--	--

36	Osposobljavanje i informiranje stručnog osoblja 1. Države članice osiguravaju da službenici za koje je vjerojatno da će doći u kontakt sa žrtvama, kao što su policijski službenici i sudsko osoblje, prolaze i opće i specijalističko osposobljavanje te da dobiju ciljane informacije do razine prikladne za njihov kontakt sa žrtvama, kako bi im se omogućilo da utvrde i spriječe slučajeve nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji i da se suoče s njima te da postupe prema žrtvama na prilagođen način ako je riječ o djeci, imajući razumijevanja za njihovu traumu i vodeći računa o rodnoj osjetljivosti. 2. Države članice promiču ili nude osposobljavanje zdravstvenim djelatnicima, socijalnim službama i obrazovnom osoblju za koje je vjerojatno da će doći u kontakt sa žrtvama kako bi im se omogućilo da identificiraju slučajeve nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji te da žrtve usmjere na specijalističke službe za potporu. 3. Ne dovodeći u pitanje sudsku neovisnost i razlike u organizaciji pravosuđa u Uniji, države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da se sucima i državnim odvjetnicima uključenima u kaznene postupke i istrage pruži opće i specijalističko osposobljavanje u pogledu ciljeva ove Direktive i primjereno funkcijama tih sudaca i državnih odvjetnika. Takvo se osposobljavanje temelji na ljudskim pravima, usmjereno je na žrtve te je rodno osjetljivo i prilagođeno osobama s invaliditetom i djeci.	1	78., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 78. (Obveza redovnog stručnog osposobljavanja) (1) Centar za edukaciju sudaca i tužitelja Federacije Bosne i Hercegovine osigurava redovno stručno osposobljavanje sudaca i tužitelja iz oblasti nasilja. (2) Nadležna ministarstva i organi uprave osiguravaju redovno stručno osposobljavanje državnih službenika i namještenika koji se neposredno bave oblašću nasilja. (3) Nadležna ministarstva unutarnjih poslova dužna su osigurati redovno stručno osposobljavanje policijskih službenika iz oblasti nasilja. (4) Sredstva neophodna za ostvarivanje obveza iz st. (1), (2) i (3) ovog članka osigurat će se iz proračuna Federacije, kantona, gradova i općina, kao i iz donatorskih sredstava.	D	Djelomična usklađenost je posljedica činjenice da ova odredba Direktive zadire u područja koja su regulirana propisima koji nisu u nadležnosti Federalnog ministarstva pravde; propisi o medijskoj djelatnosti u Bosni i Hercegovini, smjernice za postupanje medicinskih radnika, propisi koji uređuju radne odnose kod poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine. Prema tome, obrađivač nije u mogućnosti odrediti rok pune implementacije ove odredbe Direktive.
----	--	---	---	---	---	---

	4. Ne dovodeći u pitanje neovisnost odvjetništva, države članice onima koji su odgovorni za osposobljavanje odvjetnika preporučuju omogućivanje kako općeg, tako i specijalističkog osposobljavanja radi podizanja svijesti odvjetnika o potrebama žrtava i kako bi se prema žrtvama postupalo na prilagođen način ako je riječ o djeci, imajući razumijevanja za njihovu traumu i vodeći računa o rodnoj osjetljivosti. 5. Odgovarajući zdravstveni djelatnici, uključujući pedijatre, ginekologe, opstetričare, primalje i zdravstveno osoblje uključeno u pružanje psihološke pomoći, prolaze ciljano osposobljavanje kako bi na kulturno osjetljiv način utvrdili tjelesne, psihološke i seksualne posljedice sakaćenja ženskih spolnih organa i odgovorili na njih. 6. Osobe koje imaju nadzorne funkcije na radnom mjestu, i u javnom i u privatnom sektoru, prolaze osposobljavanje o tome kako prepoznati i spriječiti seksualno uznemiravanje na radnom mjestu te odgovoriti na njega, ako ono predstavlja kazneno djelo na temelju nacionalnog prava. Te osobe i poslodavci primaju informacije o učincima nasilja nad ženama i nasilja u obitelji na rad te o riziku od nasilja trećih osoba. 7. Aktivnosti osposobljavanja iz stavaka 1., 2. i 5. uključuju osposobljavanje o koordiniranoj multidisciplinarnoj suradnji kako bi se omogućilo sveobuhvatno i primjereno postupanje s prijavama u slučajevima nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji. 8. Ne utječući na slobodu i pluralizam medija, države članice potiču i podupiru uspostavu aktivnosti osposobljavanja u				
--	---	--	--	--	--

	području medija koje provode organizacije medijskih djelatnika, tijela za samoregulaciju medija i predstavnici industrije ili druge relevantne neovisne organizacije u cilju suzbijanja stereotipnog prikazivanja žena i muškaraca, seksističkih slika žena i okrivljavanja žrtava u medijima kako bi se smanjio rizik od nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji. Aktivnosti osposobljavanja iz prvog podstavka mogu pružati relevantne organizacije civilnog društva, nevladine organizacije koje rade sa žrtvama, socijalni partneri i drugi dionici. 9. Države članice osiguravaju da tijela nadležna za zaprimanje prijave kaznenih djela od žrtava budu primjereno osposobljena za olakšavanje prijavljivanja takvih kaznenih djela i pomaganja u prijavljivanju takvih kaznenih djela i radi izbjegavanja sekundarne viktimizacije. 10. Aktivnosti osposobljavanja iz stavaka od 1. do 5. dopunjuju se odgovarajućim daljnjim mjerama, uključujući u vezi s kaznenim djelima na internetu iz članaka od 5. do 8., a temelje se na posebnostima nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Takve aktivnosti osposobljavanja mogu uključivati osposobljavanje o tome kako prepoznati i pronaći rješenje za žrtve koje imaju posebne potrebe za zaštitom i potporom jer su suočene s povećanim rizikom od nasilja zbog interseksijske diskriminacije. 11. Mjere iz stavaka od 1. do 9. provode se bez utjecaja na neovisnost pravosuđa, samoorganiziranje reguliranih profesija i razlike u organizaciji pravosuđa u cijeloj Uniji.					
37	Intervencijski programi	1			NP	Uspostava ciljanih intervencijskih

	1. Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale uspostavu ciljanih intervencijskih programa za sprečavanje i svođenje na najmanju moguću mjeru rizika od počinjenja nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji ili ponovnog počinjenja kaznenih djela. 2. U intervencijskim programima iz stavka 1. mogu sudjelovati osobe koje su počinile kazneno djelo nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji te se ti programi mogu staviti na raspolaganje za sudjelovanje drugih osoba za koje se procijeni da su izložene riziku od počinjenja takvih kaznenih djela. To može uključivati osobe koje osjećaju potrebu za sudjelovanjem, primjerice jer se boje da bi mogle počiniti neko kazneno djelo nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji. 3. Države članice osiguravaju poticanje počinitelja silovanja na sudjelovanje u intervencijskom programu iz stavka 1.					programa podrazumijeva interesima pristup i nije, u užem smislu, predmet reguliranja Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH, niti Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine.
38	Koordinirane politike i tijelo za koordinaciju 1. Države članice donose i provode djelotvorne, opsežne i koordinirane politike na razini cijele države koje obuhvaćaju sve relevantne mjere za sprečavanje i suzbijanje svih oblika nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. 2. Države članice određuju ili osnivaju jedno ili više službenih tijela odgovornih za koordinaciju, provedbu, praćenje i evaluaciju politika i mjera za sprečavanje i suzbijanje svih oblika nasilja koji su obuhvaćeni ovom Direktivom. 3. To tijelo ili tijela iz stavka 2. koordiniraju prikupljanje podataka iz članka 44. te analiziraju i distribuiraju rezultate takvih prikupljanja.	1	75., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	(Članak 75. Multisektorski pristup i koordinacija) (1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine donosi odluku o izradi Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama Federacije Bosne i Hercegovine kojom se određuje nositelj izrade strateškog dokumenta, sudionici u procesu izrade i drugi elementi u skladu sa važećim propisima o razvojnom planiranju i izradi strateških dokumenata u Federaciji. (2) U cilju osiguranja koordiniranog i multisektorskog rada, planiranja i izvještavanja o implementaciji strateškog okvira Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog	P	

	4. Države članice osiguravaju koordinaciju politika na središnjoj razini, kao i, prema potrebi, na regionalnoj ili lokalnoj razini, u skladu s raspodjelom nadležnosti u dotičnoj državi članici.			Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine za nivo Federacije, vlade kantona i jedinice lokalne samouprave za nivo kantona, gradova i općina formiraju koordinacijska tijela u koja imenuju ključnu koordinirajuću instituciju i predstavnike nadležnih institucija iz oblasti pravosuđa, policije, zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, zapošljavanja i dr. na nivou vlasti za koji se koordinacijsko tijelo formira. (3) U koordinacijska tijela iz stavka (2) ovog člana mogu se imenovati i predstavnici nevladinih organizacija, akademske zajednice, medija i eksperti iz pojedinih oblasti. (4) Koordinacijska tijela iz stavka (2) ovog članka imaju zadatak izrade i praćenja provedbe javnih politika, organizacije periodičnih sastanaka, povezivanja, planiranja i implementacija aktivnosti i godišnjeg izvještavanja prema izvršnoj i zakonodavnoj vlasti na nivou za koji je koordinacijsko tijelo formirano i izvještavanja prema Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine. (5) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na prijedlog Gender centra Bosne i Hercegovine, donosi Okvirni protokol o postupanju u slučajevima nasilja. (6) Okvirnim protokolom o postupanju u slučajevima nasilja se definiraju obveze nadležnih organa u postupku preventivnog djelovanja, postupanja i zaštite u slučajevima nasilja i definira rad subjekata zaštite iz članka 13. ovog Zakona. (7) Subjekti zaštite su dio i/ili ostvaruju kontinuirano suradnju s koordinacijskim tijelima iz stavka 2. ovog članka. (8) Subjekti zaštite dužni su za područje jedne ili više općina/gradova		
--	--	--	--	---	--	--

				potpisati Protokol o postupanju u slučajevima nasilja kojim će biti utvrđena koordinacija rada u slučajevima nasilja. Osnov općinskog/gradskog protokola čini Okvirni protokol iz stavka (6) ovog članka.		
39	Nacionalni akcijski planovi za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji 1. Države članice do 14. lipnja 2029., uz savjetovanje sa specijalističkim službama za potporu, ako je relevantno, donose nacionalne akcijske planove za sprečavanje i suzbijanje rodno uvjetovanog nasilja. 2. Nacionalni akcijski planovi iz stavka 1. mogu uključivati prioritete i djelovanja za sprečavanje i suzbijanje nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, njihove ciljeve i mehanizme praćenja, resurse potrebne za postizanje tih prioriteta i djelovanja te način dodjele tih sredstava. 3. Države članice osiguravaju da se nacionalni akcijski planovi iz stavka 1. preispituju i ažuriraju kako bi se osiguralo da ostanu relevantni.	1	75. stavak (1), Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 75. stavak (1) (Multisektorski pristup i koordinacija) (1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine donosi odluku o izradi Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama Federacije Bosne i Hercegovine kojom se određuje nositelj izrade strateškog dokumenta, sudionici u procesu izrade i drugi elementi u skladu sa važećim propisima o razvojnom planiranju i izradi strateških dokumenata u Federaciji.	P	Vlada Federacije Bosne i Hercegovine usvojila je Strategiju za borbu protiv nasilja u obitelji 2024 - 2027 („Službene novine Federacije BiH“, broj 100/23)
40	Višeagencijska koordinacija i suradnja 1. Države članice uspostavljaju odgovarajuće mehanizme, uzimajući u obzir nacionalno pravo ili praksu, kako bi osigurale djelotvornu koordinaciju i djelotvornu suradnju među relevantnim tijelima vlasti, agencijama i tijelima, uključujući pravobranitelje, lokalna i regionalna tijela, tijela za izvršavanje zakonodavstva, pravosudna tijela, ne dovodeći u pitanje neovisnost pravosuđa, službe za potporu, posebno specijalističke	1	75., 77. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 75. (Multisektorski pristup i koordinacija) (1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine donosi odluku o izradi Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama Federacije Bosne i Hercegovine kojom se određuje nositelj izrade strateškog dokumenta, sudionici u procesu izrade i drugi elementi u skladu sa važećim propisima o razvojnom	P	

	službe za potporu ženama, kao i nevladine organizacije, socijalne službe, uključujući tijela za zaštitu djece ili socijalnu skrb, pružatelje obrazovanja i zdravstvene zaštite, socijalne partnere, ne dovodeći u pitanje njihovu autonomiju, i druge relevantne organizacije i subjekte, u zaštiti žrtava od nasilja nad ženama i nasilja u obitelji te u pružanju potpore tim žrtvama. 2. Mehanizmi koordinacije i suradnje iz stavka 1. ovog članka posebno se odnose, u mjeri u kojoj je to relevantno, na pojedinačne procjene na temelju članaka 16. i 17., na pružanje mjera zaštite i potpore na temelju članka 19. i poglavlja 4., na savjetodavne smjernice na temelju članka 21. i na osposobljavanje stručnog osoblja iz članka 36.		planiranju i izradi strateških dokumenata u Federaciji. (2) U cilju osiguranja koordiniranog i multisektorskog rada, planiranja i izvještavanja o implementaciji strateškog okvira Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine za nivo Federacije, vlade kantona i jedinice lokalne samouprave za nivo kantona, gradova i općina formiraju koordinacijska tijela u koja imenuju ključnu koordinirajuću instituciju i predstavnike nadležnih institucija iz oblasti pravosuđa, policije, zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, zapošljavanja i dr. na nivou vlasti za koji se koordinacijsko tijelo formira. (3) U koordinacijska tijela iz stavka (2) ovog članka mogu se imenovati i predstavnici nevladinih organizacija, akademske zajednice, medija i eksperti iz pojedinih oblasti. (4) Koordinacijska tijela iz stavka (2) ovog članka imaju zadatak izrade i praćenja provedbe javnih politika, organizacije periodičnih sastanaka, povezivanja, planiranja i implementacija aktivnosti i godišnjeg izvještavanja prema izvršnoj i zakonodavnoj vlasti na nivou za koji je koordinacijsko tijelo formirano i izvještavanja prema Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine. (5) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na prijedlog Gender centra Bosne i Hercegovine, donosi Okvirni protokol o postupanju u slučajevima nasilja. (6) Okvirnim protokolom o postupanju u slučajevima nasilja se definiraju obveze nadležnih organa u postupku preventivnog djelovanja, postupanja i zaštite u slučajevima nasilja	
--	---	--	---	--

			i definira rad subjekata zaštite iz članka 13. ovog Zakona. (7) Subjekti zaštite su dio i/ili ostvaruju kontinuirano suradnju s koordinacijskim tijelima iz stavka 2. ovog članka. (8) Subjekti zaštite dužni su za područje jedne ili više općina/gradova potpisati Protokol o postupanju u slučajevima nasilja kojim će biti utvrđena koordinacija rada u slučajevima nasilja. Osnov općinskog/gradskog protokola čini Okvirni protokol iz stavka (6) ovog člana. Članak 77. (Obveze vođenja evidencije i izvještavanja) (1) Nadležni policijski organ dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o prijavljenim slučajevima nasilja, predloženim zaštitnim mjerama i hitnim zaštitnim mjerama i o provođenju hitnih mjera zaštite i zaštitnih mjera iz čl. 23. i 26. ovog zakona. (2) Nadležno tužiteljstvo dužno je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o podnesenim prijavama slučajeva nasilja i podnesenim zahtjevima za određivanje hitnih mjera zaštite iz članka 23. i zahtjevima za izricanje zaštitnih mjera iz članka 26. ovog zakona. (3) Nadležni sud dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o podnesenim zahtjevima za izricanje zaštitnih mjera i o izrečenim zaštitnim mjerama iz članka 26. ovog zakona. (4) Organ starateljstva dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o podnesenim zahtjevima za određivanje hitnih mjera zaštite iz članka 23. i zahtjevima za izricanje zaštitnih mjera iz članka 26. ovog zakona.		
--	--	--	---	--	--

				(5) Centar za mentalno zdravlje dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o provođenju izrečenih zaštitnih mjera iz članka 26. točka d) ovog zakona. (6) Centar za liječenje bolesti ovisnosti dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o provođenju izrečenih zaštitnih mjera iz člana članka 26. točka e) ovog zakona. (7) Sigurna kuća dužna je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o broju zaprimljenih zahtjeva za smještaj i realiziranih smještaja žrtava, na obrascu koji posebnim podzakonskim aktom propisuje federalni ministar rada i socijalne politike. (8) Evidencije iz st. (1) do (7) ovog članka sadrže podatke o prijavljenim slučajevima nasilja, zaštitnim mjerama i hitnim zaštitnim mjerama, osobama koje su štice zaštitnim mjerama i hitnim zaštitnim mjerama i osobama kojima su izrečene zaštitne mjere prema spolu, dobi i invaliditetu žrtve i nasilnika, vrsti nasilja i odnosu između nasilnika i žrtve. (9) Sve evidencije iz ovog članka vodit će se u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka. (10) Statistički podaci iz evidencija iz st. (1) do (7) ovog članka obvezno se dostavljaju Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine najkasnije do 31.01. za prethodnu godinu. (11) Objedinjene podatke iz stavka (10) ovog članka Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine dostavlja Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova – Federalnom ministarstvu unutarnjih poslova najkasnije do 31.03. za prethodnu godinu. (12) Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova – Federalno	
--	--	--	--	--	--

				ministarstvo unutarnjih poslova dužno je uspostaviti jedinstvenu informacijsku bazu podataka iz stavka (11) ovog članka. Način uspostave i vođenja informacijske baze podataka propisat će se podzakonskim aktom kojeg donosi federalni ministar unutarnjih poslova – federalni ministar unutarnjih poslova. (13) Podaci se dostavljaju Federalnom zavodu za statistiku i Povjerenstvu za praćenje primjene iz članka 76. ovog Zakona. (14) Podaci se čuvaju u evidencijama 15 godina i poslije toga brišu.		
41	Suradnja s nevladinim organizacijama Države članice surađuju i održavaju redovna savjetovanja s organizacijama civilnog društva, uključujući nevladine organizacije koje se susreću sa žrtvama, posebno u vezi s: pružanjem odgovarajuće potpore žrtvama, inicijativama izrade politika, kampanjama informiranja i podizanja svijesti, programima istraživanja i obrazovanja, osposobljavanja, praćenja i evaluacije učinka mjera za potporu i zaštitu žrtava.	1	74., 75., 76. Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama u Federaciji Bosne i Hercegovine	Članak 74. (Uloga nevladinih organizacija) (1) Nvladine organizacije mogu u okviru svoje registrirane djelatnosti, realizirati aktivnosti pružanja podrške i pomoći žrtvama nasilja sukladno ovom zakonu, ako se time postiže učinkovitije ostvarivanje određenih prava i obveza žrtava nasilja. (2) Nvladine organizacije mogu realizirati i posebne programe i projekte, u cilju prevencije i pružanja pomoći žrtvama nasilja, a koji se financiraju iz proračuna institucija Bosne i Hercegovine, Federacije, kantona, gradova i općina i donatorskim sredstvima. Članak 75. (Multisektorski pristup i koordinacija) (1) Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine donosi odluku o izradi Strategije za prevenciju i	P	

				borbu protiv nasilja u porodici i nasilja nad ženama Federacije Bosne i Hercegovine kojom se određuje nositelj izrade strateškog dokumenta, sudionici u procesu izrade i drugi elementi u skladu sa važećim propisima o razvojnom planiranju i izradi strateških dokumenata u Federaciji. (2)U cilju osiguranja koordiniranog i multisektorskog rada, planiranja i izvještavanja o implementaciji strateškog okvira Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na prijedlog Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine za nivo Federacije, vlade kantona i jedinice lokalne samouprave za nivo kantona, gradova i općina formiraju koordinacijska tijela u koja imenuju ključnu koordinirajuću instituciju i predstavnike nadležnih institucija iz oblasti pravosuđa, policije, zdravstva, socijalne zaštite, obrazovanja, zapošljavanja i dr. na nivou vlasti za koji se koordinacijsko tijelo formira. (3)U koordinacijska tijela iz stavka (2) ovog članka mogu se imenovati i predstavnici nevladinih organizacija, akademske zajednice, medija i eksperti iz pojedinih oblasti. (4)Koordinacijska tijela iz stavka (2) ovog članka imaju zadatak izrade i praćenja provedbe javnih politika, organizacije periodičnih sastanaka, povezivanja, planiranja i implementacija aktivnosti i godišnjeg izvještavanja prema izvršnoj i zakonodavnoj vlasti na nivou za koji je koordinacijsko tijelo formirano i izvještavanja prema Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine. (5)Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na prijedlog Gender centra Bosne i Hercegovine, donosi Okvirni protokol o postupanju u slučajevima nasilja.		
--	--	--	--	--	--	--

			(6) Okvirnim protokolom o postupanju u slučajevima nasilja se definiraju obveze nadležnih organa u postupku preventivnog djelovanja, postupanja i zaštite u slučajevima nasilja i definira rad subjekata zaštite iz članka 13. ovog Zakona. (7) Subjekti zaštite su dio i/ili ostvaruju kontinuirano suradnju s koordinacijskim tijelima iz stavka 2. ovog članka. (8) Subjekti zaštite dužni su za područje jedne ili više općina/gradova potpisati Protokol o postupanju u slučajevima nasilja kojim će biti utvrđena koordinacija rada u slučajevima nasilja. Osnov općinskog/gradskog protokola čini Okvirni protokol iz stavka (6) ovog članka. Članak 76. (Povjerenstvo za praćenje primjene Zakona) (1) Pri Federalnom ministarstvu pravde formira se Povjerenstvo za praćenje primjene ovog zakona, koji se sastoji od članova iz reda sudaca, tužitelja, ombudsmena, predstavnika Federalnog ministarstva pravde, Federalnog ministarstva rada i socijalne politike, Federalnog ministarstva unutrašnjih polova – Federalno ministarstvo unutarnjih poslova, Federalnog ministarstva zdravstva, organa starateljstva, Gender centra Federacije Bosne i Hercegovine i predstavnici pravnih osoba koje pružaju specijalizirane usluge podrške iz članka 14. ovog zakona. (2) Federalni ministar pravde će donijeti podzakonski akt kojim će pobliže uraditi	
--	--	--	---	--

				broj članova, rad i organizaciju Povjerenstva iz stavka (1) ovog članka.		
42	Suradnja među pružateljima usluga posredovanja Države članice potiču samoregulatornu suradnju među relevantnim pružateljima usluga posredovanja, kao što je uspostava kodeksa ponašanja. Države članice podižu razinu osviještenosti o samoregulatornim mjerama koje su donijeli relevantni pružatelji usluga posredovanja u vezi s ovom Direktivom, posebno o mjerama za jačanje mehanizama koje takvi pružatelji usluga posredovanja provode kako bi se riješio problem materijala na internetu iz članka 23. stavka 1. i kako bi se poboljšalo osposobljavanje zaposlenika u pogledu sprečavanja kaznenih djela iz ove Direktive te pomaganja i pružanja potpore žrtvama kaznenih djela predviđenih ovom Direktivom.	1			NP	Nije predmet reguliranja Nacrta zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji Bosne i Hercegovine, niti Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine.
43	Suradnja na razini Unije Države članice poduzimaju odgovarajuće djelovanje kako bi olakšale međusobnu suradnju i suradnju na razini Unije u cilju poboljšanja provedbe ove Direktive. U okviru takve suradnje države članice nastoje barem: (a) međusobno razmjenjivati najbolje prakse putem uspostavljenih mreža koje se bave pitanjima relevantnima za nasilje nad ženama i nasilje u obitelji, kao i s agencijama Unije, u okviru njihovih mandata; i (b) prema potrebi međusobno se savjetovati u pojedinačnim predmetima, među ostalim putem Eurojusta i Europske				NEP	

	pravosudne mreže u kaznenim stvarima, u okviru njihovih mandata.					
44	Prikupljanje podataka i istraživanje 1. Države članice uspostavljaju sustav za prikupljanje, razvoj, izradu i distribuciju statističkih podataka o nasilju nad ženama ili nasilju u obitelji. 2. Statistika iz stavka 1. uključuje barem sljedeće postojeće podatke, dostupne na središnjoj razini, razvrstane prema spolu, dobnoj skupini (dijete/odrasla osoba) žrtve i počinitelja te ako je to moguće i relevantno, odnosu između žrtve i počinitelja te vrsti kaznenog djela: (a) godišnji broj prijavljenih kaznenih djela i osuđujućih presuda za nasilje nad ženama ili nasilje u obitelji, dobiven iz nacionalnih administrativnih izvora; (b) broj žrtava koje su ubijene zbog nasilja nad ženama ili nasilja u obitelji; (c) broj i kapacitet skloništa po državi članici; i (d) broj poziva upućenih nacionalnim telefonskim linijama za pomoć. 3. Države članice nastoje u redovitim vremenskim razmacima provoditi istraživanja među stanovništvom kako bi procijenile rasprostranjenost svih oblika nasilja obuhvaćenih ovom Direktivom i s njima povezane trendove. Države članice dostavljaju podatke koji proizlaze iz istraživanja iz prvog podstavka Komisiji (Eurostatu) čim postanu dostupni. 4. Kako bi se osigurala usporedivost i standardizacija administrativnih podataka u cijeloj Uniji, države članice nastoje prikupljati administrativne podatke na temelju zajedničkih kriterija razvrstavanja osmišljenih u suradnji s Europskim	1	77., Nacrt zakona o zaštiti od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji BiH	Članak 77. (Obveze vođenja evidencije i izvještavanja) (1) Nadležni policijski organ dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o prijavljenim slučajevima nasilja, predloženim zaštitnim mjerama i hitnim zaštitnim mjerama i o provođenju hitnih mjera zaštite i zaštitnih mjera iz čl. 23. i 26. ovog zakona. (2) Nadležno tužiteljstvo dužno je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o podnesenim prijavama slučajeva nasilja i podnesenim zahtjevima za određivanje hitnih mjera zaštite iz članka 23. i zahtjevima za izricanje zaštitnih mjera iz članka 26. ovog zakona. (3) Nadležni sud dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o podnesenim zahtjevima za izricanje zaštitnih mjera i o izrečenim zaštitnim mjerama iz članka 26. ovog zakona. (4) Organ starateljstva dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o podnesenim zahtjevima za određivanje hitnih mjera zaštite iz članka 23. i zahtjevima za izricanje zaštitnih mjera iz članka 26. ovog zakona. (5) Centar za mentalno zdravlje dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o provođenju izrečenih zaštitnih mjera iz članka 26. točka d) ovog zakona. (6) Centar za liječenje bolesti ovisnosti dužan je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o provođenju izrečenih zaštitnih mjera iz članka 26. točka e) ovog zakona.	P	

	institutom za ravnopravnost spolova i u skladu sa standardima koje je razvio taj institut, u skladu sa stavkom 5. Države članice dostavljaju te podatke Europskom institutu za ravnopravnost spolova svake godine. Dostavljeni podaci ne smiju sadržavati osobne podatke. 5. Europski institut za ravnopravnost spolova podupire države članice u prikupljanju podataka iz stavka 2., među ostalim uspostavom zajedničkih standarda i uzimajući u obzir zahtjeve utvrđene u tom stavku. 6. Države članice prikupljene statističke podatke u skladu s ovim člankom stavljaju na raspolaganje javnosti na lako pristupačan način. Ta statistika ne smije sadržavati osobne podatke. 7. Najmanje do kraja višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027. Komisija podupire ili provodi istraživanja temeljnih uzroka, učinaka, učestalosti i stopa osuda oblika nasilja koji su obuhvaćeni ovom Direktivom.			(7) Sigurna kuća dužna je voditi pisanu i elektronsku evidenciju o broju zaprimljenih zahtjeva za smještaj i realiziranih smještaja žrtava, na obrascu koji posebnim podzakonskim aktom propisuje federalni ministar rada i socijalne politike. (8) Evidencije iz st. (1) do (7) ovog članka sadrže podatke o prijavljenim slučajevima nasilja, zaštitnim mjerama i hitnim zaštitnim mjerama, osobama koje su štićene zaštitnim mjerama i hitnim zaštitnim mjerama i osobama kojima su izrečene zaštitne mjere prema spolu, dobi i invaliditetu žrtve i nasilnika, vrsti nasilja i odnosu između nasilnika i žrtve. (9) Sve evidencije iz ovog članka vodit će se u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka. (10) Statistički podaci iz evidencija iz st. (1) do (7) ovog članka obvezno se dostavljaju Gender centru Federacije Bosne i Hercegovine najkasnije do 31.01. za prethodnu godinu. (11) Objedinjene podatke iz stavka (10) ovog članka Gender centar Federacije Bosne i Hercegovine dostavlja Federalnom ministarstvu unutrašnjih poslova – Federalnom ministarstvu unutarnjih poslova najkasnije do 31.03. za prethodnu godinu. (12) Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova – Federalno ministarstvo unutarnjih poslova dužno je uspostaviti jedinstvenu informacijsku bazu podataka iz stavka (11) ovog članka. Način uspostave i vođenja informacijske baze podataka propisat će se podzakonskim aktom kojeg donosi federalni ministar unutrašnjih poslova – federalni ministar unutarnjih poslova.	
--	---	--	--	--	--

				(13)Podaci se dostavljaju Federalnom zavodu za statistiku i Povjerenstvu za praćenje primjene iz članka 76. ovog Zakona. (14)Podaci se čuvaju u evidencijama 15 godina i poslije toga brišu.		
45	Izveščivanje i preispitivanje 1.Države članice do 14. lipnja 2032. dostavljaju Komisiji sve relevantne informacije o funkcioniranju ove Direktive koje su Komisiji potrebne za sastavljanje izvješća o evaluaciji ove Direktive. 2.Na temelju informacija koje su države članice pružile u skladu sa stavkom 1., Komisija provodi evaluaciju učinka ove Direktive i o tome je li postignut cilj sprečavanja i suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u obitelji diljem Unije te podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. U tom se izvješću posebno procjenjuje je li potrebno proširiti područje primjene ove Direktive i uvesti nova kaznena djela. Izvješću se ako je to potrebno prilaže zakonodavni prijedlog. 3.Komisija do 14. lipnja 2032. procjenjuje jesu li potrebne dodatne mjere na razini Unije za djelotvorno suzbijanje seksualnog uznemiravanja i nasilja na radnom mjestu, uzimajući u obzir primjenjive međunarodne konvencije, pravni okvir Unije u području jednakog postupanja prema muškarcima i ženama u pitanjima zapošljavanja i rada te pravni okvir o sigurnosti i zdravlju na radu. Odnos prema drugim aktima Unije				NEP	
46	1.Ova Direktiva ne utječe na primjenu sljedećih pravnih akata: (a) Direktiva 2011/36/EU; (b) Direktiva 2011/93/EU;				NEP	

	(c) Direktiva 2011/99/EU; (d) Direktiva 2012/29/EU; (e) Uredba (EU) br. 606/2013; (f) Uredba (EU) 2022/2065. 2. Posebne mjere prevencije, zaštite i potpore žrtvama predviđene u poglavljima 3., 4. i 5. ove Direktive primjenjuju se uz mjere utvrđene u direktivama 2011/36/EU, 2011/93/EU i 2012/29/EU.					
47	Sloboda tiska i sloboda izražavanja u drugim medijima Ova Direktiva ne utječe na posebne režime odgovornosti u vezi s temeljnim načelima slobode tiska i slobode izražavanja u zaštićenim medijima koji postoje u državama članicama 13. lipnja 2024., pod uvjetom da se takvi režimi mogu primjenjivati uz potpuno poštovanje Povelje.				NEP	
48	Klauzula o nesmanjivanju dostignute zaštite Provedba ove Direktive ne predstavlja osnovu za opravdavanje smanjenja razine zaštite žrtava. Ta zabrana takvog smanjenja razine zaštite ne dovodi u pitanje pravo država članica da, s obzirom na promijenjene okolnosti, utvrde zakonodavna ili regulatorna rješenja različita od onih koja su na snazi 13. lipnja 2024., pod uvjetom da se ispune minimalni zahtjevi utvrđeni ovom Direktivom.				NEP	
49	Prenošenje 1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni za usklađivanje s ovom Direktivom do 14. lipnja 2027. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.				NEP	

	Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice. 2.Države članice Komisiji dostavljaju tekst mjera nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.					
50	Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u Službenom listu Europske unije.				NEP	
51	Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu sa Ugovorima.				NEP	

P= potpuno; D= djelomično; N= neusklađeno; NP = nije preuzeto; NEP = neprenosivo

OBRAZAC ZA PROVOĐENJE SKRAĆENE PROCJENE UTJECAJA PROPISA

Naziv aktivnosti	Izrada nacrtu zakona
Naziv prednacrtu/nacrtu zakona	Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine
Datum	25.02.2025. godine
Obradivač	Federalno ministarstvo pravde
I - Usklađenost prednacrtu/nacrtu zakona sa strateškim dokumentima i Programom rada Vlade Federacije i Parlamenta Federacije	
Je li prednacrt/nacrt zakona sukladan strateškim dokumentima i programu rada Vlade Federacije i Parlamenta Federacije? Odgovori: DA, sa Programom rada Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, odnosno Programom rada Federalnog ministarstva pravde za 2024. godinu.	
Je li prednacrt/nacrt zakona povezan za druge važeće propise ili ima učinak na druge važeće propise? Ako DA, navedite koje: DA, povezan je sa Kaznenim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 37/03 – ispr., 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23), Zakonom o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 09/09, 12/10, 08/13, 59/14 i 74/20) i Zakonom o zaštiti od nasilja u obitelji („Službene novine Federacije BiH“, br. 20/13 i 75/21), Zakonom o izvršenju kaznenih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 44/98, 42/99, 12/09, 42/11 i 39/24) i Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u kaznenom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 07/14 i 74/20).	
II - Ocjena trenutnog stanja i ciljevi koji se žele postići prednacrtom/nacrtom zakona	
Konvencija Vijeća Europe o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji („Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori“, broj 19/13) je usvojena 11. svibnja 2011. godine u Istanbulu, Republika Turska. Naime, nakon niza preporuka Vijeća Europe o zabrani diskriminacije temeljem spola i zaštiti od nasilja koje su imale za cilj postavljanja zajedničkih ciljeva i minimuma zajedničkih standarda za države članice, ali nisu imale pravno obavezujući efekt, Konvencija predstavlja prvi pravno obavezujući akt Vijeća Europe u oblasti sprječavanja i borbe protiv nasilja nad ženama. Ovaj akt ne mora biti izravno primjenjiv u državama potpisnicama, ali zahtijeva posebno prilagođavanje zakonskih i institucionalnih okvira država potpisnica radi njene uspješne implementacije. Bosna i Hercegovina je 07. studenog 2013. godine postala 6. zemlja članica Vijeća Europe koja je ratificirala Konvenciju, čime se obvezala na poduzimanje zakonodavnih i drugih mjera radi osiguranja pravnog, institucionalnog i organizacijskog okvira za prevenciju nasilja nad ženama, zaštitu žrtava nasilja te kažnjavanje učinitelja nasilja. Konvenciju Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe je usvojena dana 25.10.2007. godine u Lanzarotu, Kraljevina Španjolska. Konvencija je u Bosni i Hercegovini stupila na snagu 01.03.2013. godine. Svrha ove Konvencije je spriječiti i suzbijati seksualno iskorištavanje i seksualnu zloporabu djece, zaštititi prava djece žrtava seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe i unaprijediti nacionalnu i međunarodnu suradnju protiv seksualnog iskorištavanja i zloporabe djece. Seksualno iskorištavanje i seksualno zlostavljanje su među najtežim oblicima nasilja nad djecom. Procijenjeno je da je jedno od pet djece žrtva nekog oblika seksualnog nasilja u Europi i u oko 80% slučajeva	

zlostavljač je netko koga dijete dobro zna. Seksualno nasilje nad djecom može se javiti u različitim oblicima; seksualno zlostavljanje u obitelji ili u krugu onih kojima dijete vjeruje, seksualno zlostavljanje kroz prostituciju ili sadržaje koji prikazuju seksualno zlostavljanje, seksualno zlostavljanje potpomognuto internetom, ili seksualni napadi vršnjaka. Konvencija predstavlja veliki iskorak kada je u pitanju prevencija seksualnog nasilja nad djecom. Nadograđujući se na postojeće međunarodne i regionalne pravne standarde, Konvencija ih proširuje kako bi se obuhvatila i kriminalizirala sva seksualna kaznena djela izvršena nad djecom, bez obzira da li se ta djela vrše radi zarade ili ne. Europski Parlament i Vijeće Europske unije, uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije, dana 14. svibnja 2024. godine, usvojili su Direktivu (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. godine o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (SL L2024/1385).

Stanje u ovoj oblasti u Federaciji Bosne i Hercegovine nije zadovoljavajuće, s obzirom da nakon ratifikacije Konvencije Vijeća Europe o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji i Konvencije Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe, predmetne konvencije do danas nisu inkorporirane u kazneno zakonodavstvo Federacije Bosne i Hercegovine. U međuvremenu, na razini Europske unije, usvojena je Direktiva (EU) 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. svibnja 2024. godine o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (SL L2024/1385), te se pristupilo pripremi ciljanih izmjena i dopuna Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine s ciljem unaprjeđenja zaštite djece, žena i obitelji kao jezgre društva, te radi usklađivanja kaznenog zakonodavstva s europskom pravnom stečevinom.

1) Koji cilj se želi postići? U kojoj mjeri se očekuje da će prednacrt/nacrt zakona riješiti definirani problem i u kojem razdoblju?

Odgovor: Cilj koji se usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine želi postići jeste omogućavanje zaštite žrtava nasilja sukladno najvišim pravnim standardima Vijeća Europe i Europske unije u ovoj oblasti, generalna i specijalna prevencija činenja i ponavljanja kaznenih djela nasilja, kao i pooštavanje kaznene politike u odnosu na ovu i niz drugih vrsta kaznenih djela. Sa danom stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine omogućit će se primjena propisa o predmetnoj problematiki koji je u trenutno najvećoj mogućoj mjeri usklađen sa Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe ("Službeni glasnik BiH", broj 11/12). Konvencijom Vijeća Europe o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji ("Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori", broj 19/13), kao i Direktivom 2024/1385 Europskog parlamenta i Vijeća od 14.05.2024. godine o suzbijanju nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, te Preporukama o implementaciji Konvencije Vijeća Europe od 12.12.2022. godine izdatim od strane Sekretarijata Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (GREVIO).

Stupanjem na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine bit će postignut cilj kojeg Federalno ministarstvo pravde kao mjerodavni obrađivač želi postići ovom normativno-pravnom aktivnošću: utvrđivanje pravnog temelja za kazneni progon počinitelja kaznenih djela nasilja u obitelji, nasilja prema ženama i nasilja prema djeci, te seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja djece. Pored toga, Nacrtom se predlažu izmjene i dopune Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine koje odražavaju tendenciju Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Federalnog ministarstva pravde ka generalno pooštrenju kaznene politike u Federaciji Bosne i Hercegovine.

2) Navedite sve subjekte (ministarstva, uprave, upravne organizacije, organizacije civilnog društva, itd.) koji će izravno primjenjivati i na koje se izravno odnosi prednacrt/nacrt zakona.

Odgovor: Nacrt zakona izravno se odnosi na policijske organe, tužiteljstva i redovne sudove u Federaciji Bosne i Hercegovine.

III - Proces konzultacija

1) Navedite sve subjekte s kojima ste se konzultirali i način na koji ste vršili konzultacije (javna rasprava, pisani komentari, itd.)

Odgovor: Konzultacije su izvršene. U procesu provođenja javnih konzultacija, javne rasprave i izrade Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, Federalno ministarstvo pravde pozvalo je sve zainteresirane osobe da dostave svoje komentare, prijedloge i sugestije kako bi se za drugo čitanje pripremio što kvalitetniji zakonski tekst. Obradivač je, nadalje, uspostavio usku suradnju sa UN Woman koji je dodatno angažirao međunarodnu konzultanticu prof. dr. Dubravku Šimonović, koja je dala stručan doprinos razvoju i preciziranju pojedinih instituta. Pored UN Women, učešće su uzeli i Vijeće Europe, Misija OSCE – a u Bosni i Hercegovini, Agencija za ravnopravnost spolova Bosne i Hercegovine, Gender centar Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, pojedini zastupnici u Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine, predstavnici nevladinog sektora koji se bave zaštitom prava žena i koji pružaju usluge zaštite žrtava nasilja (udruženje „Ja bih u EU“, udruženje „Dignitet“, „Glas žene“ Bihać, udruženje „PROI“, „Ženska mreža BiH“, „Ženska zagovaračka grupa“, „Centra ženskih prava“ Zenica, „Sarajevski otvoreni centar“), ombudsmeni, te predstavnici Helsinškog komiteta.

2) Koji su rezultati konzultacija i da li su utjecali na sadržaj novog zakona?

Odgovor: Rezultat konzultacija je utjecao na sadržaj novog zakona, što ćemo izložiti u nastavku teksta: U procesu javne rasprave pristigao je veliki broj komentara i sugestija za izmjenu Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine koje je razmatrala ekspertna radna grupa. Velik doprinos u izradi Zakona dala je dr.sc. Ljilja Filipović, predsjednica Kaznenog odjeljenja Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine.

„Ja bih u EU“, udruženje Dignitet i organizacija „Glas žene“ Bihać koje finansira Europska unija dostavili su prijedlog za izmjenu Kaznenog zakona Federacije BiH na način da se izvrši kriminalizacija femicida.

Komentar je dostavila i ekspertica dr. Dubravka Šimonović, konsultantica koju je angažirao UN Women, koja smatra da je tekst Zakona usklađen sa odredbama Istanbulske konvencije, Lanzarot konvencije te da je isti uvažio preporuke Grevio-a i EU Women. Prethodno, konsultantica je dostavila nekoliko detaljno urađenih analiza s prijedlozima za unaprijeđenje Nacrta zakona i održala nekoliko radno – konsultativnih sastanaka s članovima ekspertne radne grupe.

Zastupnica Lana Prlić prethodno dostavila je sugestije od 17.05.2022. godine, u kojim predlaže da se kazna zatvora izrečena za krivično djelo spolne slobode i morala kao i krivično djelo protiv braka, porodice i mladeži, koja su učinjena na štetu djeteta, ne mogu zamjeniti novčanom kaznom, što je uz korekcije i dodatno preciziranje i prihvaćeno.

Preporuke je dostavio i Gender centar Federacije BiH koje su detaljno razmatrane i većim dijelom usvojene a posebno u dijelu sankcija koje su propisane na način da budu djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće od činjenja krivičnih djela.

Inicijativu je dostavilo i udruženje PROI iz Sarajeva te predlaže da se u skladu sa odredbama Istanbulske konvencije uvede kazneno djelo proganjanja, odnosno uhođenja što je uz modifikacije predložene odredbe i prihvaćeno, kako to nalaže i sama konvencija.

Prilikom izrade ovog Zakona ekspertna radna grupa imala je u vidu i zaključke Gradskog vijeća Gradačac, Gradskog vijeća Grada Sarajevo, Gradskog vijeća Grada Zenica i Gradsko vijeće Grada Tuzla kojima se, u bitnom, traži rigoroznije i oštrije procesuiranje slučajeva nasilja nad ženama, rodno zasnovanog nasilja, nasilja u porodici i femicida.

Doprinos je dostavila i Ženska mreža BiH u obliku jedinstvenog dokumenta sa prijedlozima za unaprijeđenje Krivičnog zakona Federacije BiH koji su većim dijelom uz modifikacije i prilagodbu uvaženi, naročito u dijelu definiranja informaciono-komunikacijskih tehnologija.

Zastupnik u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH Damir Nikšić, dostavio je prijedlog da se Krivični zakon Federacije BiH izmijeni na način da se uvede Krivično djelo proganjanja koje će uključivati i cyber prostor što je i uvaženo obzirom na redefiniranje kaznenog djela proganjanja u članu 30. ovog Zakona i definiranje pojma informaciono-komunikacijskih tehnologija.

„Ženska zagovaračka grupa“ dostavila je komentare na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije BiH, u kojem također predlažu da se za krivična djela protiv spolne slobode i morala, kao i za krivično djelo protiv braka, obitelji i mladeži koja su učinjena na štetu djeteta ne mogu zamjeniti novčanom kaznom što je također usvojeno uz odgovarajuće korekcije. Predlaže se uvođenje sigurnosne mjere

zabrane pristupa internetu, što ekspertna radna grupa nije prihvatila obzirom na nemogućnost kontroliranja provođenja takve mjere i sveprisutnost i široku dostupnost interneta. Međutim uvedene su nove sigurnosne mjere, zabrana približavanja i komunikacije sa žrtvom i udaljenje iz domaćinstva.

Doprinos javnoj raspravi dostavio je i Centar ženskih prava iz Zenice koji predlaže uvođenje pojma informacijsko-komunikacijskih tehnologija, što je i prihvaćeno, te izmjenu člana 193. važećeg Zakona kojim se predlaže intervencija u kazneno djelo neovlašteno korištenje ličnih podataka, što je razmatrano i uz korekcije prihvaćeno. Također predlaže se dopuna člana 222. nasilje u porodici na način da se u stavu (1) doda i nametljivo ponašanje, što nije prihvaćeno, te je predložena potpuna redefinicija kaznenog djela nasilja u porodici kojom se podiže stupanj zaštite porodice, kako kroz inkriminaciju samog djela tako i putem kaznenih sankcija koje su oštrije.

Sarajevski otvoreni centar dostavio je prijedlog da se u predloženom članku kojim se definira kazneno djelo silovanja, briše odredba kojom se predviđa kažnjavanje učinitelja koji je bio u otklonljivoj zabludi u pogledu pristanka. Ovaj prijedlog je sveobuhvatno razmatran i o istom je provedena stručna diskusija među članovima radne grupe, te je donesen zaključak da se isti odbije kao neosnovan uz uvažavanje argumentacije da isti kod osoba koje se ne bave kaznenim pravom može stvoriti zabunu u tumačenju. Naime propisivanjem otklonjive zablude u kazneno djelo silovanja dodatno se pooštrava i dodatno štiti žrtva silovanja, jer ukoliko otklonjiva zabluda ne bi bila propisana ista se ne bi i kažnjavala. Prema tome propisivanjem otklonjive zablude u stavku (2) članka 203. Nacrta kojim je propisano kazneno djelo silovanja, podiže se stupanj odgovornosti počinitelja ovog kaznenog djela i sužava prostor za njegovo oslobođanje od kaznene odgovornosti.

Komentare na Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine dostavio je zastupnik u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH, Dennis Gratz kojim predlaže intervenciju u 65 članova Krivičnog zakona Federacije BiH, o čemu se Vlada Federacije Bosne i Hercegovine detaljno očitovala mišljenjem koje je utvrdila na 25. sjednici održanoj 09.01.2024. godine. Između ostalog predlaže se uvođenje kazne doživotnog zatvora i pooštrenje kaznene politike. Kada je riječ o uvođenju kazne doživotnog zatvora, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je utvrdila mišljenje prema kojem uvođenje instituta kazne doživotnog zatvora ne bi bilo u suprotnosti sa Europskom konvencijom o ljudskim pravima, (stajalište Evropskog suda o ljudskim pravima izraženo u predmetu Bodan protiv Francuske), što podrazumijeva provođenje sveobuhvatne javne rasprave, što nije svrsishodno raditi u ovom trenutku obzirom da je riječ o pripremi teksta Zakona za drugo čitanje, dok je u odnosu na prijedlog ne samo zastupnika Gratz već i cjelokupnog Parlamenta Federacije BiH koji se odnosi na pooštrenje kaznene politike, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine dala jasno opredjeljenje i donijela zaključak kojim je obvezala obrađivača odnosno Federalno ministarstvo pravde da za kaznena djela koja su predviđena ovim Zakonom pooštri sankcije, što je obrađivač i učinio.

IV - Alternativna rješenja – identifikacija opcija

1) Navedite opcije koje ste razmatrali, a kojima se može riješiti definirani problem i ostvariti cilj. Kratko opišite rezultate analize svake od tih opcija.

Normativno rješenje: Usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine nadogrudio bi se sustav zaštite žrtava nasilja u Federaciji Bosne i Hercegovine i učinio bi se iskorak ka unaprijeđenju generalne i specijalne prevencije kaznenih djela seksualnog iskorištavanja i seksualne zloporabe djece, nasilja u obitelji i nasilja prema ženama, imajući u vidu da je predloženim izmjenama i dopunama pooštrena kaznena politika Federacije Bosne i Hercegovine u pogledu ove vrste kaznenih djela.

Nenormativno rješenje: Razmatrana je opcija „ne poduzimati ništa“, međutim uz ovakav pristup oblast zaštite od nasilja u obitelji i nasilja prema ženama u Federaciji Bosne i Hercegovine ostala bi neadekvatno regulirana, imajući u vidu obvezu usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa naprijed spomenutim konvencijama Vijeća Europe, GREVIO preporukama i europskom pravnom stečevinom.

2) Objasnite zašto je izabrana opcija najpovoljnija za rješenje problema.

Odgovor: Izabrana opcija predstavlja najpovoljnije rješenje problema iz razloga što se jedino usvajanjem Zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine predmetna problematika može adekvatno adresirati.

V - Utjecaj odabranog rješenja problema na gospodarstvo, društvo i okoliš

1a) Utječe li prednacrt/nacrt zakona na poslovno okruženje? Kreira li dodatna administrativna opterećenja? Utječe li na rad malih i srednjih poduzeća i obrtnika? Hoće li imati utjecaja na funkcioniranje tržišta i konkurenciju?

Odgovor: Ne. Predmet Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ne odnosi se na oblasti pod 1a).

1b) Koji su finansijski učinci prednacrt/nacrta zakona? Utječe li na operativne troškove i obavljanje poslovanja? Utječe li na priliv sredstava u javne proračune?

Odgovor: Ne. Predmet Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ne odnosi se na oblasti pod 1b).

2a) Utječe li na prednacrt/nacrt zakona na mogućnost zapošljavanja i tržište rada?

Odgovor: Ne. Predmet Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ne odnosi se na oblasti pod 2a).

2b) Tretira li prednacrt/nacrt zakona pitanje ravnopravnosti spolova? Je li osigurana socijalna uključenost i zaštita posebnih skupina? Daje li mogućnost pristupa zdravstvenoj i socijalnoj skrbi i obrazovanju?

Odgovor: Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine ne tretira pitanje ravnopravnosti spolova, ali se može reći da se njime značajno unaprijeđuje zaštita od nasilja, između ostalog i djece kao posebno ranjive kategorije stanovništva.

3) Hoće li prednacrt/nacrt zakona imati utjecaje na okoliš?

a) DA

b) NE

Objasnite: Imajući u vidu predmet Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine smatramo opravdanom konstataciju da ovaj Nacrt nema utjecaja na okoliš.

VI - Provođenje zakona

1) Precizira li prednacrt/nacrt zakona tko je odgovoran za njegovu primjenu i na koji način? Koja razina vlasti je mjerodavna za primjenu? Tko vrši nadzor?

Odgovor: Da, ovaj propis će primjenjivati policijski organi, tužiteljstva i redovni sudovi u Federaciji Bosne i Hercegovine sukladno odredbama Zakona o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine. Nadzor nad primjenom zakona moguć je putem primjene redovnog i vanrednog pravnog lijeka u kaznenom postupku.

2) Je li prednacrt/nacrt zakona usuglašen s drugim važećim propisima?

Odgovor: **DA**, sa Kaznenim zakonom Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 36/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16, 75/17 i 31/23) i Zakonom o kaznenom postupku Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 35/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 09/09, 12/10, 08/13, 59/14 i 74/20), Zakonom o izvršenju kaznenih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 44/98, 42/99, 12/09, 42/11 i 39/24) i Zakonom o zaštiti i postupanju sa djecom i maloljetnicima u kaznenom postupku („Službene novine Federacije BiH“, br. 07/14 i 74/20).

3) Je li prijelazno razdoblje s postojećeg rješenja na novi prednacrt/nacrt zakona jasno definirano?

Odgovor: **DA**.

KONTROLNA IZJAVA O PROVEDENOJ PROCJENI UTJECAJA PROPISA

Kontrolna izjava o provedenoj procjeni utjecaja propisa		
Naziv prednacrt/nacrta zakona	Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine	
Datum	17.03.2025. godine	
Kontrolno područje	DA	Obrazloženje Ureda
AKTIVNOST		
Naziv prednacrt/nacrta zakona je naveden i razumljiv	DA	
Naveden je naziv i kontakti obrađivača	DA	
Naveden je datum	DA	
DEFINIRANJE PROBLEMA		
Problem je jasno i sažeto objašnjen	DA	
Ciljevi su jasno i sažeto objašnjeni	DA	
Očekivani rezultati su jasno i sažeto objašnjeni	DA	
KONZULTACIJE		
Zainteresirane strane su jasno definirane	DA	
Proces konzultacija je jasno i sažeto objašnjen	DA	
PREDLOŽENA RJEŠENJA		
Predložena su normativna i nenormativna rješenja	DA	
Definirani su rizici predloženog rješenja	DA	
Definiran je utjecaj rješenja na proračun	DA	
Definiran je utjecaj rješenja na gospodarstvo, društvo, okoliš, te održivi razvoj i zdravlje ljudi	DA	
Definiran je način primjene i usuglašenost s ostalim propisima	DA	
Definirano je prijelazno razdoblje	DA	
PROCJENA PROVEDENA SUKLADNO UREDBI	DA	

PROCJENA PROVEDENA SUKLADNO UREDBI

URED VLADE FBiH ZA ZAKONODAVSTVO I USKLADENOST

SA PROPISIMA EUROPSKE UNIJE

Zeljko Siladi, direktor Ureda

Datum i pečat

17.03.2025. godine

OVLAŠTENA OSOBA

Indira Mertal

Obrazac IFP NE

A 1. Obradivač propisa										
	KOD	NAZIV								
Razdjel	1501	Federalno ministarstvo pravde								
B 2. Osnovni podaci o prijedlogu propisa										
Vrsta propisa/akta	Zakon	DA	Odluka	NE	Strategija	NE				
	Uredba	NE	Drugi akti	NE	Drugi akti planiranja	NE				
Naziv propisa/akta	Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine									
C 3. Izjava o nepostojanju fiskalnih efekata predloženog propisa										
Nije potrebno izdvajati dodatna finansijska sredstva.										
 <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">D 4. Pečat i potpis odgovornog lica</td> <td style="width: 50%;">Mjesto i datum</td> </tr> <tr> <td></td> <td>, 25-02-2025</td> </tr> </table>							D 4. Pečat i potpis odgovornog lica	Mjesto i datum		, 25-02-2025
D 4. Pečat i potpis odgovornog lica	Mjesto i datum									
	, 25-02-2025									

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

ISSN 1512-7079

358

Na osnovu člana IV. B. 7. a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

**O PROGLAŠENJU KRIVIČNOG ZAKONA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Proглашава se Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Predstavničkog doma od 8. jula 2003. godine i na sjednici Doma naroda od 9. jula 2003. godine.

Broj 01-529/03
28. jula 2003. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, v. r.

**KRIVIČNI ZAKON
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

OPĆI DIO

I - GLAVA PRVA

Član 1.

Predmet ovog zakona

Ovim zakonom se uređuje opći dio krivičnog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine i krivična djela iz nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Član 2.

Značaj izraza u ovom zakonu

- (1) *Krivično zakonodavstvo* u Federaciji sačinjavaju krivičnopravne odredbe sadržane u ovom zakonu, drugim zakonima Federacije i zakonima kantona.
- (2) *Teritorija Federacije* je kopnena teritorija, obalno more i vođene površine unutar njenih granica, te zračni prostor nad njima.

- (3) *Službena osoba* je izabrani ili imenovani službenik ili druga službena osoba u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti i u drugim organima uprave i službama za upravu Federacije, kantona, gradova i općina koje obavljaju određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; osoba koja stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim organima i tijelima; ovlaštena osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je zakonom ili drugim propisom donesenim na osnovu zakona povjereno obavljanje javnih ovlaštenja, a koja u okviru tih ovlasti obavlja određenu funkciju; te druga osoba koja obavlja određenu službenu funkciju na osnovu ovlaštenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na osnovu zakona.
- (4) *Vojna osoba* je vojnik na odsluženju vojne obaveze, pitomac vojne škole, djelatni mladi oficir, oficir, vojni službenik i osoba iz rezervnog sastava dok se nalazi na vojnoj službi te civilna osoba koja vrši određenu vojnu dužnost.
- (5) Kad je kao učinitelj pojedinog krivičnog djela označena službena osoba ili vojna osoba, osobe iz stava 3. ovog člana mogu biti učinitelji tih djela, ako iz obilježja pojedinog krivičnog djela ili iz pojedinog propisa ne proizilazi da učinitelj može biti samo neka od tih osoba.
- (6) *Odgovorna osoba* je osoba u privrednom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je s obzirom na njenu dužnost ili na osnovu posebne ovlasti povjeren određeni krug poslova koji se odnose na primjenu zakona ili propisa donesenih na osnovu zakona, ili općeg akta privrednog društva ili druge pravne osobe u upravljanju i rukovanju imovinom, ili se odnose na rukovođenje proizvodnjom ili nekom drugom privrednom djelatnošću ili na nadzor nad njima. Odgovornom osobom smatra se i službena osoba u smislu stava 3. ovog člana kad su u pitanju radnje čijim je učiniteljem označena odgovorna osoba, a nisu propisane kao krivično djelo odredbama glave o krivičnim djelima protiv službene i druge odgovorne funkcije ili odredbama o krivičnim djelima čiji je učinitelj službena osoba propisanim u nekoj drugoj glavi ovog zakona ili drugim zakonom Federacije ili kantona.
- (7) Kad je kao učinitelj krivičnih djela označena službena ili odgovorna osoba, sve osobe iz st. 3. i 5. ovog člana mogu biti učinitelji tih djela, ako iz zakonskih obilježja pojedinog krivičnog djela ne proizilazi da učinitelj može biti samo neka od tih osoba.

- (8) *Strana službena osoba* je član zakonodavnog, izvršnog, upravnog ili sudskog organa strane države, javni službenik međunarodne organizacije i njezinih tijela, sudija i drugi službenik međunarodnog suda, službujući u Federaciji.
- (9) *Dijete* je, u smislu ovog zakona, osoba koja nije navršila četrnaest godina života.
- (10) *Maloljetnik* je, u smislu ovog zakona, osoba koja nije navršila osamnaest godina života.
- (11) *Pravna osoba* je, u smislu ovog zakona, Bosna i Hercegovina, Federacija, Republika Srpska, Distrikt Brčko Bosne i Hercegovine, kanton, grad, općina, mjesna zajednica, svaki organizacioni oblik privrednog društva i svi oblici povezivanja privrednih društava, ustanova, ustanova za obavljanje kreditnih i drugih bankarskih poslova ili za osiguranje osoba i imovine, te druge finansijske institucije, fond, političke stranke, udruženja građana i drugi oblici udruživanja koji mogu sticati sredstva i koristiti ih na isti način kao i svaka druga institucija ili organ koji ostvaruje i koristi sredstva i kojem je zakonom priznato svojstvo pravne osobe.
- (12) *Privredno društvo* je, u smislu ovog zakona, korporacija, poduzeće, ortakluk i svaki organizacioni oblik registriran za obavljanje privredne aktivnosti.
- (13) *Udruženje* je bilo koji oblik udruživanja tri ili više osoba.
- (14) *Više osoba* je najmanje dvije osobe ili više njih.
- (15) *Skupina ljudi* je najmanje pet osoba ili više njih.
- (16) *Grupa ljudi* je udruženje od najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog, ponovljenog ili povremenog činjenja krivičnih djela, pri čemu svaka od tih osoba učestvuje u učinjenju krivičnog djela.
- (17) *Organizirana grupa ljudi* je grupa ljudi koja je formirana, a nije nastala spontano, radi izravno slijedećeg učinjenja krivičnog djela, čiji članovi ne moraju imati formalno određene uloge, koja ne mora imati slijed članstva niti razvijenu organizaciju.
- (18) *Zločinačka organizacija* je organizirana grupa ljudi od najmanje tri osobe, koja postoji neko vrijeme, djelujući u cilju učinjenja jednog ili više krivičnih djela za koja se po zakonu može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna.
- (19) *Izbjeglica ili raseljena osoba* je, u smislu ovog zakona, osoba koja je napustila svoju imovinu na području Federacije u vremenu između 30. aprila 1991. godine i 4. aprila 1998. godine, za koju se pretpostavlja da je izbjeglica ili raseljena osoba po Aneksu 7. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.
- (20) *Članovi porodice*, u smislu ovog zakona, jesu: bračni i izvanbračni drug, bivši bračni i izvanbračni drug, krvni rođak u ravnoj liniji, usvojitelj i posvojenik, rođak u pobočnoj liniji do trećeg stepena zaključno i srodnik po tazbini do drugog stepena zaključno.
- (21) *Tajna Federacije, kantona, grada i općine* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na osnovu zakona, određena tajnom Federacije, čijim bi otkrivanjem nastupile štetne posljedice za Federaciju, kanton, grad i općinu.
- (22) *Vojna tajna* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili aktom nadležnog organa Federacije donesenim na osnovu zakona proglašena vojnom tajnom.
- (23) *Službena tajna* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležne institucije u Federaciji, kantonu, gradu i općini donesenim na osnovu zakona proglašena službenom tajnom.
- (24) *Poslovna tajna* je podatak ili isprava koja je zakonom, drugim propisom ili općim aktom privrednog društva, ustanove ili druge pravne osobe određen poslovnom tajnom, a koji predstavlja proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog ili konstrukcijskog rada, te drugi podatak zbog čijeg bi priopćavanja neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za njezine privredne interese.
- (25) *Profesionalna tajna* je podatak o osobnom ili obiteljskom životu stranaka koji saznaju odvjetnici, branitelji, notari, doktori medicine, doktori stomatologije, primalje ili drugi zdravstveni djelatnici, psiholozi, djelatnici staranja, vjerski ispovjednici i druge osobe u obavljanju svog zvanja.
- (26) *Isprava* je svaki predmet koji je podoban ili određen da služi kao dokaz kakve činjenice koja je od značenja za pravne odnose.
- (27) *Novac* je kovano ili papirno sredstvo plaćanja koje je na osnovu zakona u opticaju u Bosni i Hercegovini ili u stranoj državi.
- (28) *Znaci za vrijednost* podrazumijevaju i strane znakove za vrijednost.
- (29) *Pokretnina* je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, topline ili kretanja, te telefonski i drugi impulsi.
- (30) *Motorno vozilo* je svako prometno sredstvo na motorni pogon u kopnenom, vodenom ili zračnom prometu.
- (31) *Sila* je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava s ciljem da se ko protiv svoje volje dovede u nesvjesno stanje ili onesposobi za otpor.
- (32) *Opojna droga* je medicinski lijek ili opasna supstanca s adiktivnim i psihotropnim svojstvima, ili supstanca koja se lahko može pretvoriti u takvu supstancu ako podliježe nadzoru po međunarodnoj konvenciji koju je Bosna i Hercegovina potvrdila, ili supstanca koja je proglašena opojnom drogom od nadležne institucije Bosne i Hercegovine ili nadležne institucije entiteta.
- (33) *Izražavanje* u jednom gramatičkom rodu, muškom ili ženskom, uključuje oba roda fizičkih osoba.

II - GLAVA DRUGA

OSNOVNE ODREDBE

Član 3.

Osnova i granice krivičnopravne prinude

- (1) Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo za ona ponašanja kojima se tako ugrožavaju ili povređuju osobne slobode i prava čovjeka, te druga prava i društvene vrijednosti zajamčene i zaštićene Ustavom Federacije i međunarodnim pravom da se njihova zaštita ne bi mogla ostvariti bez krivičnopravne prinude.
- (2) Propisivanje krivičnih djela i vrste i mjere krivičnopravnih sankcija zasniva se na nužnosti primjene krivičnopravne prinude i njenoj razmjernosti jačini opasnosti za osobne slobode i prava čovjeka, te druge osnovne vrijednosti.

Član 4.

Načelo zakonitosti

- (1) Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo zakonom.
- (2) Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna.

Član 5.

Vremensko važenje Krivičnog zakona

- (1) Prema učinitelju krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja krivičnog djela.
- (2) Ako se poslije učinjenja krivičnog djela zakon jednom ili više puta izmijeni, primijenit će se zakon koji je blaži za učinitelja.

Član 6.

Vrste krivičnopravnih sankcija

Krivičnopravne sankcije jesu: kazne, mjere upozorenja, sigurnosne mjere i odgojne mjere.

Član 7.

Svrha krivičnopravnih sankcija

Svrha krivičnopravnih sankcija jeste:

- a) preventivni uticaj na druge da poštuju pravni sistem i ne učine krivična djela;
- b) sprečavanje učinitelja da učini krivična djela i podsticanje njegovog preodgoja.

Član 8.

Ograničenja u izvršenju krivičnih sankcija

Učinitelju krivičnog djela u izvršenju krivičnih sankcija mogu biti oduzeta ili ograničena određena prava samo u mjeri koja odgovara prirodi i sadržaju te sankcije i samo na način kojim se osigurava poštivanje osobe učinitelja i njegovo ljudsko dostojanstvo, u skladu sa međunarodnim pravom.

III - GLAVA TREĆA

PRIMJENA KRIVIČNOG ZAKONODAVSTVA U FEDERACIJI

Član 9.

Isključenje primjene krivičnog zakonodavstva u Federaciji prema djeci

Krivično zakonodavstvo u Federaciji ne primjenjuje se prema djetetu koje u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije navršilo četrnaest godina života.

Član 10.

Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji prema maloljetnicima

Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema maloljetnicima u skladu sa glavom X (*Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika*) ovog zakona i drugim zakonima u Federaciji.

Član 11.

Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji na pravne osobe

Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se na pravne osobe u skladu sa glavom XIV (*Odgovornost pravnih osoba za krivična djela*) ovog zakona i drugim zakonima u Federaciji.

Član 12.

Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji prema svakom ko na teritoriji Federacije učini krivično djelo

- (1) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema svakom ko učini krivično djelo na teritoriji Federacije.
- (2) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema svakom ko učini krivično djelo na domaćem plovilu, bez obzira na to gdje se plovilo nalazilo u vrijeme učinjenja krivičnog djela.
- (3) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema svakom ko učini krivično djelo u domaćem civilnom zrakoplovu dok je u letu ili u domaćem vojnom zrakoplovu, bez obzira na to gdje se zrakoplov nalazio u vrijeme učinjenja krivičnog djela.

Član 13.

Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji za krivična djela učinjena na području Bosne i Hercegovine

- (1) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema svakom ko na teritoriji Bosne i Hercegovine učini:
 - a) bilo koje krivično djelo protiv ustavnog poretka Federacije iz glave XV (*Krivična djela protiv ustavnog poretka Federacije*) ovog zakona;
 - b) krivično djelo protiv službene ili odgovorne osobe u vezi sa njezinom službom.
- (2) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema državljaninu Bosne i Hercegovine koji izvan teritorije Federacije učini bilo koje drugo krivično djelo osim onih koja su obuhvaćena odredbom stava 1. ovog člana.
- (3) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema strancu koji izvan teritorije Federacije prema Bosni i Hercegovini, njezinom državljaninu ili prema Federaciji ili njezinom državljaninu učini bilo koje krivično djelo koje nije obuhvaćeno odredbom stava 1. ovog člana.
- (4) Krivično zakonodavstvo u Federaciji primjenjuje se prema strancu koji izvan teritorije Federacije prema

stranoj državi ili prema strancu učini krivično djelo za koje se po tom zakonodavstvu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna. Ako zakonom nije drukčije propisano, sud u takvom slučaju ne može izreći kaznu težu od kazne propisane zakonom zemlje u kojoj je krivično djelo učinjeno.

- (5) U slučajevima iz st. 2. i 3. ovog člana krivično zakonodavstvo u Federaciji primijenit će se samo ako se učinitelj krivičnog djela zatekne na teritoriji Federacije ili bude izručen, a u slučaju iz stava 4. ovog člana samo ako se učinitelj zatekne na teritoriji Federacije i ne bude izručen drugoj državi.

Član 14.

Primjena općeg dijela ovog zakona

- (1) Odredbe općeg dijela ovog zakona primjenjuju se prema učiniteljima svih krivičnih djela propisanih zakonima u Federaciji.
- (2) Odredbe općeg dijela ovog zakona primjenjuju se prema maloljetnicima, osim ako zakonom nije drukčije propisano.
- (3) Odredbe općeg dijela ovog zakona primjenjuju se na pravne osobe, osim ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

IV - GLAVA ČETVRTA

ZASTARJELOST

Član 15.

Zastarjelost krivičnog gonjenja

- (1) Ako u ovom zakonu nije drukčije propisano, krivično se gonjenje ne može poduzeti kad od učinjenja krivičnog djela protekne:
 - a) trideset pet godina za krivično djelo s propisanom kaznom dugotrajnog zatvora;
 - b) dvadeset godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko deset godina;
 - c) petnaest godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko pet godina;
 - d) deset godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko tri godine;
 - e) pet godina za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora preko jedne godine;
 - f) tri godine za krivično djelo s propisanom kaznom zatvora do jedne godine ili novčanom kaznom.
- (2) Ako je za krivično djelo propisano više kazni, rok zastarjelosti određuje se po najtežoj propisanoj kazni.

Član 16.

Tok i prekid zastarjelosti krivičnog gonjenja

- (1) Zastarijevanje krivičnog gonjenja počinje od dana kad je krivično djelo učinjeno.
- (2) Zastarijevanje ne teče za vrijeme za koje se po zakonu krivično gonjenje ne može poduzeti ili nastaviti.
- (3) Zastarijevanje se prekida svakom procesnom radnjom koja se poduzima radi gonjenja učinitelja zbog učinjenog krivičnog djela.
- (4) Zastarijevanje se prekida i kad učinitelj, u vrijeme dok teče rok zastarjelosti, učini isto tako teško ili teže krivično djelo.
- (5) Sa svakim prekidom zastarijevanje počinje ponovno teći.
- (6) Zastarjelost krivičnog gonjenja nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko zakon propisuje za zastarjelost krivičnog gonjenja.

Član 17.

Zastarjelost izvršenja kazne

Ako u ovom zakonu nije drukčije propisano, izrečena se kazna neće izvršiti kad od dana pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

- a) trideset pet godina ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora;
- b) dvadeset godina ako je izrečena kazna zatvora preko deset godina;
- c) petnaest godina ako je izrečena kazna zatvora preko pet godina;

- d) deset godina ako je izrečena kazna zatvora preko tri godine;
- e) pet godina ako je izrečena kazna zatvora preko jedne godine;
- f) tri godine ako je izrečena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna.

Član 18.

Zastarjelost izvršenja sporedne kazne i sigurnosnih mjera

- (1) Zastarjelost izvršenja novčane kazne kao sporedne kazne nastupa kad proteknu dvije godine od dana pravosnažnosti presude kojom je ta kazna izrečena.
- (2) Zastarjelost izvršenja sigurnosne mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja, sigurnosne mjere obaveznog liječenja od ovisnosti i sigurnosne mjere oduzimanja predmeta nastupa kad protekne pet godina od dana pravosnažnosti odluke kojom su te mjere izrečene.
- (3) Zastarjelost izvršenja sigurnosne mjere zabrane vršenja poziva, aktivnosti ili funkcija i sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom nastupa kad protekne onoliko vremena koliko je sud odredio za trajanje te mjere.

Član 19.

Tok i prekid zastarijevanja izvršenja kazne i sigurnosnih mjera

- (1) Zastarijevanje izvršenja kazne počinje od dana pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena, a u slučaju opoziva uvjetne osude od dana pravosnažnosti odluke o opozivu uvjetne osude.
- (2) Zastarijevanje ne teče za vrijeme za koje se po zakonu izvršenje kazne ne može poduzeti.
- (3) Zastarijevanje se prekida svakom radnjom nadležnog organa koja se poduzima radi izvršenja kazne.
- (4) Sa svakim prekidom zastarijevanje počinje ponovno teći.
- (5) Zastarjelost izvršenja kazne nastupa u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko zakon propisuje za zastarjelost izvršenja kazne.
- (6) Odredbe st. od 2. do 5. ovog člana primjenjuju se i na zastarjelost izvršenja sigurnosnih mjera.

Član 20.

Nezastarivost krivičnog gonjenja i izvršenja kazne

Krivično gonjenje i izvršenje kazne ne zastarijeva za krivična djela za koja po međunarodnom pravu zastarjelost ne može nastupiti.

V - GLAVA PETA

KRIVIČNO DJELO

Član 21.

Krivično djelo

Krivično djelo jeste protupravno djelo koje je zakonom propisano kao krivično djelo, čija su obilježja propisana zakonom i za koje je zakonom propisana krivičnopravna sankcija.

Član 22.

Način učinjenja krivičnog djela

- (1) Krivično djelo se može učiniti činjenjem ili nečinjenjem.
- (2) Krivično djelo je učinjeno nečinjenjem kad je učinitelj koji je pravno obavezan spriječiti nastupanje zakonom opisane posljedice krivičnog djela to propustio učiniti, a takvo je propuštanje po djelovanju i značenju jednako učinjenju tog krivičnog djela činjenjem.

Član 23.

Vrijeme učinjenja krivičnog djela

Krivično djelo je učinjeno u vrijeme kad je učinitelj radio ili bio dužan raditi, bez obzira na to kad je posljedica činjenja ili nečinjenja nastupila.

Član 24.

Mjesto učinjenja krivičnog djela

- (1) Krivično djelo je učinjeno kako u mjestu gdje je učinitelj radio ili je bio dužan raditi, tako i u mjestu gdje je

posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja potpuno ili djelimično nastupila.

- (2) Krivično djelo je u slučaju kažnjivog pokušaja učinjeno kako u mjestu gdje je učinitelj radio ili je bio dužan raditi, tako i u mjestu gdje je prema njegovom umišljaju posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja potpuno ili djelimično trebala nastupiti.
- (3) Krivično djelo je u slučaju saučesništva učinjeno u mjestu utvrđenom u stavu 1. ovog člana i u mjestu gdje je saučesnik radio ili je bio dužan raditi ili u mjestu gdje je prema umišljaju saučesnika posljedica njegovog činjenja ili nečinjenja trebala nastupiti.

Član 25.

Beznačajno djelo

Nije krivično djelo ono djelo koje je, iako sadrži zakonska obilježja krivičnog djela, zbog načina učinjenja, neznatnosti ili nepostojanja štetnih posljedica i niskog stepena krivične odgovornosti učinitelja beznačajno djelo.

Član 26.

Nužna odbrana

- (1) Nije krivično djelo ono djelo koje je učinjeno u nužnoj odbrani.
- (2) Nužna je ona odbrana koja je neophodno potrebna da učinitelj od sebe ili od drugog odbije istovremeni ili direktno predstojeći protivpravni napad, a koja je srazmjerna napadu.
- (3) Učinitelj koji prekorači granice nužne odbrane može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinio zbog jake razdraženosti ili straha izazvanog napadom, može se i osloboditi kazne.

Član 27.

Krajnja nužda

- (1) Nije krivično djelo ono djelo koje je učinjeno u krajnjoj nuždi.
- (2) Krajnja nužda postoji kad je djelo učinjeno da učinitelj od sebe ili od drugog otkloni istovremenu ili direktno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pritom učinjeno zlo nije veće od zla koje je prijetilo.
- (3) Učinitelj koji sam izazove opasnost, ali iz nehata, ili prekorači granice krajnje nužde, može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinjeno pod naročito olakšavajućim okolnostima, može se i osloboditi kazne.
- (4) Nema krajnje nužde ako je učinitelj bio dužan izložiti se opasnosti.

Član 28.

Pokušaj

- (1) Ko s umišljajem započne činjenje krivičnog djela, ali ga ne dovrši kaznit će se za pokušaj krivičnog djela ako se za to krivično djelo može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, a za pokušaj drugog krivičnog djela kad zakon izričito propisuje kažnjavanje i za pokušaj.
- (2) Učinitelj će se za pokušaj krivičnog djela kazniti u granicama kazne propisane za to krivično djelo, a može se i blaže kazniti.

Član 29.

Nepodobni pokušaj

Učinitelj koji pokuša učiniti krivično djelo neprikladnim sredstvom ili prema neprikladnom predmetu, može se osloboditi kazne ili se može blaže kazniti.

Član 30.

Dobrovoljni odustanak

- (1) Učinitelj koji je pokušao učiniti krivično djelo, ali je dobrovoljno odustao od kažnjivog pokušaja može se osloboditi kazne.
- (2) U slučaju dobrovoljnog odustanka od kažnjivog pokušaja, učinitelj će se kazniti za one radnje koje čine neko drugo samostalno krivično djelo.

Član 31.

Saučinitelj

Ako više osoba zajednički učini krivično djelo, učestvovanjem u učinjenju krivičnog djela ili preduzimajući što drugo čime se na odlučujući način doprinosi učinjenju krivičnog djela, svaka će se od njih kazniti kaznom propisanom za to krivično djelo.

Član 32.

Podstrekanje

- (1) Ko drugog s umišljajem podstreka da učini krivično djelo kaznit će se kao da ga je sam učinio.
- (2) Ko drugog s umišljajem podstreka da učini krivično djelo, stavljajući na raspolaganje učinitelju sredstava za učinjenje krivičnog djela, te unaprijed obećano prikrivanje krivičnog djela, učinitelja, sredstava kojima je krivično djelo učinjeno, tragova krivičnog djela ili predmeta pribavljenih krivičnim djelom.

Član 33.

Pomaganje

- (1) Ko drugom s umišljajem pomogne u učinjenju krivičnog djela, kaznit će se kao da ga je sam učinio, a može se i blaže kazniti.
- (2) Kao pomaganje u učinjenju krivičnog djela smatra se naročito: davanje savjeta ili uputa kako da se učini krivično djelo, stavljanje na raspolaganje učinitelju sredstava za učinjenje krivičnog djela, uklanjanje prepreka za učinjenje krivičnog djela, te unaprijed obećano prikrivanje krivičnog djela, učinitelja, sredstava kojima je krivično djelo učinjeno, tragova krivičnog djela ili predmeta pribavljenih krivičnim djelom.

Član 34.

Granice krivične odgovornosti i kažnjivost saučesnika

- (1) Saučesnik je krivično odgovoran u granicama svojeg umišljaja ili nehata, a podstrekač i pomagač u granicama svog umišljaja.
- (2) Saučesnika, podstrekača ili pomagača koji dobrovoljno spriječi učinjenje krivičnog djela sud će osloboditi kazne.
- (3) Osobni odnosi, svojstva i okolnosti zbog kojih zakon isključuje krivičnu odgovornost ili dopušta oslobodjenje od kazne ili ublažavanje kazne mogu se uzeti u obzir samo onom učinitelju, saučesniku, podstrekaču ili pomagaču kod kojega takvi odnosi, svojstva i okolnosti postoje.

VI - GLAVA ŠESTA

KRIVIČNA ODGOVORNOST

Član 35.

Sadržaj krivične odgovornosti

- (1) Krivično je odgovoran učinitelj koji je uračunljiv i kriv za učinjeno krivično djelo.
- (2) Učinitelj je kriv ako je krivično djelo učinio s umišljajem.
- (3) Učinitelj je kriv i ako je krivično djelo učinio iz nehata, ako to zakon izričito propisuje.

Član 36.

Uračunljivost

- (1) Nije uračunljiva osoba koja u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije mogla shvatiti značaj svog djela ili nije mogla upravljati svojim postupcima zbog trajne ili privremene duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti ili zaostalog psihičkog razvoja (neuračunljivost).
- (2) Učinitelj krivičnog djela čija je sposobnost da shvati značaj svog djela ili sposobnost da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena zbog nekog stanja iz stava 1. ovog člana, može se blaže kazniti (bitno smanjena uračunljivost).
- (3) Krivično je odgovoran učinitelj krivičnog djela koji se upotrebom alkohola, droga ili na drugi način doveo u stanje u kome nije mogao shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, ako je u vrijeme dovođenja u to stanje krivično djelo bilo obuhvaćeno njegovim umišljajem ili je u pogledu krivičnog djela kod njega postojao nehat a zakon za takvo krivično djelo propisuje krivičnu odgovornost i za nehat (samoskrivljena neuračunljivost).

- (4) Bitno smanjena uračunljivost u koju se učinitelj doveo na način iz stava 3. ovog člana ne može biti osnov za ublažavanje kazne.

Član 37.

Umišljaj

- (1) Krivično se djelo može učiniti s direktnim ili eventualnim umišljajem.
- (2) Učinitelj postupa s direktnim umišljajem kada je bio svjestan svog djela i htio njegovo učinjenje.
- (3) Učinitelj postupa s eventualnim umišljajem kada je bio svjestan da zbog njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je pristao na njeno nastupanje.

Član 38.

Nehat

- (1) Krivično djelo može se učiniti iz svjesnog ili nesvjesnog nehata.
- (2) Učinitelj postupa iz svjesnog nehata kada je bio svjestan da zbog njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je olahko držao da ona neće nastupiti ili da će je moći spriječiti.
- (3) Učinitelj postupa iz nesvjesnog nehata kada nije bio svjestan mogućnosti nastupanja zabranjene posljedice, iako je prema okolnostima i prema svojim osobnim svojstvima bio dužan i mogao biti svjestan te mogućnosti.

Član 39.

Stvarna zabluda

- (1) Nije krivično odgovorna osoba koja u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije bila svjesna nekog njegovog zakonom propisanog obilježja, ili koja je pogrešno smatrala da postoje okolnosti prema kojima bi, da su one stvarno postojale, to djelo bilo dopušteno.
- (2) Ako je osoba bila u zabludi iz nehata, krivično je odgovorna za krivično djelo učinjeno iz nehata ako zakon za to krivično djelo propisuje kažnjavanje i za nehat.

Član 40.

Pravna zabluda

Učinitelj krivičnog djela koji iz opravdanih razloga nije znao da je to djelo zabranjeno, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

VII - GLAVA SEDMA

KAZNE

Član 41.

Vrste kazni

- (1) Krivično odgovornim učiniteljima krivičnih djela mogu se izreći ove kazne:
 - a) kazna zatvora;
 - b) novčana kazna.
- (2) Kazna zatvora može se izreći samo kao glavna kazna.
- (3) Novčana kazna može se izreći i kao glavna i kao sporedna kazna.
- (4) Ako je za jedno krivično djelo propisano više kazni, samo se jedna može izreći kao glavna.
- (5) Za krivična djela učinjena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna može se izreći i kad nije propisana zakonom, ili kad je zakonom propisano da će se učinitelj kazniti kaznom zatvora ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora.

Član 42.

Svrha kažnjavanja

Svrha kažnjavanja jeste:

- a) da se izrazi društvena osuda učinjenog krivičnog djela;
- b) da se utiče na učinitelja da ubuduće ne učini krivična djela;
- c) da se utiče na ostale da ne učine krivična djela;
- d) i da se utiče na svijest građana o pogibeljnosti krivičnih djela i o pravednosti kažnjavanja učinitelja.

Član 43.

Kazna zatvora

- (1) Kazna zatvora ne može biti kraća od trideset dana niti duža od dvadeset godina.
- (2) Za najteže oblike teških krivičnih djela učinjenih s umišljajem može se propisati kazna zatvora u trajanju od dvadeset do četrdeset pet godina (dugotrajni zatvor).
- (3) Kazna dugotrajnog zatvora nikada se ne može propisati kao jedina glavna kazna za pojedino krivično djelo.
- (4) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći učinitelju koji u vrijeme učinjenja krivičnog djela nije navršio dvadeset jednu godinu života.
- (5) Pod uvjetima propisanim glavom X (*Pravila o odgojnim preporukama, odgojnim mjerama i o kažnjavanju maloljetnika*) ovog zakona može se izreći kazna maloljetničkog zatvora. Kazna maloljetničkog zatvora je po svojoj svrsi, prirodi, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna lišenja slobode.
- (6) Kazna zatvora se izriče na pune godine i mjesece, a do šest mjeseci i na pune dane. Kazna dugotrajnog zatvora se izriče samo na pune godine.
- (7) Ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, amnestija i pomilovanje mogu se dati tek nakon izdržane tri petine te kazne.

Član 44.

Rad za opće dobro na slobodi

- (1) Kad sud odmjeri i izrekne kaznu zatvora od najviše šest mjeseci može istovremeno odrediti da se izrečena kazna, uz pristanak optuženog, zamijeni radom za opće dobro na slobodi.
- (2) Odluka da se kazna zatvora zamijeni radom za opće dobro na slobodi zasniva se na ocjeni da, uzimajući u obzir sve okolnosti koje određuju vrstu i mjeru kazne, izvršenje kazne zatvora ne bi bilo prijeko potrebno za ostvarenje svrhe kažnjavanja, ali istovremeno uvjetna kazna ne bi bila dovoljna za postizanje opće svrhe krivičnihopravnih sankcija.
- (3) Rad za opće dobro na slobodi određuje se u trajanju srazmjernom izrečenoj kazni zatvora od najmanje deset do najviše šezdeset radnih dana. Rok za izvršenje rada za opće dobro na slobodi ne može biti kraći od jednog mjeseca niti duži od jedne godine.
- (4) Pri ocjenjivanju trajanja rada za opće dobro na slobodi, kao i vremena izvršenja tog rada, sud će uzeti u obzir izrečenu kaznu zatvora koja se zamjenjuje i mogućnosti učinitelja, s obzirom na njegovu osobnu situaciju i zaposlenje.
- (5) U slučaju kada osuđenik po isteku određenog roka nije izvršio ili je samo djelimično izvršio rad za opće dobro na slobodi, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora u trajanju srazmjernom vremenu preostalog rada za opće dobro na slobodi.
- (6) Zamjena kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi može se primijeniti i u slučajevima kada se novčana kazna zamjenjuje kaznom zatvora prema odredbama člana 47. (*Zamjena novčane kazne*) ovog zakona.
- (7) Raspoređivanje na rad za opće dobro na slobodi u smislu vrste i radnog mjesta obavlja kantonalno ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa prema mjestu prebivališta odnosno boravišta osuđenika, vodeći računa o njegovim sposobnostima i znanjima.

Član 45.

Uvjetni otpust

- (1) Osuđeni koji je izdržao polovinu, te, izuzetno, osuđeni koji je izdržao jednu trećinu kazne zatvora može biti oslobođen izdržavanja kazne zatvora, pod uvjetom da ne učini novo krivično djelo prije isteka trajanja kazne (uvjetni otpust).
- (2) Osuđeni koji je izdržao polovinu kazne zatvora može biti oslobođen izdržavanja kazne zatvora ako se za vrijeme izdržavanja kazne zatvora njegovo ponašanje popravi do te mjere da se može opravdano očekivati da će se nakon otpusta s izdržavanja kazne zatvora ponašati primjereno, a naročito da neće učiniti krivična djela. Prilikom odlučivanja o uvjetnom otpustu osuđenog, uzet će se u obzir njegovo ponašanje tokom izdržavanja kazne i druge

okolnosti koje ukazuju na to da je svrha kažnjavanja postignuta.

- (3) Osuđeni koji je izdržao jednu trećinu kazne zatvora može biti uvjetno otpušten ukoliko postoje uvjeti iz stava 1. ovog člana i ukoliko posebne okolnosti vezane za ličnost osuđenog jasno ukazuju da je postignuta svrha kažnjavanja.
- (4) Osuđeni na kaznu dugotrajnog zatvora može biti uvjetno otpušten nakon izdržane tri petine te kazne.

Član 46.

Opoziv uvjetnog otpusta

- (1) Sud će opozvati uvjetni otpust ako osuđeni za vrijeme uvjetnog otpusta učini jedno ili više krivičnih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora od jedne godine ili teža kazna.
- (2) Sud može opozvati uvjetni otpust ako osuđeni na uvjetnom otpustu učini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora do jedne godine. Prilikom odlučivanja hoće li opozvati uvjetni otpust sud naročito uzima u obzir sličnost učinjenih djela, njihov značaj, motive iz kojih su učinjena, te druge okolnosti koje ukazuju na prikladnost opoziva uvjetnog otpusta.
- (3) Prilikom izricanja opoziva uvjetnog otpusta sud izriče kaznu uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrdenu. Dio kazne koji je osuđeni izdržao prema ranijoj presudi uračunava se u izdržavanje naknadne kazne, ali se vrijeme provedeno na uvjetnom otpustu ne uračunava.
- (4) Odredbe st. od 1. do 3. ovog člana primjenjuju se i kad se osuđenom na uvjetnom otpustu sudi za krivično djelo učinjeno prije njegovog uvjetnog otpusta.
- (5) Ako je osuđeni na uvjetnom otpustu osuđen na kaznu zatvora do jedne godine i ako sud ne opozove uvjetni otpust, vrijeme uvjetnog otpusta se produžava za vrijeme koje je osuđeni proveo na izdržavanju kazne zatvora.

Član 47.

Novčana kazna

- (1) Novčana kazna izriče se u dnevnim iznosima, a ako to nije moguće može se izreći u određenom iznosu.
- (2) Ako se novčana kazna izriče u dnevnim iznosima može iznositi najmanje pet a najviše tri stotine šezdeset dnevnih iznosa, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja najviše hiljadu pet stotina dnevnih iznosa, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.
- (3) Ako se novčana kazna izriče u određenom iznosu najniži iznos ne može biti manji od 150 KM, a najviši iznos ne može biti veći od 50.000 KM, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja iznos ne može biti veći od 1.000.000 KM, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.
- (4) Prilikom izricanja novčane kazne za krivična djela učinjena iz koristoljublja sud može izreći novčanu kaznu u iznosu većem od najvišeg iznosa propisanog u st. 2. i 3. ovog člana ukoliko vrijednost protupravne imovinske koristi koju je učinitelj pribavio učinjenjem krivičnog djela prelazi iznos od 1.000.000 KM. U tom se slučaju učinitelju može izreći novčana kazna u iznosu koji ne može biti veći od dvostrukog iznosa vrijednosti protupravne imovinske koristi koju je pribavio učinjenjem krivičnog djela zbog kojeg mu se izriče novčana kazna.
- (5) Broj dnevnih iznosa novčane kazne određuje sud primjenjujući opća pravila za odmjeravanje kazne. Visinu dnevnog iznosa sud određuje tako što uzima u obzir visinu dnevnog dohotka učinitelja prema iznosu njegove tromjesečne netoplaće i njegove druge dohotke, te porodične obaveze. Prilikom određivanja visine iznosa sud uzima u obzir podatke koji u trenutku izricanja kazne nisu stariji od šest mjeseci.
- (6) Podatke iz st. od 1. do 5. ovog člana koji sudu nisu poznati osigurava optuženi u roku koji odredi sud, a najkasnije do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku. Ako do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku sudu nisu poznate okolnosti bitne za određivanje visine dnevnog iznosa novčane kazne, novčana kazna se izriče u određenom iznosu pri čemu se primjenjuju opća pravila za odmjeravanje kazne.

- (7) Najniži dnevni iznos novčane kazne iznosi jednu šezdesetinu a najviše jednu trećinu posljednje zvanično objavljene prosječne mjesečne netoplače zaposlenih u Federaciji, koju objavljuje Federalni zavod za statistiku.
- (8) U presudi se određuje rok plaćanja novčane kazne koji ne može biti kraći od petnaest dana niti duži od šest mjeseci, ali u opravdanim slučajevima sud može dopustiti da osuđeni isplati novčanu kaznu i u otplatama, s tim da rok isplate ne može biti duži od dvije godine.
- (9) Novčane kazne izrečene i naplaćene po ovom zakonu prihod su budžeta Federacije.

Član 48.

Zamjena novčane kazne

- (1) Novčana kazna se ne naplaćuje prinudno.
- (2) Ako se novčana kazna ne može u cijelosti ili djelimično naplatiti u roku koji je utvrđen presudom, sud će bez odlaganja donijeti odluku da se novčana kazna zamijeni kaznom zatvora.
- (3) Novčana kazna će se zamijeniti kaznom zatvora tako što će se za svaki započeti dnevni iznos novčane kazne ili ako je novčana kazna bila izrečena u određenom iznosu za svakih započetih 50 KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora, ali zatvor u tom slučaju ne može biti duži od jedne godine.
- (4) Ako osuđeni isplati samo dio novčane kazne ostatak će se srazmjerno pretvoriti u zatvor, a ako osuđeni isplati ostatak novčane kazne izvršenje zatvora će se obustaviti.

Član 49.

Opća pravila za odmjerenje kazne

- (1) Sud će učinitelju krivičnog djela odmjeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to krivično djelo imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito: stepen krivične odgovornosti, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, raniji život učinitelja, njegove osobne prilike i njegovo ponašanje nakon učinjenog krivičnog djela, te druge okolnosti koje se odnose na osobu učinitelja.
- (2) Kad sud odmjera kaznu učinitelju za krivično djelo učinjeno u povratu, posebno će uzeti u obzir je li ranije djelo iste vrste kao i novo djelo, jesu li oba djela učinjena iz istih pobuda i koliko je vremena proteklo od ranije osude ili od izdržane ili oproštene kazne.
- (3) Pri odmjerenju novčane kazne, sud će uzeti u obzir i imovno stanje učinitelja, vodeći računa o visini njegove plaće, njegovim drugim prihodima, njegovoj imovini i o njegovim obiteljskim obavezama.

Član 50.

Ublažavanje kazne

Sud može učinitelju odmjeriti kaznu ispod granice propisane zakonom ili izreći blažu vrstu kazne:

- a) kad zakon propisuje da se učinitelj može blaže kazniti;
- b) i kad sud utvrdi da postoje naročito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja.

Član 51.

Granice ublažavanja kazne

- (1) Kad postoje uvjeti za ublažavanje kazne iz člana 50. (*Ublažavanje kazne*) ovog zakona, sud će ublažiti kaznu u ovim granicama:
 - a) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od deset ili više godina, kazna se može ublažiti do pet godina zatvora;
 - b) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od tri ili više godina, kazna se može ublažiti do jedne godine zatvora;
 - c) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od dvije godine, kazna se može ublažiti do šest mjeseci zatvora;

- d) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisana kazna zatvora od jedne godine, kazna se može ublažiti do tri mjeseca zatvora;
- e) ako je za krivično djelo propisana kazna zatvora od najviše jedne godine, kazna se može ublažiti do trideset dana zatvora;
- f) ako je za krivično djelo propisana kazna zatvora bez naznake najmanje mjere, umjesto kazne zatvora može se izreći novčana kazna;
- g) ako je za krivično djelo propisana novčana kazna s naznakom najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako se izriče u određenom iznosu do 150 KM.

- (2) Pri odlučivanju koliko će kaznu ublažiti prema pravilima iz stava 1. ovog člana sud će posebno uzeti u obzir najmanju i najveću mjeru kazne propisane za to krivično djelo.

Član 52.

Oslobodjenje od kazne

- (1) Sud može osloboditi kazne učinitelja krivičnog djela kad to zakon izričito propisuje.
- (2) Kad je sud ovlašten učinitelja krivičnog djela osloboditi kazne, može mu kaznu ublažiti bez ograničenja propisanih za ublažavanje kazne u članu 50. (*Ublažavanje kazne*) ovog zakona.

Član 53.

Poseban slučaj oslobodjenja od kazne za krivična djela počinjena iz nehata

Sud može osloboditi kazne učinitelja krivičnog djela učinjenog iz nehata kad posljedice djela tako teško pogađaju učinitelja da izricanje kazne u takvom slučaju očigledno ne bi odgovaralo svrsi kažnjavanja.

Član 54.

Stjecaj krivičnih djela

- (1) Ako je učinitelj jednom radnjom ili s više radnji učinio više krivičnih djela za koja mu se istovremeno sudi, sud će najprije utvrditi kazne za svako od tih krivičnih djela, pa će za sva krivična djela izreći jedinstvenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora ili jedinstvenu novčanu kaznu.
- (2) Jedinstvenu kaznu sud će izreći po ovim pravilima:
 - a) ako je za neko od krivičnih djela u stjecaju sud utvrdio kaznu dugotrajnog zatvora, izreći će samo tu kaznu;
 - b) ako je za krivična djela u stjecaju sud utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije dostignuti zbir utvrđenih kazni niti prijeći dvadeset godina;
 - c) ako su za sva krivična djela u stjecaju propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna zatvora ne može biti veća od osam godina;
 - d) ako je za krivična djela u stjecaju sud utvrdio samo novčane kazne, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine utvrđene novčane kazne, ali ne smije dostignuti zbir utvrđenih novčanih kazni.
- (3) Ako je za neka krivična djela u stjecaju sud utvrdio kazne zatvora, a za druga krivična djela u stjecaju novčane kazne, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu po odredbama stava 2. tač. od b) do d) ovog člana.
- (4) Sporednu kaznu sud će izreći ako je utvrđena makar za jedno krivično djelo u stjecaju, a ako je utvrdio više novčanih kazni izreći će jedinstvenu novčanu kaznu po odredbi stava 2. tačke d) ovog člana.
- (5) Ako je sud za krivična djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora i kazne maloljetničkog zatvora, izreći će jedinstvenu kaznu po odredbama stava 2. tač. b) i c) ovog člana.

Član 55.

Produženo krivično djelo

- (1) Odredbe ovog zakona o stjecaju krivičnih djela neće se primijeniti kad učinitelj učini produženo krivično djelo.

- (2) Produženo krivično djelo je učinjeno kad je učinitelj s namjerom učinio više istih ili istovrsnih krivičnih djela koja, s obzirom na način učinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju čine jedinstvenu cjelinu.
- (3) Kad se radi o produženom krivičnom djelu istih zakonskih obilježja, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to krivično djelo. Ako se radi o istovrsnim krivičnim djelima sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.

Član 56.

Odmjeravanje kazne osuđenoj osobi

- (1) Ako se osuđenoj osobi sudi za krivično djelo učinjeno prije nego što je započela izdržavanje kazne po ranijoj osudi, ili za krivično djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva krivična djela primjenom odredaba člana 53. (*Stjecaj krivičnih djela*) ovog zakona uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Kazna ili dio kazne koju je osuđeni izdržao uračunat će se u izrečenu kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora.
- (2) Za krivično djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora sud će učinitelju izreći kaznu neovisno od ranije izrečene kazne ako se primjenom odredaba člana 53. ovog zakona ne bi mogla ostvariti svrha kažnjavanja, s obzirom na trajanje neizdržanog dijela ranije izrečene kazne.
- (3) Prema osuđenom koji za vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora učini krivično djelo za koje zakon propisuje novčanu kaznu ili kaznu zatvora do jedne godine, primijenit će se disciplinska mjera.

Član 57.

Uračunavanje pritvora i ranije kazne

- (1) Vrijeme provedeno u pritvoru i svako lišenje slobode u vezi sa krivičnim djelom, uračunava se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetničkog zatvora ili novčanu kaznu.
- (2) Kazna zatvora koju je osuđenik izdržao ili novčana kazna koju je osuđenik platio za prekršaj uračunava se u kaznu izrečenu za krivično djelo čija obilježja obuhvaćaju i obilježja prekršaja.
- (3) Pri svakom uračunavanju izjednačava se dan pritvora, dan lišenja slobode, dan maloljetničkog zatvora, dan zatvora, dan dugotrajnog zatvora i iznos od 50 KM.

Član 58.

Uračunavanje pritvora i kazne izdržane u inozemstvu

Pritvor, lišenje slobode u toku postupka izručenja i kazna koju je učinitelj izdržao po presudi inozemnog suda, uračunat će se u kaznu koju izrekne domaći sud za isto krivično djelo, a ako kazne nisu iste vrste uračunavanje će se izvršiti po ocjeni suda.

VIII - GLAVA OSMA

MJERE UPOZORENJA

Član 59.

Vrste mjera upozorenja

Mjere upozorenja jesu:

- a) sudska opomena;
- b) uvjetna osuda.

Član 60.

Svrhe mjera upozorenja

- (1) Svrha sudske opomene je da se krivično odgovornom učinitelju uputi upozorenje kad se radi ostvarivanja svrhe krivičnihopravnih sankcija ne mora primijeniti kažnjavanje i kad ono nije nužno radi krivičnopravne zaštite.
- (2) Svrha uvjetne osude je da se učinitelju krivičnog djela uputi upozorenje uz prijetnju kaznom kojim se omogućava ostvarivanje svrhe krivičnihopravnih sankcija izricanjem kazne bez njezina izvršenja kad izvršenje kazne nije prijeko potrebno radi krivičnopravne zaštite.

Član 61.

Sudska opomena

- (1) Sudska opomena može se izreći za krivična djela s propisanom kaznom zatvora do jedne godine ili novčanom kaznom koja su počinjena pod takvim olakšavajućim okolnostima koje ih čine naročito lakšim i kad se, s obzirom na sve okolnosti koje se tiču učinitelja, posebno njegova odnosa prema oštećeniku i naknadi štete prouzrokovane krivičnim djelom, steknu uvjeti za postignuće svrhe krivičnihopravnih sankcija bez kažnjavanja.
- (2) Sudska opomena može se izreći i za određeno krivično djelo s propisanom kaznom zatvora do tri godine, pod uvjetima propisanim zakonom i kad se steknu ostali uvjeti iz stava 1. ovog člana.
- (3) Sudska opomena može se izreći i za krivična djela počinjena u stjecaju, ako se za svako od tih djela steknu uvjeti iz st. 1. ili 2. ovog člana.
- (4) Pri odlučivanju hoće li izreći sudska opomenu sud će, vodeći računa o svrsi sudske opomene, posebno uzeti u obzir ličnost učinitelja, njegov raniji život, njegovo ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela, stepen krivične odgovornosti i druge okolnosti pod kojima je krivično djelo učinjeno.
- (5) Sudska se opomena ne može izreći vojnim osobama za krivična djela protiv oružanih snaga Federacije.

Član 62.

Uvjetna osuda

- (1) Uvjetnom osudom sud učinitelju krivičnog djela utvrđuje kaznu i istovremeno određuje da se ona neće izvršiti ako osuđeni za vrijeme koje odredi sud, a koje ne može biti kraće od jedne niti duže od pet godina (vrijeme provjeravanja), ne učini novo krivično djelo.
- (2) Pri odlučivanju hoće li izreći uvjetnu osudu sud će, vodeći računa o svrsi uvjetne osude, posebno uzeti u obzir ličnost učinitelja, njegov raniji život, njegovo ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela, stepen krivične odgovornosti i druge okolnosti pod kojima je krivično djelo učinjeno.
- (3) Uvjetna osuda može se izreći kad je učinitelju utvrđena kazna zatvora do dvije godine ili novčana kazna.
- (4) Za krivična djela za koja se može izreći kazna zatvora od deset godina ili teža kazna, uvjetna osuda se može izreći samo ako je kazna iz stava 3. ovog člana utvrđena ublažavanjem zakonom propisane kazne.
- (5) Uvjetna se osuda ne može izreći za krivična djela za koja se ni ublažavanjem kazne ne može izreći kazna zatvora lakša od jedne godine.
- (6) Ako je učinitelju utvrđena i kazna zatvora i novčana kazna, uvjetna osuda može se izreći za obje kazne ili samo za kaznu zatvora.
- (7) Sigurnosne mjere, izrečene uz uvjetnu osudu, izvršavaju se.

Član 63.

Obaveze učinitelja kojem je izrečena uvjetna osuda

- (1) Sud može u uvjetnoj osudi odrediti ispunjavanje sljedećih obaveza: da osuđeni vrati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, da naknadi štetu koju je pričinio krivičnim djelom, ili da ispuni druge obaveze predviđene krivičnim zakonodavstvom u Federaciji.
- (2) Rok za ispunjenje obaveza iz stava 1. ovog člana utvrđuje sud u okviru određenog vremena provjeravanja.

Član 64.

Opoziv uvjetne osude zbog novog krivičnog djela

- (1) Sud će opozvati uvjetnu osudu ako osuđeni tokom vremena provjeravanja učini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora dvije godine ili teža kazna.
- (2) Ako osuđeni u vrijeme provjeravanja učini jedno ili više krivičnih djela za koja je izrečena kazna zatvora u trajanju kraćem od dvije godine ili novčana kazna, sud će, nakon što ocijeni sve okolnosti koje se odnose na učinjena krivična djela i učinitelja, a posebno srodnost učinjenih krivičnih djela, njihov značaj i pobude iz kojih su učinjena, odlučiti hoće li opozvati uvjetnu osudu. Pri tome je sud vezan zabranom izricanja uvjetne osude ako

učinitelju za krivična djela utvrđena u uvjetnoj osudi i za nova krivična djela treba izreći kaznu zatvora u trajanju dužem od dvije godine (član 62. *Uvjetna osuda*, stav 3. ovog zakona).

- (3) Ako opozove uvjetnu osudu sud će primjenom odredaba člana 54. (*Stjecaj krivičnih djela*) ovog zakona izreći jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo krivično djelo uzimajući kaznu iz opozvane uvjetne osude kao utvrđenu.
- (4) Ako ne opozove uvjetnu osudu sud može za novo krivično djelo izreći uvjetnu osudu ili kaznu. Ako sud ocijeni da i za novo krivično djelo treba izreći uvjetnu osudu, utvrdit će jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo krivično djelo primjenom odredaba člana 54. ovog zakona i odredit će novo vrijeme provjeravanja koje ne može biti kraće od jedne niti duže od pet godina, računajući od dana pravosnažnosti nove presude. Osuđenom kojem za novo krivično djelo bude izrečena kazna zatvora, vrijeme provedeno na izdržavanju ove kazne ne uračunava se u vrijeme provjeravanja utvrđeno uvjetnom osudom za ranije krivično djelo.

Član 65.

Opoziv uvjetne osude zbog ranije učinjenog krivičnog djela

- (1) Sud će opozvati uvjetnu osudu ako poslije njezinog izricanja utvrdi da je osuđeni učinio krivično djelo prije nego što je uvjetno osuđen i ako ocijeni da ne bi bilo osnova za izricanje uvjetne osude da se znalo za to krivično djelo. U tom će slučaju primijeniti odredbu člana 64. (*Opoziv uvjetne osude zbog novog krivičnog djela*) stav 3. ovog zakona.
- (2) Ako sud ne opozove uvjetnu osudu primijenit će odredbu člana 64. stav 4. ovog zakona.

Član 66.

Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza

- (1) Sud će opozvati uvjetnu osudu i izreći izvršenje izrečene kazne ako osuđeni tokom određenog vremena provjeravanja ne ispuni izrečenu obavezu u slučajevima kad je mogao ispuniti tu obavezu.
- (2) U slučaju nemogućnosti ispunjenja izrečene obaveze sud može produžiti rok za ispunjenje te obaveze ili je zamijeniti drugom odgovarajućom obavezom predviđenom krivičnim zakonodavstvom u Federaciji, ili može osuđenog osloboditi ispunjenja izrečene obaveze.

Član 67.

Rokovi za opoziv uvjetne osude

- (1) Uvjetna osuda se može opozvati tokom vremena provjeravanja.
- (2) Ako osuđeni tokom vremena provjeravanja učini krivično djelo koje povlači opoziv uvjetne osude, a to je presudom utvrđeno tek poslije isteka vremena provjeravanja, uvjetna osuda može se opozvati najkasnije u roku od jedne godine od dana protoka vremena provjeravanja.
- (3) Ako osuđeni u određenome roku ne ispuni koju obavezu iz člana 63. (*Obaveze učinitelja kojem je izrečena uvjetna osuda*) stav 1. ovog zakona, sud može uvjetnu osudu opozvati najkasnije u roku od jedne godine od dana protoka vremena provjeravanja i odrediti da se izvrši kazna utvrđena u uvjetnoj osudi.

Član 68.

Uvjetna osuda sa zaštitnim nadzorom

- (1) Sud može odrediti da se učinitelj kome je izrečena uvjetna osuda stavi pod zaštitni nadzor ako, s obzirom na okolnosti učinjenja krivičnog djela, ličnost učinitelja, njegov raniji život i ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela smatra da će se uz određivanje zaštitnog nadzora svrha uvjetne osude i društveno prilagođavanje osuđenika bolje ostvariti.
- (2) Zaštitni nadzor obuhvaća ovim zakonom predviđene mjere pomoći, brige, nadzora i zaštite, s tim da vrijeme trajanja nadzora ne može biti kraće od šest mjeseci niti duže od dvije godine.

Član 69.

Sadržaj zaštitnog nadzora

Zaštitni nadzor može obuhvaćati ove obaveze:

- a) liječenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi;
- b) uzdržavanje od upotrebe alkoholnih pića ili opojnih droga;
- c) posjećivanje određenih psihijatrijskih, psiholoških i drugih savjetovališta i postupanje po njihovim savjetima;
- c) osposobljavanje za određeno zanimanje;
- d) prihvatanje zaposlenja koje odgovara stručnoj spremi i sposobnostima učinitelja;
- e) raspolaganje plaćom i drugim prihodima ili imovinom na primjeren način i u skladu sa bračnim i obiteljskim obavezama.

Član 70.

Određivanje zaštitnog nadzora

- (1) Sud u presudi određuje jednu ili više obaveza iz člana 69. (*Sadržaj zaštitnog nadzora*) ovog zakona utvrđujući njihov sadržaj.
- (2) Pri određivanju obaveza iz člana 69. ovog zakona sud će naročito uzeti u obzir godine života učinitelja, njegovo opće zdravstveno i psihičko stanje, njegove sklonosti i navike u načinu vođenja života, naročito u kući, školi ili na radnom mjestu, pobude iz kojih je učinio krivično djelo i ponašanje poslije učinjenog krivičnog djela, njegov raniji život, osobne i obiteljske prilike, te druge okolnosti koje se odnose na osobu učinitelja a od značaja su za izbor obaveza zaštitnog nadzora i njihovo trajanje.
- (3) Ako tokom trajanja zaštitnog nadzora sud utvrdi da je ispunjena svrha zaštitnog nadzora, može zaštitni nadzor ukinuti prije isteka određenog vremena.
- (4) Ako osuđeni kojem je izrečen zaštitni nadzor ne ispunjava obaveze koje mu je sud odredio, sud ga može opomenuti ili može ranije obaveze zamijeniti drugim ili produžiti trajanje zaštitnog nadzora u okviru vremena provjeravanja, ili opozvati uvjetnu osudu.

IX - GLAVA DEVETA

SIGURNOSNE MJERE

Član 71.

Vrste sigurnosnih mjera

Učiniteljima krivičnih djela mogu se izreći ove sigurnosne mjere:

- a) obavezno psihijatrijsko liječenje;
- b) obavezno liječenje od ovisnosti;
- c) zabrana vršenja poziva, aktivnosti ili funkcija;
- d) zabrana upravljanja motornim vozilom;
- e) lišenje predmeta.

Član 72.

Svrha sigurnosnih mjera

Svrha sigurnosnih mjera jeste otklanjanje stanja ili uvjeta koji mogu uticati da učinitelj ubuduće učini krivična djela.

Član 73.

Izricanje sigurnosnih mjera

Sud može učinitelju krivičnog djela izreći jednu ili više sigurnosnih mjera kad postoje uvjeti za njihovo izricanje propisani ovim zakonom.

Član 74.

Obavezno psihijatrijsko liječenje

- (1) Sigurnosna mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja izriče se učinitelju krivičnog djela koji je krivično djelo učinio u stanju bitno smanjene uračunljivosti ili smanjene uračunljivosti ako postoji opasnost da bi uzroci takvog stanja mogli i ubuduće djelovati na učinitelja da učini novo krivično djelo.
- (2) Sigurnosna mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja može se izvršiti pod uvjetima iz stava 1. ovog člana, uz izdržavanje kazne zatvora ili uz rad za opće dobro na slobodi ili uz uvjetnu osudu.

- (3) Sigurnosna mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja traje dok ne prestanu razlozi zbog kojih je izrečena, ali najduže do isteka izdržavanja kazne zatvora ili izvršenja rada za opće dobro na slobodi ili isteka vremena provjeravanja uz uvjetnu osudu.
- (4) Kao u slučaju iz člana 44. (*Rad za opće dobro na slobodi*) stav 5. ovog zakona, izvršenje kazne zatvora može se odrediti učinitelju krivičnog djela koji se tokom izvršavanja rada za opće dobro na slobodi kao zamjeni za kaznu zatvora ne podvrgne obaveznom psihijatrijskom liječenju.
- (5) Pod uvjetima iz stava 2. ovog člana obavezno psihijatrijsko liječenje se može nastaviti izvan medicinske ustanove nakon što je osuđeni uvjetno otpušten. Ako osuđeni ne nastavi liječenje, uvjetni otpust će se opozvati.
- (6) Prema učinitelju krivičnog djela koji se ne podvrgne psihijatrijskom liječenju tokom vremena provjeravanja određenog u uvjetnoj osudi, može se postupiti prema odredbi člana 66. (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza*) ovog zakona.

Član 75.

Obavezno liječenje od ovisnosti

- (1) Sigurnosna mjera obaveznog liječenja od ovisnosti može se izreći učinitelju koji je krivično djelo učinio pod odlučujućim djelovanjem ovisnosti od alkohola ili opojnih droga ako postoji opasnost da će zbog te ovisnosti i ubuduće učiniti krivična djela.
- (2) Sigurnosna mjera obaveznog liječenja od ovisnosti se, pod uvjetima iz stava 1. ovog člana, može izreći uz istu krivičnopravnu sankciju, u istom trajanju i na isti način kako je ovim zakonom propisano za sigurnosnu mjeru obaveznog psihijatrijskog liječenja.
- (3) Kao u slučaju iz člana 44. (*Rad za opće dobro na slobodi*) stav 5. ovog zakona, izvršenje kazne zatvora može se odrediti učinitelju krivičnog djela koji se tokom izvršavanja rada za opće dobro na slobodi kao zamjeni za kaznu zatvora ne podvrgne obaveznom liječenju od ovisnosti.
- (4) Pod uvjetima iz člana 74. (*Obavezno psihijatrijsko liječenje*) stav 2. ovog zakona, obavezno liječenje od ovisnosti se može nastaviti izvan medicinske ustanove nakon što je osuđeni uvjetno otpušten. Ako osuđeni ne nastavi liječenje, uvjetni otpust će se opozvati.
- (5) Prema učinitelju krivičnog djela koji se ne podvrgne liječenju od ovisnosti tokom vremena provjeravanja određenog u uvjetnoj osudi, može se postupiti prema odredbi člana 65. (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza*) ovog zakona.

Član 76.

Zabrana vršenja poziva, aktivnosti ili funkcije

- (1) Sigurnosna mjera zabrane vršenja određenog poziva, aktivnosti ili funkcije može se izreći učinitelju koji je učinio krivično djelo u vezi sa imovinom koja mu je bila povjerena ili kojoj je imao pristup zahvaljujući svom pozivu, aktivnosti ili funkciji ako postoji opasnost da bi takvo vršenje moglo poticajno djelovati da učini novo krivično djelo zloupotrebom svog poziva, aktivnosti ili funkcije u vezi sa imovinom koja mu je povjerena ili kojoj ima pristup.
- (2) Sigurnosna mjera zabrane vršenja određenog poziva, aktivnosti ili funkcije može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od jedne niti duže od deset godina, računajući od dana pravosnažnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno na izdržavanju kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove sigurnosne mjere.
- (3) Kao u slučaju iz člana 44. (*Rad za opće dobro na slobodi*) stav 5. ovog zakona, izvršenje kazne zatvora može se odrediti učinitelju krivičnog djela koji tokom izvršavanja rada za opće dobro na slobodi kao zamjeni za kaznu zatvora prekrši zabranu vršenja poziva, aktivnosti ili funkcije.
- (4) Prema učinitelju krivičnog djela koji prekrši zabranu vršenja poziva, aktivnosti ili funkcije tokom vremena provjeravanja određenog u uvjetnoj osudi, može se postupiti prema odredbi člana 66. (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja izrečenih obaveza*) ovog zakona.

Član 77.

Zabrana upravljanja motornim vozilom

- (1) Sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom može se izreći učinitelju krivičnog djela protiv sigurnosti prometa kad postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ponovno učiniti takvo krivično djelo.
- (2) Pod uvjetima iz stava 1. ovog člana zabrana upravljanja motornim vozilom može se odnositi samo na određenu vrstu ili na sve vrste motornih vozila.
- (3) Sigurnosna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom može se izreći u trajanju koje ne može biti kraće od tri mjeseca ni duže od pet godina računajući od pravosnažnosti sudske odluke, s tim da se vrijeme izvršenja kazne zatvora ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.
- (4) Prema učinitelju krivičnog djela kojem je zabranjeno upravljanje motornim vozilom uz zamjenu za kaznu zatvora ili uvjetnu osudu, ako ne postupi po toj zabrani, primijenit će se odredbe člana 44. (*Rad za opće dobro na slobodi*) stav 5. i člana 66. (*Opoziv uvjetne osude zbog neispunjenja određenih obaveza*) stav 5. ovog zakona.

Član 78.

Oduzimanje predmeta

- (1) Predmeti koji su upotrijebljeni ili su bili namijenjeni za učinjenje krivičnog djela ili koji su nastali učinjenjem krivičnog djela oduzet će se, kad postoji opasnost da će biti ponovo upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela ili kad se radi zaštite opće sigurnosti ili iz razloga morala lišenje čini prijeko potrebnim, ako su vlasništvo učinitelja.
- (2) Predmeti iz stava 1. ovog člana mogu se oduzeti i ako nisu vlasništvo učinitelja kad to zahtijevaju interesi opće sigurnosti i razlozi morala, ali se time ne dira u prava trećih osoba na naknadu štete od učinitelja.
- (3) U slučajevima iz stava 2. ovog člana, zakonom se može propisati obavezno oduzimanje predmeta.

X - GLAVA DESETA

PRAVILA O ODGOJNIM PREPORUKAMA, O ODGOJNIM MJERAMA I O KAŽNJAVANJU MALOLJETNIKA

Član 79.

Primjena posebnih krivičnih odredaba prema maloljetnicima

- (1) Prema maloljetnim učiniteljima krivičnih djela primjenjuju se odredbe čl. od 79. do 109. ovog zakona, a ostale krivičnopravne odredbe iz drugih zakona primjenjuju se prema maloljetnicima samo ako ne izlaze iz okvira utvrđenih posebnim odredbama o maloljetnim učiniteljima krivičnih djela.
- (2) Posebne odredbe o maloljetnim učiniteljima krivičnih djela primjenjuju se pod uvjetima propisanim odredbama čl. od 79. do 109. ovog zakona i prema punoljetnim osobama kad im se sudi za krivična djela koja su učinila kao maloljetnici, a izuzetno i prema osobama koje su učinile krivično djelo kao mladi punoljetnici.

Član 80.

Uvjeti primjene odgojnih preporuka

- (1) Prema maloljetnom učinitelju krivičnog djela mogu se primijeniti odgojne preporuke za krivična djela s propisanom novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Odgojne preporuke prema maloljetniku može primijeniti nadležni tužitelj ili sud za maloljetnike.
- (3) Uvjeti su primjene odgojnih preporuka: maloljetnikovo priznanje krivičnog djela i njegova izražena spremnost za pomirenjem s oštećenim.

Član 81.

Svrha odgojnih preporuka

Svrha je odgojnih preporuka:

- a) da se ne pokreće krivični postupak prema maloljetnom učinitelju krivičnog djela;

- b) i da se primjenom odgojnih preporuka utiče na maloljetnika da ubuduće ne učini krivična djela.

Član 82.

Vrste odgojnih preporuka

- (1) Odgojne preporuke jesu:
 - a) osobno izvinjenje oštećenom;
 - b) naknada štete oštećenom;
 - c) redovito pohađanje škole;
 - d) rad u korist humanitarne organizacije ili lokalne zajednice;
 - e) prihvaćanje odgovarajućeg zaposlenja;
 - f) smještaj u drugu obitelj, dom ili ustanovu;
 - g) liječenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi;
 - h) posjećivanje odgojnih, obrazovnih, psiholoških i drugih savjetovališta.
- (2) Odgojne preporuke iz stava 1. tač. od a) do c) i h) ovog člana primjenjuje ovlašteni tužitelj, a odgojne preporuke iz tač. od d) do g) primjenjuje sud za maloljetnike.

Član 83.

Izbor odgojnih preporuka

- (1) Pri izboru odgojnih preporuka ovlašteni tužitelj ili sud za maloljetnike uzet će u obzir sveukupne interese maloljetnika i oštećenika. Pritom će posebno voditi računa da se primijenjenim odgojnim preporukama ne dovede u pitanje maloljetnikovo redovito školovanje ili njegov rad.
- (2) Odgojne preporuke mogu trajati najduže jednu godinu.
- (3) Odgojne se preporuke mogu tokom njihovog izvršavanja zamijeniti drugom ili ukinuti.
- (4) Izbor i primjena odgojnih preporuka izvršava se u saradnji s roditeljima ili starateljima maloljetnika i organima socijalnog staranja.

Član 84.

Krivične sankcije prema maloljetnicima

- (1) Maloljetnom se učinitelju krivičnog djela mogu izreći odgojne mjere i određene sigurnosne mjere, a starijem se maloljetniku izuzetno može izreći kazna maloljetničkog zatvora.
- (2) Maloljetniku koji je u vrijeme učinjenja krivičnog djela navršio četrnaest, a nije navršio šesnaest godina života (mladi maloljetnik), mogu se izreći samo odgojne mjere.
- (3) Maloljetniku koji je u vrijeme učinjenja krivičnog djela navršio šesnaest, a nije navršio osamnaest godina života (stariji maloljetnik), odgojne se mjere mogu izreći pod uvjetima propisanim ovim zakonom, a izuzetno mu se može izreći kazna maloljetničkog zatvora.
- (4) Maloljetniku se mogu izreći sigurnosne mjere pod uvjetima propisanim ovim zakonom.
- (5) Maloljetniku se ne mogu izreći sudska opomena ni uvjetna osuda.

Član 85.

Svrhe odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora

Svrha odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora je da se pružanjem zaštite i pomoći maloljetnim učiniteljima krivičnih djela, nadzorom nad njima, njihovim stručnim osposobljavanjem i razvijanjem njihove osobne odgovornosti osigura njihov odgoj, preodgoj i pravilan razvoj. Uz to, svrha je kazne maloljetničkog zatvora poseban uticaj na maloljetnog učinitelja da ubuduće ne učini krivična djela, te na druge maloljetnike da ne učine krivična djela.

Član 86.

Vrste odgojnih mjera

- (1) Odgojne mjere jesu:
 - a) disciplinske mjere;
 - b) mjere pojačanog nadzora;
 - c) zavodske mjere.
- (2) Disciplinske mjere izriču se maloljetnom učinitelju krivičnog djela kojem nije potrebno izreći trajnije mjere odgoja i preodgoja, naročito ako je učinio krivično djelo iz nepromišljenosti ili lahkomišlenosti.
- (3) Mjere pojačanog nadzora izriču se maloljetnom učinitelju krivičnog djela kojem treba izreći trajnije mjere odgoja,

preodgoja ili liječenja uz odgovarajući nadzor, a nije potrebno njegovo potpuno odvajanje iz dotadašnje sredine.

- (4) Zavodske mjere izriču se maloljetnom učinitelju krivičnog djela kojem treba izreći trajnije mjere odgoja, preodgoja ili liječenja uz njegovo potpuno odvajanje iz dotadašnje sredine. Zavodske mjere ne mogu trajati duže od pet godina.

Član 87.

Odgojne mjere

Maloljetnom učinitelju krivičnog djela mogu se izreći ove odgojne mjere:

- a) disciplinska mjera upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike;
- b) mjere pojačanog nadzora: od roditelja, usvojitelja ili staratelja; u drugoj obitelji; ili od nadležnog tijela socijalne zaštite;
- c) zavodske mjere: upućivanje u odgojnu ustanovu, u odgojno-popravni dom ili u drugu ustanovu za osposobljavanje.

Član 88.

Izbor odgojne mjere

Pri izboru odgojne mjere sud će uzeti u obzir godine života maloljetnika, stepen njegovog duševnog razvoja, njegova psihička svojstva, njegove sklonosti, pobude iz kojih je djelo učinio, dotadašnji odgoj, sredinu i prilike u kojima je živio, težinu krivičnog djela, te je li mu ranije bila izrečena odgojna mjera ili kazna i sve druge okolnosti koje mogu biti od uticaja na izricanje odgojne mjere.

Član 89.

Upućivanje u disciplinski centar za maloljetnike

- (1) Sud će izreći odgojnu mjeru upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike kad je potrebno da se odgovarajućim kratkotrajnim mjerama utiče na osobnost i ponašanje maloljetnog učinitelja krivičnog djela.
- (2) Maloljetnika kome je izrečena mjera iz stava 1. ovog člana sud može uputiti u disciplinski centar:
 - a) na određeni broj sati tokom dana blagdana, ali najviše četiri uzastopna dana blagdana;
 - b) na određeni broj sati tokom dana, ali najduže u trajanju do jednog mjeseca;
 - c) na neprekidni boravak tokom određenog broja dana, ali ne duže od dvadeset dana.
- (3) Pri izricanju mjere iz stava 1. ovog člana sud će voditi računa da zbog njenog izvršenja maloljetnik ne izostane s redovite školske nastave ili posla.
- (4) U disciplinskom se centru maloljetnik može zaposliti na korisnim radovima koji odgovaraju njegovim godinama života, ukoliko on ili njegov staratelj na to pristanu.
- (5) Pri izricanju odgojne mjere upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike sud može izreći i odgojnu mjeru pojačanog nadzora nadležnog tijela socijalne zaštite koja se izvršava po izvršenju odgojne mjere upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike.

Član 90.

Pojačan nadzor roditelja, usvojitelja ili staratelja

- (1) Odgojnu mjeru pojačanog nadzora roditelja, usvojitelja ili staratelja sud će izreći ako su roditelji, usvojitelj ili staratelj propustili nadzor nad maloljetnikom iako su u mogućnosti obavljati nadzor.
- (2) Pri izricanju odgojne mjere iz stava 1. ovog člana sud može roditelju, usvojitelju ili staratelju dati potrebne upute i naložiti im određene dužnosti u pogledu mjera koje treba preduzeti radi odgoja maloljetnika, njegovog liječenja i radi otklanjanje štetnih uticaja.
- (3) Pri izricanju odgojne mjere iz stava 1. ovog člana sud može odrediti da nadležni organ socijalnog staranja provjerava njeno izvršavanje i ukazuje pomoć roditelju, usvojitelju ili staratelju. Sud će naknadno odlučiti o prestanku takvog provjeravanja, s tim da ono ne može trajati manje od jedne ni duže od tri godine.

Član 91.

Pojačan nadzor u drugoj obitelji

- (1) Ako roditelji, usvojitelj ili staratelj nisu u mogućnosti da maloljetnika pojačano nadziru ili ako se od njih takav nadzor ne može opravdano očekivati, sud će maloljetniku izreći odgojnu mjeru pojačanog nadzora u drugoj obitelji koja je voljna primiti maloljetnika i koja ima mogućnosti da ga pojačano nadzire.
- (2) Izvršenje odgojne mjere iz stava 1. ovog člana obustavit će se kad roditelji, usvojitelj ili staratelj steknu mogućnost da maloljetnika pojačano nadziru ili kad prema rezultatu odgoja prestane potreba za pojačanim nadzorom.
- (3) Pri izricanju odgojne mjere iz stava 1. ovog člana sud će odrediti da za vrijeme njenog trajanja nadležni organ socijalne zaštite provjerava njeno izvršavanje i ukazuje potrebnu pomoć obitelji u kojoj je maloljetnik smješten.

Član 92.

Pojačan nadzor nadležnog organa socijalne zaštite

- (1) Ako roditelji, usvojitelj ili staratelj nisu u mogućnosti pojačano nadzirati maloljetnika, a ne postoje ni uvjeti za izricanje odgojne mjere pojačanog nadzora u drugoj obitelji, sud će maloljetniku izreći odgojnu mjeru pojačanog nadzora nadležnog organa socijalne zaštite.
- (2) Sud će naknadno odlučiti o prestanku odgojne mjere iz stava 1. ovog člana s tim da njeno trajanje ne može biti kraće od jedne ni duže od tri godine. Za vrijeme trajanja ove mjere maloljetnik i dalje živi s roditeljima, usvojiteljem ili starateljem, a pojačani nadzor nad njim vrši ovlaštena osoba nadležnog organa socijalne zaštite.
- (3) Ovlaštena osoba u nadležnom organu socijalne zaštite brine se o školovanju maloljetnika, njegovom zaposlenju, odvajanju iz sredine koja na njega štetno utiče, potrebnom liječenju i sređivanju prilika u kojima živi.

Član 93.

Posebne obaveze uz mjere pojačanog nadzora

- (1) Pri izricanju neke od odgojnih mjera pojačanog nadzora iz člana 90. (*Pojačan nadzor roditelja, usvojitelja ili staratelja*), 91. (*Pojačan nadzor u drugoj obitelji*) i 92. (*Pojačan nadzor nadležnog organa socijalne zaštite*) ovog zakona, sud može maloljetniku odrediti jednu ili više posebnih obaveza, ako je to potrebno za uspješnije izvršenje izrečene mjere, s tim da te obaveze ne mogu trajati duže od trajanja odgojne mjere.
- (2) Sud može maloljetniku odrediti naročito ove obaveze: osobno izvinjenje oštećeniku, naknadu štete u okviru vlastitih mogućnosti, redovno pohađanje škole, osposobljavanje za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima, uzdržavanje od uživanja alkoholnih pića i opojnih droga, posjećivanje odgovarajuće zdravstvene ustanove ili savjetovišta, te uzdržavanje od druženja s osobama koje na njega štetno djeluju.
- (3) Sud može obaveze koje je odredio naknadno ukinuti ili izmijeniti.
- (4) U slučaju neispunjenja obaveza iz stava 2. ovog člana sud može izrečenu mjeru pojačanog nadzora zamijeniti drugom odgojnom mjerom.
- (5) Pri određivanju obaveza iz stava 2. ovog člana sud će maloljetnika upozoriti na posljedice iz stava 4. ovog člana.

Član 94.

Upućivanje u odgojnu ustanovu

- (1) Sud će izreći odgojnu mjeru upućivanja u odgojnu ustanovu maloljetniku nad kojim treba osigurati izvršenje stalnog nadzora stručnih odgojitelja u ustanovi za odgoj maloljetnika.
- (2) U odgojnoj ustanovi maloljetnik ostaje najmanje šest mjeseci a najviše tri godine. Pri izricanju ove mjere sud neće odrediti njeno trajanje, već će o tome naknadno odlučiti (član 97. *Obustava izvršenja i izmjena odluke o odgojnim mjerama, stav 2. ovog zakona*).

Član 95.

Upućivanje u odgojno-popravni dom

- (1) Sud će izreći odgojnu mjeru upućivanja u odgojno-popravni dom za maloljetne učinitelje krivičnih djela maloljetniku prema kojem treba primijeniti pojačane mjere preodgoja.
- (2) Pri odlučivanju hoće li izreći odgojnu mjeru iz stava 1. ovog člana sud će posebno uzeti u obzir težinu i prirodu učinjenog krivičnog djela i okolnost jesu li maloljetniku ranije bile izrečene odgojne mjere ili kazna maloljetničkog zatvora.
- (3) U odgojno-popravnom domu maloljetnik ostaje najmanje jednu a najviše pet godina. Pri izricanju odgojne mjere iz stava 1. ovog člana sud neće odrediti njeno trajanje, već će o tome naknadno odlučiti (član 97. *Obustava izvršenja i izmjena odluke o odgojnim mjerama, stav 2. ovog zakona*).

Član 96.

Upućivanje u drugu ustanovu za osposobljavanje

- (1) Maloljetniku ometenom u psihičkom ili fizičkom razvoju sud može umjesto odgojne mjere upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojne mjere upućivanja u odgojno-popravni dom izreći odgojnu mjeru upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje.
- (2) Maloljetnik ostaje u ustanovi za osposobljavanje dok je to potrebno radi njegovog liječenja ili osposobljavanja, a kad maloljetnik postane punoljetan, ponovo će se ispitati potreba njegova daljnjeg zadržavanja u toj ustanovi.

Član 97.

Obustava izvršenja i izmjena odluke o odgojnim mjerama

- (1) Kad se poslije donošenja odluke kojom je izrečena odgojna mjera pojačanog nadzora ili zavodska odgojna mjera pojave okolnosti kojih nije bilo u vrijeme donošenja odluke ili se za njih nije znalo, a one bi bile od uticaja na donošenje odluke, izvršenje izrečene mjere može se obustaviti ili se izrečena mjera može zamijeniti drugom odgojnom mjerom pojačanog nadzora ili zavodskom odgojnom mjerom.
- (2) Uz slučajeve iz stava 1. ovog člana, ukoliko za pojedine mjere nije što drugo propisano, odgojna mjera pojačanog nadzora ili zavodska odgojna mjera može se, s obzirom na postignuti uspjeh odgoja, obustaviti od izvršenja, a može se i zamijeniti drugom takvom mjerom kojom će se bolje postići svrha odgojnih mjera.
- (3) Obustavljanje od izvršenja zavodske odgojne mjere ili zamjenjivanje zavodske odgojne mjere drugom takvom mjerom izvršit će se uz sljedeća ograničenja:
 - a) odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu ne može se obustaviti od izvršenja prije isteka roka od šest mjeseci, a do isteka ovog roka može se zamijeniti samo odgojnom mjerom upućivanja u odgojno-popravni dom ili odgojnom mjerom upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje;
 - b) odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni dom ne može se obustaviti od izvršenja prije isteka roka od jedne godine, a do isteka ovog roka može se zamijeniti samo odgojnom mjerom upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojnom mjerom upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje.
- (4) Izuzetno, odgojna mjera upućivanja u odgojnu ustanovu ili odgojna mjera upućivanja u odgojno-popravni dom može se obustaviti od izvršenja ili zamijeniti drugom mjerom i prije isteka rokova iz stava 3. tač. a i b. ovog člana ako posebne okolnosti koje se odnose na osobu maloljetnika očito pokazuju da je postignuta svrha tih mjera.

Član 98.

Ponovno odlučivanje o odgojnim mjerama

- (1) Ako je od pravosnažnosti odluke kojom je izrečena odgojna mjera pojačanog nadzora ili zavodska odgojna mjera proteklo više od jedne godine, a izvršenje nije započeto, sud će ponovno odlučiti o potrebi izvršenja izrečene mjere. Pri tome sud može odlučiti da se ranije

izrečena mjera izvrši, ne izvrši ili da se zamijeni nekom drugom mjerom.

- (2) Odgojna mjera upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike neće se izvršiti ako je proteklo više od šest mjeseci od pravosnažnosti odluke kojom je ova mjera izrečena, a njeno izvršenje nije započeto.

Član 99.

Kažnjavanje starijih maloljetnika

Kazniti se može samo krivično odgovoran stariji maloljetnik koji je učinio krivično djelo s propisanom kaznom zatvora težom od pet godina, a zbog teških posljedica djela i visokog stepena krivične odgovornosti ne bi bilo opravdano izreći odgojnu mjeru.

Član 100.

Kazna maloljetničkog zatvora

- (1) Kazna maloljetničkog zatvora ne može biti kraća od jedne ni duža od deset godina, a izriče se na pune godine ili na pola godine.
- (2) Pri odmjerenju kazne starijem maloljetniku za krivično djelo sud ne može izreći kaznu maloljetničkog zatvora u trajanju dužem od kazne zatvora propisane za to krivično djelo, ali sud nije vezan za najmanju propisanu mjeru te kazne.

Član 101.

Odmjeravanje kazne maloljetničkog zatvora

Pri odmjerenju kazne maloljetničkog zatvora starijem maloljetniku sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (član 49. *Opća pravila za odmjerenje kazne*), imajući posebno u vidu stepen psihičkog razvoja maloljetnika i vrijeme potrebno za njegov preodgoj i stručno osposobljavanje.

Član 102.

Izricanje odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora za krivična djela u stjecađu

- (1) Za krivična djela u stjecađu sud izriče maloljetniku samo jednu odgojnu mjeru ili samo kaznu maloljetničkog zatvora kad postoje zakonski uvjeti za izricanje te kazne i kad sud ocijeni da je treba izreći.
- (2) Po odredbi stava 1. ovog člana sud će postupiti i kad poslije izrečene odgojne mjere, ili kazne maloljetničkog zatvora utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije njihovog izricanja učinio krivično djelo.

Član 103.

Zastarjelost izvršenja kazne maloljetničkog zatvora

Kazna maloljetničkog zatvora neće se izvršiti kad od dana pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

- a) deset godina ako je izrečena kazna maloljetničkog zatvora preko pet godina;
- b) pet godina ako je izrečena kazna maloljetničkog zatvora preko tri godine;
- c) tri godine ako je izrečena kazna maloljetničkog zatvora do tri godine.

Član 104.

Izricanje krivičnih sankcija punoljetnim osobama za krivična djela koja su učinila kao maloljetnici

- (1) Punoljetnoj osobi koja je navršila dvadeset jednu godinu života ne može se suditi za krivično djelo koje je učinila kao mladi maloljetnik.
- (2) Ako punoljetna osoba u vrijeme suđenja nije navršila dvadeset jednu godinu života može joj se suditi samo za krivična djela s propisanom kaznom zatvora težom od pet godina. Takvoj osobi sud može izreći samo odgovarajuću zavodsku odgojnu mjeru, s tim da će pri ocjeni hoće li izreći ovu mjeru sud uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito težinu učinjenog krivičnog djela, vrijeme koje je proteklo od njegovog učinjenja, ponašanje učinitelja i svrhu te odgojne mjere.
- (3) Punoljetnoj osobi može se za krivično djelo koje je učinila kao stariji maloljetnik izreći odgovarajuća zavodska odgojna mjera, a pod uvjetima iz člana 100. (*Kazna maloljetničkog zatvora*) ovog zakona i kazna maloljet-

ničkog zatvora. Pri ocjeni hoće li i koju će od ovih sankcija izreći, sud će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito težinu učinjenog krivičnog djela, vrijeme koje je proteklo od njegovog učinjenja, ponašanje učinitelja, te svrhu koju treba postići ovim sankcijama.

- (4) Izuzetno od odredbe stava 3. ovog člana, punoljetnoj osobi koja je u vrijeme suđenja navršila dvadeset jednu godinu života sud može umjesto kazne maloljetničkog zatvora izreći kaznu zatvora ili uvjetnu osudu. Kazna zatvora izrečena u ovom slučaju ima u pogledu rehabilitacije, brisanja osude i pravnih posljedica osude isti pravni učinak kao i kazna maloljetničkog zatvora.

Član 105.

Izricanje odgojnih mjera mladim punoljetnim osobama

- (1) Učinitelju koji je kao punoljetan učinio krivično djelo, a u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset jednu godinu života, sud može izreći odgovarajuću zavodsku odgojnu mjeru ako se, s obzirom na njegovu ličnost i okolnosti pod kojima je krivično djelo učinio, može očekivati da će se i odgojnom mjerom postići svrha koja bi se ostvarila izricanjem kazne.
- (2) Mladom punoljetnoj osobi kojoj je izrečena odgojna mjera sud može, pod uvjetima propisanim ovim zakonom, izreći sve sigurnosne mjere propisane ovim zakonom, osim sigurnosne mjere zabrane vršenja poziva, aktivnosti ili funkcije.
- (3) Izrečena odgojna mjera može trajati najduže dok učinitelj ne navrší dvadeset tri godine života.

Član 106.

Izricanje sigurnosnih mjera maloljetniku

- (1) Maloljetnom učinitelju krivičnog djela kojem je izrečena odgojna mjera ili kazna maloljetničkog zatvora mogu se, pod uvjetima propisanim zakonom, izreći sigurnosne mjere iz člana 71. (*Vrste sigurnosnih mjera*) tač. a), b) i c) ovog zakona.
- (2) Sigurnosna mjera obaveznog liječenja od ovisnosti ne može se izreći uz disciplinsku mjeru.
- (3) Umjesto sigurnosne mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja može se izreći odgojna mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje ako se u toj ustanovi može osigurati liječenje i time postići svrha te sigurnosne mjere. Pored toga, može se izreći i sigurnosna mjera oduzimanja predmeta.

Član 107.

Učinak kazne na odgojne mjere

- (1) Ako za vrijeme trajanja odgojne mjere sud izrekne starijem maloljetniku kaznu maloljetničkog zatvora, odgojna mjera prestaje kad maloljetnik započne izdržavanje te kazne.
- (2) Ako za vrijeme trajanja odgojne mjere sud izrekne punoljetnoj osobi kaznu maloljetničkog zatvora ili kaznu zatvora najmanje godinu dana, odgojna mjera prestaje kad ta osoba započne izdržavanje kazne.
- (3) Ako za vrijeme trajanja odgojne mjere sud izrekne punoljetnoj osobi kaznu zatvora u trajanju kraćem od jedne godine, sud će u presudi odlučiti hoće li se po izdržanoj kazni nastaviti izvršenje izrečene odgojne mjere ili će se ta mjera ukinuti.

Član 108.

Učinak odgojnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora

- (1) Odgojne mjere i kazna maloljetničkog zatvora ne posljeduju pravnim posljedicama osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava iz člana 118. (*Vrste pravnih posljedica osude*) stav 2. ovog zakona.
- (2) Na osobe koje izdržavaju odgojnu mjeru upućivanja u odgojno-popravni dom ili kaznu maloljetničkog zatvora primjenjuju se odredbe člana 112. (*Rad osuđenih osoba*) ovog zakona.

Član 109.

Evidencija o izrečenim odgojnim mjerama

- (1) Evidenciju o izrečenim odgojnim mjerama vode nadležni organi socijalne zaštite na osnovu propisa koje donosi organ nadležan za poslove socijalne zaštite u Federaciji.

- (2) Podaci o izrečenim odgojnim mjerama mogu se dati samo sudu, tužiteljstvu, organima unutrašnjih poslova i organima socijalne zaštite u vezi sa krivičnim postupkom koji se vodi protiv osoba kojima su izrečene odgojne mjere.

XI - GLAVA JEDANAESTA

OPĆE ODREDBE O IZVRŠENJU KRIVIČNOPRAVNIH SANKCIJA

Član 110.

Izvršenje kazne zatvora

- (1) Kazna zatvora i kazna maloljetničkog zatvora izvršavaju se u zatvorenim, poluotvorenim ili otvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.
- (2) Kazna dugotrajnog zatvora izvršava se u zatvorenim ustanovama za izdržavanje kazne.

Član 111.

Granice izvršenja kazni

Osoba prema kojoj se izvršava kazna lišava se prava ili se ona ograničava u pravima u skladu sa zakonom samo u granicama prijeko potrebnim da bi se ostvarila svrha pojedinih kazni.

Član 112.

Rad osuđenih osoba

- (1) Osoba osuđena na kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora ili kaznu maloljetničkog zatvora, koja je sposobna za rad, može raditi ukoliko ona na to pristane.
- (2) Ako osuđena osoba traži ili pristane na rad, rad će joj se omogućiti.
- (3) Rad osuđene osobe treba biti koristan i usklađen sa savremenim načinom vršenja iste vrste rada na slobodi, prema stručnim i drugim sposobnostima osuđenog.

Član 113.

Izvršenje kazne maloljetničkog zatvora

- (1) Prema starijem maloljetniku, dok ne navrší osamnaest godina života, kazna maloljetničkog zatvora izvršava se u posebnim krivično-popravnim ustanovama za maloljetnike. Prema osobi koja je navršila osamnaest godina života, ali nije navršila dvadeset tri godine života (mlada punoljetna osoba) kazna maloljetničkog zatvora se izvršava u posebnim ustanovama za mlade punoljetne osobe ili u posebnom odjeljenju ustanove u kojoj se kazna izvršava prema punoljetnim osobama, pri čemu se osigurava da mlade punoljetne osobe ne dođu u kontakt sa starijim zatvorenicima. Prema osobi koja je navršila dvadeset tri godine života prije kraja izdržavanja kazne ostatak kazne se izvršava u krivično-popravnoj ustanovi za odrasle.
- (2) Prema mlađoj punoljetnoj osobi kazna se može izvršavati u krivično-popravnoj ustanovi za maloljetnike sve dok je to potrebno radi završetka njenog školovanja ili stručnog osposobljavanja. Međutim, prema mlađoj se punoljetnoj osobi kazna ne može ni u kojem slučaju izvršavati u krivično-popravnoj ustanovi za maloljetnike, ako bi to bilo na koji način bilo štetno za maloljetne osobe prema kojima se izvršava kazna maloljetničkog zatvora u toj ustanovi.
- (3) Izbor posla za osuđenog maloljetnika vrši se prema njegovim sposobnostima i sklonostima za određenu vrstu posla, radi stručnog osposobljavanja, a prema mogućnostima koje postoje u krivično-popravnoj ustanovi za maloljetnike. Mlađoj punoljetnoj osobi će se također omogućiti obrazovanje i stručno osposobljavanje, bez obzira na to izvršava li se kazna u posebnim ustanovama ili u posebnim odjeljenjima krivično-popravnih ustanova za odrasle osobe.
- (4) Radno vrijeme osuđenog maloljetnika određuje se tako da mu se omogući školovanje i stručno osposobljavanje i da mu ostane dovoljno vremena za fizički odgoj i razonodu.
- (5) Osuđeni maloljetnik može biti uvjetno otpušten s izdržavanja kazne ako je izdržao trećinu kazne, ali ne prije nego što je proveo jednu godinu u krivično-popravnoj ustanovi. Za vrijeme uvjetnog otpusta sud može odrediti odgojnu mjeru pojačanog nadzora nadležnog tijela

socijalne zaštite. Za opoziv uvjetnog otpusta primjenjuju se odredbe člana 46. (*Opoziv uvjetnog otpusta*) ovog zakona.

- (6) Maloljetni osuđenik, osim u izuzetnim okolnostima, ima pravo održavati kontakte sa svojom obitelji putem pisama i posjeta.

XII - GLAVA DVANAESTA

LIŠENJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM I PRAVNE POSLJEDICE OSUDE

Član 114.

Osnova oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

- (1) Niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom.
- (2) Korist iz stava 1. ovog člana oduzet će se sudskom odlukom kojom je utvrđeno da je krivično djelo učinjeno pod uvjetima propisanim ovim zakonom.
- (3) Sud može oduzeti korist iz stava 1. ovog člana i u odvojenom postupku ukoliko postoji opravdani razlog za zaključak da je korist pribavljena krivičnim djelom, a vlasnik ili uživatelj nije u mogućnosti dokazati da je korist pribavljena zakonito.

Član 115.

Način oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

- (1) Učinitelju će se oduzeti novac, predmeti od vrijednosti i svaka druga imovinska korist koja je pribavljena krivičnim djelom, a ako lišenje nije moguće, učinitelj će se obavezati na isplatu novčanog iznosa srazmjernog pribavljenoj imovinskoj koristi. Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom može se oduzeti osobi na koju je prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti ako je ona znala ili mogla znati da je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.
- (2) Kad je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena s imovinom stečenom na zakoniti način, takva imovina može biti predmet oduzimanja, ali u mjeri koja ne premašuje procijenjenu vrijednost imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- (3) Prihod ili drugi plodovi imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, ili imovine u koju je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom pretvorena ili imovine s kojom je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom sjedinjena, mogu biti predmet mjera navedenih u ovom članu na isti način i u istoj mjeri kao i imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

Član 116.

Zaštita oštećenog

- (1) Ako je oštećenom u krivičnom postupku dosuđen imovinskopravni zahtjev, sud će izreći lišenje imovinske koristi ukoliko ona prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev oštećenog.
- (2) Oštećeni koji je u krivičnom postupku u pogledu svog imovinskopravnog zahtjeva upućen na parnični postupak, može tražiti da se namiri iz iznosa oduzete vrijednosti ako pokrene parnični postupak u roku od šest mjeseci od dana pravosnažnosti odluke kojom je upućen na parnični postupak i ako u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.
- (3) Oštećeni koji u krivičnom postupku nije istaknuo imovinskopravni zahtjev može zahtijevati namirenje iz oduzete vrijednosti ako je radi utvrđenja svog zahtjeva pokrenuo parnični postupak u roku od tri mjeseca od dana saznanja za presudu kojom se oduzima imovinska korist, a najdalje u roku od dvije godine od pravosnažnosti odluke o oduzimanju imovinske koristi i ako u roku od tri mjeseca od dana pravosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

Član 117.

Nastupanje pravnih posljedica osude

- (1) Osude za određena krivična djela mogu imati za pravnu posljedicu prestanak ili gubitak određenih prava ili zabranu sticanja određenih prava.
- (2) Pravne posljedice osude ne mogu nastupiti kad je za krivično djelo učinitelju izrečena novčana kazna, sudska opomena ili uvjetna osuda ili kad je učinitelj oslobođen kazne.
- (3) Pravne posljedice osude mogu se propisati samo zakonom i nastupaju po sili zakona kojim su propisane.

Član 118.

Vrste pravnih posljedica osude

- (1) Pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava jesu:
 - a) prestanak vršenja određenih poslova ili funkcija u organima vlasti, trgovačkim društvima ili u drugim pravnim osobama;
 - b) prestanak zaposlenja ili prestanak vršenja određenog zvanja, poziva ili zanimanja;
 - c) lišenje odlikovanja.
- (2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava jesu:
 - a) zabrana vršenja određenih poslova ili funkcija u organima vlasti, trgovačkim društvima ili u drugim pravnim osobama;
 - b) zabrana sticanja određenih zvanja, poziva ili zanimanja ili unapređenja u službi;
 - c) zabrana sticanja određenih dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom tijela vlasti.

Član 119.

Početak i trajanje pravnih posljedica osude

- (1) Pravne posljedice osude nastupaju danom pravosnažnosti presude.
- (2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava traju najduže deset godina od dana izdržane, oproštene ili zastarjele kazne, ako za pojedine pravne posljedice nije zakonom propisano kraće trajanje.
- (3) Pravne posljedice osude prestaju brisanjem osude.

Član 120.

Prestanak sigurnosnih mjera i pravnih posljedica osude na osnovu sudske odluke

- (1) Sud može odlučiti o prestanku primjene sigurnosne mjere zabrane vršenja zvanja, djelatnosti ili dužnosti ako su protekle tri godine od dana njenog izricanja.
- (2) Sud može odrediti da prestane pravna posljedica osude koja se sastoji u zabrani sticanja određenog prava kad proteknu tri godine od dana izdržane, zastarjele ili oproštene kazne.
- (3) Pri ocjeni hoće li odrediti prestanak primjene sigurnosne mjere ili pravne posljedice osude, sud će uzeti u obzir ponašanje osuđenog poslije osude, njegovu spremnost da naknadi štetu prouzrokovanu krivičnim djelom i da vrati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom, te druge okolnosti koje ukazuju na opravdanost prestanka primjene sigurnosne mjere ili pravne posljedice osude.
- (4) Prestanak pravne posljedice osude ne utiče na prava trećih osoba koja se zasnivaju na osudi.

XIII - GLAVA TRINAESTA

REHABILITACIJA, AMNESTIJA, POMILOVANJE I BRISANJE OSUDE

Član 121.

Rehabilitacija

- (1) Poslije izdržane, oproštene ili zastarjele kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora, osuđene osobe uživaju sva prava utvrđena ustavom, zakonom i drugim propisima i mogu sticati sva prava, osim onih koja su im ograničena sigurnosnom mjerom ili nastupanjem pravne posljedice osude.

- (2) Odredba stava 1. ovog člana primjenjuje se i na osobe na uvjetnom otpustu ako njihova prava nisu ograničena posebnim propisima o uvjetnom otpustu s izdržavanja kazne zatvora.

Član 122.

Amnestija

- (1) Amnestijom se osobama koje su njome obuhvaćene daje oslobođenje od krivičnog gonjenja ili potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, određuje se brisanje osude, ili se ukida određena pravna posljedica osude.
- (2) Amnestiju za krivična djela propisana ovim i drugim zakonom Federacije može dati Parlament Federacije, a za krivična djela propisana zakonom kantona skupština kantona.
- (3) Amnestija se daje zakonom.

Član 123.

Pomilovanje

- (1) Pomilovanjem se poimenično određenim osobama daje oslobođenje od krivičnog gonjenja ili potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, ili se određuje brisanje osude, ili se ukida ili određuje kraće trajanje sigurnosne mjere zabrane vršenja zvanja, aktivnosti ili funkcije, ili određene pravne posljedice osude.
- (2) Pomilovanje za krivična djela propisana krivičnim zakonodavstvom u Federaciji može svojom odlukom dati predsjednik Federacije u skladu sa zakonom.

Član 124.

Učinak amnestije i pomilovanja na prava trećih osoba

Davanjem amnestije ili pomilovanja ne utiče se na prava trećih osoba koja se zasnivaju na osudi.

Član 125.

Brisanje osude

- (1) Osuda kojom je učinitelju krivičnog djela izrečena sudska opomena ili je oslobođen kazne briše se iz krivične evidencije ako osuđenik u roku od jedne godine od dana pravosnažnosti presude ne učini novo krivično djelo.
- (2) Uvjetna osuda briše se iz krivične evidencije po proteku roka od jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja ako za to vrijeme osuđenik ne učini novo krivično djelo.
- (3) Osuda na novčanu kaznu briše se iz krivične evidencije po proteku roka od tri godine od dana izvršene, zastarjele ili oproštene kazne ako za to vrijeme osuđenik ne učini novo krivično djelo.
- (4) Osuda na kaznu zatvora do jedne godine i na kaznu maloljetničkog zatvora do jedne godine briše se iz krivične evidencije po proteku roka od pet godina od dana izdržane, zastarjele ili oproštene kazne ako za to vrijeme osuđenik ne učini novo krivično djelo.
- (5) Sud može, na molbu osuđenog, odrediti da se briše iz krivične evidencije osuda na kaznu zatvora od jedne do tri godine ako je protekao rok od pet godina od dana izdržane, zastarjele ili oproštene kazne, a za to vrijeme osuđeni nije učinio novo krivično djelo. Prilikom odlučivanja o brisanju osude sud će voditi računa o ponašanju osuđenog poslije izdržane kazne, o prirodi krivičnog djela i o drugim okolnostima koje mogu biti od značenja za ocjenu o opravdanosti brisanja osude.
- (6) Osuda se ne može brisati iz krivične evidencije dok traje primjena sigurnosne mjere.
- (7) Ako je u toku roka za brisanje osude osuđeniku izrečena kazna zatvora preko tri godine, neće se brisati ni ranija ni kasnija osuda.
- (8) Više osuda iste osobe mogu se brisati iz krivične evidencije samo istovremeno i to samo ako postoje uvjeti za brisanje svake od tih osuda.

XIV - GLAVA ČETRNAESTA

ODGOVORNOST PRAVNIH OSOBA ZA KRIVIČNA DJELA

Član 126.

Odgovornost pravne osobe

- (1) Glava ovog zakona propisuje odgovornost pravne osobe, izuzimajući Bosnu i Hercegovinu, Federaciju, Republiku Srpsku, Distrikt Brčko Bosne i Hercegovine, kanton, grad, općinu i mjesnu zajednicu, za krivično djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe.
- (2) Glava ovog zakona propisuje kazne i druge krivičnopravne sankcije koje se mogu izreći pravnoj osobi, te pravne posljedice osude pravne osobe za krivično djelo.
- (3) Pod uvjetima propisanim zakonom, za određene pravne osobe može biti isključena ili ograničena primjena pojedinih kazni ili drugih krivičnopravnih sankcija koje se mogu izreći pravnim osobama.
- (4) Krivični postupak protiv privrednih društava vodi se po odredbama Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine.

Član 127.

Primjena ovog zakona prema mjestu učinjenja krivičnog djela u vezi sa krivičnom odgovornošću pravnih osoba

- (1) Domaća i strana pravna osoba je, u skladu sa ovim zakonom, odgovorna za krivična djela počinjena na području Federacije.
- (2) Domaća i strana pravna osoba koja ima sjedište na području Federacije ili u njoj obavlja svoju aktivnost je, u skladu sa ovim zakonom, odgovorna za krivično djelo učinjeno izvan Federacije, ako je krivično djelo učinjeno protiv Bosne i Hercegovine, Federacije, njenih državljana ili domaćih pravnih osoba.
- (3) Domaća pravna osoba je, u skladu sa ovim zakonom, odgovorna za krivično djelo učinjeno izvan Federacije protiv strane države, stranih državljana ili stranih pravnih osoba, pod uvjetima člana 13. (*Primjena krivičnog zakonodavstva u Federaciji za krivična djela počinjena na području Bosne i Hercegovine*) ovog zakona.

Član 128.

Osnovi odgovornosti pravne osobe

Za krivično djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe, odgovorna je pravna osoba:

- a) kada smisao učinjenog krivičnog djela proizlazi iz zaključka, naloga ili odobrenja rukovodećih ili nadzornih organa pravne osobe;
- b) ili kad su rukovodeći ili nadzorni organi pravne osobe uticali na učinitelja ili mu omogućili da učini krivično djelo;
- c) ili kad pravna osoba raspolaže protupravno ostvarenom imovinskom koristi ili koristi predmete nastale krivičnim djelom;
- d) ili kad su rukovodeći ili nadzorni organi pravne osobe propustili dužni nadzor nad zakonitošću rada zaposlenika.

Član 129.

Granice odgovornosti pravne osobe za krivično djelo

- (1) Uz uvjete iz člana 128. (*Osnovi odgovornosti pravne osobe*) ovog zakona pravna je osoba odgovorna za krivično djelo i kad učinitelj za učinjeno krivično djelo nije krivično odgovoran.
- (2) Odgovornost pravne osobe ne isključuje krivičnu odgovornost fizičkih odnosno odgovornih osoba za učinjeno krivično djelo.
- (3) Za krivična djela učinjena iz nehata pravna osoba može biti odgovorna pod uvjetima iz člana 128. tačke d. ovog zakona i u tom se slučaju pravna osoba može blaže kazniti.
- (4) Kad u pravnoj osobi osim učinitelja nema druge osobe ili organa koji bi mogli usmjeravati ili nadzirati učinitelja, pravna osoba odgovara za učinjeno krivično djelo u granicama učiniteljeve odgovornosti.

Član 130.

Odgovornost pri statusnoj promjeni pravne osobe

- (1) Pravna osoba u stečaju može biti krivično odgovorna za krivično djelo bez obzira na to je li krivično djelo učinjeno prije početka stečajnog postupka ili u međuvremenu, ali se pravnoj osobi u stečaju ne izriče kazna, već se izriče sigurnosna mjera oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.
- (2) Kad je došlo do prestanka pravne osobe prije pravomoćnog okončanja krivičnog postupka, a u krivičnom je postupku utvrđena krivična odgovornost te pravne osobe, kazne i ostale krivičnopravne sankcije izriču se pravnoj osobi koja je pravni sljednik pravne osobe kojoj je utvrđena krivična odgovornost, ako su njeni rukovodeći ili nadzorni organi prije prestanka pravne osobe znali za učinjeno krivično djelo.
- (3) Pravnoj osobi koja je pravni sljednik pravne osobe kojoj je utvrđena krivična odgovornost i čiji su rukovodeći ili nadzorni organi znali za učinjeno krivično djelo, izriče se sigurnosna mjera oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.
- (4) Ako je do prestanka pravne osobe došlo po pravomoćno okončanom krivičnom postupku, izrečena se krivičnopravna sankcija izvršava po odredbama st. 2. i 3. ovog člana.

Član 131.

Odgovornost pravne osobe za pokušaj

- (1) Ako je učinitelj planirano krivično djelo započeo, ali ga nije dovršio pravna je osoba odgovorna po uvjetima iz člana 128. (*Osnovi odgovornosti pravne osobe*) ovog zakona ako zakon propisuje kažnjavanje i za pokušaj tog krivičnog djela.
- (2) Pravna se osoba kažnjava za pokušaj kaznom propisanom za dovršeno krivično djelo, a može se i blaže kazniti.
- (3) Ako su rukovodeći ili nadzorni organi pravne osobe spriječili učinitelja da dovrši započeto krivično djelo, pravna se osoba može osloboditi kazne.

Član 132.

Produženo krivično djelo i krivična odgovornost pravnih osoba

Kad je kod pravne osobe prisutan isti osnov krivične odgovornosti u pogledu više istovrsnih i vremenski povezanih krivičnih djela više učinitelja, pravna je osoba krivično odgovorna kao da je učinjeno jedno krivično djelo.

Član 133.

Saucesništvo pravnih osoba

- (1) U slučaju da dvije ili više pravnih osoba učestvuje u učinjenju krivičnog djela, svaka je odgovorna po članu 128. (*Osnovi odgovornosti pravne osobe*) ovog zakona.
- (2) Kod saucesništva pravnih osoba iz stava 1. ovog člana svaka pravna osoba odgovara kao da je jedina pravna osoba krivično odgovorna za krivično djelo.

Član 134.

Opći razlozi za ublažavanje kazne pravnoj osobi ili oslobođenje od kazne

- (1) Pravna osoba čiji rukovodeći ili nadzorni organ dobrovoljno prijavi učinitelja nakon učinjenog krivičnog djela može se blaže kazniti.
- (2) Pravna osoba čiji rukovodeći ili nadzorni organ nakon učinjenog krivičnog djela odluči vratiti protupravno pribavljenu imovinsku korist ili otkloni prouzrokovane štetne posljedice ili saopći podatke o opravdanosti odgovornosti drugih pravnih osoba može se osloboditi kazne.

Član 135.

Kazne za pravne osobe

Pravnim se osobama za krivična djela mogu izreći ove kazne:

- a) novčana kazna;
- b) kazna oduzimanja imovine;
- c) kazna prestanka pravne osobe.

Član 136.

Novčana kazna za pravne osobe

- (1) Novčana kazna koja se izriče pravnoj osobi ne može biti manja od 5.000 KM niti veća od 5.000.000 KM.
- (2) Ako je krivičnim djelom pravne osobe drugom prouzrokovana imovinska šteta ili je pribavljena protupravna imovinska korist, najveća mjera izrečene novčane kazne može iznositi dvostruki iznos te štete odnosno koristi.

Član 137.

Kazna oduzimanja imovine

- (1) Kazna oduzimanja imovine može se izreći za krivična djela s propisanom kaznom zatvora od pet godina ili težom kaznom.
- (2) Pravnoj se osobi može oduzeti najmanje polovina imovine ili veći dio imovine ili cjelokupna imovina.
- (3) U slučaju stečajnog postupka kao posljedice izrečene kazne oduzimanja imovine, povjeritelji se mogu namiriti iz oduzete stečajne mase.

Član 138.

Kazna prestanka pravne osobe

- (1) Kazna prestanka pravne osobe može se izreći ako je aktivnost pravne osobe u cijelosti ili pretežno korištena za učinjenje krivičnih djela.
- (2) Uz kaznu prestanka pravne osobe, može se izreći i kazna oduzimanja imovine.
- (3) Uz izrečenu kaznu prestanka pravne osobe sud će predložiti otvaranje postupka likvidacije.
- (4) Iz imovine pravne osobe kojoj je izrečena kazna prestanka pravne osobe mogu se isplatiti povjeritelji.

Član 139.

Odmjeravanje kazne pravnoj osobi

- (1) Pri odmjerenju kazne pravnoj osobi uzima se u obzir, pored općih pravila za odmjerenje kazne iz člana 49. (*Opća pravila za odmjerenje kazne*) ovog zakona i privredna snaga pravne osobe.
- (2) Pri odmjerenju novčane kazne za krivična djela za koja se uz novčanu kaznu izriče i kazna oduzimanja imovine, izrečena kazna ne smije prijeći polovinu imovine pravne osobe.

Član 140.

Izricanje uvjetne osude pravnoj osobi

- (1) Sud može pravnoj osobi za krivično djelo izreći uvjetnu osudu umjesto novčane kazne.
- (2) Uvjetnom osudom sud može pravnoj osobi utvrditi novčanu kaznu do 1.500.000 KM i ujedno odlučiti da se ona neće izvršiti ako pravna osoba, u roku koji odredi sud a koji ne može biti kraći od jedne ni duži od pet godina, ne bude odgovorna za novo krivično djelo.

Član 141.

Sigurnosne mjere za pravne osobe

Pravnoj se osobi mogu za krivično djelo izreći, pored sigurnosne mjere oduzimanja predmeta iz člana 78. (*Lišenje predmeta*) ovog zakona, ove sigurnosne mjere:

- a) objava presude;
- b) zabrana vršenja određene privredne djelatnosti.

Član 142.

Objava presude

- (1) Sigurnosna mjera objave presude izriče se kad bi bilo korisno da javnost sazna za osudu, naročito ako bi objava presude bila od koristi za otklanjanje opasnosti za život ili zdravlje ljudi ili za sigurnost prometa ili za privredu.
- (2) S obzirom na značaj krivičnog djela i potrebu da javnost sazna za osudu, sud će ocijeniti hoće li se presuda objaviti u štampi, na radiju ili televiziji ili u više navedenih sredstava javnog informiranja, i ujedno hoće li se objaviti obrazloženje presude u cijelosti ili u izvodu, uzimajući pritom u obzir da se načinom objave omogućuje obaviještenost svih u čijem je objava presude interesu.

Član 143.

Zabrana vršenja određene privredne aktivnosti

- (1) Sigurnosnom mjerom zabrane vršenja određene privredne djelatnosti sud može pravnoj osobi zabraniti proizvodnju određenih proizvoda ili obavljanje određenih poslova, ili joj zabraniti bavljenje određenim poslovima prometa robe ili drugom privrednom djelatnošću.
- (2) Sigurnosna mjera iz stava 1. ovog člana izriče se pravnoj osobi ako bi njezino daljnje bavljenje određenom privrednom djelatnošću bilo opasno za život ili zdravlje ljudi ili štetno za privredno ili finansijsko poslovanje drugih pravnih osoba ili za privredu, ili ukoliko je pravna osoba u posljednje dvije godine prije učinjenog krivičnog djela već bilo kažnjena za isto ili slično krivično djelo.
- (3) Sigurnosna mjera iz stava 1. ovog člana može se izreći u trajanju od šest mjeseci do pet godina, računajući od pravosnažnosti presude.

Član 144.

Oduzimanje imovinske koristi pravnoj osobi

Ukoliko pravna osoba počinjenim krivičnim djelom pribavi imovinsku korist, imovinska će se korist pribavljena krivičnim djelom pravnoj osobi oduzeti.

Član 145.

Pravne posljedice osude pravne osobe

- (1) Pravne posljedice osude pravne osobe za krivično djelo jesu:
 - a) zabrana rada na osnovu dozvole, ovlaštenja ili koncesije, izdanih od organa strane države;
 - b) zabrana rada na osnovu dozvole, ovlaštenja ili koncesije, izdanih od institucija u Federaciji.
- (2) Pravne posljedice osude pravne osobe za krivično djelo mogu nastupiti i kad je pravnoj osobi za učinjeno krivično djelo izrečena novčana kazna.

Član 146.

Zastarjelost krivičnog gonjenja i izvršenja krivičnopravnih sankcija izrečenih pravnim osobama

- (1) Na zastarjelost krivičnog gonjenja pravne osobe primjenjuju se odredbe člana 15. (*Zastarjelost krivičnog gonjenja*) ovog zakona.
- (2) Zastarjelost izvršenja kazne izrečene pravnoj osobi nastupa kad od pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:
 - a) tri godine za izvršenje novčane kazne;
 - b) pet godina za izvršenje kazne oduzimanja imovine i kazne prestanka pravne osobe.
- (3) Zastarjelost izvršenja sigurnosne mjere nastupa protekom:
 - a) šest mjeseci od pravosnažnosti odluke kojom je izrečena sigurnosna mjera objave presude;
 - b) vremena jednakog onome koje je određeno za trajanje sigurnosne mjere zabrane vršenja određene privredne djelatnosti.

Član 147.

Zakoni koji propisuju krivična djela pravnih osoba

Pravne osobe mogu biti krivično odgovorne za krivična djela iz ovog zakona i za druga krivična djela propisana zakonom u Federaciji.

Član 148.

Kazne za krivična djela

- (1) Za krivična djela s propisanom novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine, pravna će se osoba kazniti novčanom kaznom do 850.000 KM ili do deseterostrukog iznosa štete prouzrokovane ili imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.
- (2) Za krivična djela s propisanom kaznom zatvora preko tri godine, pravna će se osoba kazniti novčanom kaznom najmanje 2.500.000 KM ili do dvadeseterostrukog iznosa štete prouzrokovane ili imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom.

- (3) Za krivična djela s propisanom kaznom zatvora od pet godina ili težom kaznom, pravnoj se osobi umjesto novčane kazne može izreći kazna oduzimanja imovine.
- (4) Za krivična djela iz stava 1. ovog člana pravnom se licu umjesto novčane kazne može izreći kazna prestanka pravnog lica, pod uvjetima iz člana 138. (*Kazna prestanka pravnog lica*) ovog zakona.

POSEBNI DIO

XV - GLAVA PETNAESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV USTAVNOG
PORETKA FEDERACIJE

Član 149.

Napad na ustavni poredak Federacije

Ko upotrebom fizičke sile ili prijetnjom upotrebe fizičke sile pokuša promijeniti ustavni poredak Federacije ili svrgnuti njene najviše institucije,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 150.

Ugrožavanje teritorijalne cjeline Federacije

Ko upotrebom sile ili prijetnjom upotrebe sile pokuša otcijepiti dio teritorije Federacije ili dio njene teritorije pripojiti drugom entitetu,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 151.

Dovođenje Federacije u položaj potčinjenosti ili ovisnosti

Gradanin Federacije koji pokuša dovesti Federaciju u položaj potčinjenosti ili ovisnosti prema nekoj drugoj državi,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 152.

Sprečavanje borbe protiv neprijatelja

Gradanin Federacije koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba sprečava građane Federacije ili građane njenih saveznika da se bore protiv neprijatelja,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 153.

Služba u neprijateljskoj vojsci

- (1) Gradanin Federacije koji za vrijeme rata ili oružanog sukoba služi u neprijateljskoj vojsci ili drugim neprijateljskim oružanim formacijama, ili sudjeluje u ratu ili oružanom sukobu boreći se protiv Federacije ili njenih saveznika,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

- (2) Ko vrbuje građane Federacije za službu u neprijateljskoj vojsci ili drugim neprijateljskim oružanim formacijama ili za sudjelovanje u ratu ili oružanom sukobu protiv Federacije ili njenih saveznika,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 154.

Pomaganje neprijatelju

- (1) Gradanin Federacije koji za vrijeme rata pomaže neprijatelju u provođenju prisilnih mjera prema stanovništvu Federacije,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

- (2) Gradanin Federacije koji s ciljem pomaganja neprijatelju politički ili privredno surađuje s neprijateljem za vrijeme rata,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 155.

Podrivanje vojne i odbrambene moći

- (1) Ko s ciljem umanjenja odbrambene moći Federacije uništi, učini neupotrebljivim ili omogući da predu u neprijateljske ruke odbrambena postrojenja, objekti, položaji, naoružanje ili druga vojna i odbrambena sredstva ili preda trupe neprijatelju, ili ko u istom cilju ometi ili dovede u opasnost vojne ili odbrambene mjere,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

- (2) Ko nabavlja sredstva za učinjenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 156.

Oružana pobuna

- (1) Ko učestvuje u oružanoj pobuni koja je usmjerena protiv ustavnog poretka Federacije ili njenih najviših institucija,
- (2) Ko organizira ili bilo kako rukovodi učinjenjem krivičnog djela iz stava 1. ovog člana,
- (3) Ko nabavlja sredstva za učinjenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 157.

Špijunaža

- (1) Ko tajnu Federacije ili vojnu ili službenu tajnu saopći, preda ili učini dostupnom stranoj državi, stranoj organizaciji ili osobi koja im služi,
- (2) Ko na štetu Federacije za stranu državu ili organizaciju stvara obavještajnu službu u Federaciji ili njome rukovodi,
- (3) Ko stupi u stranu obavještajnu službu, prikuplja za nju podatke ili na drugi način pomaže njen rad,
- (4) Ko pribavlja tajnu Federacije ili vojnu ili službenu tajnu s ciljem da je saopći ili preda stranoj državi, stranoj organizaciji ili osobi koja im služi,
- (5) Ko nabavlja sredstva za učinjenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 158.

Odavanje tajne Federacije

- (1) Ovlašćena osoba koja protivno zakonu ili drugom propisu Federacije donesenom na osnovu zakona, drugome saopći, preda ili učini dostupnim tajnu Federacije koja joj je povjerena,
- (2) Ko drugome saopći ili preda, ili posreduje u saopćavanju ili predaji podatka ili isprave za koju zna da je tajna Federacije, a do koje je protupravno došao,
- (3) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno za vrijeme ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti, ili ako je dovelo do ugrožavanja sigurnosti, privredne ili vojne moći Federacije,
- (4) Ovlašćena osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana iz nehata,
- (5) Nema krivičnog djela iz stava 2. ovog člana ako neko objavi ili posreduje u objavljivanju tajne Federacije čija je sadržina suprotna ustavnom poretku Federacije, s ciljem da javnosti otkrije povredu ustavnog poretka Federacije ako objavljivanje nema štetne posljedice za sigurnost Federacije.

Član 159.

Upućivanje i prebacivanje oružanih grupa ljudi, oružja i municije na teritoriju Federacije

Ko na teritoriju Federacije upućuje ili prebacuje oružane grupe ljudi, teroriste, špijune, diverzante, oružje, eksploziv, otrove, opremu, municiju ili drugi materijal radi učinjenja krivičnih djela iz ove glave ovog zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 160.

Unošenje opasnih materija u Federaciju

- (1) Ko protivno propisima unese u Federaciju za život ili zdravlje ljudi štetne radioaktivne ili druge opasne materije ili otpatke,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ko zlopotrebom svog položaja ili ovlaštenja protivno propisima omogući da se u Federaciju unesu za život ili zdravlje ljudi štetne radioaktivne ili druge opasne materije ili otpaci,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 161.

Ubistvo najviših službenika Federacije

Ko s umišljajem ugrožavanja ustavnog poretka Federacije ili sigurnosti Federacije usmrti službenu osobu institucija Federacije pri vršenju njene službe, ili predsjednika ili potpredsjednika Federacije, predsjednika Vlade Federacije, predsjedavajućeg doma Parlamenta Federacije, predsjednika Ustavnog suda Federacije, predsjednika Vrhovnog suda Federacije ili glavnog tužitelja Federacije kada nisu na funkciji,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 162.

Otmica najviših službenika Federacije

- (1) Ko s umišljajem ugrožavanja ustavnog poretka Federacije ili sigurnosti Federacije protupravno zatvori, drži zatvorenu ili na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja službenoj osobi institucija Federacije pri vršenju njene službe, s ciljem da nju ili nekog drugog prisili da što izvrši, ne izvrši ili trpi,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

- (2) Ko s umišljajem ugrožavanja ustavnog poretka Federacije ili sigurnosti Federacije protupravno zatvori, drži zatvorenog ili na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja predsjedniku ili potpredsjedniku Federacije, predsjedniku Vlade Federacije, predsjedavajućem doma Parlamenta Federacije, predsjedniku Ustavnog suda Federacije, predsjedniku Vrhovnog suda Federacije ili glavnom tužitelju Federacije,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 163.

Izazivanje narodnosne, rasne i vjerske mržnje, razdora ili netrpeljivosti

- (1) Ko javno izaziva ili raspljuje narodnosnu, rasnu ili vjersku mržnju, razdor ili netrpeljivost među konstitutivnim narodima i ostalima koji žive u Federaciji,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prisilom, zlostavljanjem, ugrožavanjem sigurnosti, izlaganjem poruzi narodnosnih, etničkih ili vjerskih simbola, oštećenjem tuđih stvari, sknavljenjem spomenika, spomen-obilježja ili grobova,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

- (3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini zlopotrebom položaja ili ovlaštenja, ili ako je zbog tog djela došlo do nereda, nasilja ili drugih teških posljedica za zajednički život konstitutivnih naroda i ostalih koji žive u Federaciji.

- (4) Ko krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini zlopotrebom položaja ili ovlasti, ili ako je zbog tog djela došlo do nereda, nasilja ili drugih teških posljedica za zajednički život konstitutivnih naroda i ostalih koji žive u Federaciji,

kaznit će kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 164.

Kažnjavanje za najteže oblike krivičnih djela protiv ustavnog poretka Federacije

- (1) Za krivično djelo iz čl. 149. (*Napad na ustavni poredak*), 150. (*Ugrožavanje cjelovitosti Federacije*), 155. (*Podrivanje vojne i odbrambene moći*), 156. (*Oružana pobuna*) i 157. (*Spijunaža*) ovog zakona, koje je imalo za posljedicu smrt jedne ili više osoba, ili je izazvalo opasnost za život ljudi, ili je praćeno teškim nasiljima i velikim razaranjima,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

- (2) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj s umišljajem usmrtio jednu ili više osoba, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 165.

Osnivanje udruženja ili nabavljanje sredstava za učinjenje krivičnih djela iz ove glave ovog zakona

Ko osnuje udruženje u cilju učinjenja krivičnih djela iz ove glave ovog zakona, ili ko nabavi sredstva za učinjenje krivičnih djela iz ove glave ovog zakona,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

XVI - GLAVA ŠESNAESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA

Član 166.

Ubistvo

- (1) Ko drugoga usmrti, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (2) Kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:
- ko drugog usmrti na okrutan ili podmukao način;
 - ko drugog usmrti pri bezobzirnomo nasilničkom ponašanju;
 - ko drugog usmrti iz rasnih, narodnosnih ili vjerskih pobuda;
 - ko drugog usmrti iz koristoljublja, radi učinjenja ili prikrivanja kog drugog krivičnog djela, iz bezobzirne osvete ili iz drugih niskih pobuda;
 - ko usmrti službenu ili vojnu osobu pri vršenju poslova sigurnosti ili dužnosti čuvanja javnoga reda, uhićenja učinitelja krivičnog djela ili čuvanja osobe kojoj je oduzeta sloboda.

Član 167.

Ubistvo namah

Ko drugoga usmrti namah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 168.

Prouzrokovanje smrti iz nehata

Ko prouzroči smrt drugog iz nehata,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 169.

Čedomorstvo

Majka koja usmrti svoje dijete za vrijeme ili izravno nakon poroda,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Član 170.

Učestvovanje u samoubistvu

- (1) Ko navede drugog na samoubistvo ili mu pomogne u samoubistvu, pa ono bude učinjeno, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini prema maloljetniku ili prema osobi čija je sposobnost shvaćanja značenja svog djela ili upravljanja svojim postupcima bitno smanjena, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini prema djetetu ili prema osobi koja nije mogla shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, kaznit će se po članu 166. (*Ubistvo*) stav 1. ovog zakona.
- (4) Ko okrutno ili nečovječno postupa s osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti i time iz nehata izazove samoubistvo te osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 171.

Protupravni prekid trudnoće

- (1) Ko protivno propisima o prekidu trudnoće trudnoj ženi s njezinim pristankom započne činiti, učini ili joj pomogne učiniti prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ko trudnoj ženi bez njezina pristanka započne činiti ili učini prekid trudnoće, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana trudna žena teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz stava 2. ovog člana trudna žena teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno ili je prouzrokovana smrt trudne žene, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

Član 172.

Teška tjelesna ozljeda

- (1) Ko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje teško naruši, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema bračnom partneru ili osobi s kojom živi u izvanbračnoj zajednici ili roditelju svog djeteta s kojim ne živi u zajednici, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (3) Ko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje naruši tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozlijeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ, ili je prouzrokovana trajna nesposobnost za rad ozlijeđenog ili trajno i teško narušenje njegova zdravlja ili unakaženost, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kaznit će se ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz rasnih, narodnosnih ili vjerskih pobuda.
- (5) Ako ozlijeđeni umre zbog ozljede iz st. 1. do 4. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.
- (6) Ko krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (7) Ko krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učini namah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost napadom ili teškim vrijeđanjem od ozlijeđenog, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (8) Ko krivično djelo iz stava 4. ovog člana učini namah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost napadom ili teškim vrijeđanjem od ozlijeđenog, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 173.

Lahka tjelesna ozljeda

- (1) Ko drugog lahko tjelesno ozlijedi ili mu zdravlje lahko naruši, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema bračnom partneru ili osobi s kojom živi u izvanbračnoj zajednici ili roditelju svog djeteta s kojime ne živi u zajednici, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Sud može učinitelju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana izreći sudsku opomenu ako je učinitelj bio izazvan nepristojnim ili grubim ponašanjem oštećenog.

Član 174.

Učestvovanje u tuči

- Ko učestvuje u tuči u kojoj je neko usmrćen ili je drugom nanesena teška tjelesna ozljeda za samo učestvovanje u tuči, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 175.

Nepružanje pomoći

- (1) Ko ne pruži pomoć osobi koja se nalazi u direktnoj životnoj opasnosti iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugog, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ko ostavi drugog bez pomoći u životnoj opasnosti koju je sam prouzrokovao, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 2. ovog člana prouzrokovana smrt osobe izložene opasnosti ili je teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 176.

Napuštanje nemoćne osobe

- (1) Ko nemoćnu osobu koja mu je povjerena ili o kojoj se je inače dužan brinuti ostavi bez pomoći u prilikama opasnim za život ili zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana smrt ostavljene osobe ili je ona teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XVII - GLAVA SEDAMNAESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV SLOBODE I PRAVA ČOVJEKA I GRAĐANINA

Član 177.

Povreda ravnopravnosti čovjeka i građanina

- (1) Ko na osnovu razlike u rasi, boji kože, narodnosnoj ili etničkoj pripadnosti, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, spolu, spolnoj sklonosti, jeziku, obrazovanju, društvenom položaju ili socijalnom porijeklu, uskrati ili ograniči građanska prava utvrđena međunarodnim ugovorom, ustavom, zakonom, drugim propisom ili općim aktom u Federaciji, ili ko na osnovu takve razlike ili pripadnosti ili kojeg drugog položaja daje pojedincima neopravdane povlastice ili pogodnosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Službena ili odgovorna osoba u institucijama u Federaciji koja suprotno propisima o ravnopravnoj upotrebi jezika i pisama konstitutivnih naroda i ostalih koji žive na teritoriji Bosne i Hercegovine uskrati ili ograniči građaninu da pri ostvarivanju svojih prava ili pri obraćanju organima vlasti i institucijama u Federaciji, trgovačkim društvima i drugim pravnim osobama upotrijebi svoj jezik ili pismo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (4) Službena ili odgovorna osoba u institucijama u Federaciji koja uskrati ili ograniči pravo građaninu na slobodno zapošljavanje na cijelom području Bosne i Hercegovine i pod jednakim propisanim uvjetima, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 178.

Sprečavanje povratka izbjeglice ili raseljene osobe

- (1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protupravan način spriječi izbjeglicu ili raseljenu osobu da se vrati u svoj dom ili da koristi svoju imovinu koja joj je bila oduzeta tokom neprijateljstava od 1991. godine, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ko učestvuje u grupi ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

- (3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 179.

Protupravno lišenje slobode

- (1) Ko drugog protupravno zatvori, drži zatvorena ili ga na drugi način liši slobode kretanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je protupravno lišenje slobode trajalo duže od trideset dana ili je učinjeno na okrutan način ili je osobi koja je protupravno lišena slobode zbog toga teško narušeno zdravlje ili su nastupile druge teške posljedice, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do osam godina.
- (3) Ako je zbog krivičnog djela iz stava 1. ovog člana osoba koja je protupravno lišena slobode izgubila život, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 180.

Otmica

- (1) Ko drugog protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja s ciljem da njega ili koga drugog prisili da što učini, ne učini ili trpi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema djetetu ili maloljetniku, ili ko radi ostvarivanja cilja otmice iz stava 1. ovog člana prijeti da će taoca usmrtiti ili teško tjelesno ozlijediti, ili ako je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili organizirane grupe ljudi, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji dobrovoljno pusti na slobodu taoca prije nego je ostvaren njegov zahtjev radi kog je učinio otmicu, može se osloboditi kazne.

Član 181.

Iznudivanje iskaza

- (1) Službena osoba koja u vršenju službe upotrijebi silu, prijetnju ili drugi protupravan način s ciljem iznudivanja iskaza ili koje druge izjave od osumnjičenika, optuženika, svjedoka, vještaka ili koga drugog, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana praćeno teškim nasiljem ili ako su zbog iznudenog iskaza nastupile naročito teške posljedice za osumnjičenika ili optuženika u krivičnom postupku, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 182.

Zlostavljanje u obavljanju službe

Službena osoba koja u obavljanju službe drugog zlostavlja, nanosi mu teže tjelesne ili duševne patnje, zastrašuje ga ili vrijeđa,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 183.

Ugrožavanje sigurnosti

- (1) Ko ugrozi sigurnost neke osobe ozbiljnom prijetnjom da će napasti na život ili tijelo te osobe ili na taj način izazove uznemirenje građana, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ko ugrozi sigurnost više osoba ozbiljnom prijetnjom da će napasti na život ili organ tih osoba ili na taj način izazove uznemirenje građana, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (3) Ko prikradanjem, učestalim praćenjem ili uznemiravanjem na drugi način ugrožava sigurnost bračnog partnera, osobe s kojom živi u izvanbračnoj zajednici, roditelja svog djeteta ili druge osobe s kojom održava ili je održavao bliske veze, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 184.

Narušavanje nepovredivosti doma

- (1) Ko neovlašćeno prodre u tuđi dom ili zatvorene prostorije ili se na zahtjev ovlaštenika otamo ne udalji, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Službena osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju službe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 185.

Protuzakoniti pretres

Službena osoba koja u vršenju službe protuzakonito izvrši pretres stana, prostorija ili osoba,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 186.

Povreda tajnosti pisma ili druge pošiljke

- (1) Ko bez odobrenja otvori tuđe pismo ili brzojav ili kakvo drugo zatvoreno pismo ili pošiljku ili na drugi način povrijedi njihovu tajnost ili neovlašćeno zadrži, prikrije, uništi ili drugome preda tuđe pismo, brzojav, zatvoreno pismo ili pošiljku, kaznit će se kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ko neovlašćeno prodre u kompjutersku bazu osobnih podataka ili te podatke neovlašćeno koristi ili ih učini dostupnim drugoj osobi, kaznit će se zatvorom do šest mjeseci.
- (3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini s ciljem da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (4) Službena osoba koja učini krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana u obavljanju službe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (5) Službena osoba koja učini krivično djelo iz stava 3. ovog člana u obavljanju službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 187.

Neovlašćeno otkrivanje profesionalne tajne

- (1) Advokat, branitelj, javni bilježnik, doktor medicine, doktor stomatologije, babica ili drugi zdravstveni djelatnik, psiholog, djelatnik starateljstva, vjerski ispovjednik ili druga osoba koja neovlašćeno otkrije tajnu koju je saznala u vršenju svog zvanja, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Nema krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ako neko tajnu otkrije u općem interesu ili interesu druge osobe koji je pretežniji od interesa čuvanja tajne.

Član 188.

Neovlašćeno prisluškivanje i zvučno snimanje

- (1) Ko putem posebnih naprava bez odobrenja prisluškuje ili zvučno snimi razgovor ili izjavu koja mu nije namijenjena ili omogućiti nepozvanoj osobi da se upozna s razgovorom ili izjavom koja je neovlašćeno prisluškivana ili zvučno snimljena, ili ko neovlašćeno prisluškuje ili snimi tuđe poruke u računalnom sustavu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Službena osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 189.

Neovlašćeno optičko snimanje

- (1) Ko fotografski, filmski ili na drugi način snimi drugu osobu bez njezinog pristanka u njezinim prostorijama ili ko takav snimak direktno prenese trećem ili ko mu takav snimak pokaže ili mu na koji drugi način omogućiti da se s njim direktno upozna, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Službena osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju službe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (3) Ko dijete ili maloljetnika snimi radi izrade fotografija, audiovizualnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje ili rasparčava ili prikazuje takav materijal, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (4) Predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela iz st. 1. i 3. ovog člana oduzet će se, a predmeti koji su učinjenjem krivičnog djela iz st. 1. i 3. ovog člana nastali oduzet će se i uništiti.

Član 190.

Sprečavanje ili ometanje javnog okupljanja

- (1) Ko uskrati ili omete pravo građana na javno okupljanje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Službena osoba koja krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini zloupotrebom svoga položaja ili ovlaštenja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 191.

Sprečavanje štampanja i raspačavanja štampanog materijala

Ko protupravno spriječi štampanje, prodaju ili raspačavanje knjiga, časopisa, novina ili drugih štampanih materijala, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 192.

Povreda prava na podnošenje žalbi i molbi

Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja zloupotrebom svog položaja ili ovlaštenja spriječi drugog da se koristi svojim pravom podnošenja žalbe, prigovora, molbe, predstavke ili pritužbe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 193.

Nedozvoljeno korišćenje ličnih podataka

Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja bez pristanka pojedinca protivno zakonskim uvjetima prikuplja, obrađuje ili koristi njegove osobne podatke ili te podatke koristi suprotno zakonom dozvoljenoj svrsi njihova prikupljanja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 194.

Uskraćivanje biračkog prava

Ko u obavljanju povjerene mu dužnosti u vezi sa izborima za institucije u Federaciji, drugog protuzakonito ne uvede u birački popis ili ga izbriše s biračkog popisa ili mu na drugi način uskrati biračko pravo, s ciljem da ga spriječi u ostvarivanju njegovog biračkog prava,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 195.

Povreda slobode odlučivanja birača

- (1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, prinudom, podmićivanjem ili korišćenjem njegovog teškog imovinskog stanja ili na drugi protupravan način utiče na birača u Federaciji da na izborima za institucije u Federaciji ili prilikom glasanja o opozivu ili na referendumu glasa za ili protiv pojedine liste, pojedinog kandidata, ili da glasa za ili protiv opoziva, za ili protiv prijedloga o kome se odlučuje referendumom, ili da uopće ne glasa,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Član biračkog odbora ili druga osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju povjerene joj dužnosti u vezi sa izborima, glasanjem ili referendumom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 196.

Prijevara pri glasanju

Ko na izborima za institucije u Federaciji ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Federaciji ili na referendumu u Federaciji, glasa umjesto drugog pod njegovim

imenom ili ponovo glasa ili pokuša ponovo glasati iako je već glasao,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 197.

Povreda tajnosti glasanja

- (1) Ko pri izboru za institucije u Federaciji ili pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Federaciji ili na referendumu u Federaciji povrijedi tajnost glasanja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protupravan način traži od građanina da kaže za koga je glasao ili kako je glasao ili je li glasao za ili protiv opoziva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Član biračkog odbora ili druga osoba koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u vršenju povjerene joj dužnosti u vezi sa izborom ili glasanjem, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 198.

Izborna prijevara

Ko krivotvori rezultate izbora ili glasanja za institucije u Federaciji dodavanjem, lišenjem ili brisanjem glasova ili potpisa, netačnim brojanjem glasova, neistinitim upisivanjem rezultata u izborne isprave ili na drugi način, ili objavi rezultate izbora ili glasanja koji ne odgovaraju obavljenom glasanju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 199.

Uništenje izbornih isprava

Ko na izborima za institucije u Federaciji pri glasanju o opozivu predstavnika u institucijama u Federaciji ili na referendumu u Federaciji uništi, prikrije, ošteti ili oduzme kakvu ispravu o izborima ili o glasanju o opozivu ili kakav predmet koji služi za izbor ili za glasanje o opozivu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

XVIII - GLAVA OSAMNAESTA

KRIVIČNA DJELA TERORIZMA

Član 200.

Uzimanje talaca

- (1) Ko drugoga zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja, ili ga drži i prijeti da će ga ubiti, ozlijediti ili nadalje zadržavati kao taoca, s ciljem da primora Federaciju da što učini ili ne učini, kao izričiti ili prešutni uvjet za oslobađanje taoca, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako je zbog krivičnog djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt otete osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj otetu osobu s umišljajem usmrtio, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 201.

Terorizam

- (1) Ko učini teroristički čin s ciljem ozbiljnog zastrašivanja stanovništva ili prisiljavanja organa vlasti u Federaciji da što učini ili ne učini, ili s ciljem ozbiljnog narušavanja ili uništavanja osnovnih političkih, ustavnih, privrednih ili društvenih struktura jedinica u Federaciji, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (2) Ako je zbog krivičnog djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj neku osobu s umišljajem usmrtio, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

- (4) *Teroristički čin*, u smislu ovog člana, podrazumijeva koju od sljedećih namjernih radnji koja, s obzirom na svoju prirodu ili okolnost može ozbiljno oštetiti državu ili međunarodnu organizaciju:
- napad na život osobe koji može prouzrokovati njenu smrt;
 - napad na tjelesnu cjelovitost osobe;
 - protupravno zatvaranje, držanje zatvorenom ili na drugi način lišenje ili ograničavanje slobode kretanja drugoj osobi, s ciljem da se nju ili nekoga drugoga prisili da što učini, ne učini ili trpi (otmica), ili uzimanje talaca;
 - nanošenje velike štete objektima Federacije ili javnim objektima, prometnom sustavu, postrojenjima infrastrukture uključujući informatički sustav, nepomičnoj platformi koja se nalazi u kontinentalnom pojasu, javnom mjestu ili privatnoj imovini za koju štetu je vjerovatno da će ugroziti ljudski život ili dovesti do znatne privredne štete;
 - otmicu zrakoplova, broda ili drugog sredstva javnog saobraćaja ili prijevoza robe;
 - proizvodnju, posjedovanje, sticanje, prijevoz, snabdijevanje, korišćenje ili osposobljavanje za korišćenje oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili hemijskog oružja ili radioaktivnih materija, te istraživanje i razvoj biološkog i hemijskog oružja ili radioaktivnih materijala;
 - ispuštanje opasnih materijala ili izazivanje požara, eksplozija ili poplava s ciljem ugrožavanja ljudskih života;
 - ometanje ili zaustavljanje snabdijevanja vodom, električnom energijom ili drugim osnovnim prirodnim resursom s ciljem ugrožavanja ljudskih života;
 - prijetnja učinjenjem kojeg djela iz tač. od a) do h) ovog stava.

Član 202.

Finansiranje terorističkih aktivnosti

Ko bilo na koji način, izravno ili neizravno, daje ili prikuplja sredstva s ciljem da se upotrijebe ili znajući da će se upotrijebiti u cjelini ili djelimično, za učinjenje:

- krivičnog djela iz čl. 200. (*Uzimanje talaca*) i 201. (*Terorizam*) ovog zakona;
- drugog krivičnog djela koje može prouzrokovati smrt ili težu tjelesnu ozljedu civilne osobe ili osobe koja aktivno ne učestvuje u neprijateljstvima u oružanom sukobu, kad je svrha takvog djela, po njegovoj prirodi ili okolnosti, zastrašivanje stanovništva ili prisiljavanje organa vlasti u Federaciji da što učini ili ne učini,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

XIX - GLAVA DEVETNAESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV SPOLNE SLOBODE I MORALA

Član 203.

Silovanje

- Ko drugu osobu upotrebom sile ili prijetnje da će izravno napasti na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja, kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.
- Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana smrt silovane osobe, ili je ona teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je teško narušeno zdravlje, ili je silovana ženska osoba ostala trudna, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

- Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana zbog etničke, narodnosne, rasne, vjerske ili jezičke netrpeljivosti prema žrtvi.
- Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.
- Ko krivično djelo iz st. 2., 3. i 4. ovog člana učini prema maloljetniku, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- Ako su krivičnim djelom iz stava 2. ovog člana prouzrokovane posljedice iz stava 3. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 204.

Spolni odnošaj s nemoćnom osobom

- Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s drugom osobom iskoristivši njezinu duševnu bolest, duševnu poremećenost, nedovoljnu duševnu razvijenost, neku drugu težu duševnu smetnju, ili kakvo drugo stanje te osobe zbog kojeg ona nije sposobna za otpor, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema osobi čije je stanje nesposobnosti za otpor sam izazvao ili je u tome učestvovao, kaznit će se po članu 203. (*Silovanje*) stav 1. ovog zakona.
- Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnošaja, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- Ko krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnošaja, ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja, kaznit će se po članu 203. stav 2. ovog zakona.
- Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana smrt osobe s kojom je izvršen spolni odnošaj ili s njim izjednačena spolna radnja, ili je ona teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili ako je ženska osoba ostala trudna, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- Ako su krivičnim djelom iz st. 3. i 4. ovog člana prouzrokovane posljedice iz stava 5. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 205.

Spolni odnošaj zloupotrebom položaja

- Ko zloupotrebom svog položaja navede na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju drugu osobu koja se zbog imovinskog, obiteljskog, društvenog, zdravstvenog ili drugog stanja ili teških prilika nalazi prema njemu u odnosu zavisnosti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- Nastavnik, odgojitelj, roditelj, usvojitelj, staratelj, očuh, maćeha ili druga osoba koja iskoristavajući svoj položaj ili odnos prema maloljetniku koji joj je povjeren radi učenja, odgoja, čuvanja ili njege izvrši s njim spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 206.

Prinuda na spolni odnošaj

Ko drugu osobu prisili na spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju ozbiljnom prijetnjom nekim teškim zlom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 207.

Spolni odnošaj s djetetom

- Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

- (2) Ko izvrši nasilni spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom (član 203. *Silovanje*, stav 1.) ili s nemoćnim djetetom (član 204. *Spolni odnošaj s nemoćnom osobom*, stav 1.),

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

- (3) Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s djetetom zloupotrebom položaja (član 205. *Spolni odnošaj zloupotrebom položaja*, stav 2.),

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

- (4) Ko krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učini na naročito okrutan ili naročito ponižavajući način, ili ako je istom prigodom prema istoj žrtvi učinjeno više spolnih odnošaja ili s njim izjednačenih spolnih radnji od više učinitelja,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

- (5) Ako je krivičnim djelom iz st. od 1. do 3. ovog člana prouzrokovana smrt djeteta, ili je dijete teško tjelesno ozlijeđeno, ili mu je zdravlje teško narušeno, ili je žensko dijete ostalo trudno,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 208.

Bludne radnje

- (1) Ko u slučajevima iz čl. 203. (*Silovanje*), 204. (*Spolni odnošaj s nemoćnom osobom*), 205. (*Spolni odnošaj zloupotrebom položaja*) i 206. (*Prinuda na spolni odnošaj*) ovog zakona, kada nije počinjen ni pokušaj tog krivičnog djela, učini samo bludnu radnju,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

- (2) Ko u slučaju iz člana 207. (*Spolni odnošaj s djetetom*) ovog zakona, kada nije počinjen ni pokušaj tog krivičnog djela, učini samo bludnu radnju, ili ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema djetetu ili maloljetniku,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 209.

Zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnikom

Ko pred djetetom ili maloljetnikom čini radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe pohote, ili ko navede dijete da pred njim ili drugom osobom vrši takve radnje,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 210.

Navođenje na prostituciju

- (1) Ko radi ostvarenja koristi navodi, potiče ili namamljuje drugog na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga, ili bilo na koji način učestvuje u organiziranju ili vođenju pružanja seksualnih usluga,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

- (2) Ko radi ostvarenja koristi silom ili prijetnjom upotrebe sile ili nanošenja veće štete drugog prisili ili obmanom navede na pružanje seksualnih usluga,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

- (3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko radi ostvarenja koristi, na način iz stava 2. ovog člana, koristeći tešku situaciju proisteklu iz boravka neke osobe u stranoj zemlji, prisili ili navede tu osobu na pružanje seksualnih usluga.

- (4) Ko krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učini prema djetetu ili maloljetniku,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

- (5) Bez uticaja je za učinjenje krivičnog djela iz ovog člana je li se osoba koja se navodi, potiče, namamljuje ili prisiljava već ranije bavila prostitucijom.

Član 211.

Iskorišćavanje djeteta ili maloljetnika radi pornografije

- (1) Ko dijete ili maloljetnika snimi radi izradbe fotografija, audiovizuelnog materijala ili drugih predmeta pornografskog sadržaja, ili posjeduje ili uvozi ili prodaje ili raspačava ili prikazuje takav materijal, ili te osobe navede na učestvovanje u pornografskoj predstavi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

- (2) Predmeti koji su bili namijenjeni ili upotrijebljeni za učinjenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana oduzet će

se, a predmeti koji su nastali učinjenjem krivičnog djela iz stava 1. ovog člana oduzet će se i uništiti.

Član 212.

Upoznavanje djeteta s pornografijom

- (1) Ko djetetu proda, prikaže ili javnim izlaganjem ili na drugi način učini pristupačnim spise, slike, audiovizuelne i druge predmete pornografskog sadržaja ili mu prikaže pornografsku predstavu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Predmeti iz stava 1. ovog člana oduzet će se.

Član 213.

Rodoskrvrnuće

- (1) Ko izvrši spolni odnošaj ili s njim izjednačenu spolnu radnju s krvnim rodom u ravnoj liniji ili s bratom ili sestrom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od šest mjeseci do dvije godine.

- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini s maloljetnikom,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

- (3) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini s djetetom, kaznit će se kaznom zatvora od dvije do deset godina.

XX - GLAVA DVADESETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV BRAKA, PORODICE I MLADEŽI

Član 214.

Dvobračnost

- (1) Ko sklopi novi brak iako se u braku već nalazi,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko sklopi brak s osobom za koju zna da se u braku već nalazi.

Član 215.

Omogućavanje sklapanja nedozvoljenog braka

Ovlašćena osoba pred kojom se brak sklapa ili matičar koji obavljajući svoju službenu dužnost omogućiti sklapanje braka koji je po zakonu zabranjen, ništavan ili se smatra nepostojećim,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 216.

Izvanbračna zajednica s mlađim maloljetnikom

- (1) Punoljetna osoba koja izvanbračno živi s maloljetnikom koji nije navršio šesnaest godina života,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se roditelj, usvojitelj ili staratelj koji maloljetniku u životnoj dobi između četrnaest i šesnaest godina života omogućiti izvanbračni život s drugom osobom ili ga na to navede.

- (3) Ko krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini iz koristoljublja,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (4) Ako se sklopi brak, krivično gonjenje neće se poduzeti, a ako je poduzeto, obustavit će se.

Član 217.

Oduzimanje djeteta ili maloljetnika

- (1) Ko dijete ili maloljetnika protupravno oduzme roditelju, usvojitelju, staratelju ili osobi kojoj je povjeren, ili ko ga protupravno zadržava ili sprečava da bude s osobom koja ima to pravo ili ko onemogućava izvršenje izvršne odluke o staranju prema djetetu ili maloljetniku,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana dijete ili maloljetnik napustio teritoriju Federacije ili teritoriju Bosne i Hercegovine, učinitelj će se

kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

- (3) Učinitelj koji dobrovoljno preda dijete ili maloljetnika, može se osloboditi kazne.

Član 218.

Promjena porodičnog stanja

Ko podmetanjem, zamjenom ili na drugi način promijeni porodično stanje djeteta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 219.

Zapuštanje ili zlostavljanje djeteta ili maloljetnika

- (1) Roditelj, usvojitelj, staratelj ili druga osoba koja grubo zanemaruje svoje funkcije zbrinjavanja ili odgoja djeteta ili maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se roditelj, usvojitelj, staratelj ili druga osoba koja zlostavi dijete ili maloljetnika, prisili ga na rad koji ne odgovara njegovoj životnoj dobi, ili na pretjerani rad, ili na prosjačenje, ili ga iz koristoljublja navodi na ponašanje koje je štetno za njegov razvoj.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana dijete ili maloljetnik teško tjelesno ozlijeđen, ili mu je teško narušeno zdravlje, ili se zbog krivičnog djela iz st. 1. ili 2. ovog člana dijete ili maloljetnik odao prosjačenju, prostituciji ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja ili delikvenciji, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 220.

Napuštanje djeteta

Ko napusti svoje nemoćno dijete s ciljem da ga se trajno riješi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

Član 221.

Povreda porodičnih obaveza

- (1) Ko grubim kršenjem svojih zakonskih porodičnih obaveza ostavi u teškom položaju člana porodice koji nije u stanju sam o sebi skrbiti, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana smrt člana i koji je ostavljen u teškom položaju, ili je teško tjelesno ozlijeđen, ili mu je zdravlje teško narušeno, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Pri izricanju uvjetne osude sud može učinitelju odrediti obavezu urednog izvršavanja svoje obaveze zbrinjavanja, odgoja i izdržavanja.

Član 222.

Nasilje u porodici

- (1) Ko nasiljem, drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava mir, tjelesnu cjelovitost ili psihičko zdravlje člana svoje porodice, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema članu porodice s kojim živi u zajedničkom kućanstvu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana upotrijebljeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo prikladno teško ozlijediti tijelo ili narušiti zdravlje, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz st. od 1. do 3. ovog člana član porodice teško tjelesno ozlijeđen ili mu je zdravlje teško narušeno, ili ako je krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učinjeno prema djetetu ili maloljetniku, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (5) Ako je krivičnim djelom iz st. od 1. do 4. ovog člana prouzrokovana smrt člana porodice, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do petnaest godina.
- (6) Ko usmrti člana i kojeg je prethodno zlostavljao, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 223.

Izbjegavanje izdržavanja

- (1) Ko izbjegava davanje izdržavanja za osobu koju je na osnovu izvršne sudske odluke ili izvršne nagodbe sklopljene pred drugim nadležnim organom dužan izdržavati, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Pri izricanju uvjetne osude sud može učinitelju odrediti obavezu urednog plaćanja izdržavanja te podmirenja dospjelih obaveza.
- (3) Ako je učinitelj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ispunio svoju obavezu do okončanja glavnog pretresa, može se osloboditi kazne.

Član 224.

Sprečavanje i neizvršavanje mjera za zaštitu maloljetnika

- (1) Ko sprečava izvršenje odgojnih i drugih mjera suda i nadležnih organa za zaštitu maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Odgovorna osoba na radu u organima ili ustanovama za zaštitu, odgoj ili radno osposobljavanje maloljetnika, koja u svom radu očito nesavjesno postupi, pa zbog toga bude teško ugroženo zdravlje ili razvoj maloljetnika, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXI - GLAVA DVADESET PRVA

KRIVIČNA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI

Član 225.

Prenošenje zarazne bolesti

- (1) Ko ne postupi po propisima ili naredbama kojima nadležni organ zdravstvene službe određuje preglede, dezinfekciju, odvajanje bolesnika ili drugu mjeru za suzbijanje ili sprečavanje zarazne bolesti kod ljudi, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko ne postupi po propisima ili naredbama iz stava 1. ovog člana u pogledu suzbijanja ili sprečavanja zaraznih bolesti kod životinja, pa zbog toga dođe do opasnosti prenošenja zarazne bolesti na ljude.
- (3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 226.

Nepostupanje po zdravstvenim propisima za vrijeme epidemije

Ko za vrijeme epidemije kakve zarazne bolesti ne postupi po naredbama ili odlukama donesenim na osnovu propisa nadležnog organa kojim se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje epidemije, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 227.

Prenošenje spolne bolesti

Ko znajući da je zaražen spolnom bolešću, spolnim odnošajem ili s njim izjednačenom spolnom radnjom ili na drugi način drugog spolno zarazi, ako time nije učinjeno krivično djelo teške tjelesne ozljede, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 228.

Zapošljavanje lica oboljelih od zarazne bolesti

- (1) Ko u bolnici, porodilištu, javnom domu, školi, privrednom društvu ili drugoj pravnoj osobi, obrtu ili kod samostalnog privrednika, u djelatnosti u kojoj se rukuje prehrambenim proizvodima ili koja obavlja higijenske usluge ili u sličnoj djelatnosti, protivno zdravstvenim propisima, zaposli ili drži zaposlenom osobu koja boluje od zarazne bolesti, pa zbog toga dođe do opasnosti od širenja zarazne bolesti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 229.

Nesavjesno liječenje

- (1) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji obavljajući svoju aktivnost primijeni očito neprikladno sredstvo ili očito neprikladan način liječenja ili ne primijeni odgovarajuće higijenske mjere, pa time prouzrokuje pogoršanje zdravstvenog stanja neke osobe, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se drugi zdravstveni djelatnik koji pri pružanju medicinske pomoći ili njege postupi nesavjesno i time prouzrokuje pogoršanje zdravstvenog stanja neke osobe.
- (3) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kaznit će se drugi zdravstveni djelatnik koji krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini iz nehata.

Član 230.

Samovoljno liječenje

- (1) Ko drugog bez njegovog pristanka liječi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Doktor medicine ili doktor stomatologije koji preduzme hirurški ili drugi medicinski zahvat na tijelu drugog, bez njegovog izričitog i valjano pisanog pristanka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Nema krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana kad je zakonom propisano prisilno liječenje ili je liječenje hirurški ili drugi medicinski zahvat preduzet prema osobi koja nije pri svijesti ili je nesposobna za rasuđivanje, a nije dostupan član uže porodice ili zakonski zastupnik, a odgodom liječenja ili zahvata bio bi ugrožen njezin život ili bi došlo do znatnog pogoršanja njenog zdravlja.

Član 231.

Nedozvoljeno presađivanje dijelova ljudskog tijela

- (1) Ko medicinski neopravdano uzme radi presađivanja dio ljudskog tijela s pristankom živog davaoca ili ko medicinski neopravdano presadi dio ljudskog tijela s pristankom primaoca, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko medicinski opravdano uzme, radi presađivanja, dio ljudskog tijela bez pristanka živog davaoca, ili ko medicinski opravdano presadi dio ljudskog tijela bez pristanka primaoca.
- (3) Ko medicinski neopravdano uzme, radi presađivanja, dio ljudskog tijela bez pristanka živog davaoca ili ko medicinski neopravdano presadi dio ljudskog tijela bez pristanka primaoca, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Ko, radi presađivanja, uzme dio tijela umrle osobe prije nego što je smrt na propisani način utvrđena, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (5) Ko, radi presađivanja, uzme dio tijela umrle osobe iako zna da se ta osoba za života tome izričito pisano protivila, ili ko uzme radi presađivanja dio tijela umrle maloljetne ili duševno bolesne osobe, bez izričitog pisanog pristanka njenog zakonskog zastupnika, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (6) Ko, za nagradu ili radi zarade, da dio svog tijela ili dio tijela druge žive ili umrle osobe, radi presađivanja, ili u tome posreduje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.
- (7) Doktor medicine koji učini krivično djelo iz st. 1., 2. i 4. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina, a doktor medicine koji učini krivično djelo iz stava 3. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 232.

Nepružanje medicinske pomoći

Doktor medicine, doktor stomatologije ili drugi zdravstveni djelatnik koji ne pruži neodgodivu medicinsku pomoć osobi kojoj je takva pomoć potrebna, iako je svjestan ili je mogao i morao biti svjestan da zbog toga može nastupiti teško narušavanje zdravlja ili smrt te osobe,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 233.

Nadriliječništvo

Ko se, nemajući propisanu stručnu spremu, neovlašćeno bavi liječenjem ili drugom zdravstvenom djelatnošću,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine i novčanom kaznom.

Član 234.

Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih živežnih namirnica

- (1) Ko proizvodi radi prodaje ili prodaje ili nudi na prodaju ili na drugi način stavlja u promet živežne namirnice, jelo, piće ili druge proizvode škodljive za zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (3) Škodljive namirnice i predmeti oduzet će se.

Član 235.

Nesavjesni pregled mesa za prehranu

- (1) Veterinar ili drugi ovlašteni veterinarski djelatnik koji pri pregledu stoke za klanje ili mesa namijenjenog prehrani ljudi postupi nesavjesno ili protivno propisima ne obavi pregled stoke ili mesa, pa time omogućiti stavljanje u promet mesa škodljivog za zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Veterinar ili drugi ovlašteni veterinarski djelatnik koji krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 236.

Zagađivanje vode za piće i živežnih namirnica

- (1) Ko škodljivom ili kakvom drugom materijom zagađuje vodu koja ljudima služi za piće ili živežne namirnice, pa time prouzrokuje opasnost za život ili zdravlje ljudi, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Član 237.

Služenje alkoholnih pića mladim maloljetnicima

Ko u ugostiteljskom objektu ili drugom objektu u kojem se prodaju alkoholna pića posluži maloljetnika koji nije navršio šesnaest godina života žestokim alkoholnim pićem ili ga posluži drugim alkoholnim pićem u količinama koje mogu izazvati pijanstvo maloljetnika,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 238.

Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet opojnih droga

- (1) Ko neovlašćeno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi ili posreduje u prodaji ili kupovini ili na drugi način neovlašćeno stavlja u promet materije ili pripravke propisom proglašene opojnim drogama, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ko organizira grupu ljudi u cilju učinjenja krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, ili ko postane članom takve organizirane grupe ljudi, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

- (3) Ko neovlašteno izrađuje, nabavlja, posređuje ili daje na upotrebu opremu, materijal ili supstancu za koje zna da su namijenjene proizvodnji opojnih droga, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Opojne droge i sredstva za njihovu proizvodnju oduzet će se.

Član 239.

Posjedovanje i omogućavanje uživanja opojnih droga

- (1) Ko navodi drugog na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili druga osoba ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način drugom omogućuje uživanje opojne droge, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema djetetu, maloljetniku ili prema više osoba, ili ako su prouzrokovane naročito teške posljedice, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ko neovlašteno posjeduje opojnu drogu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne godine.
- (4) Opojne droge oduzet će se.

Član 240.

Teška krivična djela protiv zdravlja ljudi

- (1) Ako je krivičnim djelom iz člana 225. (*Prenošenje zarazne bolesti*) st. 1. i 2.; člana 228. (*Zapoštavanje osoba oboljelih od zarazne bolesti*) stav 1.; člana 229. (*Nesavjesno liječenje*) st. 1. i 2.; člana 233. (*Nadriliječ- ništvo*); 234. (*Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih živežnih namirnica*) stav 1.; člana 235. (*Nesavjesni pregled mesa za prehranu*) stav 1. i člana 236. (*Zagađivanje vode za piće i živežnih namirnica*) stava 1. ovog zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom navedenim u stavu 1. ovog člana prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz člana 225. stav 3.; člana 228. stav 2.; člana 229. stav 3.; člana 234. stav 2.; člana 235. stav 2. i člana 236. stav 2. ovog zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Ako je krivičnim djelom navedenim u stavu 3. ovog člana prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

XXII - GLAVA DVADESET DRUGA

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRIVREDE, POSLOVANJA I SIGURNOSTI PLATNOG PROMETA

Član 241.

Povreda ravnopravnosti u vršenju privredne djelatnosti

- (1) Ko zloupotrebom svog službenog ili uticajnog položaja ili ovlaštenja ograniči slobodno kretanje ljudi, roba i kapitala na području Federacije, uskrati ili ograniči pravo privrednog društva ili druge pravne ili fizičke osobe da se na teritoriji Federacije bavi prometom robe i usluga, ili ko stavi privredno društvo ili drugu pravnu ili fizičku osobu u neravno pravan položaj prema drugim osobama u pogledu uvjeta za rad ili za vršenje prometa robe i usluga ili ograniči slobodnu razmjenu robe i usluga na području Federacije, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja zloupotrebom svog službenog položaja ili ovlaštenja ograniči slobodno kretanje ljudi, robe i kapitala između entiteta ili između entiteta i Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine, uskrati ili ograniči pravo privrednog društva ili druge pravne ili fizičke osobe da se na području

drugog entiteta ili Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine bavi prometom robe i usluga; ili stavi privredno društvo ili drugu pravnu ili fizičku osobu u neravno pravan položaj prema drugim osobama u pogledu uvjeta rada ili uvjeta vršenja prometa robe i usluga, ili ograniči slobodnu razmjenu robe i usluga između entiteta i Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 242.

Nesavjesno privredno poslovanje

- (1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja kršenjem zakona ili drugog propisa u Federaciji očito nesavjesno posluje pa time prouzrokuje znatnu imovinsku štetu toj pravnoj osobi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana prisilna likvidacija ili stečaj pravne osobe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 243.

Prouzrokovanje stečaja

- (1) Ko znajući za svoju prezaduženost ili nesposobnost za plaćanje, obustavlja naplaćivanje svojih tražbina s ciljem da smanji buduću stečajnu masu, prekomjerno troši, otuđuje imovinu u bescijenje, preuzme nesrazmjernu obavezu, lahkomišleno koristi ili daje zajmove, sklopi posao s osobom nesposobnom za plaćanje, propusti blagovremeno naplatiti svoje tražbine ili na drugi način koji je u očitoj suprotnosti s urednim privređivanjem umanji svoju imovinu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko kao odgovorna osoba u pravnoj osobi učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana.
- (3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 244.

Lažni stečaj

- (1) Ko u cilju izbjegavanja plaćanja svojih obaveza, prividnim ili stvarnim umanjavanjem svoje imovine prouzrokuje stečaj tako što:
 - a) cijelu ili dio imovine prividno ili ispod tržišne vrijednosti proda, prikrije, besplatno ustupi ili uništi;
 - b) zaključi fiktivne ugovore o dugu ili prizna nepostojeće tražbine;
 - c) prikrije, uništi, preinači ili tako vodi poslovne knjige, isprave ili spise koje je po zakonu ili drugom propisu obavezan voditi, da se iz njih ne može utvrditi stvarno imovinsko stanje, ili to stanje sačinjavanjem lažnih isprava ili na drugi način prikaže takvim da se po toj osnovi može otvoriti stečaj,
 kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Ako su krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovane teške posljedice povjeritelju, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 245.

Zloupotreba u stečajnom postupku

- (1) Ko u stečajnom postupku prijavi lažnu tražbinu ili tražbinu u lažnom isplatnom redu da bi time ostvario pravo koje mu ne pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se povjeritelj, član odbora povjeritelja ili stečajni upravitelj koji za sebe ili drugog primi imovinsku korist ili obećanje imovinske koristi da bi se donijela ili da se ne bi donijela određena odluka, ili da bi se na drugi način oštetio barem jedan povjeritelj u stečajnom postupku.
- (3) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će ko povjeritelju, članu odbora povjeritelja ili stečajnom upravitelju dade ili

obeća imovinsku korist radi učinjenja krivičnog djela iz stava 2. ovog člana.

Član 246.

Oštećenje povjeritelja

- (1) Ko znajući da je postao nesposoban za plaćanje isplatom duga ili na drugi način stavi kojeg povjeritelja u povoljniji položaj i time ošteti najmanje jednog od svojih povjeritelja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja znajući da je pravna osoba postala nesposobna za plaćanje, u cilju izigravanja ili oštećivanja povjeritelja prizna neistinitu tražbinu, sastavi lažni ugovor ili drugom prijevornom radnjom ošteti povjeritelja pravne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovana šteta koja prelazi 500.000 KM, ili postupak sanacije ili stečaja prema oštećeniku, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 247.

Zloupotreba ovlasti u privrednom poslovanju

- (1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za tu pravnu osobu:
 - a) stvara ili drži nedozvoljene fondove u zemlji ili izvan nje;
 - b) sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilansama, procjenama ili inventurom ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, neistinito prikazuje stanje i kretanje sredstava i ishoda poslovanja, pa time dovede u zabludu upravu pravne osobe pri donošenju odluka o poslovima upravljanja;
 - c) uskrati plaćanje poreznih i drugih fiskalnih obaveza utvrđenih zakonom;
 - d) sredstva kojima rapolaže koristi protivno njihovoj namjeni;
 - e) na drugi način grubo povrijedi ovlasti raspolaganja, korištenja ili upravljanja imovinom pravne osobe,
 kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 200.000 KM, učinitelj će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Član 248.

Zloupotreba u postupku privatizacije

- (1) Ko u postupku privatizacije, s ciljem da sebi ili drugoj osobi pribavi kakvu korist, drugom nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugog, smanji kupoprodajnu cijenu ili omogući kupnju znatno ispod cijene pravne osobe u privatizaciji, dajući netačne podatke ili skrivajući podatke o imovini, prihodima, teretima, rashodima i drugim pravima ili činjenicama od uticaja na utvrđivanje stvarne cijene, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 300.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 800.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.
- (4) Službena ili odgovorna osoba koja, znajući za radnje iz stava 1. ovog člana, iskorištavanjem svog službenog položaja ili ovlaštenja, prekoračenjem granica svog službenog ovlaštenja ili propuštanjem svoje službene dužnosti, učini ili propusti učiniti službenu radnju u postupku privatizacije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 249.

Izrada lažne bilanse

Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu u pravnoj osobi izradi lažnu bilansu kojom se utvrđuje dobit ili gubitak te pravne osobe ili kojom se utvrđuje udio svakog člana pravne osobe u dobiti ili gubitku, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 250.

Zloupotreba procjene

- (1) Ovlašćeni procjenitelj koji prilikom procjene imovine pravne osobe zloupotrijebi svoju ovlast, pa time sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili drugom nanese kakvu štetu, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 251.

Prijevara u privrednom poslovanju

- (1) Ko kao zastupnik ili predstavnik pravne osobe s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi toj ili drugoj pravnoj osobi, upotrebom nenaplativih akceptiranih naloga, čekova za koje zna da nemaju pokriće ili na drugi način dovede nekoga u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine što učini ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana šteta koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana šteta koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 252.

Sklapanje štetnog ugovora

- (1) Ko kao zastupnik ili predstavnik pravne osobe u njezinoj privrednoj aktivnosti sklopi ugovor za koji zna da je za tu pravnu osobu štetan, ili sklopi ugovor protivno ovlaštenju i time prouzrokuje štetu pravnoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ako je učinitelj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana za to primio protupravnu korist ili obećanje koristi ili ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta koja prelazi 200.000 KM, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 253.

Stvaranje monopolističkog položaja na tržištu

Ko u pravnoj osobi sklopi sporazum kojim se druga pravna ili fizička osoba ograničava u slobodnom prometu robe ili usluga na određenom području ili s određenim pravnim ili fizičkim osobama, ili sklopi sporazum kojim se na drugi način stvara monopolistički položaj određenih pravnih ili fizičkih osoba na tržištu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 254.

Odavanje i neovlašćeno pribavljanje poslovne tajne

- (1) Ko neovlašćeno drugome saopći, preda ili na drugi način učini dostupnim poslovnu tajnu ili ko poslovnu tajnu pribavlja s ciljem da je preda nepozvanoj osobi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana s ciljem odnošenja poslovne tajne izvan zemlje, ili ako je

krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana znatna šteta, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 255.

Odavanje i korišćenje burzovnih tajnih podataka

- (1) Ko poslovne podatke burze koji nisu pristupačni svim sudionicima burze saopći nepozvanoj osobi, ili ko dođe do takvih podataka, pa njihovim korištenjem na burzi ostvari protupravnu imovinsku korist, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Član 256.

Krivtvođenje vrijednosnih papira

- (1) Ko izradi lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj kao prave, ili ko preinači takve prave vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj, ili ko pribavlja lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u opticaj kao prave, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ko lažni vrijednosni papir koji je primio kao pravi, znajući ili saznajući da je lažno načinjen ili preinačen, stavi u opticaj, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Lažni vrijednosni papiri oduzet će se.

Član 257.

Krivtvođenje kreditnih i ostalih kartica bezgotovinskog plaćanja

- (1) Ko s ciljem da je upotrijebi kao pravu izradi lažnu kreditnu karticu ili drugu karticu bezgotovinskog plaćanja, ili ko preinači takvu pravu karticu, ili ko takvu lažnu karticu upotrijebi kao pravu, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.
- (5) Lažne kreditne kartice i kartice za bezgotovinsko plaćanje oduzet će se.

Član 258.

Krivtvođenje znakova za vrijednost

- (1) Ko izradi lažne biljege, poštanske marke ili druge znakove za vrijednost izdate na osnovu propisa, ili ko preinači koji od takvih pravih znakova za vrijednost s ciljem da ih upotrijebi kao prave ili da ih drugom dađe na upotrebu, ili ko takve lažne znakove za vrijednost upotrijebi kao prave ili ih s tim ciljem pribavi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako su znakovi za vrijednost iz stava 1. ovog člana veće vrijednosti, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ko odstranjenjem žiga kojim se znakovi iz stava 1. ovog člana poništavaju ili kojim drugim načinom u svrhu ponovne upotrebe ide za tim da takvim znakovima dađe izgled kao da nisu upotrijebljeni, ili ko takve upotrijebljene znakove za vrijednost upotrijebi ili proda kao da vrijede, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (4) Lažni znakovi za vrijednost oduzet će se.

Član 259.

Krivtvođenje znakova za obilježavanje robe, mjera i utega

- (1) Ko s ciljem da ih upotrijebi kao prave izradi lažne pečate, žigove, marke ili druge znakove za obilježavanje domaće ili strane robe kojima se žigoše zlato, srebro, stoka, drvo ili neka druga roba, ili ko s istim ciljem takve prave znakove preinači, ili ko takve lažne znakove upotrijebi kao prave, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko krivotvori mjere ili utege.
- (3) Lažni znakovi, mjere i utezi oduzet će se.

Član 260.

Izrada, nabavka, posjed, prodaja i davanje na upotrebu sredstava za krivotvođenje

- (1) Ko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na upotrebu sredstva za izradu lažnog novca, lažnih kreditnih ili ostalih kartica bezgotovinskog plaćanja ili lažnih vrijednosnih papira, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na upotrebu sredstva za izradu lažnih znakova za vrijednost izdatih na osnovu propisa ili lažnih znakova za obilježavanje robe, te lažnih mjera i utega, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Sredstva iz st. 1. i 2. ovog člana oduzet će se.

Član 261.

Krivtvođenje ili uništenje poslovnih ili trgovačkih knjiga ili isprava

- (1) Ko u poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spise koje je dužan voditi na osnovu zakona ili drugog propisa unese neistinite podatke ili ne unese neki važan podatak, ili svojim potpisom ili pečatom ovjeri poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis s neistinitim sadržajem, ili svojim potpisom ili pečatom omogući izradu poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spisa s neistinitim sadržajem, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko neistinitu poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis upotrijebi kao da su istiniti, ili ko uništi, ošteti, prikrije ili na drugi način učini neupotrebljivom poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis.

Član 262.

Povreda pronalazačkog prava

Ko u poslovanju neovlašteno upotrijebi tuđi prijavljeni ili propisima zaštićeni pronalazak, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 263.

Neovlašćeno korišćenje tuđeg modela i uzorka

- (1) Ko na svom proizvodu u prometu neovlašćeno upotrijebi tuđi prijavljeni ili modelom ili uzorkom zaštićeni vanjski oblik, sliku ili crtež, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko neovlašćeno objavi predmet prijave tuđeg modela ili uzorka, kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do pet godina.

Član 264.

Neovlašćena upotreba tuđe tvrtke

Ko se u cilju obmane kupca ili korisnika usluga posluži tuđom tvrtkom, žigom, zaštitnim znakom ili posebnom oznakom robe ili unese pojedina obilježja tuđe oznake u svoju tvrtku, žig, zaštitni znak ili posebnu oznaku robe, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 265.

Obmana kupaca

- (1) Ko s ciljem obmane kupaca stavi u promet proizvode s oznakom u koju su uneseni podaci koji ne odgovaraju sadržaju, vrsti, porijeklu ili kakvoći proizvoda, ili stavi u promet proizvode koji po svojoj težini ili kakvoći ne odgovaraju onome što se redovno pretpostavlja kod takvih proizvoda, ili stavi u promet proizvode bez oznake o sadržaju, vrsti, porijeklu ili kakvoći proizvoda kad je takva oznaka propisana,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

- (2) Ko s ciljem obmane kupaca lažno objavi sniženje cijene proizvoda, rasprodaju robe po sniženim cijenama ili na drugi način lažnom reklamom obmanjuje kupce u pogledu cijene proizvoda koje prodaje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 266.

Nedozvoljena trgovina zlatnim novcem i zlatom

- (1) Ko se protivno propisima bavi trgovinom zlatnim novcem ili zlatom u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako je učinitelj djela iz stava 1. ovog člana organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (3) Zlatni novac ili zlato koje je bilo predmetom nedozvoljene trgovine oduzet će se.

Član 267.

Nedozvoljena trgovina

- (1) Ko, nemajući ovlaštenja za trgovinu, nabavi robu ili druge predmete opće potrošnje u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM u cilju prodaje, ili ko se neovlašteno u većem obimu bavi trgovinom ili posredovanjem u trgovini ili zastupanjem u prometu roba i usluga,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

- (2) Ako je učinitelj djela iz stava 1. ovog člana organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika, ili je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 30.000 KM, ili se radi o robi ili predmetima čiji je promet zabranjen ili ograničen propisima,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (3) Roba i predmeti nedozvoljene trgovine oduzet će se.

Član 268.

Obmana pri dobijanju kredita ili drugih pogodnosti

- (1) Ko s ciljem da za sebe ili drugog pribavi kredit, ulagačka sredstva, subvencije ili kakvu drugu pogodnost, davatelju kredita ili osobi nadležnoj za odobravanje pogodnosti dade neistinite ili nepotpune podatke o imovinskom stanju ili druge podatke značajne za dobijanje kredita ili druge pogodnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljen kredit ili druge pogodnosti iz stava 1. ovog člana u vrijednosti koja prelazi 10.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljen kredit ili druge pogodnosti iz stava 1. ovog člana u vrijednosti koja prelazi 50.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

- (4) Ko dobijeni kredit, ulagačka sredstva, subvenciju ili kakvu drugu pogodnost iskoristi u drugu svrhu od one za koju su mu ta sredstva odobrena,

kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do dvije godine.

Član 269.

Nedozvoljeno bavljenje bankarskom djelatnošću

- (1) Ko se bez odobrenja ili protivno uvjetima pod kojima je odobrenje dano bavi bankarskom djelatnošću,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

- (4) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 200.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Član 270.

Nedozvoljena proizvodnja

- (1) Ko proizvede ili preradi robu čija je proizvodnja ili prerada zabranjena, ako takvim djelom nije učinjeno drugo krivično djelo s propisanom težom kaznom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Roba iz stava 1. ovog člana i sredstva za njenu proizvodnju ili preradu oduzet će se.

Član 271.

Zloupotreba čeka i kartice

- (1) Ko zloupotrebom čeka, kreditne ili druge kartice bezgotovinskog plaćanja na čiju upotrebu ima pravo, banku ili drugu pravnu osobu obaveže na isplatu iznosa za koji zna da nema pokrića, a koji je ugovorom o upotrebi čekova ili kartice izričito zabranjen,

kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj se će kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

Član 272.

Pranje novca

- (1) Ko novac ili imovinu za koju zna da su pribavljeni učinjenjem krivičnog djela primi, zamijeni, drži, njome raspolaže, upotrijebi u privrednom ili drugom poslovanju ili na drugi način prikrije ili pokuša prikriti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (2) Ako je novac ili imovinska korist iz stava 1. ovog člana velike vrijednosti,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

- (3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinitelj postupio iz nehata u odnosu na okolnost da su novac ili imovinska korist pribavljeni krivičnim djelom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (4) Novac i imovinska korist iz st. od 1. do 3. ovog člana oduzet će se.

XXIII - GLAVA DVADESET TREĆA

KRIVIČNA DJELA IZ OBLASTI POREZA

Član 273.

Porezna utaja

- (1) Ko za sebe ili drugog izbjegne plaćanje davanja propisanih poreznim zakonodavstvom u Federaciji ili doprinosa socijalnog osiguranja propisanih u Federaciji, ne dajući zahtjevane podatke ili dajući lažne podatke o svom stečenom oporezivom prihodu ili o drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje iznosa takvih obaveza, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 10.000 KM,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 50.000 KM,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

- (3) Ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 200.000 KM,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 274.

Lažna porezna isprava

- (1) Ko izda lažnu ispravu čije se podnošenje zahtijeva po poreznom zakonodavstvu u Federaciji, ili ko ne izda ispravu čije se izdavanje po poreznom zakonodavstvu u Federaciji zahtijeva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u odnosu na veći broj isprava, ili ako je ugrožena naplata većeg iznosa javnog prihoda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 275.

Nepravilno izdvajanje sredstava pravnih osoba

Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je po poreznom zakonodavstvu u Federaciji naročito odgovorna za porezne obaveze pravne osobe, a koja je odobrila izdvajanje sredstava pravne osobe u druge svrhe, a ne za plaćanje porezne obaveze pravne osobe, pa je time prouzrokovana nesposobnost pravne osobe za blagovremeno podmirenje porezne obaveze, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 276.

Podnošenje lažne porezne prijave

Ko dostavi poreznom tijelu lažnu prijavu ili drugi lažni podatak čije se podnošenje po poreznom zakonodavstvu u Federaciji zahtijeva, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 277.

Sprečavanje poreznog službenika u obavljanju službene radnje

- (1) Ko silom ili prijetnjom upotrebe sile sprečava ili nastoji spriječiti poreznog službenika u obavljanju njegove službene dužnosti, ili ko ga na isti način prisili ili nastoji prisiliti da službenu funkciju ne obavi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ako pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj poreznog službenika uvrijedi ili zlostavi, ili ga lahko tjelesno ozlijedi, ili prijeti upotrebom oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (3) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem poreznog službenika, može se osloboditi kazne.

Član 278.

Napad na poreznog službenika u obavljanju službene dužnosti

- (1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti poreznog službenika ili osobu koja poreznom službeniku pomaže u otkrivanju i istrazi povrede poreznih propisa u Federaciji, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ako pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj poreznog službenika ili osobu koja poreznom službeniku pomaže lahko tjelesno ozlijedi, ili prijeti upotrebom oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj poreznog službenika ili osobu koja poreznom službeniku pomaže teško tjelesno ozlijedio, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Učinitelj krivičnog djela iz st. od 1. do 3. ovog člana koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem poreznog službenika ili osobe koja poreznom službeniku pomaže, može se osloboditi kazne.
- (5) Krivična djela iz st. od 1. do 3. ovog člana odnose se i na službene osobe u Federaciji koje vrše poslove otkrivanja i istrage povrede poreznih propisa.

XXIV - GLAVA DVADESET ČETVRTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV RADNIH ODNOSA

Član 279.

Povreda ravnopravnosti u zapošljavanju

Ko uskrati ili ograniči pravo građanima na slobodno zapošljavanje na području Federacije pod jednakim uvjetima koji vrijede u mjestu zapošljavanja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 280.

Povreda prava iz radnog odnosa

Ko kršenjem propisa ili općeg akta ili kolektivnog ugovora o zasnivanju ili prestanku radnog odnosa, o plaći ili drugim primanjima, o radnom vremenu, o odmoru ili odsustvu, zaštiti žena, mladeži i invalida ili o zabrani prekovremenog ili noćnog rada uskrati ili ograniči zaposleniku pravo koje mu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 281.

Povreda prava za vrijeme privremene nezaposlenosti

Ko kršenjem propisa ili općeg akta o pravima građana za vrijeme privremene nezaposlenosti drugom uskrati pravo koje mu po tom propisu ili općem aktu pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 282.

Povreda prava iz socijalnog osiguranja

Ko kršenjem propisa ili općeg akta o socijalnom osiguranju uskrati ili ograniči nekoj osobi pravo iz socijalnog osiguranja koje joj pripada, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 283.

Zloupotreba prava iz socijalnog osiguranja

Ko lažnim prikazivanjem da je bolestan ili prouzrokovanjem bolesti ili nesposobnosti za rad postigne da mu se iz socijalnog osiguranja prizna pravo koje mu inače po propisu ili općem aktu ne bi pripalo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 284.

Neizvršenje odluke o vraćanju na rad

Službena ili odgovorna osoba u pravnoj osobi ili samostalni privrednik koji ne postupi po pravomoćnoj odluci kojom je odlučeno o vraćanju radnika na rad, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 285.

Nepoduzimanje mjera zaštite pri radu

- (1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi ili samostalni privrednik koji kršenjem zakona ili drugog propisa ili općeg akta o mjerama zaštite pri radu ne provede propisane mjere zaštite pri radu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Pri izricanju uvjetne osude sud može učinitelju odrediti obavezu da u određenom roku postupi po propisima o mjerama zaštite pri radu.

XXV - GLAVA DVADESET PETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV IMOVINE

Član 286.

Krađa

- (1) Ko tuđu pokretninu oduzme drugom s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugom protupravu imovinsku korist, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako je ukradena stvar male vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (3) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji ukradenu stvar vrati oštećeniku prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Član 287.

Teška krađa

- (1) Kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina kaznit će se ko krađu (član 286. *Krada*, stav 1.) učini:
- objijanjem, provaljivanjem ili drugim savladavanjem većih prepreka da dođe do stvari iz zatvorenih zgrada, soba, blagajni, ormara ili drugih zatvorenih prostorija ili prostora;
 - na naročito opasan ili naročito drzak način;
 - iskorišćavanjem stanja nastalog požarom, poplavom, potresom ili drugom nesrećom;
 - iskorišćavanjem bespomoćnosti ili drugog naročito teškog stanja druge osobe.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se učinitelj krivičnog djela krađe (član 286. stav 1.):
- ako je ukradena stvar velike vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti;
 - ako ukradena stvar služi u vjerske svrhe ili je stvar ukradena iz vjerske ili druge zgrade ili prostorije koja služi za vjerske obrede;
 - ako je ukradeno kulturno dobro ili stvar od naročitog naučnog, umjetničkog, povijesnog ili tehničkog značenja ili se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost.
- (3) Novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine kaznit će se ko učini krađu (član 286. stav 2.) na način i pod okolnostima iz stava 1. ili stava 2., tač. 2. i 3. ovog člana.
- (4) Kaznom zatvora od jedne do osam godina kaznit će se ko krađu (član 286. stav 1.) učini u sastavu grupe ljudi, ili ako je sa sobom imao kakvo oružje ili opasno oruđe radi počinjenja djela.

Član 288.

Razbojnička krađa

- (1) Ko je zatečen pri učinjenju krivičnog djela krađe, pa s ciljem da ukradenu stvar zadrži, upotrijebi silu protiv neke osobe ili prijetnju da će izravno napasti na njezin život ili tijelo, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba s umišljajem teško tjelesno ozlijeđena, ili je to krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi, ili ako je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana neka osoba s umišljajem usmrćena, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 289.

Razbojništvo

- (1) Ko upotrebom sile protiv neke osobe ili prijetnjom da će izravno napasti na njezin život ili organ oduzme tuđu pokretninu s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugom protupravnu imovinsku korist ili da je protupravno prisvoji, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba s umišljajem teško tjelesno ozlijeđena, ili je to krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi, ili ako je upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (3) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana neka osoba s umišljajem usmrćena,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 290.

Utaja

- (1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi imovinsku korist protupravno zadrži tuđu pokretninu koja mu je povjerena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Staratelj koji učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Ako je utajena stvar od posebnog kulturnog, povijesnog, naučnog ili tehničkog značenja, ili ako je utajena stvar velike vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Ako je utajena stvar male vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (5) Kaznom iz stava 4. ovog člana kaznit će se ko tuđu pokretninu koju je našao ili do koje je slučajno došao protupravno zadrži s ciljem da sebi ili drugom pribavi imovinsku korist.
- (6) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1., 4. i 5. ovog člana koji utajenu stvar vrati oštećeniku prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Član 291.

Oduzimanje tuđe pokretnine

- (1) Ko bez cilja pribavljanja imovinske koristi protupravno oduzme ili zadrži tuđu pokretninu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ako se krivično djelo iz stava 1. ovog člana odnosi na motorno vozilo pokušaj će se kazniti.
- (3) Učinitelj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana koji oduzetu stvar, koja nije motorno vozilo, vrati oštećeniku prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Član 292.

Protupravno zauzimanje nekretnine od općeg značaja

- (1) Ko protupravno zauzme nekretninu koja je građevinsko zemljište ili njegov dio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ako se krivično djelo iz stava 1. ovog člana odnosi na nekretninu koja je proglašena javnim dobrom, spomenikom kulture, prirodnim rijetkošću ili drugim prirodnim bogatstvom ili je dio zaštićene šume ili druge šume s posebnom namjenom, nacionalnog parka ili drugog posebno zaštićenog teritorija prirode ili zemljišta posebne namjene, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 293.

Oštećenje tuđe stvari

- (1) Ko ošteti, uništi ili učini neupotrebljivom tuđu stvar, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ko ošteti, izobličiti, uništi ili učini neupotrebljivom tuđu stvar koja služi za vjerske svrhe, kulturno dobro koje se nalazi na javnom mjestu, posebno zaštićeni objekt prirode, umjetnički predmet, stvar od naučnog ili tehničkog značenja, stvar koja se nalazi u javnoj zbirci ili je izložena za javnost ili stvar koja služi za javne potrebe ili koja uljepšava trgove, ulice ili parkove, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko učini djelo iz stava 1. ovog člana zbog razlike u etničkoj ili narodnosnoj pripadnosti, rasi, vjeroispovijesti, spolu ili jeziku.

Član 294.

Prijevara

- (1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist dovede koga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine što učini ili ne učini, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako šteta prelazi 30.000 KM, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ako je šteta male vrijednosti, a učinitelj je postupao s ciljem pribavljanja imovinske koristi takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (4) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini samo s ciljem da drugog ošteti, a bez cilja da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 295.

Iznuda

- (1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist silom ili ozbiljnom prijetnjom prisili drugog da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana upotrijebljeno oružje ili opasno oruđe, ili je pribavljena znatna imovinska korist ili je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili zločinačke organizacije, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 296.

Ucjena

- (1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist zaprijeti drugom da će protiv njega ili njemu bliske osobe otkriti nešto što bi njihovoj časti ili ugledu škodilo i time ga prisili da što učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena znatna imovinska korist, ili je krivično djelo učinjeno u sastavu grupe ljudi ili zločinačke organizacije, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 297.

Zloupotreba povjerenja

- (1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist, zastupajući interese neke osobe ili brinući se o njezinoj imovini ne ispuni svoju na zakonu zasnovanu dužnost ili zloupotrijebi zakonom ili ugovorom data mu ovlaštenja, pa ošteti osobu čije interese zastupa ili o čijoj se imovini brine, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Staratelj ili advokat koji učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Učinitelj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana koji prouzrokovao štetu naknadi oštećeniku prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

Član 298.

Lihvarstvo

- (1) Ko iskorišćujući nuždu, teške imovinske ili stambene prilike, nedovoljno iskustvo, lahkomišlenost ili smanjenu sposobnost rasuđivanja druge osobe, primi od nje ili s njom ugovori za sebe ili drugog imovinsku korist koja je u očitoj nesrazmjernosti s onim što je on dao, učinio ili se obavezao dati ili učiniti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

- (2) Ako su krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovane teške posljedice oštećenom, učinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko se bavi davanjem zajmova uz ugovaranje nesrazmjerne imovinske koristi.

Član 299.

Prijevara povjeritelja

- (1) Ko s ciljem da osujeti ostvarenje prava na stvari, otuđi, uništi ili oduzme svoju stvar na kojoj drugi ima založno pravo ili pravo uživanja i time ga ošteti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko uništi, prividno proda ili učini neupotrebljivom svoju cjelokupnu imovinu ili neki njen sastavni dio ili prizna neistinitu tražbinu, sklopi lažni ugovor ili nekom drugom prijevaram radnjom prividno ili stvarno pogorša svoje imovinsko stanje i time umanju mogućnost ili spriječi namirenje najmanje jednog od svojih povjeritelja.

Član 300.

Prikrivanje

- (1) Ko stvar za koju zna da je pribavljena krivičnim djelom ili ono što je za nju dobiveno prodajom ili zamjenom kupi, primi u zalog ili na drugi način pribavi, prikrije ili proda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini ne znajući da je stvar pribavljena krivičnim djelom, iako je to po okolnostima slučaja mogao znati, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 301.

Paljevina

- (1) Ko zapali tuđu kuću ili drugu zgradu namijenjenu stanovanju ili privrednom korištenju, ili tuđu poslovnu zgradu ili zgradu u javnoj upotrebi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta koja prelazi 100.000 KM ili je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno s ciljem prijevare osiguravajućeg društva, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

Član 302.

Zloupotreba osiguranja

- (1) Ko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu, uništi, ošteti ili sakrije stvar koja je osigurana protiv uništenja, oštećenja, gubitka ili krađe i zatim prijavi štetu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu za slučaj tjelesnog oštećenja, tjelesne ozljede ili narušenja zdravlja, sebi prouzrokuje takvo oštećenje, ozljedu ili narušenje zdravlja i zatim prijavi štetu.
- (3) Učinitelj djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji odustane od odštetnog zahtjeva prije nego sazna da je otkriven, može se osloboditi kazne.

XXVI - GLAVA DVADESET ŠESTA

KRIVIČNA DJELA PROTIV OKOLIŠA, POLJOPRIVREDE I PRIRODNIH DOBARA

Član 303.

Onečišćenje okoliša

- (1) Ko kršenjem propisa onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotok, more, morsko dno ili morsko podzemlje ili na drugi način ugrozi čistoću, kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora, morskog dna ili morskog podzemlja, ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti na širem području i u mjeri koja

može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko onečisti zrak, tlo, tekuću, stajaću ili podzemnu vodu, vodotok, more, morsko dno ili morsko podzemlje ili na drugi način ugrozi čistoću i kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora, morskog dna ili morskog podzemlja, ili prirodnog genetskog sklada biološke raznolikosti i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzrokuje uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog raslinja u širem području.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(5) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(6) Ako je krivičnim djelom iz stava 3. ovog člana neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(7) Ako je krivičnim djelom iz stava 3. ovog člana prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 304.

Ugrožavanje okoliša napravama

(1) Ko protivno propisima stavi u djelovanje ili rukuje napravama, ili odstupi od proizvodnih postupaka kojima se oslobađaju štetne tvari koje mogu ugroziti kakvoću zraka, tla, vode, vodotoka ili mora na širem području, te morskih ekosustava i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja kršenjem propisa propusti postaviti naprave za prečišćavanje ili dopusti izgradnju, stavljanje u pogon ili upotrebu pogona koji onečišćuje okolinu,

kaznit će se novčanom kaznom i kaznom zatvora do tri godine.

Član 305.

Ugrožavanje okoliša otpadom

(1) Ko protivno propisima odbacuje, odlaže, skuplja, skladišti, obrađuje i prevozi otpad ili uopće njime postupa na način kojim se ugrožava kakvoća zraka, tla, vode, vodotoka, mora, morskog dna ili morskog podzemlja na širem području i u mjeri koja može pogoršati uvjete života ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, bilja ili drugog raslinja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko odbacuje, odlaže, skuplja, obrađuje i prevozi otpad ili uopće s njim postupa na način kojim se ugrožava kakvoća zraka, tla, vode, vodotoka, mora, morskog dna ili morskog podzemlja i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili prouzrokuje i uništenje ili znatno oštećenje šuma, bilja ili drugog raslinja na širem području.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 306.

Ugrožavanje okoliša bukom

(1) Ko protivno propisima proizvede buku koja je pogodna prouzrokovati teže oštećenje zdravlja više osoba, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 307.

Proizvodnja štetnih sredstava za liječenje životinja

(1) Ko proizvede radi prodaje ili stavi u promet sredstva za liječenje ili sprečavanje zaraze kod životinja koja su opasna za njihov život ili zdravlje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja ili širenje zarazne bolesti,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

Član 308.

Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći

(1) Veterinar ili ovlašteni veterinarski pomoćnik koji pri pružanju veterinarske pomoći propiše ili primijeni očito neprikladno sredstvo ili očito nepravilan način liječenja ili uopće nesavjesno postupa pri liječenju i time prouzrokuje uginuće većeg broja životinja,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 309.

Neovlašćeno obavljanje veterinarskih usluga

Ko nemajući propisanu stručnu spremu ili neovlašćeno obavlja poslove zaštite zdravlja životinja ili druge veterinarske zahvate,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 310.

Nepostupanje po propisima za suzbijanje bolesti životinja i bilja

(1) Ko za vrijeme epidemije stočne bolesti koja može ugroziti stočarstvo ne postupi po naredbi ili odluci nadležnog organa donesenoj na osnovu propisa kojom se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje bolesti,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko za vrijeme dok traje opasnost od bolesti i štetočina koje mogu ugroziti biljni svijet ne postupi po naredbi ili odluci nadležnog organa donesenoj na osnovu propisa kojim se određuju mjere za suzbijanje ili sprječavanje bolesti ili štetočina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovana znatna šteta,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ko krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učini iz nehata,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 311.

Prikrivanje postojanja zarazne bolesti kod životinja

Ko prikriva postojanje zarazne bolesti kod životinja ili sumnju da takva bolest postoji, ili to ne prijavi javnoj veterinarskoj službi ili organu nadležnom za poslove veterinarstva, pa zbog toga nastupi širenje zarazne bolesti ili uginuće životinja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 312.

Zagađivanje stočne hrane ili vode za napajanje stoke

- (1) Ko škodljivom materijom zagađi stočnu hranu ili vodu u rijekama, potocima, izvorima, bunarima, cisternama ili drugu vodu koja služi za napajanje stoke, živi ili divljači i time dovede u opasnost život ili zdravlje životinja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 313.

Uništenje zasada

Ko škodljivom materijom uništi bilje, voćke ili druge zasade i time prouzrokuje štetu velikih razmjera,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 314.

Nesavjesno postupanje u prometu pesticida

Ko stavi pesticide ili druge otrove u promet bez dozvole, ili izda drugi pesticid ili otrov umjesto propisanog kad zamjena nije dozvoljena, ili na drugi način nesavjesno postupi u prometu pesticida ili drugih otrova i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili životinja ili za okoliš,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

Član 315.

Pustošenje šuma

- (1) Ko protivno propisima ili naredbama nadležnih tijela sječe ili krči šumu, ili ko podbjeljuje stabla ili na drugi način pustoši šumu, a time nije učinjeno neko drugo krivično djelo za koje je propisana teža kazna,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili u drugim šumama posebne namjene,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 316.

Šumska krađa

- (1) Ko radi krađe obori u šumi jedno ili više stabala, a količina je oborenog drveta veća od dva kubna metra,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini s ciljem da se oboreno drvo proda, ili ako je količina oborenog drveta veća od pet kubnih metara, ili ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku ili drugoj šumi posebne namjene,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Član 317.

Izazivanje šumskog požara

- (1) Ko izazove šumski požar zbog kojeg nastupi šteta velikih razmjera, ili istovremeno izazove više šumskih požara,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

- (2) Ko izazove požar u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku, voćnjaku ili drugoj šumi posebne namjene ili u žitnom polju,

kaznit će se kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

- (3) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

- (4) Ko krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini iz nehata,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 318.

Mučenje i ubijanje životinje

- (1) Ko životinju teško zlostavlja ili izlaže nepotrebnim ili dugotrajnim mukama, ili joj nanosi nepotrebne boli, ili protupravno razara životinjska staništa u većoj mjeri ili na širem prostoru, ili protivno propisima ubija životinje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini radi opklade ili drugog pribavljanja imovinske koristi, ili ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja ili životinje čija je vrsta posebno zaštićena,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 319.

Protuzakoniti lov

- (1) Ko protupravno ubije, rani ili uhvati za vrijeme lovstaja divljač u većem broju ili u većoj vrijednosti, ili divljač čiji je lov stalno zabranjen, ili ko neovlašćeno iznese izvan zemlje vrhunski trofej veće vrijednosti ili vrhunske trofeje u većem broju, ili ko lovi zaštićenu životinjsku vrstu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini sredstvima ili na način koji je zabranjen ili kojim se divljač masovno uništava,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

- (3) Ulovljena divljač i sredstva upotrijebljena za lov oduzet će se.

Član 320.

Protuzakoniti ribolov

- (1) Ko lovi ribu, druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme u vrijeme kad je to zabranjeno ili na teritoriji na kojoj je to zabranjeno, ili ko lovi ribu, druge slatkovodne ili morske životinje ili organizme eksplozivom, električnom strujom, otrovom, sredstvima za omamljivanje ili drugim načinom ili sredstvom koji su štetni za njihovo rasplodjivanje ili koji su propisima zabranjeni,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće ribe ili drugih slatkovodnih ili morskih životinja ili organizama u širim razmjerima,

učinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

- (3) Ulov i sredstva za lov oduzet će se.

Član 321.

Oštećenje, uništenje i nedozvoljeni izvoz spomenika kulture i zaštićenih objekata prirode

- (1) Ko ošteti ili uništi spomenik kulture ili zaštićeni objekt prirode,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema spomeniku kulture ili zaštićenom objektu prirode naročite vrijednosti ili je prouzrokovana znatna šteta,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (3) Ko bez dozvole nadležnog organa izveze ili iznese izvan zemlje spomenik kulture ili zaštićeni objekt prirode,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kaznit će se učinitelj koji spomenik kulture ili zaštićeni objekt po proteku roka određenog u dozvoli za iznošenje ne vrati.

Član 322.

Nedozvoljeno obavljanje istraživačkih radova i prisvajanje spomenika kulture

- (1) Ko bez dozvole nadležnog organa obavi na spomeniku kulture konzervatorske, restauratorske ili istraživačke radove ili protivno zabrani ili bez dozvole nadležnog organa obavlja arheološka iskopavanja ili istraživanja, pa zbog toga spomenik bude uništen, teško oštećen ili izgubi osobine spomenika,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u odnosu na spomenik kulture naročite vrijednosti ili značenja ili je prouzrokovana znatna šteta, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

GLAVA XXVII - GLAVA DVADESET SEDMA

KRIVIČNA DJELA PROTIV OPĆE SIGURNOSTI LJUDI I IMOVINE

Član 323.

Izazivanje opće opasnosti

- (1) Ko požarom, poplavom, eksplozijom, otrovom ili otrovnim plinom, ionizirajućim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom ili pucanjem iz vatrenog oružja ili kakvom opće opasnom radnjom ili opće opasnim sredstvom izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne postavi propisane naprave za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrovnih plinova ili ionizirajućeg zračenja, ili te naprave ne održava u ispravnom stanju ili ih u slučaju potrebe ne stavi u rad ili uopće ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama, pa time izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg opsega.
- (3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini na mjestu gdje je okupljen veći broj ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 324.

Uništenje ili oštećenje važnih privrednih objekata ili javnih naprava

- (1) Ko rušenjem, paljenjem ili na drugi način uništi ili ošteti, važan industrijski, poljoprivredni ili drugi privredni objekt, napravu ili postrojenje za vodu, toplinu, plin, električnu ili drugu energiju, naprave sustava veza ili druge naprave javne upotrebe i time izazove njihov zastoj ili otežani rad, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ko protupravno ukloni ili isključi iz rada naprave ili postrojenja iz stava 1. ovog člana i time izazove poremećaj u redovnom životu građana, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.
- (4) Ko krivično djelo iz stava 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 325.

Oštećenje zaštitnih naprava na radu

- (1) Ko u rudniku, tvornici, radionici ili na drugom mjestu gdje se obavlja rad uništi, ošteti ili ukloni zaštitnu napravu i time izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (2) Odgovorna osoba u rudniku, tvornici, radionici ili na drugom mjestu gdje se obavlja rad, koja ne postavi zaštitne naprave ili ih ne održava u ispravnom stanju ili ih u slučaju potrebe ne stavi u rad ili uopće ne postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama i na taj način izazove opasnost za život ljudi ili imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (4) Pri izricanju uvjetne osude za krivično djelo iz st. 2. i 3. ovog člana sud može učinitelju odrediti obavezu da u određenom roku postavi zaštitne naprave.

Član 326.

Nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova

- (1) Odgovorna osoba koja pri projektiranju, upravljanju ili izvođenju gradnje ili građevinskih radova postupa protivno propisima ili općepriznatim tehničkim pravilima i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 327.

Nesavjesno čuvanje pasa i drugih opasnih životinja

- (1) Ko pse ili druge opasne životinje izvodi na javna mjesta bez propisane brnjice ili druge odgovarajuće zaštite i bez izravnog čuvanja i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili imovinu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba tjelesno ozlijeđena, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

Član 328.

Teška krivična djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine

- (1) Ako je krivičnim djelom iz člana 323. (*Izazivanje opće opasnosti*) st. od 1. do 3.; člana 324. (*Uništenje ili oštećenje važnih privrednih objekata ili javnih naprava*) st. 1. i 2.; člana 325. (*Oštećenje zaštitnih naprava na radu*) st. 1. i 2. i člana 326. (*Nepropisno i nepravilno izvođenje građevinskih radova*) stav 1. ovog zakona neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz člana 323. st. od 1. do 3.; člana 324. st. 1. i 2.; člana 325. st. 1. i 2. i člana 326. stav 1. ovog zakona prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz člana 323. stav 4.; člana 324. st. 3. i 4.; člana 325. stav 3. i člana 326. stav 2. ovog zakona neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do pet godina.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz člana 323. stav 4.; člana 324. st. 3. i 4.; člana 325. stav 3. i člana 326. stav 2. ovog zakona prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 329.

Nepropisni prijevoz eksplozivnog ili zapaljivog materijala

- Ko protivno propisima o prijevozu eksplozivnog ili lakho zapaljivog materijala preda na prijevoz javnim prometnim sredstvima eksplozivni ili lakho zapaljivi materijal ili takav materijal sam prevozi ili prenosi koristeći se javnim prometnim sredstvima, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 330.

Oštećenje ustava

- Ko ošteti izradene ili prirodne ustave koji služe kao zaštita od prirodnih nepogoda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 331.

Neotklanjanje opasnosti

- (1) Ko blagovremenom prijavom nadležnom tijelu ili na drugi način ne poduzme mjere radi otklanjanja požara, poplave, eksplozije, prometne nezgode ili druge opasnosti za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugog, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ko odvrćanjem ili na drugi način spriječi drugog u poduzimanju mjera radi otklanjanja požara, poplave, eksplozije, prometne nezgode ili druge opasnosti za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXVIII - GLAVA DVADESET OSMO

KRIVIČNA DJELA PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA

Član 332.

Ugrožavanje javnog prometa

- (1) Učesnik u prometu na putevima koji se ne pridržava prometnih propisa i time tako ugrozi javni promet da dovede u opasnost život ljudi ili imovinu većih razmjera, pa zbog toga kod drugoga nastupi imovinska šteta preko 5.000 KM,

kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

- (2) Ko ugrožavanjem željezničkog, brojskog, tramvajskog, trolejbusnog ili prometa žičarom dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većih razmjera, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

- (3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 333.

Ugrožavanje javnog prometa zbog omamljenosti

- (1) Ko pod uticajem alkohola ili drugih omamljujućih sredstava upravlja motornim vozilom, iako je zbog toga očito nesposoban za sigurnu vožnju i time tako ugrozi javni promet na putevima da dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većeg opsega,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 334.

Ugrožavanje javnog prometa opasnom radnjom

- (1) Ko uništenjem, uklanjanjem ili težim oštećenjem prometne naprave, sredstva, znaka ili naprave za signalizaciju koji služe sigurnosti prometa ili davanjem pogrešnih znakova ili signala, postavljanjem prepreka na prometnicama ili na drugi način tako ugrozi javni promet da time dovede u opasnost život ili tijelo ljudi ili imovinu većeg opsega,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 335.

Nesavjestan nadzor nad javnim prometom

- (1) Odgovorna osoba kojoj je povjeren nadzor nad stanjem i održavanjem prometnica i objekata na njima, prijevoznim sredstvima ili javnim prometom ili nad ispunjavanjem propisanih uvjeta rada vozača, ili odgovorna osoba kojoj je povjereno rukovođenje vožnjom, koja nesavjesnim obavljanjem dužnosti izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega,

kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se odgovorna osoba koja izda nalog za vožnju ili dozvoli vožnju, iako zna da vozač zbog umora, bolesti, uticaja alkohola ili iz drugih razloga nije u stanju sigurno upravljati vozilom ili da vozilo nije ispravno i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg opsega.

- (3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 336.

Teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa

- (1) Ako je krivičnim djelom iz člana 332. (*Ugrožavanje javnog prometa*) st. 1. i 2.; člana 333. (*Ugrožavanje javnog prometa zbog omamljenosti*) stav 1.; člana 334.

(*Ugrožavanje javnog prometa opasnom radnjom*) stav 1. i člana 335. (*Nesavjestan nadzor nad javnim prometom*) st. 1. i 2. ovog zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz člana 332. st. 1. i 2.; člana 333. stav 1.; člana 334. stav 1. i člana 335. st. 1. i 2. ovog zakona prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje godinu dana.

- (3) Ako je krivičnim djelom iz člana 332. stav 3.; člana 333. stav 2.; člana 334. stav 2. i člana 335. stav 3. ovog zakona prouzrokovana teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (4) Ako je krivičnim djelom iz člana 332. stav 3.; člana 333. stav 2.; člana 334. stav 2. i člana 335. stav 3. ovog zakona prouzrokovana smrt jedne ili više osoba,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 337.

Neukazivanje pomoći osobi ozlijeđenoj u prometnoj nezgodi

- (1) Vozač motornog vozila ili drugog prijevoznog sredstva koji ostavi bez pomoći osobu koja je ozlijeđena tim prijevoznim sredstvom ili čiju je ozljedu prouzrokovao, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana teška tjelesna ozljeda ili smrt ozlijeđene osobe,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

XXIX - GLAVA DVADESET DEVETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVOSUDA

Član 338.

Dogovor za učinjenje krivičnih djela

Ko s drugome dogovori učinjenje krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za dogovor učinjenja takvog pojedinog krivičnog djela nije propisana posebna kazna,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 339.

Pripremanje krivičnog djela

Ko nabavi ili pripremi sredstva ili ukloni prepreke ili poduzme kakvu drugu radnju koja stvara uvjete za izravno učinjenje, ali nije dio činjenja krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ukoliko za pripremanje pojedinog krivičnog djela nije propisana posebna kazna,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 340.

Udruživanje radi činjenja krivičnih djela

- (1) Ko organizira grupu ljudi ili na drugi način udružuje tri ili više osoba u cilju činjenja krivičnih djela propisanih zakonom u Federaciji za koja se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za takvo organiziranje ili udruživanje radi činjenja pojedinog krivičnog djela nije propisana posebna kazna,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (2) Ko postane članom grupe ljudi ili udruženja iz stava 1. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (3) Član grupe ljudi koji otkrije grupu ili član udruženja koji otkrije udruženje prije nego što je u njihovom sastavu ili za njih učinio krivično djelo, može se osloboditi kazne.

- (4) Organizator koji otkrivanjem grupe ljudi ili udruženja ili na drugi način spriječi učinjenje krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine, a može se i osloboditi kazne.

Član 341.

Učestvovanje u grupi ljudi koja učini krivično djelo

- (1) Ko učestvuje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem usmrti neku osobu ili je teško tjelesno ozlijedi, učini paljevinu, ošteti imovinu u većem opsegu ili učini druga teška nasilja ili koja pokuša učiniti takva djela za samo učestvovanje u toj grupi ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 342.

Zločinačka organizacija

- (1) Ko učini krivično djelo propisano zakonom u Federaciji kao član zločinačke organizacije, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.
- (2) Ko kao član zločinačke organizacije učini krivično djelo propisano zakonom u Federaciji za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi zločinačkom organizacijom koja zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.
- (4) Ko postane članom zločinačke organizacije koja zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, ako za pojedino krivično djelo nije propisana posebna kazna, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.
- (5) Član zločinačke organizacije iz st. od 1. do 4. ovog člana, koji zločinačku organizaciju otkrije, može se osloboditi kazne.

Član 343.

Izrada i nabavka oružja i sredstava namijenjenih učinjenju krivičnih djela

- (1) Ko oružje, eksplozivne materije ili sredstva za njihovo pripravljanje ili otrove za koje zna da su namijenjeni učinjenju krivičnog djela izradi, nabavi ili drugom omogući da do njih dođe, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ko izradi ili drugom ustupi lažni ključ, otpirač ili kakvu drugu stvar ili sredstvo za provalu, iako zna da je namijenjeno učinjenju krivičnog djela, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 344.

Neprijavlivanje pripremanja krivičnog djela

- (1) Ko zna da se priprema učinjenje krivičnog djela za koje se po zakonu u Federaciji može izreći tri godine zatvora ili teža kazna, pa u vremenu kad je još bilo moguće spriječiti njegovo učinjenje to ne prijavi, a djelo bude pokušano ili učinjeno, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u odnosu na krivično djelo za koje se po zakonu u Federaciji može izreći kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Za krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana neće se kazniti osoba kojoj je učinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni srodnik u ravnoj liniji, brat ili sestra, usvojitelj ili usvojenik i njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, ljekar ili vjerski ispovjednik učinitelja.

Član 345.

Neprijavlivanje krivičnog djela ili učinitelja

- (1) Ko zna za učinitelja krivičnog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora, ili ko samo zna da je takvo djelo učinjeno, pa to ne prijavi, iako od takve prijave ovisi blagovremeno otkrivanje učinitelja ili krivičnog djela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se službena ili odgovorna osoba koja ne prijavi krivično djelo za koje je saznala u vršenju svoje dužnosti, ako se za to krivično djelo može izreći kazna zatvora pet godina zatvora ili teža kazna.
- (3) Za krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana neće se kazniti osoba kojoj je učinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni srodnik u ravnoj liniji, brat ili sestra, usvojitelj ili usvojenik i njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, ljekar ili vjerski ispovjednik učinitelja.
- (4) Za krivična djela iz st. 1. i 2. ovog člana kaznit će se i doktor medicine, doktor stomatologije, babica ili zdravstveni djelatnik, psiholog, javni bilježnik i djelatnik socijalne zaštite, ako je krivično djelo učinjeno prema djetetu ili maloljetniku.

Član 346.

Pomoć učinitelju poslije učinjenog krivičnog djela

- (1) Ko krije učinitelja krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili mu prikrivanjem oruđa, tragova ili na drugi način pomaže da ne bude otkriven, ili ko krije osuđenog ili poduzima što drugo s ciljem izbjegavanja izvršenja izrečene kazne, sigurnosne mjere ili odgojne zavodske mjere, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko pruži pomoć iz stava 1. ovog člana učinitelju krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna, ali ne i kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ko pruži pomoć iz stava 1. ovog člana učinitelju krivičnog djela za koje se može izreći kazna dugotrajnog zatvora, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Kazna izrečena za krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana ne može biti teža ni po vrsti ni po visini od kazne na koju je osuđena osoba kojoj je učinitelj pružio pomoć.
- (5) Za krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana neće se kazniti osoba kojoj je učinitelj bračni drug, osoba koja s njim živi u izvanbračnoj zajednici, krvni srodnik u ravnoj liniji, brat ili sestra, usvojitelj ili usvojenik i njihov bračni drug ili osoba s kojom žive u izvanbračnoj zajednici, ili koja je branitelj, ljekar ili vjerski ispovjednik učinitelja.

Član 347.

Lažno prijavljivanje

- (1) Ko prijavi koju određenu osobu da je učinila krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, znajući da ta osoba nije učinitelj, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko podmetanjem tragova krivičnog djela ili na drugi način izazove pokretanje krivičnog postupka zbog krivičnog djela propisanog zakonom u Federaciji protiv osobe za koju zna da nije učinitelj.
- (3) Ko sam sebe prijavi da je učinio krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, iako ga nije učinio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kaznit će se ko prijavi da je učinjeno krivično djelo propisano zakonom u Federaciji, iako zna da to djelo nije učinjeno.

Član 348.

Davanje lažnog iskaza

- (1) Svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Federaciji da lažni iskaz,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se stranka koja pri izvođenju dokaza ispitivanjem stranaka u parničnom ili upravnom postupku u Federaciji da lažni iskaz, a na tom je iskazu zasnovana odluka donesena u tom postupku.
- (3) Ako je lažan iskaz dat u krivičnom postupku u Federaciji, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Ako su zbog krivičnog djela iz stava 3. ovog člana nastupile naročito teške posljedice za okrivljenika, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (5) Ako učinitelj dobrovoljno opozove svoj lažni iskaz prije nego što je donesena konačna odluka, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseca, a može se i osloboditi kazne.

Član 349.

Sprečavanje dokazivanja

- (1) Ko svjedoka ili vještaka u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Federaciji, silom, prijetnjom ili drugim oblikom prinude ili obećanjem dara ili kakve druge koristi navede na lažan iskaz, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Federaciji sakrije, ošteti, uništi ili učini neupotrebljivim tuđi predmet ili ispravu koja služi dokazivanju, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (3) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u sudskom, prekršajnom, upravnom ili disciplinskom postupku u Federaciji ukloni, uništi, pomakne ili premjesti kakav granični kamen, zemljomjerski znak ili uopće kakav znak o vlasništvu ili nekom drugom stvarnom pravu ili upotrebi vode, ili ko s istim ciljem takav znak lažno postavi.

Član 350.

Povreda tajnosti postupka

Ko neovlašćeno otkrije ono što je saznao u sudskom, prekršajnom ili upravnom postupku u Federaciji, a što se po zakonu ne smije objaviti ili je odlukom nadležne institucije u Federaciji proglašeno tajnom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 351.

Neizvršenje sudske odluke

- (1) Odgovorna osoba u organu vlasti ili pravnoj osobi ili drugim institucijama u Federaciji koja ne postupi po pravomoćnoj odluci suda u Federaciji, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se odgovorna osoba koja odbije izvršiti odluku Doma za ljudska prava za Federaciju ili odluku Ustavnog suda Federacije koju je dužna izvršiti.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovana teža povreda prava drugog ili značajna materijalna šteta, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Član 352.

Odavanje istovjetnosti zaštićenog svjedoka

Sudija suda u Federaciji ili druga službena osoba koja je učestvovala u ispitivanju zaštićenog svjedoka u krivičnom postupku koji se vodi po zakonu Federacije, koja neovlašćenoj osobi učini pristupačnim podatke o istovjetnosti zaštićenog svjedoka,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 353.

Povreda sudske odluke o zabrani vršenja zvanja, djelatnosti ili dužnosti

Ko drugome omogućiti obavljanje zanimanja, djelatnosti ili dužnosti iako zna da mu je pravomoćnom sudskom odlukom izrečena sigurnosna mjera zabrane vršenja zvanja, djelatnosti ili dužnosti, ili zaštitna mjera zabrane vršenja određenih dužnosti, ili je takva zabrana pravna posljedica osude, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 354.

Pobuna osoba kojima je oduzeta sloboda

- (1) Osoba kojoj je na osnovu zakona oduzeta sloboda, koja se udruži s drugim osobama kojima je na osnovu zakona oduzeta sloboda s ciljem da se nasilno oslobodi ili da te osobe zajednički napadnu osobe čijem su nadzoru povjerene, ili da ih silom ili prijetnjom da će izravno upotrijebiti silu prinude da učine ili propuste nešto što je protivno njihovoj dužnosti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba teško tjelesno ozlijeđena ili je prouzrokovana imovinska šteta većih razmjera, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana smrt jedne ili više osoba, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

Član 355.

Bijeg osobe kojoj je oduzeta sloboda

Ko upotrebom sile ili prijetnjom da će izravno napasti na život ili tijelo druge osobe pobjegne iz krivično-popravne ustanove ili zatvora,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 356.

Omogućavanje bijega osobi kojoj je oduzeta sloboda

- (1) Ko silom, prijetnjom, obmanom ili na drugi način omogućiti bijeg osobi kojoj je na osnovu zakona oduzeta sloboda, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini kao član grupe ljudi, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Član 357.

Povreda zakona od sudije

Sudija Ustavnog suda Federacije ili sudija suda u Federaciji koji s ciljem da drugom pribavi kakvu korist ili da mu nanese kakvu štetu, donese nezakonitu odluku ili na drugi način prekrši zakon,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

XXX - GLAVA TRIDESETA

KRIVIČNA DJELA PROTIV JAVNOG REDA I PRAVNOG PROMETA

Član 358.

Sprečavanje službene osobe u vršenju službene radnje

- (1) Ko silom ili prijetnjom da će izravno upotrijebiti silu spriječi službenu osobu u vršenju službene radnje koju je poduzela u okviru svojih ovlasti ili je na isti način prisili na obavljanje službene radnje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana službena osoba uvrijedjena, zlostavljana ili je lahko tjelesno ozlijeđena ili je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prijetnjom upotrebe oružja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.
- (3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini prema službenoj osobi pri obavljanju poslova javne sigurnosti ili sigurnosti Federacije ili funkcija i čuvanja javnog reda,

uhićenja učinitelja krivičnog djela ili čuvanja osobe kojoj je oduzeta sloboda,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(4) Ako je učinitelj krivičnog djela iz st. od 1. do 3. ovog člana bio izazvan protuzakonomitim ili grubim postupanjem službene osobe,

može se osloboditi kazne.

Član 359.

Napad na službenu osobu u vršenju poslova sigurnosti

(1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti službenu osobu ili osobu koja joj pomaže u vršenju poslova javne sigurnosti ili sigurnosti Federacije ili dužnosti čuvanja javnog reda,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana službena osoba ili osoba koja joj pomaže lahko tjelesno ozlijeđena ili je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno uz prijetnju upotrebom oružja,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana službena osoba ili osoba koja joj pomaže teško tjelesno ozlijeđena, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je učinitelj krivičnog djela iz st. od 1. do 3. ovog člana bio izazvan protuzakonomitim ili grubim postupanjem službene osobe ili osobe koja joj pomaže,

može se osloboditi kazne.

Član 360.

Učestvovanje u grupi ljudi koja spriječi službenu osobu u vršenju službene radnje

(1) Ko učestvuje u grupi ljudi koja zajedničkim djelovanjem spriječi ili pokuša spriječiti službenu osobu u vršenju službene radnje ili je na taj način prisili na vršenje službene radnje, za samo učestvovanje

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Član 361.

Organiziranje otpora

(1) Ko druge organizira ili poziva na pružanje nasilnog otpora zakonitim odlukama ili mjerama nadležnih tijela, ili ukazuje otpor službenoj osobi u vršenju službene radnje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano neprovođenje ili je znatno otežano provođenje zakonite odluke ili mjere nadležnog tijela,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ko organizira ili bilo kako rukovodi grupom ljudi koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 362.

Nasilničko ponašanje

(1) Ko grubim vrijeđanjem ili zlostavljanjem drugog, nasiljem prema drugom, izazivanjem tuče ili naročito drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava građanski mir,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u sastavu grupe ljudi, ili ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano teško poniženje više osoba, ili je neka osoba lahko tjelesno ozlijeđena,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 363.

Neovlašćeno posjedovanje ili ugrožavanje javnog reda putem radio ili televizijske stanice

(1) Ko protivno propisima o sustavu veza posjeduje radio ili televizijsku stanicu ili radio i televizijsku stanicu koristi bez propisanog odobrenja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko grubo kršeći standarde profesionalnog ponašanja medija i novinara, koristi huškački ili govor mržnje ili govor koji očito poziva ili potiče na nasilje, narodnosne ili etničke sukobe i time dovede do ugrožavanja javnog reda ili mira,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 364.

Neovlašćeno bavljenje određenim zanimanjem

Ko se neovlašćeno za nagradu bavi određenim zanimanjem za čije obavljanje je po zakonu ili drugim propisima donijetim na osnovu zakona potrebna dozvola nadležnog organa,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 365.

Neučestvovanje u otklanjanju opće opasnosti

Ko protivno naredbi nadležnog organa bez opravdanog razloga odbije učestvovati u otklanjanju opasnosti od požara, poplave ili slične opasnosti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 366.

Skidanje ili povreda službenog pečata ili znaka

Ko skine ili povrijedi službeni pečat ili znak koji je ovlaštena službena osoba stavila radi osiguranja predmeta ili prostorije, ili ko bez skidanja ili povrede pečata ili znaka otvori osigurani predmet ili uđe u takvu prostoriju,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 367.

Oduzimanje ili uništenje službenog pečata ili službenih spisa

Ko protupravno oduzme, sakrije, uništi, ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivim službeni pečat, knjigu, spis ili ispravu institucije u Federaciji ili druge pravne osobe koja vrši javna ovlaštenja ili se kod njih nalazi,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 368.

Uništenje ili prikrivanje arhivske građe

Ko uništi, prikriva ili učini neupotrebljivom arhivsku građu ili je iznese izvan zemlje bez prethodnog odobrenja nadležnog organa,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 369.

Lažno predstavljanje

(1) Ko se s ciljem da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu lažno predstavlja kao službena ili vojna osoba ili neovlašćeno nosi oznake službene ili vojne osobe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko izvrši kakvu radnju koju je ovlaštena izvršiti samo određena službena osoba.

Član 370.

Samovlašće

(1) Ko upotrebom sile ili ozbiljnom prijetnjom pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u sastavu grupe ljudi ili udruženja organiziranog radi učinjenja tog krivičnog djela,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 371.

Nedozvoljeno držanje oružja ili eksplozivnih materija

- (1) Ko neovlašćeno izradi, prepravi, proda, nabavi ili razmijeni vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije, ili ko neovlašćeno drži vatreno oružje, municiju ili eksplozivne materije čija nabavka građanima uopće nije dozvoljena, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine,
- (2) Ko učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana u odnosu na veću količinu vatrene oružja, municije ili eksplozivnih materija, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Ko dobrovoljno preda sredstva iz stava 1. ovog člana nadležnom organu može se blaže kazniti.

Član 372.

Zloupotreba znaka za pomoć i opasnost

Ko zloupotrijebi znak za pomoć ili znak za opasnost ili neosnovano poziva u pomoć s ciljem da izazove izlazak službenika državnih organa ili vatrogasaca ili zaustavljanje prometa,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 373.

Krivotvorenje isprave

- (1) Ko izradi lažnu ispravu ili preinači pravu ispravu s ciljem da se takva isprava upotrijebi kao prava, ili ko lažnu ili preinačenu ispravu upotrijebi kao pravu ili je nabavi radi upotrebe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u pogledu javne isprave, oporuke, mjenice, čeka, javne ili službene knjige ili druge knjige koja se po zakonu mora voditi, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 374.

Posebni slučajevi krivotvorenja isprave

Smatrat će se učinjenjem krivičnog djela krivotvorenja isprava i kaznit će se po članu 373. (*Krivotvorenje isprave*) stav 1. ovog zakona:

- a) ko kakav papir, blanket ili kakav drugi predmet koji je neka osoba potpisala neovlašćeno popuni kakvom izjavom koja ima vrijednost za pravne odnose;
- b) ko drugog obmane o sadržaju kakve isprave i taj je potpiše smatrajući da potpisuje kakvu drugu ispravu ili kakav drugi sadržaj;
- c) ko ispravu izda u ime druge osobe bez njezinog ovlaštenja ili u ime osobe koja ne postoji;
- d) ko kao izdavalatelj isprave uz svoj potpis navede da ima kakav položaj, poziv ili čin iako nema takav položaj, poziv ili čin, a to ima bitni uticaj na dokaznu snagu isprave;
- e) ko ispravu izradi neovlašćenom upotrebom pravog pečata ili znaka.

Član 375.

Ovjeravanje neistinitog sadržaja

- (1) Ko dovođenjem u zabludu nadležnog organa učini da on u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi ovjeri štogod neistinito što treba služiti kao dokaz u pravnom prometu, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se ko ispravu, zapisnik ili knjigu iz stava 1. ovog člana upotrijebi znajući da su neistiniti.

Član 376.

Izdavanje i upotreba neistinite liječničke ili veterinarske svjedodžbe

- (1) Doktor medicine, doktor stomatologije ili veterinar koji izda neistinitu liječničku ili veterinarsku svjedodžbu znajući da je neistinita,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ko upotrijebi neistinitu liječničku ili veterinarsku svjedodžbu znajući da je neistinita, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Član 377.

Nadripisarstvo

Ko se, nemajući propisanu stručnu spremu, neovlašćeno za nagradu bavi ukazivanjem pravne pomoći, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 378.

Ometanje vjerskih obreda

- (1) Ko ometa ili spriječi vjerski obred, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini upotrebom sile ili ozbiljnom prijetnjom upotrebe sile, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 379.

Povreda mira pokojnika

- (1) Ko neovlašćeno prekopa, razruši, ošteti ili na drugi način grubo oskvrne grob ili drugo mjesto ukopa ili spomen na umrle, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko neovlašćeno iskopa, odnese, ošteti, uništi, sakrije ili premjesti organ, dio tijela ili pepeo umrle osobe, ili ko oskvrne organ umrle osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

XXXI - GLAVA TRIDESET PRVA

KRIVIČNA DJELA PODMIĆIVANJA I KRIVIČNA DJELA PROTIV SLUŽBENE I DRUGE ODGOVORNE FUNKCIJE

Član 380.

Primanje dara i drugih oblika koristi

- (1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu, koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi, da u okviru svog ovlaštenja učini što ne bi smjela učiniti ili da ne učini što bi morala učiniti, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu, koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi, da u okviru svog ovlaštenja učini što bi morala učiniti ili da ne učini što ne bi smjela učiniti, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se službena ili odgovorna osoba u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu, koja poslije činjenja ili nečinjenja iz st. 1. i 2. ovog člana, a u vezi s tim zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist.
- (4) Primljeni dar ili imovinska korist oduzet će se.

Član 381.

Davanje dara i drugih oblika koristi

- (1) Ko službenoj ili odgovornoj osobi u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu, učini ili obeća dar ili kakvu drugu korist, da u okviru svog ovlaštenja učini što ne bi smjela učiniti ili da ne učini što bi morala učiniti, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko službenoj ili odgovornoj osobi u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu, učini ili obeća dar ili kakvu drugu korist, da u okviru svog ovlaštenja učini što bi morala učiniti ili da ne učini što ne bi smjela učiniti, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji je dao mito na zahtjev službene ili odgovorne osobe u Federaciji, uključujući i stranu službenu osobu, i prijavio krivično djelo prije njegovog otkrivanja ili saznanja da je otkriveno,

može se osloboditi kazne.

(4) Primljeni dar ili imovinska korist oduzet će se, a u slučaju iz stava 3. ovog člana može se vratiti osobi koja je dala mito.

Član 382.

Protuzakonito posredovanje

(1) Ko primi nagradu ili kakvu drugu korist da korišćenjem svog službenog ili uticajnog položaja u Federaciji posreduje da se učini ili ne učini koja službena radnja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko koristeći svoj službeni ili uticajni položaj u institucijama u Federaciji posreduje da se učini službena radnja koja se ne bi smjela učiniti ili da se ne učini službena radnja koja bi se morala učiniti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je za učinjenje krivičnog djela iz stava 2. ovog člana primljena nagrada ili kakva druga korist, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 383.

Zloupotreba položaja ili ovlašćenja

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja iskorišćavanjem svog službenog položaja ili ovlašćenja, prekoračivši granice svoje službene ovlasti ili ne obavivši svoje službene dužnosti, pribavi sebi ili drugom kakvu korist, drugome nanese kakvu štetu ili teže povrijedi prava drugog,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 384.

Pronevjera u službi

(1) Ko s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretnosti koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu u institucijama u Federaciji,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 385.

Prijevarena u službi

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način dovede u zabludu ovlašćenu osobu da učini nezakonitu isplatu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Član 386.

Posluga u službi

Ko se neovlašćeno posluži novcem, vrijednosnim papirom ili drugim pokretninama koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu u institucijama u Federaciji, ili te stvari drugom neovlašćeno da na poslugu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 387.

Nesavjestan rad u službi

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja povredom zakona, drugog propisa ili općeg akta ili propuštanjem dužnosti nadzora, očito nesavjesno postupi u vršenju dužnosti, pa zbog toga pravo drugog bude teško povrijeđeno ili nastupi imovinska šteta koja prelazi 1.000 KM,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana teško povrijeđeno pravo drugog ili nastupi imovinska šteta koja prelazi 10.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 388.

Odavanje službene tajne

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja neovlašćeno drugome saopći, preda ili na drugi način učini dostupnim podatke koji su službena tajna, ili koja pribavlja takve podatke s ciljem da ih preda neovlašćenoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se i osoba koja s ciljem da neovlašćeno upotrijebi takve podatke nezakonito iskoristi podatke koji se čuvaju kao službena tajna, ili osoba koja bez odobrenja te podatke objavi.

(3) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz koristoljublja ili u pogledu naročito povjerljivih podataka, ili radi objavljivanja ili korišćenja podataka izvan Federacije,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja učini krivično djelo iz stava 1. ovog člana iz nehata,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Nema krivičnog djela iz stava 2. ovog člana ako ko objavi ili posreduje u objavljivanju službene tajne institucije u Federaciji čiji je sadržaj suprotan ustavnom poretku Federacije, s ciljem da javnosti otkrije nepravilnosti u organiziranju, djelovanju i rukovođenju službom, ako objava nema štetne posljedice za Federaciju.

(6) Odredbe st. od 1. do 4. ovog člana primijenit će se i prema osobi koja je odala službenu tajnu nakon što joj je služba ili odgovornost u Federaciji prestala.

Član 389.

Krivotvorenje službene isprave

(1) Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja u službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis unese neistinite podatke ili ne unese kakav važan podatak, ili svojim potpisom ili službenim pečatom ovjeri službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis s neistinitim sadržajem, ili koja svojim potpisom ili službenim pečatom omogućiti izradu takve isprave, knjige ili spisa s neistinitim sadržajem,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kaznit će se i službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja neistinitu službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis upotrijebi u službi ili pri poslovanju kao da su istiniti, ili koja službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis uništi, prikrije, u većoj mjeri ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivom.

Član 390.

Protuzakonita naplata i isplata

Službena ili odgovorna osoba u Federaciji koja od drugog naplati što drugi nije dužan, ili naplati više nego je dužan, ili koja pri isplati ili predaji kakvih stvari manje isplati ili preda, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 391.

Protuzakonito oslobodenje osobe lišene slobode

Službena osoba u Federaciji koja protuzakonito oslobodi osobu lišenu slobode, a koja joj je povjerena na čuvanje, ili joj pomogne u bijegu, ili joj omogućava nedopuštenu vezu ili prijetisku radi pripremanja bijega,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 392.

Protuzakonito prisvajanje stvari pri pretresanju ili izvršenju

Službena osoba u Federaciji koja pri pretresanju stana, prostorija ili osoba ili pri izvršenju, oduzme pokretninu s ciljem da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugom protupravnu imovinsku korist,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

XXXII - GLAVA TRIDESET DRUGA

KRIVIČNA DJELA PROTIV SUSTAVA ELEKTRONSKE OBRADE PODATAKA

Član 393.

Oštećenje računalnih podataka i programa

- (1) Ko ošteti, izmijeni, izbriše, uništi ili na drugi način učini neupotrebljivim ili nepristupačnim tuđe računalne podatke ili računalne programe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ko unatoč zaštitnim mjerama neovlašćeno pristupi računalnim podacima ili programima ili neovlašćeno presreće njihov prijenos,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko onemogućiti ili otežati rad ili korišćenje računalnog sustava, računalnih podataka ili programa ili računalnu komunikaciju.

- (4) Ako je krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učinjeno u odnosu na računalni sustav, podatak ili program organa vlasti, javne službe, javne ustanove ili privrednog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzrokovana znatna šteta,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

- (5) Ko neovlašćeno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugom dostupne posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene radi učinjenja krivičnog djela iz st. od 1. do 3. ovog člana,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (6) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci stvoreni, korišćeni ili prilagođeni radi učinjenja krivičnih djela, kojima je krivično djelo iz st. od 1. do 3. ovog člana učinjeno, oduzet će se.

Član 394.

Računalno krivotvorenje

- (1) Ko neovlašćeno izradi, unese, izmijeni, izbriše ili učini neupotrebljivim računalne podatke ili programe koji imaju vrijednost za pravne odnose, s ciljem da se upotrijebe kao pravi ili sam upotrijebi takve podatke ili programe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u odnosu na računalne podatke ili programe organa javne službe, javne ustanove ili privrednog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzrokovana znatna šteta,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

- (3) Ko neovlašćeno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugom pristupačnim posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene radi učinjenja krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (4) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci stvoreni, korišćeni ili prilagođeni radi učinjenja krivičnih djela kojima je učinjeno krivično djelo iz stava 1. ili 2. ovog člana, oduzet će se.

Član 395.

Računalna prijevarena

- (1) Ko neovlašćeno unese, ošteti, izmijeni ili prikrije računalni podatak ili program ili na drugi način utiče na ishod elektronske obrade podataka s ciljem da sebi ili drugom pribavi protupravnu imovinsku korist i time drugom prouzrokuje imovinsku štetu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 10.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do deset godina.

- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi 50.000 KM,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od dvije do dvanaest godina.

- (4) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini samo s ciljem da drugog ošteti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 396.

Ometanje rada sustava i mreže elektronske obrade podataka

Ko neovlašćenim pristupom u sustav ili mrežu elektronske obrade podataka izazove zastoj ili poremeti rad tog sustava ili mreže,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Član 397.

Neovlašćeni pristup zaštićenom sustavu i mreži elektronske obrade podataka

- (1) Ko se neovlašćeno uključi u sustav ili mrežu elektronske obrade podataka kršenjem mjera zaštite,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ko upotrijebi podatak dobijen na način iz stava 1. ovog člana,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (3) Ako su krivičnim djelom iz stava 2. ovog člana prouzrokovane drugom teške posljedice,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Član 398.

Računalna sabotaža

Ko unese, izmijeni, izbriše ili prikrije računalni podatak ili program ili se na drugi način umiješa u računalni sustav, ili uništi ili ošteti naprave za elektronsku obradu podataka s ciljem da onemogući ili znatno ometa postupak elektronske obrade podataka značajnim organima vlasti, javnim službama, javnim ustanovama, trgovačkim društvima ili drugim pravnim osobama od posebnog javnog interesa, pa time prouzrokuje štetu u iznosu većem od 500.00 KM,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

XXXIII - GLAVA TRIDESET TREĆA

KRIVIČNA DJELA PROTIV ORUŽANIH SNAGA
FEDERACIJE

Član 399.

Neizvršenje i odbijanje izvršenja zapovijedi

- (1) Vojna osoba koja ne izvrši ili odbije izvršiti zapovijed nadređenog u vezi sa službom, pa zbog toga nastupi nemogućnost vršenja ili otežano obavljanje službe ili opasnost po život ljudi ili imovinu velike vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.
- (2) Vojna osoba koja se protivi stražaru, ophodnji, službujućoj ili drugoj vojnoj osobi u sličnoj službi dok obavlja svoju službenu funkciju, te vojna osoba koja ne posluša njihov poziv ili ne izvrši ili odbije izvršiti njihovu zapovijed, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (3) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem nadređenog, stražara, ophodnje, službujućeg ili druge vojne osobe, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

Član 400.

Odbijanje primanja i upotrebe oružja

- (1) Vojna osoba koja protivno propisima i bez opravdana razloga odbije primiti oružje ili ga upotrijebiti po zapovijedi ili po pravilima službe, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.
- (2) Vojni obveznik koji bez opravdana razloga odbije primiti oružje od nadležnog organa koje mu se dodjeljuje u vezi sa službom u rezervnom sastavu oružanih snaga, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Nema krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana kad se radi o vojnoj osobi ili vojnom obvezniku kojemu je u propisanom postupku uvažen prigovor savjesti.

Član 401.

Protivljenje nadređenom

- (1) Vojna osoba koja zajedno s drugim vojnim osobama odbije zapovijed nadređenog u vezi sa službom ili odbije izvršiti svoju funkciju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.
- (2) Vojna osoba koja pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana upotrijebi oružje, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kaznit će se ko organizira ili bilo kako rukovodi učinjenjem krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, te vojni starješina koji je učestvovao u takvom djelu.
- (4) Učinitelj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem nadređenog, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

Član 402.

Prinuda prema vojnoj osobi u obavljanju službene dužnosti

- (1) Ko silom ili prijetnjom da će izravno upotrijebiti silu spriječiti vojnu osobu u obavljanju službene dužnosti ili je na taj način prisilio na obavljanje službene dužnosti, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana vojna osoba teško uvrjeđena, ili je prema njoj bezobzirno postupano ili je lahko tjelesno ozlijeđena ili je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno upotrebom oružja, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Učinitelj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem vojne osobe, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

Član 403.

Napad na vojnu osobu u obavljanju službe

- (1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti vojnu osobu koja obavlja službu,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana vojna osoba lahko tjelesno ozlijeđena, ili je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno upotrebom oružja, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana vojna osoba teško tjelesno ozlijeđena, ili su prouzrokovane teške posljedice za službu, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (4) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinitelj s namjerom usmrtio vojnu osobu, kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.
- (5) Učinitelj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem vojne osobe, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

Član 404.

Zlostavljanje podređenog ili mlađeg

- (1) Vojni starješina koji u službi ili u vezi sa službom zlostavlja podređenog ili mlađeg ili s njime postupi na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini prema više osoba, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.
- (3) Učinitelj krivičnog djela iz stava 1. i 2. koji je bio izazvan protuzakonitim ili grubim postupanjem vojne osobe, može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

Član 405.

Povreda stražarske, ophodne ili druge slične službe

- (1) Vojna osoba koja postupi protivno propisima o stražarskoj ili ophodnoj službi, službi službujućeg ili drugoj sličnoj službi, pa zbog toga dovede u opasnost život ljudi ili imovinu velike vrijednosti, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.
- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini blizu skladišta oružja, municije ili eksplozivnog materijala ili blizu drugog važnog objekta, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana neka osoba teško tjelesno ozlijeđena, ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera ili su nastupile druge teške posljedice, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (4) Ako je krivičnim djelom iz st. 1. i 2. ovog člana neka osoba usmrćena, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (5) Ko krivično djelo iz stava od 1. do 4. ovog člana učini iz nehata kaznit će se:
 - a) za krivično djelo iz stava 1. ovog člana kaznom zatvora do šest mjeseci,
 - b) za krivično djelo iz stava 2. ovog člana kaznom zatvora do jedne godine,
 - c) za krivično djelo iz stava 3. ovog člana kaznom zatvora do tri godine,
 - d) za krivično djelo iz stava 4. ovog člana kaznom zatvora do pet godina.
- (6) Ako je krivičnim djelom iz stava 5. ovog člana prouzrokovana posljedica iz st. 3. i 4. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 406.

Podnošenje neistinitih prijava i izvještaja

Vojna osoba koja u obavljanju funkcije podnese prijavu ili izvještaj neistinitog sadržaja, ili u prijavi ili izvještaju prešuti koju činjenicu koju nije smjela prešutjeti, pa zbog toga dovede u opasnost život ljudi ili imovinu velike vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Član 407.

Nepoduzimanje mjera za zaštitu vojne jedinice

- (1) Vojni starješina koji ne poduzima propisane, zapovijedene ili druge očito potrebne mjere za čuvanje života i zdravlja ljudi koji su mu povjereni, za osiguranje i održavanje u ispravnom stanju objekata, predmeta i sredstava koji služe borbenoj spremnosti, za urednu opskrbu jedinice koja mu je povjerena hranom, opremom ili materijalom, za čuvanje i njegu stoke ili mjere radi blagovremenog i urednog izvršenja osiguravajućih radova ili osiguranja objekata koji su mu povjereni, pa time dovede u opasnost život ljudi ili teško ugrozi zdravlje ljudi ili imovinu velike vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba teško tjelesno ozlijeđena, ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera ili druge teške posljedice,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba usmrćena,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

- (4) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

- (5) Ako je krivičnim djelom iz stava 4. ovog člana prouzrokovana posljedica iz stava 2. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

- (6) Ako je krivičnim djelom iz stava 4. ovog člana prouzrokovana posljedica iz stava 3. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do pet godina.

Član 408.

Neosiguranje na vojnim vježbama

- (1) Vojna osoba koja na vježbi, obuci ili u obavljanju pokusa ne poduzme propisane, naredene ili očito potrebne mjere osiguranja ili opreza, pa time dovede u opasnost život ljudi ili teško ugrozi zdravlje ili imovinu velike vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba teško tjelesno ozlijeđena, ili je prouzrokovana imovinska šteta velikih razmjera ili druge teške posljedice,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana neka osoba usmrćena,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

- (4) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

- (5) Ako je krivičnim djelom iz stava 4. ovog člana prouzrokovana posljedica iz stava 2. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do tri godine.

- (6) Ako je krivičnim djelom iz stava 4. ovog člana prouzrokovana posljedica iz stava 3. ovog člana, učinitelj će se kazniti kaznom zatvora do pet godina.

Član 409.

Neodazivanje pozivu i izbjegavanje vojne službe

- (1) Ko bez opravdana razloga ne dođe u određeno vrijeme na poziv, radi saopćavanja ratnog rasporeda ili primanja oružja, ili na služenje vojnog roka, vojnu vježbu ili drugu vojnu vježbu, iako je bio pozvan pojedinačnim ili općim pozivom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Ko se krije s ciljem izbjegavanja obaveze iz stava 1. ovog člana, iako je bio pozvan pojedinačnim ili općim pozivom,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

- (3) Ko napusti zemlju ili ostane u inozemstvu s ciljem izbjegavanja poziva ili služenja vojnog roka, vojne vježbe ili druge vojne službe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (4) Učinitelj krivičnog djela iz st. od 1. do 3. ovog člana koji se dobrovoljno javi nadležnom tijelu Federacije,

može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

Član 410.

Izbjegavanje vojne službe onesposobljenjem ili prijevarom

- (1) Ko s ciljem izbjegavanja vojne službe ili radi raspoređivanja na lakšu funkciju sebe ozlijedi ili na drugi način onesposobi za vojnu službu, ili simulira bolest ili upotrijebi lažnu ispravu ili postupi na drugi prijevaran način,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ko drugog sa ili bez njegova pristanka tjelesno ozlijedi ili ga na drugi način onesposobi u cilju izbjegavanja vojne službe ili druge vojne obaveze, ili u istom cilju za njega upotrijebi lažnu ispravu ili postupi na drugi prijevaran način,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

- (3) Ako je krivičnim djelom iz stava 2. ovog člana prouzrokovana trajna nesposobnost za vojnu službu ili drugu vojnu obavezu,

učinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Član 411.

Protuzakonito oslobodenje od vojne službe

Ko zloupotrebom svog položaja ili ovlaštenja postigne oslobodenje vojne osobe ili osobe koja podliježe vojnoj obavezi od vojne funkcije ili njeno raspoređivanje na lakšu funkciju, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Član 412.

Samovoljno udaljenje i bijeg iz oružanih snaga

- (1) Vojna osoba koja samovoljno napusti svoju jedinicu ili službu i ne vrati se na funkciju u roku od deset dana ili se u istom roku ne vrati na funkciju s dozvoljenog odsustva izvan jedinice ili službe, te vojna osoba koja samovoljno napusti svoju jedinicu ili službu za vrijeme izvršenja važnog zadatka ili povećanog stepena borbene spremnosti jedinice,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

- (2) Vojna osoba koja se krije s ciljem izbjegavanja službe u oružanim snagama,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

- (3) Vojna osoba koja napusti zemlju s ciljem izbjegavanja službe u oružanim snagama,

kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

- (4) Učinitelj krivičnog djela iz stava 2. ovog člana koji se dobrovoljno javi nadležnom organu Federacije,

može se blaže kazniti ili osloboditi kazne.

- (5) Učinitelj krivičnog djela iz stava 3. ovog člana koji se dobrovoljno javi nadležnom organu Federacije,

može se blaže kazniti.

Član 413.

Nepropisan ili nepažljiv odnos prema povjerenom oružju

Ko nepropisno ili nepažljivo drži, čuva ili rukuje povjerenim oružjem, municijom ili eksplozivom koji pripadaju vojnoj jedinici ili vojnoj ustanovi, pa time prouzrokuje njihovo oštećenje u većoj mjeri, uništenje ili nestanak,

kaznit će se kaznom zatvora do jedne godine.

Član 414.

Protuzakonito raspolaganje povjerenim oružjem

Ko prisvoji, otuđi, založi, preda drugom na upotrebu, ošteti ili uništi oružje, municiju ili eksploziv koji su mu dati na upotrebu i služe potrebama odbrane,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 415.

Odavanje vojne tajne

- (1) Vojna osoba ili druga osoba koja protivno svojim dužnostima u pogledu čuvanja vojne tajne saopći, preda drugom ili mu na drugi način učini pristupačnim podatke koji su vojna tajna ili pribavlja takve podatke s ciljem da ih preda nepozvanoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

- (2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz koristoljublja ili u pogledu naročito povjerljivih podataka ili radi objave ili upotrebe tih podataka izvan zemlje, kaznit će se kaznom zatvora najmanje jednu godinu.
- (3) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini iz nehata, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

Član 416.

Kažnjavanje za krivična djela učinjena za vrijeme ratnog stanja ili stanja neposredne ratne opasnosti

- (1) Ko krivično djelo iz člana 399. (*Neizvršenje i odbijanje izvršenja zapovijedi*) stav 2.; člana 400. (*Odbijanje primanja i upotrebe oružja*) stav 2.; člana 401. (*Protivljenje nadređenom*) st. 1. i 4.; člana 402. (*Prinuda prema vojnoj osobi u obavljanju službene dužnosti*) st. 1. i 3.; člana 403. (*Napad na vojnu osobu u obavljanju službe*) st. 1., 2. i 5.; člana 405. (*Povreda stražarske, ophodne ili druge slične službe*) st. 1., 2. i 5.; člana 406. (*Podnošenje neistinitih prijava i izvještaja*); 407. (*Nepoduzimanje mjera za zaštitu vojne jedinice*) st. 1. i od 4. do 6.; člana 408. (*Neosiguranje na vojnim vježbama*) st. 1. i od 4. do 6.; člana 409. (*Neodazivanje pozivu i izbjegavanje vojne službe*) stav 1.; člana 410. (*Izbjegavanje vojne službe onesposobljenjem ili prijevarom*) stav 1.; člana 412. (*Samovoljno udaljenje i bijeg iz oružanih snaga*) st. 1. i 3. i člana 415. (*Odavanje vojne tajne*) stav 3. ovog zakona, učini za vrijeme ratnog stanja ili stanja neposredne ratne opasnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

- (2) Ko krivično djelo iz člana 402. stav 2.; člana 403. stav 3.; člana 405. st. 3. i 6.; člana 407. st. 2. i 3.; člana 408. st. 2. i 3.; člana 410. stav 2.; člana 411. (*Protivzakonito oslobodenje od vojne službe*); 413. (*Nepropisan ili nepažljiv odnos prema povjerenom oružju*); 414. (*Protuzakonito raspolaganje povjerenim oružjem*) i 415. stav 1. ovog zakona, učini za vrijeme ratnog stanja ili stanja neposredne ratne opasnosti,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

- (3) Ko krivično djelo iz člana 399. stav 1.; člana 400. stav 1.; člana 401. st. 2. i 3.; člana 403. stav 4.; člana 405. stav 4.; člana 409. st. 2. i 3.; člana 410. stav 3.; člana 412. stav 2. i člana 415. stav 2. ovog zakona, učini za vrijeme ratnog stanja ili stanja neposredne ratne opasnosti,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Član 417.

Izricanje disciplinske kazne ili disciplinske mjere

Za krivično djelo protiv oružanih snaga Federacije s propisanom kaznom zatvora do tri godine, vojnoj se osobi može umjesto krivičnopravne sankcije izreći disciplinska kazna ili disciplinska mjera utvrđena propisima kojima se uređuje disciplinska odgovornost u oružanim snagama, ako je djelo naročito lahkog oblika i ako to zahtijevaju interesi službe.

Član 418.

Odgovornost za krivično djelo učinjeno po zapovijedi nadređenog

Nema krivičnog djela ako njegova zakonska obilježja ostvari podređeni po zapovijedi nadređenog, a ta se zapovijed tiče službene dužnosti osim ako se zapovijed odnosi na učinjenje genocida, ratnog zločina ili drugog krivičnog djela za koje se može izreći kazna zatvora deset godina ili teža kazna, ili ako je bilo očito da se izvršenjem zapovijedi učinjuje krivično djelo.

XXXIV - GLAVA TRIDESET ČETVRTA

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 419.

Prestanak važenja bivšeg Zakona

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine FBiH", br. 43/98, 2/99, 15/99, 29/00 i 59/02).

Član 420.

Obaveza usklađivanja pravomoćno izrečenih krivičnopravnih sankcija

- (1) Izvršenje krivičnopravnih sankcija pravomoćno izrečenih u skladu sa odredbama Krivičnog zakona iz člana 419. (*Prestanak važenja bivšeg Zakona*) ovog zakona, čije izvršenje nije započelo ili je u toku, ima se u nazivu krivičnog djela, odnosno sigurnosne mjere uskladiti sa nazivima predviđenim u ovom zakonu.
- (2) Usklađivanje pravomoćno izrečene odluke iz stava 1. ovog člana vrši sud koji je donio tu odluku u prvom stepenu. Ovo usklađivanje se vrši po službenoj funkciji u roku od 30 dana dana od dana početka primjene ovog zakona.

Član 421.

Stupanje na snagu ovog zakona

Ovaj zakon stupa na snagu 1. augusta 2003. godine.

Predsjedavajući Doma naroda Parlamenta Federacije BiH Slavko Matić, s. r.	Predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH Muhamed Imamović, s. r.
--	--

Na temelju članka IV. B. 7. a) (IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

**O PROGLAŠENJU KAZNENOG ZAKONA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Progllašava se Kazneni zakon Federacije Bosne i Hercegovine koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Zastupničkog doma od 8. srpnja 2003. godine i na sjednici Doma naroda od 9. srpnja 2003. godine.

Broj 01-529/03
28. srpnja 2003. godine
Sarajevo

Predsjednik
Niko Lozančić, v. r.

**KAZNENI ZAKON
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

OPĆI DIO

GLAVA I

Članak 1.

Predmet ovoga Zakona

Ovim se Zakonom uređuje opći dio kaznenog zakonodavstva u Federaciji Bosne i Hercegovine i kaznena djela iz nadležnosti Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija).

Članak 2.

Značenje izričaja u ovome Zakonu

- (1) *Kazneno zakonodavstvo* u Federaciji sačinjavaju kaznenopravne odredbe sadržane u ovom Zakonu, drugim zakonima Federacije i zakonima kantona.
- (2) *Područje Federacije* je kopneno područje, obalno more i vodene površine unutar njezinih granica, te zračni prostor nad njima.
- (3) *Službena osoba* je izabrani ili imenovani dužnosnik ili druga službena osoba u tijelima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti i u drugim tijelima uprave i službama za upravu Federacije, kantona, gradova i općina koje obavljaju određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; osoba koja stalno ili povremeno obavlja službenu dužnost u navedenim organima i tijelima; ovlaštena osoba u gospodarskom društvu ili u drugoj pravnoj osobi kojoj je

SAOPĆENJE**O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ NETO
PLAĆI ZAPOSLENIH U FEDERACIJI BOSNE I
HERCEGOVINE ZA FEBRUAR/VELJAČA 2004.
GODINE**

1. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom ostvarena u Federaciji Bosne i Hercegovine za mjesec februar/veljača 2004. godine iznosi 524,53 KM.
2. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom ostvarena u Federaciji Bosne i Hercegovine za period decembar/prosinac 2003-februar/veljača 2004. godine iznosi 527,12 KM.

Broj 17
12. aprila/travnja 2004. godine
Sarajevo

Direktor
Derviš Đurđević, s. r.

Na osnovu člana 8. Zakona o porezu na plaću ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/96) Federalni zavod za statistiku objavljuje

SAOPĆENJE**O PROSJEČNOJ ISPLAĆENOJ MJESEČNOJ BRUTO
PLAĆI ZAPOSLENIH U FEDERACIJI BOSNE I
HERCEGOVINE ZA FEBRUAR/VELJAČA 2004.
GODINE**

1. Prosječna isplaćena mjesečna bruto plaća po zaposlenom ostvarena u Federaciji Bosne i Hercegovine za mjesec februar/veljača 2004. godine iznosi 771,37 KM.

Broj 18
12. aprila/travnja 2004. godine
Sarajevo

Direktor
Derviš Đurđević, s. r.

ISPRAVKE

Po izvršenom savjetovanju s Izvornikom teksta utvrđeno je da su se u Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 36/03) potkrale dole

navedene štamparske greške pa se, na osnovu člana 188. stav 2. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH i člana 200. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH daje

ИСПРАВКА**КРИВИЧНОГ ЗАКОНА
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
(објављеног на српском језику)**

У члану 409. став 1. ријечи: "на позив" замјењују се ријечима: "на регрутацију", а у ставу 3. ријечи: "избјегавање позива" замјењују се ријечима: "избјегавање регрутације".

Секретар
Дома народа
Измил Хаџиавдић, с. р.

Секретар
Представничког дома
Анто Баотић, с. р.

Po izvršenom savjetovanju s Izvornikom teksta utvrđeno je da su se u Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 36/03) potkrale dolje navedene štamparske greške pa se, na osnovu člana 188. stav 2. Poslovnika Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH i člana 200. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije BiH daje

ISPRAVKA**КРИВИЧНОГ ЗАКОНА
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
(објављеног на босанском језику)**

У члану 409. став 1. ријечи: "на позив" замјењују се ријечима: "на регрутацију", а у ставу 3. ријечи: "избјегавање позива" замјењују се ријечима: "избјегавање регрутације".

Секретар
Дома народа
Измил Хаџиавдић, с. р.

Секретар
Представничког дома
Анто Баотић, с. р.

KAZALO**VISOKI PREDSTAVNIK ZA BOSNU I HERCEGOVINU**

- 173 Nalog kojim se obustavljaju sve isplate sa utvrđenih proračunskih pozicija za stranačko financiranje HDZ-a (hrvatski jezik) 685
- Nalog kojim se obustavljaju sve isplate sa utvrđenih budžetskih pozicija za stranačko financiranje HDZ-a (srpski jezik) 686
- Nalog kojim se obustavljaju sve isplate sa utvrđenih budžetskih pozicija za stranačko finansiranje HDZ-a (bosanski jezik) 687

PREDSEDNIK FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

- 174 Odluka o pomilovanju pravomoćno osuđenih osoba (hrvatski jezik) 688
- Odluka o pomilovanju pravosnažno osuđenih lica (srpski jezik) 689
- Odluka o pomilovanju pravosnažno osuđenih lica (bosanski jezik) 691

FEDERALNO MINISTARSTVO TRGOVINE

- 175 Naputak o načinu vođenja Registra pravnih osoba koje se bave uvozom i prometom naftnih derivata i sadržaju izvješća o mjesečnom uvozu i prometu naftnih derivata (hrvatski jezik) 692
- Uputstvo o načinu vođenja Registra pravnih lica koja se bave uvozom i prometom naftnih derivata i sadržaju izvješća o mjesečnom uvozu i prometu naftnih derivata (srpski jezik) 692
- Uputstvo o načinu vođenja Registra pravnih lica koja se bave uvozom i prometom naftnih derivata i sadržaju izvješća o mjesečnom uvozu i prometu naftnih derivata (bosanski jezik) 693

**FEDERALNO MINISTARSTVO PROMETA I
KOMUNIKACIJA**

- 176 Lista roba, usluga i radova posebne namjene, interesa i okolnosti za Federalnu direkciju civilne avijacije - zrakoplovstva 694
- 177 Lista roba, usluga i radova posebne namjene, interesa i okolnosti za HT d.o.o. Mostar 695

наведеног Споразума, према којем Високи представник "пружа помоћ, када то оцијени неопходним, у изналажењу рјешења за све проблеме који се појаве у вези са цивилном имплементацијом";

Позивајући се на став XI. 2. Закључака Конференције за имплементацију мира одржане у Бону 9. и 10. децембра 1997. године, у којем је Савјет за имплементацију мира поздравио наміјеру Високог представника да искористи свој коначни ауторитет у земљи у погледу тумачења Споразума о цивилној имплементацији Мировног уговора како би помогао у изналажењу рјешења за проблеме, како је претходно речено, "доношењем обавезујућих одлука, када то буде сматрао неопходним", у вези са одређеним питањима, укључујући (у складу са тачком (ц) овог става) и "мјере у сврху осигурања имплементације Мировног споразума на читавој територији Босне и Херцеговине и њених ентитета";

Позивајући се даље на тачку 12.1. Декларације Савјета за провођење мира, који се састао у Мадриду, 15. и 16. децембра 1998. године, у којој се јасно каже да Савјет сматра да успостављање владавине права, у коју сви грађани имају повјерење, представља предуслов за дуготрајни мир и самоодрживу економију која је у стању да привуче и задржи стране и домаће улагаче;

Имајући у виду све учињене напоре на остваривању оснажене стратегије за реформу судства како би се ојачала владавина права у Босни и Херцеговини и њеним ентитетима у 2002/03, што је одобрио Управни одбор Савјета за провођење мира 28. фебруара 2002. године, напоре који се, између осталог, огледају у доношењу нових кривичних закона и јачању судских и тужилачких институција у цијелој Босни и Херцеговини;

Констатујући да се одредбом о помиловању Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине омогућава да лице буде ослобођено чак и кривичног гоњења;

Констатујући такође да би се таквом дефиницијом помиловања могло омогућити да извршна власт да помиловање унапријед, што би значило имунитет од гоњења и крајњу неодговорност;

Водећи рачуна о потреби да се осигура поштивање судских одлука, као и транспарентност и јавност кривичноправног система;

Узевши у обзир и размотривши све наведено, Високи представник доноси слjedeћу

ОДЛУКУ

КОЈОМ СЕ ДОНОСИ ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

("Службене новине Федерације БиХ", бр. 36/03, 37/03 и 21/04) који се налази у прилогу Одлуке и чини њен саставни дио.

Тај закон се објављује на службеној страници Канцеларије Високог представника и ступа на снагу одмах као закон Федерације Босне и Херцеговине, на привременој основи, све док га Парламент Федерације Босне и Херцеговине не усвоји у истом облику, без измјена и допуна и без додатних услова.

Ова одлука ступа на снагу одмах и одмах се објављује у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 302/04
26. новембра 2004. године
Сарајево

Високи представник
Paddy Ashdown, с. р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 36/03, 37/03 и 21/04) мијења се и допуњује како слиједи:

Члан 1.

У члану 123. став 1, ријечи: "ослобођење од кривичног гоњења или" бришу се.

У ставу 2. ријечи: "прописана кривичним законодавством у Федерацији", замјењују се ријечима: "која спадају у надлежност Федерације", а ријечи: "у складу са законом", замјењују се ријечима: "на основу посебног закона".

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу одмах и одмах се објављује.

Koristeći se овлашћенима која су ми дата чланом V Анекса 10. (Споразум о цивилној имплементацији Мировног уговора)

Опћег оквирног споразума за мир у Босни и Херцеговини, према којем је Високи представник коначни ауторитет у земљи у погледу тумачења поменутог Споразума о цивилној имплементацији Мировног уговора; и посебно узевши у обзир члан II. 1. (d) горе наведеног Споразума, према којем Високи представник "пружа помоћ, када то оцијени неопходним, у изналажењу рјешења за све проблеме који се појаве у вези са цивилном имплементацијом";

Позивајући се на став XI. 2. Закључака Конференције за имплементацију мира одржане у Бону 9. и 10. децембра 1997. године, у којем је Вijeće за имплементацију мира поздравило наміјеру Високог представника да искористи свој коначни ауторитет у земљи у погледу тумачења Споразума о цивилној имплементацији Мировног уговора како би помогао у изналажењу рјешења за проблеме, како је претходно речено, "доношењем обавезујућих одлука, када то буде сматрао неопходним", у вези са одређеним питањима, укључујући (у складу са тачком (c) овог става) и "мјере у сврху осигурања имплементације Мировног споразума на читавој територији Босне и Херцеговине и њених ентитета";

Позивајући се даље на тачку 12.1. Декларације Вijeća за провођење мира, које се састало у Мадриду, 15. и 16. децембра 1998. године, у којој се јасно каже да Вijeće сматра да успостављање владавине права, у коју сви грађани имају повјерење, представља предуслов за дуготрајни мир и самоодрживу економију која је у стању да привуче и задржи стране и домаће улагаче;

Имајући у виду све учињене напоре на остваривању оснажене стратегије за реформу судства како би се ојачала владавина права у Босни и Херцеговини и њеним ентитетима у 2002/03, што је одобрио Управни одбор Вijeća за провођење мира 28. фебруара 2002. године, напоре који се, између осталог, огледају у доношењу нових кривичних закона и јачању судских и тужилачких институција у цијелој Босни и Херцеговини;

Констатирајући да се одредбом о помиловању Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине омогућава да лице буде ослобођено чак и кривичног гоњења;

Констатирајући такође да би се таквом дефиницијом помиловања могло омогућити да извршна власт да помиловање унапријед, што би значило имунитет од гоњења и крајњу неодговорност;

Водећи рачуна о потреби да се осигура поштивање судских одлука, као и транспарентност и јавност кривичноправног система;

Узевши у обзир и размотривши све наведено, Високи представник доноси слjedeћу

ОДЛУКУ

КОЈОМ СЕ ДОНОСИ ЗАКОН О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

("Службене новине Федерације БиХ", бр. 36/03, 37/03 и 21/04) који се налази у прилогу Одлуке и чини њен саставни дио.

Тај закон се објављује на службеној страници Уреда Високог представника и ступа на снагу одмах као закон Федерације Босне и Херцеговине, на привременој основи, све док га Парламент Федерације Босне и Херцеговине не усвоји у истом облику, без измјена и допуна и без додатних услова.

Ова одлука ступа на снагу одмах и одмах се објављује у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Број 302/04
26. новембра 2004. године
Сарајево

Високи представник
Paddy Ashdown, с. р.

ЗАКОН

О ИЗМЈЕНАМА И ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Кривични закон Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 36/03, 37/03 и 21/04) мијења се и допуњује како слиједи:

Члан 1.

У члану 123. став 1, ријечи: "ослобођење од кривичног гоњења или" бришу се.

U stavu 2. riječi: "propisana krivičnim zakonodavstvom u Federaciji", zamjenjuju se riječima: "koja spadaju u nadležnost Federacije", a riječi: "u skladu sa zakonom", zamjenjuju se riječima: "na osnovu posebnog zakona".

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu odmah i odmah se objavljuje.

634

Koristeći se ovlastima koja su mi data člankom V Aneksa 10. (Sporazum o civilnoj provedbi Mirovnog ugovora) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, prema kojem je Visoki predstavnik konačni autoritet u zemlji glede tumačenja spomenutog Sporazuma o civilnoj provedbi Mirovnog ugovora; i posebno uzevši u obzir članak II. 1. (d) gore navedenog Sporazuma, prema kojem Visoki predstavnik "pruža pomoć, kada to ocijeni potrebnim, u iznalaženju rješenja za sve probleme koji se pojave u svezi s civilnom provedbom";

Pozivajući se na stavak XI. 2. Zaključaka Konferencije za provedbu mira održane u Bonu 9. i 10. prosinca 1997. godine, u kojem je Vijeće za provedbu mira pozdravilo namjeru Visokog predstavnika da iskoristi svoj konačni autoritet u zemlji glede tumačenja Sporazuma o civilnoj provedbi Mirovnog ugovora kako bi pomogao u iznalaženju rješenja za probleme, kako je prethodno rečeno, "donošenjem obvezujućih odluka, kada to bude smatrao potrebnim", u svezi s određenim pitanjima, uključujući (sukladno točki (c) ovog stavka) i "mjere u svrhu osiguranja provedbe Mirovnog sporazuma na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine i njenih entiteta";

Pozivajući se nadalje na točku 12.1. Deklaracije Vijeća za provedbu mira, koje se sastalo u Madridu, 15. i 16. prosinca 1998. godine, u kojoj se jasno kaže da Vijeće smatra da uspostavljanje vladavine prava, u koju svi građani imaju povjerenje, predstavlja preduvjet za dugotrajni mir i samoodrživo gospodarstvo koje je u stanju privući i zadržati strane i domaće ulagače;

Imajući u vidu sve učinjene napore na ostvarivanju osnažene strategije za reformu sudstva kako bi se ojačala vladavina prava u Bosni i Hercegovini i njenim entitetima u 2002/03, što je odobrio Upravni odbor Vijeća za provedbu mira 28. veljače 2002. godine, napore koji se, između ostalog, ogledaju u donošenju novih kaznenih zakona i jačanju sudačkih i tužiteljskih institucija u cijeloj Bosni i Hercegovini;

Konstatirajući da u Zakonu o pomilovanju nedostaju zahtjevi demokratskih načela transparentnosti, opravdanosti i izvršne odgovornosti u slučaju kada se postupak za davanje pomilovanja pokreće po službenoj dužnosti;

Konstatirajući također da takva situacija može dovesti do toga da se određeni broj pomilovanja daje radnjom izvršnog organa po službenoj dužnosti, čime se vrši uplitanje u sudske procese, a da prethodno nije zaprimljena odgovarajuća molba u te svrhe;

Vodeći stoga računa o potrebi da se osigura poštovanje sudačkih odluka transparentnost i javnost u kaznenopravnom sustavu;

Uzevši u obzir i razmotrivši sve navedeno, Visoki predstavnik donosi sljedeću

ODLUKU

KOJOM SE DONOSI ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POMILOVANJU

("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96, 47/01, i 28/04) koji se nalazi u privitku Odluke i čini njen sastavni dio.

Taj zakon se objavljuje na službenoj internet stranici Ureda Visokog predstavnika i stupa na snagu odmah kao zakon Federacije Bosne i Hercegovine, na privremenoj osnovi, sve dok ga Parlament Federacije Bosne i Hercegovine ne usvoji u istom obliku, bez izmjena i dopuna i bez dodatnih uvjeta.

Ova odluka stupa na snagu odmah i odmah se objavljuje u "Službenim novinama Federacije BiH".

Broj 306/04

26. studenoga 2004. godine
Sarajevo

Visoki predstavnik
Paddy Ashdown, v. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POMILOVANJU

Zakon o pomilovanju ("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96, 47/01, i 29/04) mijenja se i dopunjuje kao slijedi:

Članak 1.

U članku 8. stavak 1. riječi: "ili po službenoj dužnosti" brišu se.

Članak 2.

Članak 9. briše se.

Članak 3.

U članku 12. stavak 3. briše se.

Članak 4.

Ovaj zakon stupa na snagu odmah i odmah se objavljuje.

Koristeći se ovlaštenjima koja su mi data članom V Aneksa 10. (Sporazum o civilnoj implementaciji Mirovnog ugovora) Opšter okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, prema kojem je Visoki predstavnik konačni autoritet u zemlji u pogledu tumačenja poменуutog Sporazuma o civilnoj implementaciji Mirovnog ugovora; i posebno uzevši u obzir član II. 1. (d) gore navedenog Sporazuma, prema kojem Visoki predstavnik "pruža pomoć, kada to ocijeni neophodnim, u iznalaženju rješenja za sve probleme koji se pojave u vezi sa civilnom implementacijom";

Pozivajući se na stav XI. 2. Zaključaka Konferencije za implementaciju mira održane u Bonu 9. i 10. decembra 1997. godine, u kojem je Savjet za implementaciju mira pozdravio namjeru Visokog predstavnika da iskoristi svoj konačni autoritet u zemlji u pogledu tumačenja Sporazuma o civilnoj implementaciji Mirovnog ugovora kako bi pomogao u iznalaženju rješenja za probleme, kako je prethodno rečeno, "donošenjem obavezujućih odluka, kada to bude smatrao neophodnim", u vezi sa određenim pitanjima, uključujući (u skladu sa tačkom (c) ovog stava) i "mjere u svrhu obezbjeđenja implementacije Mirovnog sporazuma na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine i njenih entiteta";

Pozivajući se dalje na tačku 12.1. Deklaracije Savjeta za provođenje mira, koji se sastao u Madridu, 15. i 16. decembra 1998. godine, u kojoj se jasno kaže da Savjet smatra da uspostavljanje vladavine prava, u koju svi građani imaju povjerenje, predstavlja preduvjet za dugotrajni mir i samoodrživu ekonomiju koja je u stanju da privuče i zadrži strane i domaće ulagače;

Imajući u vidu sve učinjene napore na ostvarivanju osnažene strategije za reformu sudstva kako bi se ojačala vladavina prava u Bosni i Hercegovini i njenim entitetima u 2002/03, što je odobrio Upravni odbor Savjeta za provođenje mira 28. februara 2002. godine, napore koji se, između ostalog, ogledaju u donošenju novih krivičnih zakona i jačanju sudačkih i tužilačkih institucija u cijeloj Bosni i Hercegovini;

Konstatirajući da u Zakonu o pomilovanju nedostaju zahtjevi demokratskih načela transparentnosti, opravdanosti i izvršne odgovornosti u slučaju kada se postupak za davanje pomilovanja pokreće po službenoj dužnosti;

Konstatirajući takođe da takva situacija može dovesti do toga da se određeni broj pomilovanja daje radnjom izvršnog organa po službenoj dužnosti, čime se vrši uplitanje u sudske procese, a da prethodno nije zaprimljena odgovarajuća molba u te svrhe;

Vodeći stoga računa o potrebi da se osigura poštivanje sudačkih odluka transparentnost i javnost u sistemu pravosuđa;

Uzevši u obzir i razmotrivši sve navedeno, Visoki predstavnik donosi sljedeću

ODLUKU

KOJOM SE DONOSI ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O POMILOVANJU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

("Službene novine Federacije BiH", br. 9/96, 47/01, i 28/04) koji se nalazi u prilogu Odluke i čini njen sastavni dio.

Taj zakon se objavljuje na službenoj internet stranici Kanclarije Visokog predstavnika i stupa na snagu odmah kao zakon Federacije Bosne i Hercegovine, na privremenoj osnovi, sve

U članu 123. stav 1. riječi: "oslobođenje od krivičnog gonjenja ili" brišu se.

- ц. У израчунавању укупног обима пословања пољопривредног газдинства, сабира се обим пословања појединих производњи.
- д. За производње за које није прописан коефицијент, ради стицања статуса комерцијалног газдинства подноси се захтјев за разврставање Федералном министарству пољопривреде.

ДОДАТАК II

Приоритети у моделу подстицаја производњи

Опис	Јединица	Минимална потицања количина
Модел потицања производње		
<i>Потицање раштарских и пољопривредних култура</i>		
Хљевна жита (декларисано сјеме) (декларисано сјеме и рачун), уљарице, стрна жита	ha	1,00
Кукуруз зрно (референтни принос) (декларисано сјеме и рачун)	ha	2,00
Остала жита	ha	1,00
Уљарице (соја, сунцокрет и уљана репица)	ha	1,00
Крмно биље на ореницама	ha	0,50
Шећерна репа	ha	1,00
Духан	kg	0,50
Поврће	ha	0,50
Меркантилни крумпир	ha	1,00
Љековито биље (за сваку поједину културу)	ha	1,00
Сјеменски усјеви код жита додати трошкове дораде	ha	Сви признати усјеви
Сјемена декларисана	kg	Све произведено
<i>Потицање садног материјала, вишегодишњих насада и маслиновог уља</i>		
Садни материјал декларисан	ком	сви признати садни материјал
Виногради за винске сорте	ha	0,30
Виногради са столне сорте	ha	0,30
Воћњаци интензивни (број садница, наводњавање)	ha	0,50
Воћњаци полуинтензивни (број садница)	ha	0,50
Потицање сточарства и сточарских производа		
Говедарство		
Млијеко (кравље)	литар	500 мјесечно
Млијечне краве	грло	3
Краве првотелке	грло	2
Утовљена јунак од телад из домаћег узгоја	грло	3
Утовљена јунак од телад из увоза	грло	10
Краве и бик у систему крва-теле	грло	15
Овчарство и козарство		
Млијеко (овчје и козје)	литар	300 мјесечно
Расплодне овце и овнови основног стада старији од 1 годину	грло	50
Расплодне козе и јарчеви	грло	25
Јагњад преко 20кг - рачун	грло	10
Свињогојство		
Утовљене свиње од прасади из домаћег узгоја	грло	25
Утовљене свиње од прасади из узгоја	грло	75
Расплодне крмаче	грло	5
Крмаче првотраске	грло	3
Перадарство		
Неслице у фази експлоатације	кљун	
Бројери	кљун	5.000 по турнусу
Пиленке домаће	кљун	1.000
Пиленке увезене	кљун	5.000

Родитељске расплодне пиленке	ком.	5.000
Пчеларство		
Пчелне заједнице	кошница	20
Мед, доказ рачун	kg	300
Потицање рибарства		
Рибља млаћ (домаћи узгој)	ком.	100.000
Узгој слатководне рибе I. скушине (доказ рачун)	kg	3.000
Органска производња		
Органска производња (укупно за све културе)	ha	0,25
Модел руралног развоја		
<i>Изворне аутохтоне биљне</i>		
Домаћа буша	грло	1
Босански брдски коњ	грло	1
Домаћи магарец	грло	1

Председавајући
Дом народа
Парламента Федерације БиХ
Стјепан Крешин, с. р.

Председавајући
Представничког дома
Парламента Федерације БиХ
Сафет Софтић, с. р.

786

Na osnovu člana IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Prolašava se Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Predstavničkog doma od 30. juna 2010. godine i na sjednici Doma naroda od 8. jula 2010. godine.

Broj 01-02-390/10
15. jula 2010. godine
Sarajevo

Predsjednica
Borjana Krišto, s. r.

ZAKON

**O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Član 1.

U Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04 i 18/05) u članu 2. stav (4) mijenja se i glasi:

"(4) Vojna osoba, u smislu ovog Zakona, je profesionalna vojna osoba i osoba u rezervnom sastavu dok je na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, u skladu sa Zakonom o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine."

U stavu (8) iza riječi "Federaciji" dodaju se riječi: "koja radi za naknadu ili bez naknade."

U stavu (14) riječi: "ili više njih" brišu se.

U stavu (15) riječi: "ili više njih" brišu se.

U stavu (18) riječi: "Zločinačka organizacija" zamjenjuju se riječima: "Grupa za organizirani kriminal", a iza riječi "zatvora" dodaje se riječ "preko".

Stav (30) mijenja se i glasi:

"(30) Prijevozno sredstvo je svako plovilo, vozilo i letjelica, kao i bilo kakvo drugo sredstvo koje se može koristiti za prijevoz u suhozemnom, vodenom ili zračnom prometu, bez obzira na vrstu pogona."

Član 2.

Iza člana 4. dodaje se novi član 4a., koji glasi:

"Član 4a.

Načelo krivice

Niko ne može biti kažnjen niti se prema njemu mogu izreći druge krivičnopravne sankcije, ako nije kriv za počinjeno krivično djelo."

Član 3.

Član 7. mijenja se i glasi:

"Svrha krivičnopravnih sankcija

Svrha krivičnopravnih sankcija je:

- zaštita društva od činjenja krivičnih djela preventivnim uticajem na druge da poštuju pravni sistem i ne počinje krivična djela te sprječavanjem počinitelja da počinji krivična djela kao i poticanje njegovog prevaspitanja;
- zaštita i satisfakcija žrtve krivičnog djela."

Član 4.

U članu 8. iza riječi: "u skladu sa" dodaju se riječi: "zakonom i".

Član 5.

U članu 18. stav (3), članu 71. tačka d), članu 77. u nazivu i st. (1) do (4), članu 291. st. (2) i (3), članu 333. stav (1) riječi: "motornim vozilom" u različitim padežima zamjenjuju se riječima: "prijevozno sredstvo" u odgovarajućem padežu.

Član 6.

Član 25. mijenja se i glasi:

"Beznačajno djelo

Nije krivično djelo ono djelo koje, iako sadrži zakonom određena obilježja krivičnog djela, zbog prirode i težine djela, ili načina počinjenja djela, ili neznatnosti ili nepostojanja štetnih posljedica, odnosno pribavljene imovinske koristi i niskog stepena krivice počinitelja, predstavlja beznačajno djelo."

Član 7.

Iza člana 27. dodaje se novi član 27a., koji glasi:

"Član 27a.**Sila i prijetnja**

- Nije krivično djelo ono djelo koje je počinjeno pod djelovanjem neodoljive sile.
- Počinitelj koji je počinio krivično djelo pod djelovanjem odoljive sile ili prijetnje može se blaže kazniti.
- U slučaju iz stava (1) ovog člana, počiniteljem krivičnog djela smatrat će se osoba koja je primjenila neodoljivu silu."

Član 8.

Naziv člana 31. mijenja se i glasi: "Saučiniteljstvo".

Član 9.

U članu 32. iza stava (2) dodaje se novi stav (3), koji glasi: "(3) Podstrekavanjem na počinjenje krivičnog djela smatra se naročito: upućivanje molbe, ubjeđivanje ili nagovaranje, prikazivanje koristi od počinjenja krivičnog djela, davanje ili obećavanje poklona, zloupotreba odnosa podređenosti ili ovisnosti, dovođenje ili održavanje osobe u stanju stvarne ili pravne zablude."

Član 10.

U nazivu člana 34. riječi: "krivične odgovornosti" zamjenjuju se riječju "krivice".

U stavu (1) riječi: "krivično odgovoran" zamjenjuju se riječju "kriv".

U stavu (3) riječi: "krivičnu odgovornost" zamjenjuju se riječju "krivicu".

Član 11.

Iza člana 34. naziv glave VI mijenja se i glasi: "KRIVICA".

Član 12.

Član 35. mijenja se i glasi:

"Sadržaj krivice

- Krivica postoji ako je počinitelj u vrijeme počinjenja krivičnog djela bio uračunljiv i pri tome postupao s umišljajem.
- Krivica za krivično djelo postoji i ako je počinitelj postupao iz nehata, ako to zakon izričito predviđa."

Član 13.

U članu 36. stav (3) riječi: "Krivično je odgovoran" zamjenjuju se riječima: "Kriv je", riječi: "krivičnu odgovornost" zamjenjuju se riječju "krivicu", a iza riječi "nehat" stavlja se tačka, a preostali dio teksta briše se.

Član 14.

Član 39. mijenja se i glasi:

"Stvarna zabluda

- Nije kriv počinitelj koji počinji djelo u neotklonjivoj stvarnoj zabludi.
- Stvarna zabluda je neotklonjiva ako počinitelj u vrijeme počinjenja krivičnog djela nije bio svjestan nekog njegovog zakonom propisanog obilježja, ili je pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi, da su one stvarno postojale, to djelo činile dozvoljenim.
- Ako je počinitelj bio u stvarnoj zabludi iz nehata, postojat će krivično djelo počinjeno iz nehata, ako zakon za to krivično djelo propisuje kažnjavanje i za nehat."

Član 15.

Član 41. mijenja se i glasi:

"Vrste kazni

Počinitelju krivičnog djela koji je kriv mogu se izreći:

- kazna zatvora;
- kazna dugotrajnog zatvora;
- novčana kazna."

Član 16.

U članu 42. tačka b) iza riječi "djela" dodaju se riječi: "i potakne njegovo prevaspitanje".

Član 17.

Član 43. mijenja se i glasi:

"Kazna zatvora

- Kazna zatvora ne može biti kraća od 30 dana ni duža od 20 godina.
- Kazna zatvora izriče se na pune godine i mjesece, a do šest mjeseci i na pune dane.
- Kazna zatvora iz st. (1) i (2) ovog člana ne može se izreći maloljetnicima. Maloljetnicima se može izreći kazna maloljetničkog zatvora pod uslovima propisanim glavom X (PRAVILA O VASPITNIM PREPORUKAMA, VASPITNIM MJERAMA I O KAŽNJAVANJU MALOLJETNIKA) ovog zakona. Kazna maloljetničkog zatvora po svojoj je svrsi, prirodi, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna lišenja slobode."

Član 18.

Iza člana 43. dodaju se novi članovi 43a. i 43b. koji glase:

"Član 43a.**Zamjena kazne zatvora**

- Izrečena kazna zatvora u trajanju do jedne godine može se, na zahtjev osuđenika, zamijeniti novčanom kaznom koja se plaća u jednokratnom iznosu u roku do 30 dana.
- Kazna zatvora zamjenjuje se novčanom kaznom tako što se svaki dan izrečene kazne zatvora izjednačuje s jednim dnevnim iznosom novčane kazne ili sa 100 KM ako se novčana kazna utvrđuje u određenom iznosu.
- Ako se novčana kazna ne plati u roku iz stava (1) ovog člana, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora. Ako se novčana kazna plati samo djelimično, izvršit će se kazna zatvora srazmjerno iznosu koji nije plaćen.

Član 43b.

Kazna dugotrajnog zatvora

- (1) Za najteže oblike teških krivičnih djela počinjenih s umišljajem može se propisati kazna dugotrajnog zatvora u trajanju od 21 do 45 godina.
- (2) Kazna dugotrajnog zatvora nikada se ne može propisati kao jedina glavna kazna za pojedino krivično djelo.
- (3) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći počinitelju koji u vrijeme počinjenja krivičnog djela nije navršio 21 godinu života.
- (4) Kazna dugotrajnog zatvora izriče se samo na pune godine.
- (5) Ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, amnestija i pomilovanje mogu se dati tek nakon izdržanih tri petine te kazne.

Član 19.

U članu 44. stav (1) riječi: "od najviše šest mjeseci" zamjenjuju se riječima: "u trajanju do jedne godine".

U stavu (3) riječ "šezdeset" zamjenjuje se riječju "devedeset".

Član 20.

U članu 46. stav (1) riječ "od" zamjenjuje se riječju "preko".

Član 21.

U članu 47. stav (3) broj "150" zamjenjuje se brojem "500", a broj "50.000" zamjenjuje se brojem "100.000".

U stavu (8) riječ "dvije" zamjenjuje se riječju "jedne".

Član 22.

U članu 48. stav (2) riječi: "može u cijelosti ili djelimično naplatiti" zamjenjuju se riječju "plati".

U stavu (3) broj "50" zamjenjuje se brojem "100", a riječi: "ali zatvor u tom slučaju ne može biti duži od jedne godine", zamjenjuju se riječima: "s tim što ne može prekoračiti propisanu kaznu za to djelo".

Član 23.

U članu 49. stav (1) riječi: "krivične odgovornosti" zamjenjuju se riječju "krivice".

Član 24.

U članu 51. stav (1) tačka g) broj "150" zamjenjuje se brojem "500".

Član 25.

U članu 54. stav (1) mijenja se i glasi:

"(1) Ako je počinitelj jednom radnjom ili s više radnji počinio više krivičnih djela za koja mu se istovremeno sudi, sud će najprije utvrditi kazne za svako od tih krivičnih djela, pa će za sva krivična djela izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora, jedinstvenu kaznu zatvora ili jedinstvenu novčanu kaznu."

U stavu (2) tačka a) mijenja se i glasi:

"a) ako je za krivična djela u sticaju sud utvrdio kazne dugotrajnog zatvora ili dugotrajnog zatvora i zatvora, jedinstvena kazna dugotrajnog zatvora mora biti veća od svake pojedine utvrđene kazne, ali ne smije prijeći 45 godina;"

Iza tačke b) dodaje se nova tačka c), koja glasi:

"c) ako je za dva ili više krivičnih djela počinjenih u sticaju sud utvrdio kazne zatvora u trajanju dužem od deset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dosegnuti zbir pojedinačnih kazni zatvora;"

Dosadašnje tač. c) i d) postaju tač. d) i e).

Član 26.

U članu 56. stav (3) briše se.

Član 27.

U članu 57. stav (3) broj "50" zamjenjuje se brojem "100".

Član 28.

U članu 62. stav (2) riječi: "krivične odgovornosti" zamjenjuju se riječju "krivice".

Stav (4) briše se.

Dosadašnji st. (5), (6) i (7) postaju st. (4), (5) i (6).

Član 29.

U članu 74. stav (1) riječi: "u stanju bitno smanjene uračunljivosti, ili smanjene uračunljivosti" zamjenjuju se riječima: "u stanju bitno smanjene ili smanjene uračunljivosti".

Stav (4) briše se.

Dosadašnji st. (5) i (6) postaju st. (4) i (5).

Član 30.

Član 76. stav (1) mijenja se i glasi:

"(1) Sigurnosna mjera zabrane obavljanja određenog zvanja, djelatnosti ili dužnosti može se izreći počinitelju koji je počinio krivično djelo vezano uz svoj poziv, djelatnost ili dužnost, ako postoji opasnost da bi takvo obavljanje moglo poticajno djelovati da počinio novo krivično djelo vezano uz svoj poziv, djelatnost ili dužnost."

Član 31.

U članu 78. stav (3) mijenja se i glasi:

"(3) Zakonom se može propisati obavezno oduzimanje predmeta."

Član 32.

U članu 99. riječi: "krivično odgovoran" brišu se, a riječi: "visokog stepena krivične odgovornosti" zamjenjuju se riječima: "stepena krivice".

Član 33.

U članu 114. stav (3) briše se.

Član 34.

Iza člana 114. dodaje se novi član 114a., koji glasi:

"Član 114a.

Prošireno oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom

Kada se krivični postupak vodi za krivična djela iz glava XXII, XXIX i XXXI ovog zakona, sud može odlukom iz člana 114. stav (2) oduzeti i onu imovinsku korist za koju tužitelj pruži dovoljno dokaza da se opravdano vjeruje da je takva imovinska korist pribavljena počinjenjem ovih krivičnih djela, a počinitelj nije pružio dokaze da je korist zakonito pribavljena."

Član 35.

U članu 118. stav (1) iza tačke b) dodaje se nova tačka c), koja glasi:

"c) oduzimanje dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom organa vlasti ili statusa koji se priznaje odlukom organa vlasti;"

Dosadašnja tačka c) postaje tačka d).

U stavu (2) tačka c) mijenja se i glasi:

"c) zabrana sticanja dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom organa vlasti ili statusa koji se priznaje odlukom organa vlasti."

Član 36.

Član 125. mijenja se i glasi:

"Brisanje osude"

(1) Pod uslovom da počinitelj krivičnog djela nije ponovo osuđen za novo krivično djelo, osuda se briše po sili zakona kada proteknu sljedeći rokovi:

- a) osuda kojom je počinitelj oslobođen kazne briše se iz kaznene evidencije ako osuđenik u roku od jedne godine od dana pravosnažnosti presude ne počinio novo krivično djelo,
- b) uslovna osuda briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od jedne godine od dana prestanka vremena provjeravanja, ako za to vrijeme osuđenik ne počinio novo krivično djelo,
- c) osuda na novčanu kaznu i na kaznu zatvora u trajanju do jedne godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od tri godine od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počinio novo krivično djelo,
- d) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko jedne do tri godine briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od pet godina od dana izvršenja, zastare ili

- oprost kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo,
- e) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko tri do pet godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od deset godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo,
 - f) osuda na kaznu zatvora u trajanju preko pet do deset godina briše se iz kaznene evidencije po proteku roka od 15 godina od dana izvršenja, zastare ili oprosta kazne, ako za to vrijeme osuđenik ne počini novo krivično djelo.
- (2) Sud može, na molbu osuđenika, odrediti da se iz kaznene evidencije briše osuda na kaznu zatvora u trajanju preko deset godina ako je protekao rok od 20 godina od dana izdržavanja kazne, o prirodi krivičnog djela i o drugim okolnostima koje mogu biti od značaja za ocjenu opravdanosti brisanja osude.
 - (3) Prilikom odlučivanja o brisanju osude iz stava (2) ovog člana, sud će voditi računa o vladanju osuđenika poslije izdržavanja kazne, o prirodi krivičnog djela i o drugim okolnostima koje mogu biti od značaja za ocjenu opravdanosti brisanja osude.
 - (4) Osuda na kaznu dugotrajnog zatvora se ne briše.
 - (5) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje krivični postupak za novo krivično djelo.
 - (6) Osuda se ne može brisati iz kaznene evidencije dok traje primjena mjera sigurnosti niti dok oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom nije potpuno izvršeno.
 - (7) Brisanjem osude iz kaznene evidencije pod uslovima iz st. (1) do (3) ovog člana počinitelj krivičnog djela smatra se neosuđivanim."

Član 37.

Iza člana 125. dodaje se novi član 125a., koji glasi:

"Član 125a.

Podaci iz kaznene evidencije

- (1) Podaci iz kaznene evidencije nisu javni podaci.
- (2) Građanin ima pravo tražiti i dobiti podatke iz kaznene evidencije o sebi, ako su mu ti podaci potrebni za ostvarivanje prava ili interesa.
- (3) Zamjena izrečene novčane kazne radom za opće dobro na slobodi ili kaznom zatvora, kao i zamjena izrečene kazne zatvora radom za opće dobro na slobodi ili novčanom kaznom, upisuju se u kaznenu evidenciju."

Član 38.

U članu 129. stav (1) riječi: "nije krivično odgovoran" zamjenjuju se riječima: "nije kriv".

U stavu (2) riječi: "krivičnu odgovornost" zamjenjuju se riječju "krivicu".

Član 39.

U članu 130. stav (1) iza riječi "biti" riječ "krivično" briše se.

U st. (2) i (3) iza riječi "utvrđena" riječ "krivična" briše se.

Član 40.

Član 132. mijenja se i glasi:

"Produženo krivično djelo i odgovornost pravnih osoba

Kada je kod pravne osobe prisutan istovjetan osnov odgovornosti u pogledu više istovrsnih i vremenski povezanih krivičnih djela više počinitelja, pravna je osoba odgovorna kao da je počinjeno jedno krivično djelo."

Član 41.

U članu 133. stav (2) riječ "krivično" briše se.

Član 42.

U članu 136. iza stava (2) dodaje se novi stav (3), koji glasi:

"(3) Ako se novčana kazna ne plati u roku utvrđenom presudom, bez odgađanja će se provesti postupak prisilne naplate."

Član 43.

U članu 141. tačka b) riječ "privredne" briše se.

Član 44.

U članu 142. stav (1) riječi: "ili za privredu" zamjenjuju se riječima: "ili za zaštitu ili promicanje društvenih vrijednosti".

Član 45.

Član 143. mijenja se i glasi:

"Zabrana obavljanja određene djelatnosti

- (1) Mjerom sigurnosti zabrane obavljanja određene djelatnosti sud može pravnoj osobi zabraniti proizvodnju određenih proizvoda ili obavljanje određenih poslova, ili joj zabraniti bavljenje određenim poslovima prometa robe ili drugom djelatnošću odnosno djelatnostima.
- (2) Sigurnosna mjera iz stava 1. ovog člana izriče se pravnoj osobi ako bi njezino daljnje bavljenje određenom djelatnošću bilo opasno za život ili zdravlje ljudi ili štetno za privredno ili finansijsko poslovanje drugih osoba ili za privredu, ili ukoliko je pravna osoba u posljednje dvije godine prije počinjenog krivičnog djela već bila kažnjena za isto ili slično krivično djelo.
- (3) Sigurnosna mjera iz stava 1. ovog člana može se izreći u trajanju od šest mjeseci do pet godina, računajući od pravosnažnosti presude."

Član 46.

U nazivu člana 146. i u stavu (1) riječ "krivičnog" briše se.

U stavu (3) tačka b) riječ "privredne" briše se.

Član 47.

U članu 147. riječ "krivično" briše se.

Član 48.

U članu 163. stav (1) riječi: "jedne do pet godina" zamjenjuju se riječima: "tri mjeseca do tri godine".

Stav (3) mijenja se i glasi:

"(3) Ko krivično djelo iz stava (1) ovog člana počini zloupotrebom svoga položaja ili ovlaštenja kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina."

Član 49.

U članu 165. riječi: "od jedne do deset godina" zamjenjuju se riječima: "najmanje tri godine".

Član 50.

U članu 192. riječ "jedne" zamjenjuje se riječju "tri".

Član 51.

U članu 195. stav (1) riječi: "ili kaznom zatvora do tri godine" zamjenjuju se riječima: "i kaznom zatvora do tri godine".

Član 52.

U članu 196. riječi: "novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine" zamjenjuju se riječima: "kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina".

Član 53.

U članu 198. iza riječi "objavi" dodaju se riječi: "kao konačne".

Član 54.

Iza člana 199. dodaje se novi član 199a. koji glasi:

"Član 199a.

Davanje lažnih izjava tokom postupka imenovanja

- (1) Ko sa ciljem obmanjivanja ili održavanja u obmani organa nadležnog za imenovanje u Federaciji o tome da li ispunjava uslove za imenovanje na položaj premijera ili ministra Vlade Federacije, odnosno za potvrdu na te položaje, tokom postupka imenovanja i potvrde na te položaje koji se provodi na osnovu zakona, da lažnu izjavu, u pisanom ili usmenom obliku, o podatku ili informaciji potrebnoj za utvrđivanje da li ispunjava uslove, a koju je obavezan po zakonu ili drugom propisu pružiti, te time prikrije ili izmijeni činjenice značajne za

odluku o imenovanju ili potvrdi, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (2) Ako počinitelj dobrovoljno opozove svoju lažnu izjavu prije nego što je donesena konačna odluka o potvrđivanju, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do šest mjeseci, a može biti i oslobođen od kazne."

Član 55.

U članu 273. stav (1) riječi: "novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine" zamjenjuju se riječima: "kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina".

Član 56.

U članu 295. stav (2) riječi: "zločinačke organizacije" zamjenjuju se riječima: "grupe za organizirani kriminal".

Član 57.

U članu 296. stav (2) riječi: "zločinačke organizacije" zamjenjuju se riječima: "grupe za organizirani kriminal".

Član 58.

U članu 337. stav (1) riječi: "motornog vozila ili drugog" brišu se.

Član 59.

U članu 340. stav (1) riječi: "za koja se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna" i zarez brišu se, a riječi: "šest mjeseci do pet godina" zamjenjuju se riječima: "jedne do deset godina".

U stavu (2) riječ "jedne" zamjenjuje se riječju "tri".

Član 60.

Naziv člana 342. mijenja se i glasi: "**Organizirani kriminal**".

U st. (1), (2), (3) i (4) riječi: "zločinačka organizacija" u različitim padežima zamjenjuju se riječima: "grupa za organizirani kriminal" u odgovarajućem padežu.

U stavu (2) riječi: "tri godine" zamjenjuju se riječima: "pet godina".

Stav (5) mijenja se i glasi:

"(5) Pripadnik grupe za organizirani kriminal iz st. (1) do (4) ovoga člana, koji tu grupu otkrije, može se osloboditi kazne."

Član 61.

U članu 358. stav (2) riječi: "tri godine" zamjenjuju se riječima: "pet godina".

U stavu (3) riječi: "tri mjeseca do pet godina" zamjenjuju se riječima: "jedne do deset godina".

Član 62.

U članu 380. st. (1), (2) i (3) iza riječi "korist" i "koristi" dodaju se riječi: "za sebe ili za drugu osobu".

Član 63.

U članu 382. iza stava (3) dodaje se novi stav (4), koji glasi: "(4) Primljena nagrada ili kakva druga korist bit će oduzeta."

Član 64.

U članu 383. iza stava (3) dodaje se novi stav (4), koji glasi: "(4) Pribavljena korist bit će oduzeta."

Član 65.

U članu 384. iza stava (3) dodaje se novi stav (4), koji glasi: "(4) Novac, vrijednosni papiri ili druge pokretnine te pribavljena korist bit će oduzeti."

Član 66.

U članu 385. iza stava (3) dodaje se novi stav (4), koji glasi: "(4) Pribavljena imovinska korist bit će oduzeta."

Član 67.

U članu 387. stav (1) riječi: "novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine" zamjenjuju se riječima: "kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina".

U stavu (2) riječi: "šest mjeseci do pet godina" zamjenjuju se riječima: "jedne do deset godina".

Član 68.

U članu 391. riječ "omogućava" zamjenjuje se riječju "omogućiti", a riječi: "šest mjeseci do pet godina" zamjenjuju se riječima: "jedne do deset godina".

Član 69.

Naziv GLAVE XXXIII "**KRIVIČNA DJELA PROTIV ORUŽANIH SNAGA FEDERACIJE**" i čl. 399. do 418. brišu se.

Član 70.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Stjepan Krešić, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Safet Softić, s. r.

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Prolašava se Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine koji je donio Parlament Federacije BiH na sjednici Zastupničkoga doma od 30. lipnja 2010. godine i na sjednici Doma naroda od 8. srpnja 2010. godine.

Broj 01-02-390/10
15. srpnja 2010. godine
Sarajevo

Predsjednica
Borjana Krišto, v. r.

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Članak 1.

U Kaznenom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04 i 18/05) u članku 2. stavak (4) mijenja se i glasi:

"(4) Vojna osoba, u smislu ovoga Zakona, je profesionalna vojna osoba i osoba u pričuvnom sastavu dok je na službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine, sukladno Zakonu o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine."

U stavku (8) iza riječi "Federaciji" dodaju se riječi: "koja radi za naknadu ili bez naknade."

U stavku (14) riječi: "ili više njih" brišu se.

U stavku (15) riječi: "ili više njih" brišu se.

U stavku (18) riječi: "Zločinačka organizacija" zamjenjuju se riječima: "Skupina za organizirani kriminal", a iza riječi "zatvora" dodaje se riječ "preko".

Stavak (30) mijenja se i glasi:

"(30) Prijevozno sredstvo je svako plovilo, vozilo i letjelica, kao i bilo kakvo drugo sredstvo koje se može rabiti za prijevoz u suhozemnom, vodenom ili zračnom prometu, bez obzira na vrstu pogona."

Članak 2.

Iza članka 4. dodaje se novi članak 4a., koji glasi:

"Članak 4a.

Načelo krivnje

Nitko ne može biti kažnjen niti se prema njemu mogu izreći druge kaznenopravne sankcije, ako nije kriv za počinjeno kazneno djelo."

Članak 3.

Članak 7. mijenja se i glasi:

ЗАКОН**О ДОПУНАМА КАЗНЕНОГА ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****Чланак 1.**

У Казненом закону Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05 и 42/10) иза чланка 43б. додаје се нови чланак 43с, који гласи:

"Чланак 43с.**Кућни затвор с електронским надзором**

- (1) Особе осуђене на казну затвора до једне године, уз свој пристојанак, могу издржавати ту казну и као кућни затвор с електронским надзором што подразумева да осуђена особа не смије напуштати просторије у којима станује, осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење казних санкција.
- (2) Одлука да се казна затвора може извршити и као кућни затвор с електронским надзором темљи се на оцјени да, узимајући у обзир све околности које одређују врсту и мјеру казне, починиоца кривичног дјела није пријекно потребно упутити у установу на издржавање казне затвора, већ да се и на овакав начин може постићи сврха кажњавања и сврха извршења казне затвора.
- (3) Осуђеној особи која издржава кућни затвор с електронским надзором и која неоправдано напусти просторије у којима станује суд ће одредити издржавање остатка казне затвора у установи за издржавање казне.
- (4) Особима осуђеним за казнена дјела против брака, обitelji и младежи које живе с оштећеним у истоме кућанству не може бити одређено извршење казне затвора на начин прописан у ставку 1. овога чланка."

Чланак 2.

У чланку 110. иза ставка (2) додаје се нови ставак (3) који гласи:

"(3) Кућни затвор с електронским надзором извршава се у просторијама у којима осуђена особа станује у мјесту пребивалишта, односно боравишта."

Чланак 3.

Овај закон ступа на снагу осмога дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Предсједатељка
Доме народа
Парламента Федерације БиХ
Karolina Pavlović, v. r.

Предсједатељ
Заступничкога дома
Парламента Федерације БиХ
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

На основу члана IV.Б.7.а)(IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ
ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Проглашава се Закон о допунама Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине који је донио Парламент Федерације БиХ на сједници Представничког дома од 19. маја 2011. године и на сједници Дома народа од 16. јуна 2011. године.

Број 01-02-392/11
4. јула 2011. године
Сарајево

Предсједник
Живко Будимир, с. р.

ЗАКОН**О ДОПУНАМА КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ****Члан 1.**

У Кривичном закону Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05 и 42/10) иза члана 43б. додаје се нови члан 43ц, који гласи:

"Члан 43ц.**Кућни затвор с електронским надзором**

- (1) Лица осуђена на казну затвора до једне године, уз свој пристојанак, могу издржавати ту казну и као кућни затвор с електронским надзором што подразумева да осуђено лице не смије напуштати просторије у којима станује осим у случајевима прописаним законом који уређује извршење кривичних санкција.
- (2) Одлука да се казна затвора може извршити и као кућни затвор с електронским надзором заснива се на оцјени да, узимајући у обзир све околности које одређују врсту и мјеру казне, починиоца кривичног дјела није пријекно потребно упутити у установу на издржавање казне затвора, већ да се и на овакав начин може постићи сврха кажњавања и сврха извршења казне затвора.
- (3) Осуђеном лицу који издржава кућни затвор с електронским надзором и које неоправдано напусти просторије у којима станује суд ће одредити издржавање остатка казне затвора у установи за издржавање казне.
- (4) Лицима осуђеним за кривична дјела против брака, породице и омладине које живе са оштећеним у истом домаћинству не може бити одређено извршење казне затвора на начин прописан у ставу 1. овог члана."

Члан 2.

У члану 110. иза става (2) додаје се нови став (3) који гласи:

"(3) Кућни затвор с електронским надзором извршава се у просторијама у којима осуђена особа станује у мјесту пребивалишта, односно боравишта."

Члан 3.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Предсједавајућа
Доме народа
Парламента Федерације БиХ
Karolina Pavlović, с. р.

Предсједавајући
Представничког дома
Парламента Федерације БиХ
Dr. Denis Zvizdić, с. р.

На основу члана IV.Б.7.а)(IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, доносим

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ДОПУНАМА
КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И
HERCEGOVINE**

Проглашава се Закон о допунама Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине који је донио Парламент Федерације БиХ на сједници Представничког дома од 19. маја 2011. године и на сједници Дома народа од 16. јуна 2011. године.

Број 01-02-392/11
4. јула 2011. године
Сарајево

Предсједник
Živko Budimir, с. р.

O zahtjevu za odsustvovanje u trajanju do 24 sata odlučuje ravnatelj ustanove na čijem teritoriju osuđenik izdržava kućni zatvor s elektronskim nadzorom, a o odsustvovanju u trajanju

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНИ
КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И
ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Проглашава се Закон о измјени Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине, који је донио Парламент Федерације Босне и Херцеговине на сједници Представничког дома од 06.05.2014. године и на сједници Дома народа од 05.06.2014. године.

Број 01-02-551-02/14

14. јула 2014. године

Сарајево

Предсједник

Живко Будимир, с. р.

ЗАКОН**О ИЗМЈЕНИ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

У Кривичном закону Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 и 42/11) у члану 43а. став 1. ријеч "може" замјењује се ријечју "ће".

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ."

Предсједавајући

Дома народа

Парламента

Федерације БиХ

Томислав Мартиновић, с. р.

Предсједавајући

Представничког дома

Парламента

Федерације БиХ

Сафет Софтић, с. р.

На основу члана IV.B.7. а)(IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, donosim

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ИЗМЈЕНИ КРИВИЧНОГ
ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Проглашава се Закон о измјени Кривичног закона Федерације Босне и Херцеговине, који је донио Парламент Федерације Босне и Херцеговине на сједници Представничког дома од 06.05.2014. године и на сједници Дома народа од 05.06.2014. године.

Број 01-02-551-02/14

14. јула 2014. године

Сарајево

Предсједник

Живко Будимир, с. р.

ЗАКОН**О ИЗМЈЕНИ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ**

Члан 1.

У Кривичном закону Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10 и 42/11) у члану 43а. став 1. ријеч "може" замјењује се ријечју "ће".

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ."

Предсједавајући

Дома народа

Парламента Федерације БиХ

Томислав Мартиновић, с. р.

Предсједавајући

Представничког дома

Парламента Федерације БиХ

Сафет Софтић, с. р.

1562

Темелјем чланка IV.B.7. а)(IV) Устава Федерације Босне и Херцеговине, donosim

УКАЗ**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О ПОСТУПКУ ПРИЈЕНОСА
ПРАВА ВЛАСНИШТВА НА НЕКРЕТНОСТИМА У
ВЛАСНИШТВУ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ,
КАНТОНА, ГРАДОВА И ОПЧИНА НА НАСТРАДАЛИМ
ПОДРУЧЈИМА**

Проглашава се Закон о поступку пријеноса права власништва на некретностима у власништву Федерације Босне и Херцеговине, кантона, градова и опчина на настрадалим подручјима, који је донио Парламент Федерације Босне и Херцеговине на сједници Заступничког дома од 18.06.2014. године и на сједници Дома народа од 30.06.2014. године.

Број 01-02-552-02/14

14. септембра 2014. године

Сарајево

Предсједник

Живко Будимир, в. р.

ЗАКОН**О ПОСТУПКУ ПРИЈЕНОСА ПРАВА ВЛАСНИШТВА НА
НЕКРЕТНОСТИМА У ВЛАСНИШТВУ ФЕДЕРАЦИЈЕ
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ, КАНТОНА, ГРАДОВА И
ОПЧИНА НА НАСТРАДАЛИМ ПОДРУЧЈИМА**

Чланак 1.

Располагање некретностима

- (1) Овим се законом уређује поступак пријеноса права власништва на некретностима у власништву Федерације Босне и Херцеговине (у даљњем тексту: Федерација), кантона, градова и опчина на настрадалим подручјима.
- (2) Пријенос права власништва на некретностима из ставка (1) овога чланка врши се искључиво суkladно одредбама овога закона у корист особа погођених природном непогодом у Федерацији.
- (3) Суkladно одредбама овога закона поступку Федерација, кантони, градови и општине, приликом provedbe поступка пријеноса права власништва на некретностима у власништву Федерације, кантона, градова и општине.
- (4) Пријенос права власништва на некретностима из ставка (1) овога чланка врши се без накнаде propisane одредбама чланка 363. Закона о стварним правима ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 66/13 и 100/13).

Чланак 2.

Definicija pojmova

- (1) Pod nastradalim područjima u smislu odredaba овога закона smatraju se područja u kojima su se dogodile prirodne nepogode utvrđene Odlukom o proglašenju stanja prirodne nepogode na području Federacije Bosne i Hercegovine uzrokovane obilnim kišnim padavinama koje su prouzročile poplave na području Federacije Bosne i Hercegovine ("Службене новине Федерације БиХ", број 37/14).
- (2) Особа погођена природном непогодом у смислу одредба овога закона је физичка или правна особа којој је услјед природне непогоде трајно onemogućeno коришћење некретности за становање или вршење господарске дјелатности на настрадалом подручју.

Чланак 3.

Odluka o prijenosu prava vlasništva

- Odluku o prijenosu prava vlasništva na nekretnini iz чланка 1. овога закона u vlasništvu:

- 1) Федерације donosi Vlada Federacije Bosne i Hercegovine,

SLUŽBENE NOVINE
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Izdanje na bosanskom, brvatskom i srpskom jeziku

СЛУЖБЕНЕ НОВИНЕ
ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Издање на босанском, хрватском и српском језику

Godina XXI - Broj 76

Petak, 19. 9. 2014. godine
SARAJEVO

ISSN 1512-7079

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

2012

Na osnovu člana IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

**O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNI KAZNENOG
ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Proglašava se Zakon o dopuni Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, koji je donio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma od 08.07.2014. godine i na sjednici Doma naroda od 18.07.2014. godine.

Broj 01-02-681-02/14
11. septembra 2014. godine
Sarajevo

Predsjednik
Živko Budimir, s. r.

ZAKON

**O DOPUNI KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Član 1.

U Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11 i 59/14) u GLAVI XV - KRIVIČNA DJELA PROTIV USTAVNOG PORETKA FEDERACIJE, u članu 163. iza stava (4) dodaje se novi stav (5) koji glasi:

"(5) Ko krivično djelo iz stava (1) ovog člana učini javnim poricanjem ili opravdanjem genocida, zločina protiv čovječnosti ili počinjenih ratnih zločina utvrđenih pravosnažnom odlukom Međunarodnog suda pravde, Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju ili domaćeg suda kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine."

Član 2.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Tomislav Martinović, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Safet Softić

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

**O PROGLAŠENJU ZAKONA O DOPUNI KAZNENOG
ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Proglašava se Zakon o dopuni Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, koji je donio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 08.07.2014. godine i na sjednici Doma naroda od 18.07.2014. godine.

Broj 01-02-681-02/14
11. rujna 2014. godine
Sarajevo

Predsjednik
Živko Budimir, v. r.

ZAKON

**O DOPUNI KAZNENOGA ZAKONA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Članak 1.

U Kaznenome zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11 i 59/14) u GLAVI XV - KAZNENA DJELA PROTIV USTAVNOG USTROJSTVA FEDERACIJE, u članku 163. iza stavka (4) dodaje se novi stavak (5) koji glasi:

"(5) Tko kazneno djelo iz stavka (1) ovoga članka učini javnim poricanjem ili opravdanjem genocida, zločina protiv čovječnosti ili počinjenih ratnih zločina utvrđenih pravomoćnom odlukom Međunarodnoga suda pravde, Međunarodnoga kaznenoga suda za

Члан 21.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Председавајућа
Дома народа
Парламента Федерације
БиХ
Лидија Брадара, с. р.

Председавајући
Представничког дома
Парламента Федерације
БиХ
Един Мушвић, с. р.

Na основу члана IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ

**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Proglašava se Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma od 18.05.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 31.03.2016. godine.

Broj 01-02-327-02/16
09. juna 2016. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, s. r.

ZAKON

**O IZMJENAMA I DOPUNAMA KRIVIČNOG ZAKONA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

Члан 1.

U Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14 i 76/14) u članu 2. u stavu (8) riječi: "službujući u Federaciji koja radi za naknadu ili bez naknade" se brišu.

Iza stava 8. dodaju se novi st. (9), (10) i (11) koji glase:

- "(9) Sudija porotnik je osoba koja je član kolegijalnog tijela koje ima odgovornost odlučivanja o krivnji optužene osobe i izricanja krivično-pravne sankcije u postupku suđenja.
- (10) Arbitar je osoba koja je, na osnovu sporazuma o arbitraži, pozvana da donese pravno obavezujuću odluku u sporu koji mu podnesu stranke sporazuma.
- (11) Krivično djelo iz mržnje je svako krivično djelo učinjeno zbog rase pripadnosti, boje kože, vjerskog uvjerenja, nacionalnog ili etničkog porijekla, jezika, invaliditeta, spola, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta druge osobe. Takvo postupanje uzet će se kao otežavajuća okolnost ako ovim zakonom nije izričito propisano teže kažnjavanje za kvalifikovani oblik krivičnog djela učinjenog iz mržnje."

Dosadašnji st. od (9) do (33) postaju st. od (12) do (36).

Члан 2.

U članu 16. u stavu (1) dodaje se nova rečenica koja glasi: "Zastarijevanje krivičnog gonjenja za krivična djela trajnog karaktera počinje teći u trenutku prestanka protivpravnog stanja."

Члан 3.

U članu 43a. u stavu (2) riječi: "sa jednim dnevnim iznosom novčane kazne ili" se brišu.

Члан 4.

U članu 43b. u stavu (5) riječi: "amnestija i pomilovanje mogu se" zamjenjuju se riječima: "pomilovanje se može".

Члан 5.

U članu 110. iza stava (2) dodaju se novi st. (3) i (4) koji glase:

- "(3) Izuzetno od odredbe stava (2) ovog člana, kazna dugotrajnog zatvora može se izvršavati i u ustanovama poluotvorenog tipa pod uvjetom da je osuđena osoba izdržala dvije trećine kazne dugotrajnog zatvora i pod uvjetom da uredno koristi vanzavodske pogodnosti.
- (4) Na postupak premještanja osuđene osobe iz stava (3) ovog člana shodno se primjenjuju odredbe o premještanju osuđenih osoba propisanih odredbama Zakona o izvršenju krivičnih sankcija u Federaciji Bosne i Hercegovine."

Dosadašnji stav (3) postaje stav (5).

Члан 6.

U članu 166. u stavu (2) u tački c) riječi: "rasnih, narodnosnih ili vjerskih pobuda" zamjenjuju se riječju "mržnje".

Tačka e) mijenja se i glasi:

- "e) ko usmrti sudiju ili tužioca u vezi sa vršenjem njihove sudijske ili tužilačke dužnosti, službenu ili vojnu osobu pri obavljanju poslova sigurnosti ili dužnosti čuvanja javnog reda, hapšenja učinitelja krivičnog djela ili čuvanja osobe kojoj je oduzeta sloboda".

Члан 7.

U članu 172. u stavu (4) riječi: "rasnih, narodnosnih ili vjerskih pobuda" zamjenjuju se riječju "mržnje".

Члан 8.

Члан 202. mijenja se i glasi:

"Члан 202.

Finansiranje terorističkih aktivnosti

- (1) Ko na bilo koji način, direktno ili indirektno, daje ili prikuplja sredstva s ciljem da se upotrijebe ili znajući da će se upotrijebiti u cjelini ili djelimično za učinjenje:
- a) krivičnog djela iz člana 200. (Uzimanje talaca) i člana 201. (Terorizam) ovog zakona;
 - b) drugog krivičnog djela koje može prouzrokovati smrt ili težu tjelesnu ozljedu civilne osobe ili osobe koja aktivno ne učestvuje u neprijateljstvima u oružanom sukobu, kad je svrha takvog djela, po njegovoj prirodi ili okolnosti, zastrašivanje stanovništva ili prisiljavanje organa vlasti u Federaciji da što učini ili ne učini, bez obzira na to da li su terorističke aktivnosti izvršene i da li su sredstva korištena za izvršavanje terorističkih aktivnosti, bit će kažnjen kaznom zatvora od jedne do 10 godina.
- (2) Kaznom iz stava (1) ovog člana bit će kažnjen onaj ko na bilo koji način, neposredno ili posredno, da ili prikupi ili na drugi način osigura sredstva:
- a) s ciljem da se ona u potpunosti ili djelimično upotrijebe u bilo koju svrhu od terorističkih organizacija ili pojedinačnih terorista ili
 - b) znajući da će, u potpunosti ili djelimično, biti upotrijebljena za izvršenje krivičnih djela iz stava (1) ovog člana od strane terorističkih organizacija ili pojedinačnih terorista.
- (3) Prikupljena sredstva namijenjena za izvršenje ili nastala izvršenjem krivičnog djela iz stava (1) ovog člana bit će oduzeta.

- (4) Sredstvima iz st. (1) i (2) ovog člana smatraju se sredstva svake vrste, bilo da se sastoji u stvarima ili pravima, bilo materijalna ili nematerijalna, pokretna ili nepokretna, bez obzira na to kako su stečena te pravni dokumenti ili instrumenti u svakom obliku, uključujući i elektronske ili digitalne koji dokazuju vlasništvo ili pravo vlasništva nad imovinom uključujući, ali ne ograničavajući se na bankarske kredite, putničke čekove, bankarske čekove, novčane naloge, udjele, vrijednosne papire, obveznice, mjenice i kreditna pisma."

Član 9.

U članu 203. u stavu (4) riječi: "etničke, narodnosne, rasne, vjerske ili jezičke netrpeljivosti" zamjenjuju se riječju "mržnje".

Član 10.

U članu 210. st. (1) i (2) mijenjaju se i glase:

- "(1) Ko radi zarade ili druge koristi navodi, potiče ili namamljuje drugog na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga, ili na bilo koji način učestvuje u organiziranju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, bit će kažnjen kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Bez uticaja je za učinjenje krivičnog djela iz ovog člana da li se osoba koja se navodi, potiče ili namamljuje već ranije bavila prostitucijom."

Član 11.

Iza člana 210. dodaju se novi čl. 210a. i 210b. koji glase:

"Član 210a.

Trgovina ljudima

- (1) Ko upotrebom sile ili prijetnjom upotrebe sile ili drugim oblicima prinude, otmicom, prevarom ili obmanom, zloupotrebom vlasti ili uticaja ili položaja bespomoćnosti ili davanjem ili primanjem isplata ili drugih koristi kako bi privolio osobu koja ima kontrolu nad drugom osobom vrbuje, preveze, preda, sakrije ili primi osobu u svrhu iskorištavanja te osobe, bit će kažnjen kaznom zatvora najmanje pet godina.
- (2) Ko vrbuje, navodi, preveze, preda, sakrije ili primi osobu koja nije navršila 18 godina života u svrhu iskorištavanja prostitucijom ili drugim oblikom seksualnog iskorištavanja, prisilnim radom ili uslugama, prisilnim prosjačenjem, ropstvom ili njemu sličnim odnosom, služenjem, odstranjivanjem dijelova ljudskog tijela ili kakvim drugim iskorištavanjem, bit će kažnjen kaznom zatvora najmanje 10 godina.
- (3) Iskorištavanje, u smislu ovog člana, podrazumijeva: prostituciju druge osobe ili druge oblike seksualnog iskorištavanja, prisilni rad ili usluge, prisilno prosjačenje, ropstvo ili njemu sličan odnos, služenje, odstranjivanje dijelova ljudskog tijela ili kakvo drugo iskorištavanje.
- (4) Ako je krivično djelo iz st. (1) i (2) ovog člana učinila službena osoba prilikom obavljanja službene dužnosti, učinitelj će biti kažnjen kaznom zatvora od najmanje 10 godina.
- (5) Ko krivotvori, pribavi ili izda putnu ili ličnu ispravu ili koristi, zadržava, oduzima, mijenja, oštećuje, uništava putnu ili ličnu ispravu druge osobe u svrhu omogućavanja trgovine ljudima, bit će kažnjen kaznom zatvora od jedne do pet godina.

- (6) Ko koristi usluge žrtve trgovine ljudima bit će kažnjen kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (7) Ako je učinjenjem krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana prouzrokovano teže narušenje zdravlja, teška tjelesna povreda ili smrt osoba iz st. (1) i (2) ovog člana, učinitelj će biti kažnjen kaznom zatvora najmanje 10 godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.
- (8) Predmeti, prijevozna sredstva i objekti upotrijebljeni za učinjenje djela će se oduzeti.
- (9) Na postojanje krivičnog djela trgovine ljudima bez uticaja je okolnost da li je osoba koja je žrtva trgovine ljudima pristala na iskorištavanje.
- (10) Protiv žrtve trgovine ljudima koja je bila prisiljena od strane učinitelja krivičnog djela učestvovati u izvršenju drugog krivičnog djela, neće se voditi krivični postupak ako je takvo njeno postupanje bilo neposredna posljedica njenog statusa žrtve trgovine ljudima.

Član 210b.

Organizirana trgovina ljudima

- (1) Ko organizira ili rukovodi grupom ljudi, organiziranom grupom ljudi, ili grupom ljudi za organizirani kriminal koja zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično cijelo iz člana 210a. (Trgovina ljudima) ovog zakona, bit će kažnjen kaznom zatvora najmanje 10 godina ili dugotrajnim zatvorom.
- (2) Ko učini krivično djelo u okviru grupe iz stava (1) ovog člana bit će kažnjen kaznom zatvora najmanje 10 godina.
- (3) Pripadnik grupe iz stava (1) ovog člana koji tu grupu ili udruženje otkrije može se osloboditi kazne."

Član 12.

Član 272. mijenja se i glasi:

"Član 272.

Pranje novca

- (1) Ko novac ili drugu imovinu za koje zna da su pribavljeni učinjenjem krivičnog djela direktno ili indirektno primi, zamijeni, drži, raspolaže njima, koristi u privrednom ili drugom poslovanju, vrši konverziju ili njihov prijenos ili na drugi način prikrije ili pokuša prikriti njihovu prirodu, izvor, lokaciju, raspolaganje, kretanje, vlasništvo ili drugo pravo, a takav novac ili imovinska korist su pribavljeni učinjenjem krivičnog djela koje je propisano ovim zakonom, bit će kažnjen kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ako je učinitelj djela iz stava (1) ovog člana istovremeno i učinitelj ili saučesnik u krivičnom djelu kojim je pribavljen novac ili imovinska korist iz prethodnog stava, bit će kažnjen kaznom zatvora od jedne do osam godina.
- (3) Ako je novac ili imovinska korist iz stava (1) ovog člana velike vrijednosti, učinitelj će biti kažnjen kaznom zatvora od jedne do 10 godina.
- (4) Ako djela iz st. (1), (2) i (3) ovog člana izvrši više lica koja su se udružila za vršenje takvih djela, učinitelj će biti kažnjen kaznom zatvora od dvije do 12 godina.
- (5) Ako je pri učinjenju krivičnog djela iz st. (1) i (2) ovog člana učinitelj postupio iz nehata u odnosu na okolnost da su novac ili imovinska korist pribavljeni krivičnim djelom, bit će kažnjen novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

- (6) Novac, imovinska korist, prihod, profit ili druga korist iz imovinske koristi ostvarene krivičnim djelom iz st. od (1) do (4) ovog člana će se oduzeti."

Član 13.

U članu 293. u stavu (3) riječi: "zbog razlike u etničkoj ili narodnosnoj pripadnosti, rasi, vjeroispovijesti, spolu ili jeziku" zamjenjuju se riječima: "iz mržnje".

Član 14.

U članu 358. u stavu (3) iza riječi "prema" dodaju se riječi: "sudiji ili tužiocu, ili".

Član 15.

U članu 359. u stavu (1) iza riječi "napasti" dodaju se riječi: "sudiju ili tužioca, ili".

Član 16.

Iza člana 359. dodaje se novi član 359a. koji glasi:

"Član 359a.

Prinuda prema osobi koja vrši pravosudnu funkciju

- (1) Ko sudiju ili tužioca silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini, ne učini ili trpi, bit će kažnjen kaznom zatvora do dvije godine.
- (2) Ko djelo iz stava (1) ovog člana učini prijetnjom ubistvom, teškom tjelesnom povredom, otmicom ili u sastavu grupe za organizirani kriminal, bit će kažnjen kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina."

Član 17.

U članu 380. u stavu (1) iza riječi: "službenu osobu" dodaju se riječi: "ili arbitra ili sudiju porotnika", riječi: "svog ovlašćenja" zamjenjuju se riječima: "svoje funkcije", a iza riječi: "morala učiniti" dodaju se riječi: "ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe".

U stavu (2) iza riječi: "službenu osobu" dodaju se riječi: "ili arbitra ili sudiju porotnika", riječi: "svog ovlašćenja" zamjenjuju se riječima: "svoje funkcije", a iza riječi: "smjela učiniti" dodaju se riječi: "ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe".

U stavu (3) iza riječi: "službenu osobu" dodaju se riječi: "ili arbitra ili sudiju porotnika".

Član 18.

U članu 381. u stavu 1. iza riječi: "službenu osobu" dodaju se riječi: "ili arbitra ili sudiju porotnika" i riječi: "svog ovlašćenja" zamjenjuju se riječima: "svoje funkcije".

U stavu 2. iza riječi: "službenu osobu" dodaju se riječi: "ili arbitra ili sudiju porotnika" i riječi: "svog ovlašćenja" zamjenjuju se riječima: "svoje funkcije".

U stavu 3. iza riječi: "službenu osobu" dodaju se riječi: "ili arbitra ili sudiju porotnika".

Član 19.

Član 382. mijenja se i glasi:

"Član 382.

Primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem

- (1) Ko posredno ili neposredno zahtijeva ili zaprimi ili prihvati nagradu ili kakvu drugu korist ili obećanje nagrade ili kakve druge koristi za sebe ili drugog, da korištenjem svog stvarnog ili pretpostavljenog službenog ili društvenog ili uticajnog položaja ili drugog statusa

posreduje da službena ili odgovorna osoba u Federaciji ili strana službena osoba ili arbitar ili sudija porotnik izvrši ili ne izvrši službenu ili drugu radnju bit će kažnjen kaznom zatvora u trajanju od šest mjeseci do pet godina.

- (2) Ko posreduje, koristeći svoj službeni ili društveni ili uticajni položaj ili drugi status, da službena ili odgovorna osoba u institucijama u Federaciji ili strana službena osoba ili arbitar ili sudija porotnik izvrši ili ne izvrši službenu ili drugu radnju, bit će kažnjen kaznom zatvora u trajanju od jedne do osam godina.
- (3) Ako je učinitelj za učinjenje krivičnog djela iz stava (2) ovog člana zahtijevao ili primio ili prihvatio nagradu ili kakvu drugu korist za sebe ili drugog, bit će kažnjen kaznom zatvora u trajanju od jedne do 10 godina.
- (4) Primljena nagrada ili kakva druga korist bit će oduzeta."

Član 20.

Iza člana 382. dodaje se novi član 382a. koji glasi:

"Član 382a.

Davanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem

- (1) Ko posredno ili neposredno osobi koja ima službeni ili društveni ili uticajni položaj ili drugi status učini ili ponudi ili obeća nagradu ili kakvu drugu korist da posreduje da službena ili odgovorna osoba u Federaciji ili strana službena osoba ili arbitar ili sudija porotnik izvrši ili ne izvrši službenu ili drugu radnju, bit će kažnjen kaznom zatvora u trajanju od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko posredno ili neposredno, na zahtjev osobe koja ima službeni ili društveni ili uticajni položaj ili drugi status, učini krivično djelo iz stava (1) ovog člana i prijavi krivično djelo prije njegovog otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, može biti oslobođen kazne.
- (3) Primljena nagrada ili kakva druga korist bit će oduzeta, a u slučaju iz stava 2. ovog člana može se vratiti osobi koja je dala nagradu ili kakvu drugu korist."

Član 21.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

Predsjedavajuća
Doma naroda
Parlamenta Federacije BiH
Lidija Bradara, s. r.

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamenta Federacije BiH
Edin Mušić, s. r.

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

**UKAZ
O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA I
DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Proglašava se Zakon o izmjenama i dopunama Kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 18.5.2016. godine i na sjednici Doma naroda od 31.3.2016. godine.

Broj 01-02-327-02/16
9. lipnja 2016. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, v. r.

управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава на нивоу Федерације, у трајању од пет година од дана издржане, опрштене или застарјеле казне; и

- д) забрану стицања службене дужности у законодавном, извршном, правосудном, управном или било којем органу који се у цијелости или дјелимично финансира из јавних средстава на нивоу Федерације, у трајању од пет година од дана издржане, опрштене или застарјеле казне.

Члан 2.

(Ступање на снагу)

Овај Закон ступа на снагу првог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

ODLUKA VISOKOG PREDSTAVNIKA

Koristeći se овлашћењима која су ми дата чланом V Aneksa 10 (Sporazum o civilnoj implementaciji Mirovnog ugovora) Опћег оквирног споразума за мир у Bosni i Hercegovini, према којем је високи представник коначни ауторитет у земљи у погледу тумачења поменутог Споразума о цивилној имплементацији наведеног Мировног уговора; и посебно узевши у обзир члан II. 1. (d) горе наведеног Споразума, према којем високи представник "пружа помоћ, када то оцијени неопходним, у изналажењу рјешења за све проблеме који се појаве у вези са цивилном имплементацијом";

Pozivajući se на став XI.2 Zaključaka Vijeća za implementaciju mira које се састало у Bonu 9. и 10. decembra 1997. године, у којем је Вјече за имплементацију mira поздравило намеру високог представника да искористи свој коначни ауторитет у земљи у погледу тумачења Споразума о цивилној имплементацији Мировног уговора како би pomogao у изналажењу рјешења за проблеме, како је претходно речено, "donošenjem обавезујућих одлука, када то буде smatrao неопходним," у вези са одређеним питањима, укључујући (у складу са таčком (c) овог става) и "mjere у сврху осигурања имплементације Мировног споразума на читавој територији Bosne i Hercegovine и njenih entiteta";

Pozivajući se на став 4 Rezolucije 1174 (1998) Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda од 15. juna 1998. године, према којем Вјече sigurnosti, у складу с поглављем VII Povelje Ujedinjenih naroda "...ponavlja да је високи представник коначни ауторитет за тумачење Aneksa 10 о цивилној имплементацији Мировног уговора и да у случају спора може davati своја тумачења и препоруке, те donositi обавезујуће одлуке, како god оцијени да је neophodno, о питањима која је obrazložilo Вјече за имплементацију mira у Bonu 9. и 10. decembra 1997. године"

Rukovođen потребом да се ојача integritet izbora, konkretno efikasnim sankcioniranjem свих случајева podmićivanja изабраних дуžnosnika;

Imajući u vidu да се корупцијским активностима и даље повређују демократска, економска и друга права и интереси грађана Bosne i Hercegovine, те да је за Bosnu i Hercegovinu од кључног значаја да се осигура jačanje и poštivanje владавине права како би се stvorio основ за економски раст и страна ulaganja;

Uzimajući u obzir Kominike Upravnog odbora Vijeća за имплементацију mira од 12. septembra 2022. у којем је ово Вјече ponovno pozvalo на дјелотворно, pravovremeno и održivo дјеловање против организованог криминала и системске политичке корупције, уз žaljenje што nepotizam и корупција ostaju temeljni kamen spoticanja, uzrokujući ogromnu štetu ekonomiji, svako-

dnevnom životu грађана и политичкој клими, те naglašavajući да би се дјеловањем у овом случају pokazala posvećenost владавини права и transparentnosti, који су кључни за evropski put, те би се doprinijelo sigurnosti и blagostanju свих грађана Bosne i Hercegovine;

Imajući u vidu sadržaj Izvještaja Evropske komisije о Bosni i Hercegovini из 2022. године, према којем се stanje у Bosni i Hercegovini opisuje као широко rasprostranjena корупција и политичка zarobljenost који neposredno utječu на svakodnevni život грађана, те се даље naglašava да су "krivičnopravna politika и zakonodavni okvir у cijeloj zemlji uglavnom neučinkoviti и neadekvatni у borbi protiv корупције";

Uzimajući u obzir činjenicu да је Bosna i Hercegovina daleko najniže rangirana у regionu и treća najgorе pozicionirana zemlja у Evropi када је у pitanju stanje корупције у zemlji према Indeksu percepcije корупције (CPI) за 2022. који objavljuje Transparency International (TI);

Imajući također u vidu обавезе Bosne i Hercegovine из Konvencije Ujedinjenih naroda protiv корупције, у криминализацији основних видова корупције као што је podmićivanje;

Svjestan potrebe да се Bosna i Hercegovina на smislen način pokrene и angažira у reformama које су neophodne како би ова zemlja postigla napredak на svom putu ка integraciji у Evropsku uniju и како би то mogla učiniti што је prije moguće;

Uzimajući u obzir и imajući na umu sve prethodno rečeno, visoki predstavnik овим donosi sljedeću odluku:

ODLUKA KOJOM SE DONOSI ZAKON O DOPUNI KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

("Службене новине Федерације БиХ", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 и 75/17)

1. Закон који slijedi и који čini sastavni dio ove Odluke stupa на снагу као што је predviđeno у члану 2. tog Zakona, на privremenoj osnovi sve dok ga Parlament Federacije Bosne i Hercegovine не usvoji у istom obliku, без izmjena и dopuna и без dodatnih uvjeta.
2. Ова Odluka stupa на снагу одмах и одмах се objavljuje на службеној интернетској страници Ureda visokог predstavnika и у "Службеним novinama Federacije BiH".

Број 11/23

27. aprila 2023. године
Sarajevo

Visoki predstavnik
Christian Schmidt

ZAKON O DOPUNI KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Члан 1.

(Нови члан 382b)

У Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Службене новине Федерације БиХ", br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14, 46/16 и 75/17) иза члана 382a, dodaje се нови члан 382b, који glasi:

"Члан 382b

Podmićivanje на izborima и у službi која се finansira из javnih sredstava

- (1) Ко posredno или neposredno zatraži, zahtijeva или uzme novac или bilo који finansijski instrument или drugu vrijednost или drugu materijalnu или nematerijalnu korist или prednost или uslugu или bilo kakvu vrstu poticaja за себе или за drugoga, укључујући и pravnu osobu, или ponudu или obećanje takve koristi или prednosti или poticaja за себе или за drugoga, укључујући и pravnu osobu, како би učinio nešto што inače не би smio učiniti

ili propustio da učini nešto što bi inače bio dužan učiniti u vršenju službene dužnosti ili predstojeće službene dužnosti, u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, ili ko posreduje u takvom pasivnom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

- (2) Ko posredno ili neposredno zatraži, zahtijeva ili uzme novac ili bilo koji finansijski instrument ili drugu vrijednost ili drugu materijalnu ili nematerijalnu korist ili prednost ili uslugu ili bilo koju vrstu poticaja za sebe ili za drugoga, uključujući i pravnu osobu, ili ponudu ili obećanje takve koristi ili prednosti ili poticaja za sebe ili za drugoga, uključujući i pravnu osobu, kako bi učinio nešto što bi inače i bio dužan učiniti ili propustio da učini nešto što inače i ne bi smio učiniti u vršenju službene dužnosti ili predstojeće službene dužnosti u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, ili ko posreduje u takvom pasivnom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

- (3) Ko posredno ili neposredno ponudi, obeća ili daje novac ili bilo koji finansijski instrument ili drugu vrijednost ili drugu materijalnu ili nematerijalnu korist ili prednost ili uslugu ili bilo kakvu vrstu poticaja, nekoj osobi, i za tu osobu ili za drugoga, uključujući i pravnu osobu, a koja može iskoristiti službenu dužnost ili predstojeću službenu dužnost u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, da učini nešto što inače ne bi smjela učiniti ili propusti da učini nešto što bi inače bila dužna učiniti, ili ko posreduje u takvom aktivnom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

- (4) Ko posredno ili neposredno ponudi, obeća ili daje novac ili bilo koji finansijski instrument ili drugu vrijednost ili drugu materijalnu ili nematerijalnu korist ili prednost ili uslugu ili bilo kakvu vrstu poticaja, nekoj osobi, i za tu osobu ili drugoga, uključujući i pravnu osobu, a koja može iskoristiti službenu dužnost ili predstojeću službenu dužnost u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, da učini nešto što bi inače i bila dužna učiniti ili da propusti da učini nešto što inače i ne bi smjela učiniti, ili ko posreduje u takvom aktivnom podmićivanju,

kaznit će se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

- (5) Ko u vršenju službene dužnosti u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, učini nešto što inače ne bi smio učiniti ili propusti da učini nešto što bi inače bio dužan učiniti, kad ne bi bilo novca ili finansijskog instrumenta ili druge vrijednosti ili druge materijalne ili nematerijalne koristi ili prednosti ili usluge ili bilo kakve vrste poticaja za sebe ili za drugoga, uključujući i pravnu osobu, bez obzira kada je takav neprikladan poticaj zaprimljen ili obećan,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

- (6) Krivična djela iz ovog člana postoje bez obzira na to jesu li učinilac iz stava (1), (2) i (5) ovog člana ili osoba koju je učinilac iz stava (3) i (4) ovog člana nastojao pobuditi, ispunjavali uvjete da djeluju, iz razloga što nisu preuzeli dužnost ili nisu bili nadležni ili iz bilo kojeg drugog razloga.
- (7) Za krivična djela iz stava (1) do (5) izreći će se sigurnosna mjera zabrane vršenja dužnosti iz stava (1) do (5) ovog člana.
- (8) Novac ili drugi finansijski instrument ili druga vrijednost ili korist ili drugi poticaj iz stava (1) do (5) oduzet će se.
- (9) Imovinska korist, prihod, dobit ili druga korist proistekla iz imovinske koristi stečene izvršenjem krivičnih djela iz stava (1) do (5) i svaka druga korist proistekla iz vrijednosti ili koristi ili prednosti ili usluge ili drugog poticaja iz stava (1) do (5) ovog člana, oduzet će se.
- (10) U skladu s članovima 113. i 114. ovog zakona, osude za krivična djela iz stava (1) do (5) ovog člana imaju za pravnu posljedicu osude:

- a) prestanak službene dužnosti u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, i prestanak takvog zaposlenja;
- b) oduzimanje odlikovanja;
- c) zabranu obavljanja službene dužnosti u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, u trajanju od pet godina od dana izdržane, oproštene ili zastarjele kazne; i
- d) zabranu sticanja službene dužnosti u zakonodavnom, izvršnom, pravosudnom, upravnom ili bilo kojem organu koji se u cijelosti ili djelimično finansira iz javnih sredstava na nivou Federacije, u trajanju od pet godina od dana izdržane, oproštene ili zastarjele kazne.

Član 2.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu prvog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Federacije BiH".

ODLUKA VISOKOG PREDSTAVNIKA

Koristeći se ovlastima koja su mi dana člankom V Aneksa 10 (Sporazum o civilnoj provedbi Mirovnog ugovora) Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, prema kojem je visoki predstavnik konačni autoritet u zemlji glede tumačenja spomenutog Sporazuma o civilnoj provedbi navedenog Mirovnog ugovora; i posebice uzevši u obzir članak II. 1. (d) gore navedenog Sporazuma, prema kojem visoki predstavnik "pruža pomoć, kada to ocijeni neophodnim, u iznalaženju rješenja za sve probleme koji se pojave u vezi sa civilnom provedbom";

Pozivajući se na stavak XI.2 Zaključaka Vijeća za provedbu mira koje se sastalo u Bonnu 9. i 10. prosinca 1997. godine, u kojem je Vijeće za provedbu mira pozdravilo nakanu visokog predstavnika da iskoristi svoj konačni autoritet u zemlji glede tumačenja Sporazuma o civilnoj provedbi Mirovnog ugovora kako bi pomogao u iznalaženju rješenja za probleme, kako je prethodno rečeno, "donošenjem obvezujućih odluka, kada to bude smatrao

ПОГЛАВЉЕ VI - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Члан 51.**

(Рок за усклађивање од Агенције)

- (1) Агенција ће ускладити Статут Агенције са овим законом у року три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона, а своје унутрашње акте у року три мјесеца од дана ступања на снагу тог статута.
- (2) Управни одбор извршиће усклађивање и доношење спроведбених аката из овог закона у року три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.
- (3) До доношења аката из ст. (1) и (2) овог члана примјењују се акти Агенције који су важили на дан ступања на снагу овог закона.

Члан 52.

(Примјена одредби овог закона)

Поступци који су започети, а нису завршени до дана ступања на снагу овог закона, завршиће се по одредбама закона који је важио до ступања на снагу овог закона.

Члан 53.

(Престанак примјене)

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о Агенцији за банкарство Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине ФБиХ", бр. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08, 34/12 и 77/12).

Члан 54.

(Ступање на снагу)

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеним новинама Федерације БиХ".

Предсједavajuћи Представничког дома Парламента Федерације БиХ Един Мушић, с. р.	Предсједavajuћи Дома народа Парламента Федерације БиХ Лидија Брадарца, с. р.
--	---

1259

Na osnovu člana IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA
KRIVIČNOG ZAKONA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Proglašava se Zakon o izmjenama krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma od 14.06.2017. godine i na sjednici Doma naroda od 21.09.2017. godine.

Broj 01-02-477-01/17
28. septembra 2017. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, s. r.

ZAKON**O IZMJENAMA KRIVIČNOG ZAKONA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE****Члан 1.**

U Krivičnom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14 и 46/16), члан 78. мијенја се и гласи:

"Члан 78.**Одузимање предмета**

- (1) Предмети који су на било који начин, у cjelini или djelimično, upotrijebljeni или су били namijenjeni да буду upotrijebljeni за učinjenje krivičnog djela или који су настали učinjenjem krivičnog djela bit će oduzeti ako su vlasništvo učinitelja.
- (2) Предмети из stava 1. овог члана bit će oduzeti i kad nisu vlasništvo učinitelja, ali time se ne dira u prava trećih osoba na naknadu štete od učinitelja."

Члан 2.

U članu 210. st. (3), (4) i (5) brišu se.

Члан 3.

U članu 272. stav 1. riječi: "ovim zakonom" zamjenjuju se riječima: "zakonom u Federaciji".

Члан 4.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Службеним новинама Федерације БиХ".

Предсједavajuћи Дома народа Парламента Федерације БиХ Лидија Брадарца, с. р.	Предсједavajuћи Представничког дома Парламента Федерације БиХ Един Мушић, с. р.
---	--

Temeljem članka IV.B.7. a)(IV) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, donosim

UKAZ**O PROGLAŠENJU ZAKONA O IZMJENAMA
KAZNENOG ZAKONA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Proglašava se Zakon o izmjenama kaznenog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, koji je usvojio Parlament Federacije Bosne i Hercegovine na sjednici Zastupničkog doma od 14.6.2017. godine i na sjednici Doma naroda od 21.9.2017. godine.

Broj 01-02-477-01/17
28. rujna 2017. godine
Sarajevo

Predsjednik
Marinko Čavara, v. r.

ZAKON**O IZMJENAMA KAZNENOG ZAKONA
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE****Чланак 1.**

U Kaznenom zakonu Federacije Bosne i Hercegovine ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11, 59/14, 76/14 и 46/16), чланак 78. мијенја се и гласи:

"Чланак 78.**Одузимање предмета**

- (1) Предмети који су на било који начин, у cjelini или djelimično, upotrijebljeni или су били namijenjeni да буду upotrijebljeni за učinjenje kaznenog djela или који су настали učinjenjem kaznenog djela bit će oduzeti ako su vlasništvo učinitelja.
- (2) Предмети из stavka 1. овог чланка bit će oduzeti i kad nisu vlasništvo učinitelja, ali time se ne dira u prava trećih osoba na naknadu štete od učinitelja."

Чланак 2.

U članku 210. st. (3), (4) i (5) brišu se.

Чланак 3.

U članku 272. stavak 1. riječi: "ovim zakonom" zamjenjuju se riječima: "zakonom u Federaciji".